

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022

cizp.cz

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

**V Ý R O Č N Í
Z P R Á V A
2 0 2 2**

cizp.cz

© Česká inspekce životního prostředí
Vydáno v roce 2023

Grafický design a sazba: Bohumír Golda, Šimon Dub (Růžolíčí Chrochtík s.r.o.) © 2023,
DTP zpracování: Růžolíčí Chrochtík s.r.o. © 2023

Základní spojení a kontakty:

Název zpracovatele:

Adresa ředitelství:

Telefonní spojení:

Web:

E-mail:

Zelená linka:

Úřední hodiny:

Název zřizovatele:

Česká inspekce životního prostředí

Na Břehu 267/1a, 190 00 Praha 9

222 860 111 (ústředna ředitelství)

www.cizp.cz

podatelna@cizp.cz

800 011 011

pondělí a středa 8.00-17.00, ostatní pracovní dny 8.00-14.00 na objednání

Ministerstvo životního prostředí

Úvodní slovo ředitele

Česká inspekce životního prostředí má v rámci systému ochrany životního prostředí České republiky nezastupitelnou roli. Jejím posláním je především kontrola, dozor a udělování sankcí a nápravných opatření ve všech složkách životního prostředí. Úkolů ovšem plní mnohem více, přičemž v návaznosti na další vývoj evropské environmentální politiky a neustálé zvyšování nároků na ochranu životního prostředí, i s ohledem na nové poznatky a technologie, lze s jistotou očekávat, že role inspekce bude do budoucna nadále růst.

Vzhledem k tomu, že jsem nastoupil do funkce až v průběhu roku 2023, dovoluji si spíše než hodnotit fungování inspekce v roce 2022, představit své vize do budoucna. Především bych rád ukázal inspekci v jiném světle, než v jakém je vnímána doposud. Její činnost je různorodá, velmi důležitá a zásadně se neomezuje jen na šetření pro porušení zákona či řešení havárií. Rovněž chci činnost inspekce zaměřit více na prevenci a otevřenou komunikaci a podporovat osvětovou činnost inspekce, neboť ta je v ochraně životního prostředí naprosto zásadní.

Jako problém vnímám přehlcenost inspekce podněty, kdy inspekce, jakožto specializovaný orgán ochrany životního prostředí, musí dle zákona často řešit problémy výhradně lokálního charakteru, ačkoli v této oblasti mají kompetence i další orgány ochrany životního prostředí, někdy i lépe obeznámené s místní situací. Inspekce by přitom měla mít prostor zaměřit se především na velké kauzy, což je za stávající situace stále těžší.

Jako zásadní vnímám fungování agendy CITES – tedy regulace obchodu s exempláři ohrožených druhů získaných z volné přírody, případně odchovanými v zajetí. Česká republika je tranzitní zemí pro exempláře, rovněž je již dlouhodobě „chovatelskou velmocí“. Úkolem inspekce je zajistit nejen ochranu ohrožených živočichů

a rostlin ve volné přírodě, ale i humánní zacházení se zvířaty v rámci chovů.

Jedním z úkolů inspekce je i řešení havárií na vodních tocích. Při událostech v roce 2020 na řece Bečvě, které inspekci bohužel nechvalně proslavily, a událostech, které následovaly, nelze z mé pozice usilovat o nic jiného, než aby se tato situace znovu neopakovala. Inspekce tak bude iniciovat jednání a koordinaci postupu s ostatními dotčenými složkami (hasiči, vodoprávní úřady, povodí), neboť je zcela klíčové, aby každá složka přesně věděla, jakým způsobem v krizové situaci jednat.

Podstatné téma je rovněž regulace nakládání s odpady, a to především dovozu odpadů ze zahraničí. Je nutné zajistit, aby se Česká republika nestala „smetištěm Evropy“, a inspekce v tomto směru bude vyvíjet aktivitu jak směrem k legislativní činnosti ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, tak prostřednictvím kontrol a důsledným vynucováním plnění zákonných povinností. V tomto směru vnímám rovněž jako klíčovou spolupráci s orgány činnými v trestním řízení.

Mým důležitým a neposledním úkolem je pokusit se zajistit zaměstnancům inspekce důstojné platové podmínky, neboť i přes současnou realitu stavu veřejných financí považuji ochranu životního prostředí za prioritní téma dnešní společnosti. A bez kvalitních a motivovaných zaměstnanců je jen velmi těžké naplnit veškeré kladené cíle. Od inspekce je očekáváno mnohé, přičemž já od ní budu očekávat nejvíce. V tomto ohledu je však nutné zajistit inspektorům odpovídající podmínky.

Na závěr si dovoluji poděkovat kolegům za jejich dosavadní práci, kterou často dělají s vysokým nasazením.

Petr Bejček
Ředitel ČIŽP

Přehledné informace o činnosti v letech 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet inspektorů (konečný k 31.12.)	408	409	408	396	389
Počet kontrol	16 572	16 896	11 784	11 231	12 622
Všechna rozhodnutí (pokutová a ostatní rozhodnutí vč. o poplatcích) v právní moci:	8 541	8 607	2 444	1 690	2 511
Všechny pokuty, které nabyly právní moci	2 543	2 532	2 041	1 673	2 160
Počet ostatních pravomocných rozhodnutí (ostatní rozhodnutí vč. o poplatcích)	5 998	6 075	403	17	351
Celková částka pokut v právní moci v Kč	100 274 621	112 329 717	87 604 415	79 387 735	109 624 411
Ostatní pravomocná rozhodnutí:	424	412	309	244	318
Počet zastavení, nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	38	71	75	55	65
Počet odebrání / zabavení v právní moci	157	119	104	101	132
Počet opatření k nápravě v právní moci	229	222	130	88	121
Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)	610	657	667	742	878
Ostatní vydaná odborná vyjádření	5 333	5 538	4 378	5 179	3 860
Počet přijatých podnětů a petic	3 044	3 493	2 972	2853	2489
Počet podaných podnětů orgánům státní správy z vlastní kontrolní činnosti	322	309	293	250	274
Počet podaných trestních oznámení	14	18	11	14	15
Počet havárií a mimořádných situací	413	369	315	457	385
Počet přijatých žádostí o informace (z. č. 106/1999 Sb. a z. č. 123/1998 Sb.)	325	362	382	316	311
Počet přijatých stížností na činnost ČIŽP či inspektoři - § 175 správního řádu	43	57	54	50	30
Počet relevantních oznámení protiprávního jednání	0	0	0	0	0
Počet systemizovaných míst k 31.12.	589	601	571	571	571

Pozn: přehled se zpracovává za 5 let, vzestupně

* V předchozích letech nebyly ve složce ovzduší sbírány a v tabulkách vykazovány počty mimořádných událostí (havárií a poruch), počty nabyly významu až po změně zákona o ochraně ovzduší na konci roku 2016 a požadavku EK na vykazování úniků chladiv.

** Pokles způsoben tím, že po novele vodního zákona č. 113/2018 Sb. ČIŽP již nevydávala rozhodnutí o zálohách na poplatky.

*** V roce 2018 byl zákon o EIA novelizován, což vedlo mimo jiné i k poklesu nutných vyjádření.

**** Ve složce ochrany vod byla inspekce od 1. 1. 2019 novelou č. 113/2018 Sb. zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů odňata kompetence kontrolovat fyzické nepodnikající osoby. Od 1. 1. 2019 nemohou inspektoři oddělení ochrany vod ČIŽP kontrolovat fyzické osoby, a to ani v případě prošetřování podaných podnětů.

Obsah

Úvodní slovo	4
Přehledné informace o činnosti v letech 2018-2022	5
Obsah	7
1 Charakteristika činnosti	8
1.1 Úloha ČIŽP	8
1.2 Organizační struktura	10
1.3 Intenzita inspekční činnosti	12
2 Přehled činnosti oblastních inspektorátů	13
3 Jednání se zainteresovanými subjekty	14
3.1 Spolupráce s veřejností – podněty a poskytování informací	14
3.2 Spolupráce se státními institucemi, odbornými a zájmovými organizacemi	20
3.3 Mezinárodní spolupráce	20
3.4 Komunikace s veřejností a médii	24
4 Činnost ČIŽP za rok 2022 podle odborných oddělení	25
4.1 Ochrana ovzduší, ochrana klimatického systému Země a ochrana ozonové vrstvy	26
4.2 Ochrana vod a prevence závažných průmyslových havárií	36
4.3 Odpadové hospodářství, chemické látky a biocidní přípravky	50
4.4 Ochrana přírody a CITES	71
4.5 Ochrana lesa	85
4.6 Účast ČIŽP na řešení havárií	96
4.7 Integrované agendy	97
5 Etika a integrita, protikorupční aktivity, řešení stížností a ochrana dat	110
5.1 Etika a integrita	110
5.2 Protikorupční program	111
5.3 Řešení stížností	111
5.4 Ochrana dat a soulad s legislativou	112
6 Výběrová řízení a dodavatelský řetězec	114
7 Zaměstnanecké prostředí a lidské zdroje	116
7.1 Personální řízení	120
7.2 Vzdělávání	124
7.3 Bezpečnost práce	125
8 Energetická a materiálová náročnost působení ČIŽP	127
9 Ekonomika	128
9.1 Přehled o převodech úspor rozpočtových prostředků do výkazu nespotřebovaných výdajů	130
9.2 Použití rezervního fondu, příp. ostatních mimorozpočtových zdrojů	130
9.3 Celkové zhodnocení příjmů	130
10 Účetní závěrka k 31. 12. 2022	134
Kontakty	144
Seznam zkratk	146

1 Charakteristika činnosti

1.1 Úloha ČIŽP

Organizace ČIŽP

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) byla zřízena v roce 1991 zákonem č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů. ČIŽP je organizační složkou státu, přímo podřízenou Ministerstvu životního prostředí ČR a dle zákona o ČIŽP je rozdělena na ústředí (nazývané od r. 1993 ředitelstvím) a oblastní inspektoráty (OI), kterých je od roku 1995 až doposud deset. Jsou jimi OI Praha, OI České Budějovice, OI Plzeň, OI Ústí nad Labem, OI Hradec Králové, OI Havlíčkův Brod, OI Brno, OI Olomouc, OI Ostrava, OI Liberec.

Ředitelství má v organizaci ČIŽP postavení řídicího, organizačního a metodického orgánu. Metodickou činnost na ředitelství ČIŽP vykonávají tzv. odborná oddělení, která jsou rozdělena na dva odbory. Jedním z nich je odbor technické ochrany životního prostředí a integrované prevence, do kterého patří oddělení ochrany ovzduší, oddělení ochrany vod, oddělení odpadového hospodářství a oddělení integrovaných agend. Druhým odborem je pak odbor ochrany přírody, lesa a CITES[1], který se skládá z oddělení ochrany přírody, oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES a oddělení ochrany lesa.

Inspekční činnost je poté vykonávána inspektory ČIŽP na jednotlivých inspektorátech. Obecně se 40–45 % časového fondu inspektora určeného k dozorové - kontrolní činnosti plánuje předem. Zbytek kapacity kontrolní činnosti je ponechán na plnění úkolů, které se v průběhu roku vyskytnou a povinností inspekce je se jimi zabývat (například neplánované kontroly, včetně např. kontrol provádění autorizovaných měření emisí, podněty ze strany veřejnosti upozorňující na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, operativně zadávané dílčí tematické úkoly MŽP apod.). Často velmi náročné je například šetření havárií.

Právní rámec činnosti ČIŽP

Právní koncepce ochrany životního prostředí, jíž je ČIŽP součástí, vychází z principu samostatné úpravy pro jednotlivé složky životního prostředí dle tzv. složkových zákonů (viz úvody k jednotlivým složkám v Plánu činnosti pro rok 2022 www.cizp.cz/Plany-cinnosti). Navíc je nutné uvést obecné právní předpisy, které dopadají na činnost ČIŽP jako celku. ČIŽP, jako specializovaný správní orgán, který vykonává činnost preventivní, kontrolní a sankční v oblasti ochrany životního prostředí, je povinen jednat v souladu s těmito obecnými právními předpisy.

Mezi obecné právní předpisy náleží zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje obecný rámec správních řízení a je základním právním předpisem v oblasti správního práva. Dalším obecným právním předpisem pro činnost ČIŽP je zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje průběh provádění kontroly. Dalším neméně významným pramenem práva je zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje hmotněprávní i procesní stránku projednávání přestupků. Právo na příznivé životní prostředí je ze strany veřejnosti uplatňováno i prostřednictvím tzv. informačních zákonů, kterými jsou zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,

ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k činnosti ČIŽP a jejímu postavení v ochraně životního prostředí je nutné k obecným právním předpisům uvést dále zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Prevenční a sankční činnost ČIŽP

Činnost ČIŽP v oblasti ochrany životního prostředí spočívá v činnosti prevenční a činnosti kontrolní a sankční.

Prevenční činnost v širším pojetí spočívá v samotné existenci ČIŽP. Možnost provedení kontroly a následné sankcionování subjektu za porušení právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí je předpokládaným a chtěným tlakem na dodržování těchto předpisů. Dále je prevenční činnost ČIŽP realizována formou komunikace s veřejností, ať už jde o dotazy, poskytování informací či přijímání podnětů upozorňujících na poškozování nebo ohrožování životního prostředí.

Hraničním institutem mezi prevenční a sankční činností je ukládání nápravných opatření. Z pohledu správního práva nejsou nápravná opatření formou trestu, jsou však vždy spojena s protiprávním jednáním či stavem a s omezením práv subjektu a povinností subjektu něco konat nebo nekonat. Jejich uplatněním dochází k předcházení rozsáhlejšího poškození životního prostředí nebo napravení stavu, kdy k poškození životního prostředí již došlo, ale tento stav může být zhojen.

Druhou rovinou činnosti ČIŽP je činnost kontrolně-sankční. Tato činnost je realizována převážně na oblastních inspektorátech ČIŽP. Kontrolní činnost je prováděna inspektory ČIŽP na základě pravomocí stanovených v jednotlivých složkových zákonech a vychází z činnosti plánovací a z činnosti na základě podnětů veřejnosti, které jsou velmi významnou skupinou případů. Kontrola je vykonávána v souladu s kontrolním řádem. Pokud inspektor ČIŽP v průběhu kontroly zjistí, že kontrolovaný subjekt porušil právní předpisy, ČIŽP je příslušná k projednání tohoto protiprávního jednání, zahájí řízení o přestupku.

Pokud není ČIŽP k projednání protiprávního jednání příslušná, oznámí přestupek příslušnému správnímu orgánu nebo věc příslušnému správnímu orgánu předá. Těmito orgány mohou být dle pravomocí uvedených ve složkových zákonech zejména obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady, Státní plavební správa, Ministerstvo životního prostředí ČR, Krajské hygienické stanice, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, správy národních parků a jiné. Pokud je k projednání věci příslušných více správních orgánů, typicky ČIŽP a obec s rozšířenou působností nebo ČIŽP a jiný orgán ochrany přírody, je rozhodné, který z těchto orgánů první zahájil řízení o přestupku. Správní řízení je vedeno v souladu se zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a správním řádem.

Proti rozhodnutím ČIŽP, jakožto orgánu rozhodujícím v prvním stupni, je možné podat odvolání, které je ČIŽP postoupeno se spisem odvolacímu orgánu, kterým je Ministerstvo životního prostředí. To rozhoduje v druhém stupni ve specializovaných Odborech výkonu státní správy (OVSS), které jsou územně decentralizovány, jejich sídly jsou Praha, České Budějovice, Plzeň, Chomutov, Liberec, Hradec Králové, Brno, Olomouc, Ostrava.

Po provedeném přezkumném řízení před odvolacím orgánem může být prvostupňové rozhodnutí vydané ČIŽP potvrzeno, nebo zrušeno a věc vrácena k novému projednání, nebo zrušeno a řízení zastaveno, nebo změněno, nikdy však v neprospěch obviněného.

V případě, že se někdo cítí být rozhodnutím správního orgánu (OVSS) zkrácen na svých právech, může se u správního soudu domáhat zrušení takového rozhodnutí nebo vyslovení jeho nicotnosti. Řízení o správní žalobě je vedeno správním soudem dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

[1] Aktivita ČIŽP vyplývající z Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES - Convention on International Trade in Endangered Species)

1.2 Organizační struktura

ČIŽP je členěna na 10 oblastních inspektorátů, dvě pobočky a ředitelství. K 31. 12. 2022 zaměstnávala 533 osob, z toho 412 tvořili odborní zaměstnanci.

Oblastní inspektoráty:

Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Havlíčkův Brod, Brno, Olomouc, Ostrava, pobočky Zlín a Karlovy Vary.

Vedoucí služebního úřadu s výkonem služby v České inspekci životního prostředí je jmenován státním tajemníkem.

Přehled kompetencí odborných oddělení ochrany životního prostředí

Odborná oddělení ochrany životního prostředí

	Kompetence ČIŽP	Ovzduší	Voda	Odpady	Integrovaná prevence	Příroda	Les
Dozor	Kontroly, revize, prověrky, šetření apod.	•	•	•	•	•	•
Sankce	Pokuty právnickým osobám	•	•	•	•	•	•
	Pokuty fyzickým osobám	•	•	•		•	•
	Omezení nebo zastavení činnosti, provozu	•	•		•	•	•
Opatření	Opatření k nápravě zjištěných nedostatků a dále také závažných stavů dle vodního zákona	•	•	•		•	•
	Zadržení a zabavení nelegálních exemplářů ohrožených druhů živočichů či rostlin					•	
	Odebrání nedovoleně držených jedinců, odebrání výrobků	•			•	•	
Evidence havárií	A spolupráce při jejich řešení	•	•				
Stanoviska	Stanoviska, vyjádření, souhlasy pro jiné orgány	•	•	•	•	•	•
Podněty	Řešení podnětů	•	•	•	•	•	•

1.3 Intenzita inspekční činnosti

V roce 2022 provedla ČIŽP celkem 12 622 kontrol a vydala 2 511 pravomocných rozhodnutí, z toho 2 160 rozhodnutí o pokutě. V porovnání s rokem 2021 došlo k nárůstu celkového počtu kontrol (+1 391) a zvýšení počtu vydaných pravomocných rozhodnutí o pokutě (+487). Důvodem růstu bylo zejména ukončení opatření přijatých v souvislosti s epidemií onemocnění covid-19.

Celkový počet inspektorů ČIŽP v roce 2022 byl 412. Na jednoho inspektora tedy připadlo v průměru cca 30 kontrol. ČIŽP v roce 2022 vydala celkem 3 860 stanovisek a vyjádření, z toho bylo 878 stanovisek a vyjádření k procesu EIA.

Počty kontrol dle oblastních inspektorátů - přehled za 5 let

	2018	2019	2020	2021	2022
OI Praha	2200	2221	1353	1532	1 766
OI České Budějovice	1146	1293	907	853	910
OI Plzeň	1667	1635	1137	1150	1 338
OI Ústí nad Labem	1393	1564	1055	967	1 279
OI Hradec Králové	1682	1782	1610	1272	1 657
OI Havlíčkův Brod	1408	1405	1012	1089	1 212
OI Brno	1962	2064	1454	1248	1 313
OI Olomouc	1244	1227	977	810	902
OI Ostrava	1705	1705	1226	1212	1 452
OI Liberec	788	900	590	634	698
Ředitelství	669	776	463	417	95

Pozn. Uvádí se za 5 let, vzestupně

Meziroční srovnání výše uložených pokut - přehled za 5 let

	Počet uložených pokut	Počet pokut v právní moci	Celková výše pokut v právní moci (Kč)
2022	2208	2160	109 624 411
2021	1712	1673	79 387 735
2020	2109	2041	87 604 415
2019	2630	2532	112 329 717
2018	2641	2547	100 274 621

Pozn. Uvádí se za 5 let, sestupně

2 Přehled činnosti oblastních inspektorátů

Oblastní inspektorát	Počet inspektorů	Počet kontrol	Vyjádření		Pokuty			Ostatní rozhodnutí			Počet mimořádných událostí (z hlediska záko- nů o ovzduší) a havárií (dle vodního zákona)	Počet řešených podnětů	Počet podaných podnětů orgánům státní správy z vlastní kontrolní činnosti	Počet podaných trestních oznámení
			Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)	Ostatní vyjádření	Všechny pokuty vydané ve sledovaném období	Všechny pokuty, které nabyly právní moci ve sledovaném období	Celková částka pokut v právní moci (Kč)	Počet zastavení, nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	Počet odebrání / zabavení v právní moci	Počet opatření k nápravě v právní moci				
Praha	52	1 766	187	937	217	192	21 386 610	2	0	18	45	548	43	0
České Budějovice	29	910	66	160	186	195	10 175 720	33	0	11	16	214	24	2
Plzeň	35	1 338	46	271	198	189	9 671 270	0	2	4	5	165	10	1
Ústí nad Labem	44	1 279	85	399	168	172	7 483 000	15	0	10	30	240	19	0
Hradec Králové	34	1 657	103	154	316	301	14 356 900	5	4	13	91	328	35	0
Havlíčkův Brod	30	1 212	94	246	274	279	5 512 942	1	0	5	11	270	51	1
Brno	46	1 313	125	812	211	212	15 466 620	0	3	21	58	352	25	0
Olomouc	26	902	40	247	123	127	6 776 500	3	1	16	32	209	21	1
Ostrava	41	1 452	76	429	269	262	10 524 680	3	2	9	85	274	23	2
Liberec	25	698	56	172	120	106	5 900 269	3	0	6	12	175	23	0
Celkem OI ČIŽP	362	12 527	878	3 827	2 082	2 035	107 254 511	65	12	113	385	2 775	274	7

3 Jednání se zainteresovanými subjekty

3.1 Spolupráce s veřejností – podněty a poskytování informací

Významnou částí činnosti ČIŽP je řešení podnětů upozorňujících na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, řešení žádostí o informace, petic i stížností. Agenda podnětů je nedílnou součástí činnosti ČIŽP ve všech složkách oblastních inspektorátů ČIŽP i ředitelství ČIŽP. Tato činnost je rovněž zakotvena i v Organizačním řádu ČIŽP.

3.1.1. Podněty

Česká inspekce životního prostředí vyřizuje podněty upozorňující na poškozování nebo ohrožování životního prostředí, a to v právním rámci:

- zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád),
- zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů,
- speciálních zákonů na ochranu jednotlivých složek životního prostředí.

Podnět k prošetření může sdělit ČIŽP jakákoliv fyzická osoba, fyzická osoba podnikající i právnická osoba. Informace k podávání podnětů má ČIŽP zveřejněny na svých internetových stránkách v sekci „[Praktický rádce](http://www.cizp.cz/prakticky-radce)“ (www.cizp.cz/prakticky-radce).

ČIŽP a občanská veřejnost

Podněty jsou důležitým prvkem komunikace ČIŽP s veřejností. Občanská veřejnost upozorňuje mnohdy na porušení zákona, které by jinak zůstalo skryto. Podněty jsou východiskem pro další postup ČIŽP (pro vnější kontrolní činnost ČIŽP). Pokud byly šetřením ČIŽP shledány důvody k zahájení řízení z moci úřední, pak je zpravidla zahájeno přestupkové řízení sankční povahy a případně správní řízení o uložení opatření k nápravě. Podněty, k jejichž prošetření ČIŽP nedisponuje zákonnými kompetencemi, jsou postoupeny k prošetření jiným věcně příslušným orgánům veřejné správy. ČIŽP také podává podněty jiným orgánům státní správy, a to v případech, kdy při své vlastní kontrolní činnosti zjistí skutečnosti nasvědčující porušování právních předpisů v oblastech, které nespádají do její působnosti.

Počty přijatých podnětů

ČIŽP přijala v roce 2022 celkem 2489 podnětů. Počet podnětů přijatých jednotlivými oblastními inspektoráty a ředitelstvím ČIŽP v roce 2022 je zobrazen v níže uvedené tabulce. Největší počet podnětů v roce 2022 řešil, obdobně jako v letech předcházejících, Oblastní inspektorát ČIŽP Praha. Nezřídka nastává situace, kdy ČIŽP obdrží podnět, k jehož prošetření nedisponuje zákonnými kompetencemi. Takové podněty jsou postoupeny k prošetření věcně a místně příslušnému orgánu státní správy. V roce 2022 se jednalo o 349 podnětů. Jeden podnět může upozorňovat na ohrožení nebo poškození více složek životního prostředí, podnět je tak řešen několika odbornými odděleními. Údaje o tom, jak se jednotlivá oddělení podílela na řešení podnětů přijatých v roce 2022, jsou uvedeny v následující tabulce.

Počet podnětů přijatých jednotlivými OI a ředitelstvím v roce 2022

Oblastní inspektorát	Podněty přijaté	Podněty postoupené pro nepřislusnost
Praha	498	47
České Budějovice	214	29
Plzeň	165	44
Ústí nad Labem	229	30
Hradec Králové	262	30
Havlíčkův Brod	215	21
Brno	305	51
Olomouc	158	19
Ostrava	264	19
Liberec	125	16
Ředitelství	54	43
Celkem	2489	349

Na řešení podnětů přijatých v roce 2022 se jednotlivá oddělení OI a ředitelství podílela následovně

Oblastní inspektorát	ochrany ovzduší	ochrany vod	odpadového hospodářství	ochrany přírody	ochrany lesa	integrovanych agend
Praha	85	89	110	228	35	1
České Budějovice	15	40	44	94	17	4
Plzeň	21	17	50	68	9	0
Ústí nad Labem	18	40	43	119	20	0
Hradec Králové	50	84	86	87	21	0
Havlíčkův Brod	35	68	37	121	8	1
Brno	60	62	85	123	22	0
Olomouc	22	45	42	89	9	2
Ostrava	24	39	65	130	12	4
Liberec	19	26	31	50	12	3
Ředitelství	9	10	17	17	1	0
Celkem	358	520	610	1126	166	15

Hlavní témata podnětů prošetřovaných v roce 2022

Ve složce **ochrany ovzduší** řešila ČIŽP nejčastěji podněty poukazující na obtěžování pachovými látkami (zemědělské provozy, bioplynové stanice, kompostárny, lakovny, provozy s chemickou výrobou apod.), dále prošetřovala podněty na znečišťování prachovými částicemi (zpracování dřeva, provozy výroby a zpracování stavebních hmot), podněty na tmavost kouře (kotelny na spalování dřeva atd.) a spalování nepovolených materiálů v otevřeném ohništi.

Ve složce **ochrany vod** Inspekce nejčastěji prošetřovala podněty ve věci znečištění vodních toků a nepovoleného vypouštění odpadních vod a dále podněty ke kontrole provozu čistíren odpadních vod, dodržování minimálních zůstatkových průtoků při provozu malých vodních elektráren a manipulaci se závadnými látkami v rozporu se zákonem o vodách.

Ve složce **odpadového hospodářství** ČIŽP řešila podněty občanů, které se týkají nakládání s odpady, obaly, chemickými látkami a chemickými směsmi. Jedná se zejména o činnost skládek odpadu, nelegálních navážek odpadů/nepovolených terénních úprav prováděných s využitím odpadů, zpětné odběry elektrozařízení a pneumatik a nezákonnou činnost autovrakovišť.

Ve složce **ochrany přírody** řešila Inspekce nejčastěji podněty k prošetření kácení dřevin rostoucích mimo les a poškozování dřevin (ořezy, zásahy do kořenového systému atd.). Řešeny byly i zásahy do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a zásahy do významných krajinných prvků.

Ve složce **ochrany lesa** ČIŽP šetřila podněty s tématy souladu prováděných těžeb se zákonem č. 289/1995 Sb. a neoprávněného využití lesní pozemků k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa. Dále šetřila podněty ve věci poškození půdního krytu a přibližovacích cest v důsledku těžby a odvozu dřeva. Problémy představovalo i navážení odpadů na lesní pozemky.

Zelená linka

S účinností od 1. 9. 2008 je na ČIŽP zřízena tzv. zelená linka (800 011 011).

Jedná se o přímé a bezplatné telefonické spojení ČIŽP s občanskou veřejností. Linka je prioritně využívána k přijímání podnětů od občanů. Jejím prostřednictvím jsou rovněž vyřizovány dotazy občanů týkající se problematiky životního prostředí a současně jsou touto formou občané informováni o zákonných kompetencích ČIŽP. Linka je v provozu každý všední den od 8:00 do 16:00 hodin.

Vývoj počtu přijatých podnětů v letech 2018–2022 podle jednotlivých OI a ředitelství ČIŽP

Oblastní inspektorát	2018	2019	2020	2021	2022
Praha	704	943	656	563	498
České Budějovice	209	216	204	213	214
Plzeň	232	232	260	226	165
Ústí nad Labem	367	337	276	270	229
Hradec Králové	299	328	336	284	262
Havlíčkův Brod	236	279	224	256	215
Brno	331	381	374	359	305
Olomouc	153	167	144	150	158
Ostrava	274	325	281	284	264
Liberec	158	162	163	196	125
Ředitelství	81	123	54	52	54
Celkem	3044	3493	2972	2853	2489

Pozn. Uvádí se za 5 let, sestupně

3.1.2 Poskytování informací

V roce 2022 Česká inspekce životního prostředí vyřizovala celkem 311 žádostí o informace, z toho 20 žádostí v režimu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a 291 žádostí v režimu zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Kromě informací, které ČIŽP poskytuje podle výše uvedených informačních zákonů, ČIŽP s veřejností komunikuje prostřednictvím tiskových a výročních zpráv, brožur, letáků, provozováním bezplatné telefonní „Zelené linky“ apod.

Podávání informací přispívá k vytvoření silnější zpětné vazby ČIŽP s veřejností. Hlavními cíli je udržovat kontakty s odbornou i laickou veřejností a se sdělovacími prostředky, v rámci možností zajišťovat zodpovězení dotazů týkajících se kontrolních a dozorových pravomocí ČIŽP a objektivně informovat o výsledcích kontrolní činnosti ČIŽP.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Ve smyslu § 18 tohoto zákona zveřejňuje ČIŽP na svých internetových stránkách výroční zprávu za rok 2022 o své činnosti v poskytování informací, která mimo jiné obsahuje povinné informace uvedené v tabulce níže na této straně.

Požadované údaje dle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2022

Počet podaných žádostí o informace	20
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	3, 1 částečné odmítnutí
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	1
Opis podstatných částí každého rozsudku ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení	/
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	/
Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení	1 stížnost podána z důvodu nedodržení lhůty pro vyřízení. Stížnosti bylo podle § 16a odst. 5 zákona zcela vyhověno a informace poskytnuty.
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona	1 žádost o informace byla odložena dle § 17 odst. 5 zákona z důvodu neuhrazení nákladů.

Poskytování informací podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Dle tohoto zákona bylo v roce 2022 přijato 291 žádostí. Nejvíce žádostí vyřizoval Oblastní inspektorát ČIŽP Hradec Králové a ředitelství ČIŽP, nejméně Oblastní inspektorát ČIŽP Liberec.

Přehled počtu žádostí o informace za rok 2022 dle jednotlivých OI

OI	Celkový počet přijatých žádostí	Počet žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb.	Počet žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb.
Praha	34	0	34
České Budějovice	20	0	20
Plzeň	15	0	15
Ústí nad Labem	23	0	23
Hradec Králové	75	0	75
Havlíčkův Brod	16	0	16
Brno	19	0	19
Olomouc	24	0	24
Ostrava	13	0	13
Liberec	6	0	6
Ředitelství	66	20	46
Celkem	311	20	291

Vývoj počtu přijatých žádostí o informace v letech 2018–2022

Rok	Celkový počet přijatých žádostí	Počet žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb.	Počet žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb.
2022	311	20	291
2021	329	23	306
2020	382	15	367
2019	362	13	349
2018	325	15	310

Pozn. Uvádí se za 5 let, sestupně

Celkový počet žádostí o informace za rok 2022 klesl. Oproti roku 2021 ČIŽP přijala o 15 žádostí podle zákona č. 123/1998 Sb. méně a o tři žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb. méně. Byť počet žádostí klesl, zájem veřejnosti v oblasti poskytování informací je stále poměrně vysoký.

Zelená linka

S účinností od 1. 9. 2008 je na ČIŽP realizovaná tzv. zelená linka (800 011 011). Jedná se o přímé a bezplatné telefonické spojení občanské veřejnosti s ČIŽP. Linka je prioritně využívána k přijímání podnětů od občanů, jejím prostřednictvím jsou vyřizovány dotazy občanů týkající se problematiky životního prostředí a současně jsou touto formou občané informováni o zákonných kompetencích ČIŽP. Linka je v provozu každý všední den od 8:00 do 16:00 hodin. V průměru je řešen jeden telefonát denně.

3.2 Spolupráce se státními institucemi, odbornými a zájmovými organizacemi

Česká inspekce životního prostředí spolupracuje s řadou organizací při plnění svých úkolů, konzultuje s odbornými institucemi a spolupracuje na společných vzdělávacích projektech s neziskovými organizacemi.

- ▶ <http://www.cizp.cz/Institute-verejne-spravy>
- ▶ <http://www.cizp.cz/Vedecke-a-vzdelavaci-institute>
- ▶ <http://www.cizp.cz/Neziskove-organizace>

3.3 Mezinárodní spolupráce

V roce 2022 došlo v situaci kolem celosvětové epidemie onemocnění covid-19 k výraznému posunu. Do poloviny roku restrikce přetrvávaly, zejména v cestovní politice, ale od července začalo postupné obnovování utlumených vztahů a s tím souvisejících osobních setkávání. Tento trend využila i ČIŽP a její zaměstnanci **uskutečnili celkem 20 zahraničních cest**. Spektrum zahraničních cest bylo rozmanité. Jednalo se o cesty k našim nejbližším sousedům na Slovensko, do Německa, Polska nebo do Rakouska, o cesty v rámci širší Evropy do Belgie, Rumunska nebo Finska, ale také do vzdálenějších destinací, např. do Černé Hory, na Maltu nebo do Spojených států amerických. Zaměstnanci ČIŽP byli ale po celý rok aktivní také v online prostředí včetně **spolupráce s IMPEL**.

Spolupráce v rámci **organizace IMPEL** je jednou z našich nejvýznamnějších zahraničních aktivit. V IMPEL jsou zastoupeny organizace členských států EU, přístupujících a kandidátských zemí EU, zemí EEA a EFTA, jež se zabývají implementací a prosazováním práva životního prostředí. Posláním organizace IMPEL je přispívat k ochraně životního prostředí tím, že se podílí na efektivní implementaci a prosazování práva životního prostředí EU prostřednictvím budování kapacit, sdílením správné praxe, vývojem a šířením příruček a nástrojů, prosazováním spolupráce a poskytováním zpětné vazby zákonodárcům a regulátorům o praktičnosti a prosaditelnosti environmentální legislativy. Jádrem činnosti sítě IMPEL (Sít) jsou jednotlivé projekty vedené expertními týmy (ET).

V roce 2022 měl IMPEL naplánovaná dvě **jednání Valného shromáždění (VS)**. S ohledem na aktuální epidemiologickou situaci se v pořadí 23. jednání konalo ve dnech 28.–29. 6. videokonferenčně z Paříže. **24. jednání v termínu 29.–30. 11. již proběhlo hybridní formou v Praze**. Pražské VS se konalo v čase českého předsednictví v Radě EU a uskutečnilo se v hotelu Diplomat za prezenční účasti 52 z celkového počtu 76 zástupců členů IMPEL. Možnost setkat se po dvou letech osobně bylo velmi vítanou vzpruhou pro oživení a opětovné nastartování utlumené komunikace, čemuž také odpovídal charakter vedených jednání.

Zaměstnanci ČIŽP se na **projektové práci IMPEL** podílejí v ET na tématech: Ovzduší a průmysl (Industry & Air), Odpady a přeshraniční přeprava odpadů (Waste & TFS), Voda a půda (Water & Land), Ochrana přírody (Nature protection) a Průřezové nástroje a přístupy (Cross Cutting Tools & Approaches). Jsou rovněž zapojeni do externích projektů Sítě - SWEAP a Bioval.

V roce 2022 participovala Inspekce prostřednictvím svých zaměstnanců na mnoha projektech IMPEL. **Zapojila se do sedmi projektů a v rámci nich do 16 pracovních skupin**. Díky tomu se mohla podílet na činnosti a získávat cenné informace v těchto oblastech: *Různé aspekty závěrů o BAT a povolení, Vlastní monitoring provozovatelů, Zlepšování kvality ovzduší, Spalování odpadu, IRPP BAT pro intenzivní chov drůbeže a prasat (ET Průmysl a ovzduší), REACH a oběhové hospodářství, WEEE Článek 17 Free-riders projekt (implementace článku 17 směrnice WEEE (2012/19/EU), Přeprava plastového odpadu, Setkání Národních kontaktních míst, Výroční konference W&TFS (ET Odpady a přeshraniční přeprava odpadů), Boj proti nezákonným činnostem spojeným s loveckou turistikou, Výměna informací IKB mezi*

donucovacími orgány a ostatními zúčastněnými stranami „IMPEL-ESIX“ (nelegální nakládání s ptactvem a přeshraniční trestné činy), Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími živočichy a Implementace směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích v rámci evropských letišť (ET Ochrana přírody).

V oblasti ochrany ovzduší se vedoucí OOO OI ČIŽP Ostrava v listopadu zúčastnil 13. zasedání Pracovní skupiny MŽP České a Polské republiky k ovzduší, které se konalo v Praze v budově MŽP ČR. Zaměstnanec Inspekce v této pracovní skupině dlouhodobě zastupuje ČIŽP v problematice dozorové činnosti nad provozem stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší a zařízení pod integrovanou prevencí v oblasti ovzduší. Předmětem dlouholeté práce této skupiny je řešení problematiky stavu a ochrany ovzduší zejména v příhraničních oblastech České a Polské republiky. **Vedoucí OOO ŘDT ČIŽP se se svým týmem** zúčastnila Semináře o nezákonném obchodování s fluorovanými uhlovodíky (HCF) organizovaného Evropským technickým výborem pro fluorované uhlovodíky (EFCTC) ve spolupráci s nadací PROZON (Nadace na ochranu klimatu) konaného v prosinci v Praze.

V oblasti odpadového hospodářství se na mezinárodní spolupráci významnou měrou podílí **vedoucí OOH ŘDT ČIŽP**. Za ČIŽP se během roku zúčastnil několika pracovních jednání a konferencí, které organizačně spoluzajišťoval a na kterých také aktivně vystoupil. Můžeme uvést např. jeho účast na workshopu v rámci projektu „EMPACT Environmentální kriminalita 2022, operativní akce (OA) 8.4“ s cílem zlepšit spolupráci v rámci problematiky „*pollution and waste crime*“ na území Balkánu, zejména v oblasti výměny informací, zkušeností a zlepšení koordinace s třetími zeměmi, který se uskutečnil v červnu v Černé Hoře. Konference IMPEL „*Waste/TFS + NCP meeting*“, která proběhla v listopadu na Maltě, se zúčastnil v pozici člena Řídící skupiny pro ET Waste & TFS. Tato skupina v rámci IMPEL strategicky řídí a organizuje činnosti ET. Na listopadovém VS IMPEL byl zvolen zástupcem vedoucího ET Waste & TFS. V oblasti nakládání s odpady se vedoucí OOH ŘDT ČIŽP aktivně zapojuje také do tvorby a přípravy pracovních dokumentů pro ET a pracovní skupinu, výstupů z jednání, jednacích materiálů aj.

V rámci projektu „IMPEL ET Waste & TFS 2022 – 2024“ se vedoucí **OOH OI ČIŽP České Budějovice** zúčastnil v pracovní skupině „*Plastic Waste Shipments*“ lednového webináře „IMPEL Webinar Road Inspections: Best Practices“ a v březnu webináře „IMPEL - Inspections: Data Sharing & Meeting with Europol“ s problematikou vysoce přínosnou pro provádění kontrolní činnosti v rámci ČR ve vztahu k přeshraniční přepravě odpadů. ČIŽP se průběžným poskytováním informací prostřednictvím sběrných nástrojů (dotazníky, ankety) aktivně zapojila do „*Plastic Waste Project*“. Výstupem se stal manuál pro zařazování plastového odpadu pro účely přeshraniční přepravy odpadů, který je k dispozici na webu IMPEL. **Vedoucí OOH OI ČIŽP Olomouc** se v lednu zúčastnil online jednání pořádaného Univerzitou v Limericku v Irsku „*Final STRIKE Online Training Session: Practical Perspectives on Waste Enforcement Planning and Inspections With a Focus on Forensic and Damages Analysis Relating to Waste Crime*“. Na programu byla diskuze o nezákonném nakládání s odpady, podvodech při přeshraniční přepravě a nezákonném odstraňování odpadů.

ČIŽP je již tradičně zapojena i do **LIFE SWEAP**, projektu koordinovaného IMPEL. **Inspektorka OOH ŘDT a vedoucí OOH OI ČIŽP České Budějovice** se v březnu zúčastnili mezinárodního online mítinku „*The Recycling Myth*“, **vedoucí OOH OI ČB** dále v dubnu i online webináře „*SWEAP WEBINAR - TFS of Wood/Azbestos Waste*“. Česká republika je mezi zeměmi, ve kterých se nově vyvinutá aplikace „*SWEAP APP*“ určená k hlášení inspekčních údajů týkajících se monitoringu pohybu odpadu zkouší v praxi a byla zařazena mezi země, které se budou podílet na testování GPS sledovačů k monitoringu vnitrostátního pohybu odpadů.

V oblasti ochrany vody pracovní tým **inspektorů OOV OI ČIŽP Havlíčkův Brod** navštívil v červnu zařízení pro čištění odpadních vod a vodní elektrárny v Linzi a Kaprunu v Rakousku. Hlavním cílem exkurze bylo získání nových informací a prohloubení vědomostí týkajících se nakládání s vodami a jejich následná integrace při práci ČIŽP. Rovněž v červnu se **inspektor OOV OI ČIŽP Ostrava** zúčastnil 30. porady Pracovní skupiny pro ochranu hraničních vod před znečištěním v rámci česko-polské komise pro hraniční vody v Bielsko Biala v Polsku. Předmětem jednání bylo vyhodnocení sledování jakosti hraničních vod v letech 2018 až 2021 včetně zhodnocení mimořádných událostí na hraničních tocích a návštěva vodního díla ČOV ve městě Żywiec v povodí řeky Sola. V srpnu se **inspektorka OOV ŘDT ČIŽP** zúčastnila 63. porady Pracovní skupiny Havarijní znečištění vod Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL) v Magdeburku v Německu, která měla na programu zejména přehled a vyhodnocení hlášení a aktualizaci Mezinárodního a poplachového plánu Labe (MVPPL) a prohlídku čistírny odpadních vod Magdeburg/Gerwisch. V říjnu se **inspektorka OOV OI ČIŽP Brno** zúčastnila 14. jednání Expertní skupiny APC v rámci Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (MKOD) v Mnichově v Německu s programem, mimo jiné k testování varovného systému na tocích, prevenci havárií, k projektům ICPDR nebo informacím o plánovaných projektech na ochranu vodních toků, např. „*WACOM Project*“ nebo plánovanou aktualizací databáze kontaminovaných míst, která by mohla mít potenciál způsobit havárii na vodách v povodí Dunaje. V říjnu

se **inspektor OOV OI ČIŽP Ostrava** zúčastnil rámcového cvičení - předávání hlášení dle Mezinárodního varovného a poplachového plánu Odry spojeného s 29. poradou Pracovní skupiny pro Havarijní znečištění Mezinárodní komise pro ochranu Odry (MKOO) v Eisenhüttenstadtu v Německu a ve Slubici v Polsku.

V rámci spolupráce s IMPEL navázala pracovní skupina Sanace vody a půdy na úspěšně ukončené projekty v oblasti sanačních technologií „Multi Phase Extraction“ a „Soil Washing“ s českou autorskou stopou dalším projektem - případovou studií pro dvě nové technologie (bioremediace a termická desorpce). **Vedoucí pracovník OOV OI ČIŽP Ostrava** jako spoluautor výstupů z uvedených projektů a také aktivní člen pracovní skupiny se formou zahraniční služební cesty do Bukurešti v Rumunsku zúčastnil listopadové konference „Water and Land Remediation Conference“ realizované v rámci organizace IMPEL.

V oblasti ochrany přírody byli zaměstnanci ČIŽP aktivní jak v rámci spolupráce v IMPEL, tak mimo tuto síť. V rámci ET IMPEL Ochrana přírody se **inspektoři OOP ŘDT ČIŽP** zúčastnili dvou virtuálních setkání, květnového a listopadového. Účastníci jednání byli informováni o probíhajících projektech a o výhledech na roky 2023 a 2024. Prostřednictvím svých **zaměstnanců z OOP ŘDT a OOP OI Havlíčkův Brod** se ČIŽP v dubnu v Schönsee v německém Bavorsku zúčastnila mezinárodní konference k Projektu 220 o dopadu zemědělské činnosti na kvalitu půdy a znečištění životního prostředí kontaminanty v česko-bavorském pohraničí týkající se výzkumu v oblasti realizace, seznámení s legislativou a prezentace zjištěných výsledků s porovnáním stavu na bavorské a české straně hranice se zaměřením na možné dopady klimatické změny na stav půd a jejich úrodnost. **Zaměstnanci OOP ŘDT ČIŽP** se dále v průběhu roku zúčastňovali četných webinářů a online mítinků. Za všechny jmenujme webinář „OP Lake“, mezinárodní operace na ochranu úhoře, spojený s prezentací výsledků práce a plánu na roky 2022 a 2023, mítink o akceptaci revidovaného Akčního plánu EU proti obchodování s volně žijícími živočichy 2022, webinář o výměně zkušeností organizací Wildlife Crime Střední Evropy v rámci jednání „Envi Crime Impact“, mítinky „OP Thunder“ k předoperačnímu jednání o speciálních operacích nebo webinář „EU Wildlife Trade and Enforcement Group“.

V rámci projektu „Bioval“ měla **ČIŽP svého zástupce z OOP ŘDT** na online jednání „Virtual Nature Protection Expert Team Meeting“ konaném v květnu a zaměstnanec **OMOB a CITES** na listopadovém online jednání „Nature Protection Expert Team Meeting Autumn 2022“ věnovaném zejména dlouhodobě probíhajícím projektům („Bioval“, „Development of a Planning Tool Concerning Inspection of Nature 2000 Sites – NIRAM“, „The Implementation of the Bird and Habitat Directives at European Aerodromes“).

V oblasti mezinárodní úmluvy **CITES** zaměstnanci ČIŽP zastupují Českou republiku na zasedáních odborných skupin a komisí zaměřených na prosazování zákonů týkajících se ochrany ohrožených druhů. V září proběhl za účasti **inspektora z OMOB a CITES ŘDT ČIŽP** webinář „Group of Experts of The Competent CITES Management Authorities“ k přípravě podkladů ke konferenci CoP 19 a dále květnové online jednání „EnviCrime – The Operational Action 3. 2 OAP 2021 EnviCrime EMPACT and in The Project AMBITUS“, na kterém prezentovaly svou činnost související s „enviocrime“ v oblasti CITES a odpadového hospodářství Generální ředitelství cel, Policie ČR a ČIŽP, jako instituce aktivně působící v ENVI problematice v ČR. V říjnu se v belgickém Bruselu konalo v rámci přípravy podkladů na 19. Zasedání konference smluvních stran Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES CoP 19) jednání „WPIEI (Working Party on International Environment Issues (CITES))“. **Zástupce OMOB a CITES ŘDT ČIŽP** se v rámci delegace ČR zúčastnil jako expertní zástupce kontrolního a sankčního orgánu CITES ČR. V listopadu pak proběhlo pravidelné, v pořadí již 19. zasedání konference smluvních stran Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES CoP 19) organizované Sekretariátem CITES v Ženevě ve spolupráci s vládou Panamy, tentokrát ve floridském Panama City v USA s osobní účastí **inspektora z OMOB a CITES ŘDT ČIŽP**. V Bojnicih na Slovensku proběhla v září za účasti **týmu** složeného ze zaměstnanců **OPIČCHB, OOP ŘDT a OOP OI ČIŽP Havlíčkův Brod II.** Mezinárodní konference CITES. Diskutována byla problematika CITES zejména ve vztahu k rozlišným přístupům České a Slovenské republiky s ohledem na výměnu zkušeností při praktickém vymáhání úmluvy CITES a problémy spojené s legislativou. V prosinci pak proběhl každoroční „33rd INTERPOL Wildlife Crime Working Group (WCWG) Meeting“. Za ČIŽP se tohoto jednání zúčastnil **inspektor OMOB a CITES ŘDT**.

V prosinci uspořádala organizace Euractiv diskusní kulatý stůl k tématu „Český les/Oberpfälzer Wald v časech klimatické změny“. Diskusní fórum ke klimatickým změnám v Evropě a jejich vlivu na lesní porosty na společné hranici Německa a Česka proběhlo v Schönsee v Německu za účasti **vedoucího OOL OI ČIŽP Plzeň**.

Jednou z dalších oblastí, do které se zaměstnanci ČIŽP na mezinárodní úrovni pravidelně významně zapojují, je inspekční činnost **v oblasti chemické bezpečnosti**, a to zejména v rámci agentury ECHA (European Chemicals Agency). V průběhu roku se **vedoucí OPIČCHB ŘDT ČIŽP**, ve vybraných případech společně s dalším kole-

gou, zúčastnil 40. a 41. Plenárního zasedání Fóra ECHA spojeného s 15. a 16. Zasedáním podskupiny pro biocidy, 42. Plenárního zasedání Fóra ECHA a dalších dvou jednání jako předseda pracovní skupiny pro pilotní projekt Fóra ECHA na zpětně získané látky. V květnu se dále zúčastnil jednání Pracovní skupiny pro prioritizaci Fóra ECHA a v listopadu workshopu o výsledcích pilotního projektu Fóra ECHA na zpětně získané látky, které představilo výsledky projektu a doporučení vyplývající z projektu vč. výměny informací o problematice. V průběhu tohoto projektu bylo zkontrolováno 107 výrobků v 11 zemích EHP; z toho 12 v ČR, což je druhý nejvyšší počet provedených kontrol. V listopadu proběhlo také školení školitelů zaměřené na bezpečnostní listy organizované Fórem pro výměnu informací o prosazování Evropské agentury pro chemické látky a úvodní schůzky národních koordinátorů projektu REF 11. **Vedoucí OPIČCHB ŘDT ČIŽP**, aktivní v rámci ECHA jako člen Fóra pro výměnu informací o prosazování, je současně členem IMPEL ET Waste & TFS, projektu Nakládání s odpady a oběhové hospodářství (WMCE) a pracovní skupiny REACH a oběhové hospodářství. Tematika obou pracovních uskupení se významně prolíná.

Za oblast integrovaných agend se odborníci z řad zaměstnanců **OIA ČIŽP** zúčastnili v květnu mezinárodní konference „*ENVIRO 2022*“ na Štrbském Plese na Slovensku. Hlavním cílem konference byla výměna praktických i legislativních zkušeností obou zemí na poli odpadového hospodářství, ochrany ovzduší, klimatu, problematiky EIA a integrované prevence nebo BREF/BAT technologií. Součástí konference byla exkurze v místním závodu výroby papíru, který spadá svou činností pod působnost slovenského zákona o integrované prevenci (IPKZ). Další aktivitou v rámci integrovaných agend **za účasti zaměstnanců OIA ČIŽP** byla říjnová návštěva mezinárodní konference „*Proces IPKZ v SR a v ČR*“ v Jasné – Demänovská Dolina na Slovensku. Tzv. Slovensko-české BAT FÓRUM 2022 se tematicky a odborně věnovalo výměně praktických i legislativních zkušeností obou zemí na poli integrované prevence, nejlepších dostupných technik a oblastí životního prostředí, kterých se integrovaná prevence dotýká.

V březnu odcestoval na Slovensko na pozvání Slovenské inspekce životního prostředí inspektor **OPIČCHB ŘDT ČIŽP**, kde v Liptovském Jáně na semináři „*Prezentačně-školící seminář pro zvýšení teoretických a praktických znalostí při využívání technologií sběru prostorových dat pomocí bezpilotních zařízení a práce s prostorovými daty*“ odprezentoval poznatky ČIŽP získané v oblasti zkušeností s leteckými pracemi a se způsoby získávání a zpracování dat z bezpilotních prostředků. Seminář kromě teoretické části sestával i z části praktické. Získaná data z praxe byla využita pro ukázkové zpracování dat pomocí programů pro leteckou fotogrammetrii a pro letecké laserové skenování.

V září **na půdě ČIŽP** proběhla pracovní návštěva ze Slovenska, kdy naši kolegové z **OPIČCHB ŘDT** představili svým slovenským kolegům metodu měření slonoviny pomocí spektrometru.

Zahraniční cesty se zpravidla uskutečňují z důvodu zabezpečení smluvních závazků ČR v rámci mezinárodních organizací, úmluv a protokolů na jedné straně a aktivit přímo souvisejících s členstvím v EU na straně druhé. Celkově ČIŽP vynaložila v roce 2022 na zahraniční cesty částku 321 136 Kč.

3.4 Komunikace s veřejností a médií

V roce 2022 bylo vydáno 43 tiskových zpráv a odpovězeno na 340 dotazů médií. Vzhledem k pandemické situaci v první polovině roku ČIŽP nepořádala žádné tiskové konference.

ČIŽP byla dle společnosti Newton media zmiňována v 3005 příspěvcích v médiích. Z toho 126 příspěvků bylo od-
vysíláno v rozhlasu, 129 v televizi, 612 článků bylo publikováno v tištěných denících a regionálních titulech, 2119
v online titulech. Ne všechny pořady, zejména v elektronických médiích, jsou však společností Newton media
monitorovány.

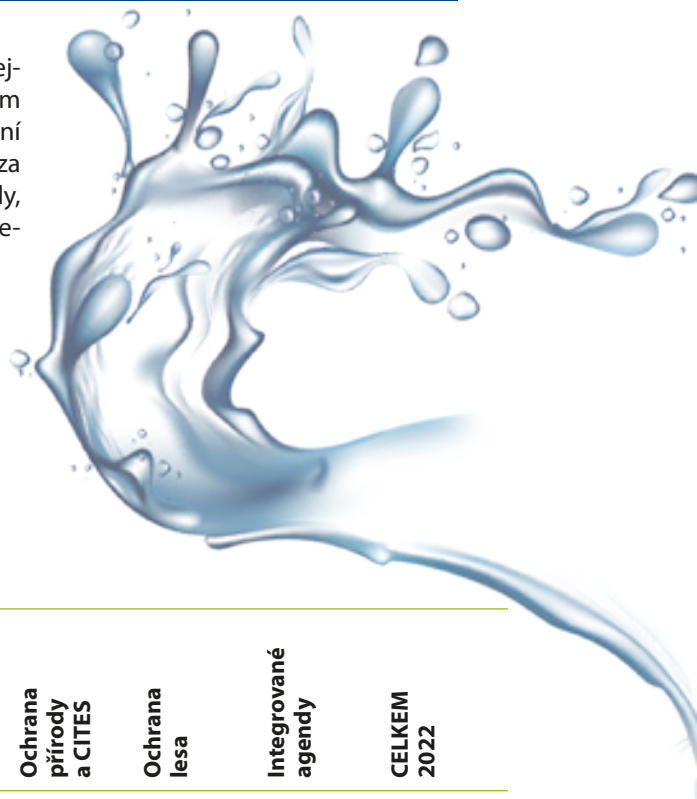
Média se v roce 2022 nejvíce zajíma-
la o témata: havárie na vodním toku
Bečva, skládky odpadu, nelegální dovoz
odpadu, zasněžování, úhyny ryb, ničení
hnízd, vltavíny, nelegální kácení a likvi-
dace lesa v souvislosti s výstavbou zá-
bavního centra Krtkův svět.

V červnu 2022 ČIŽP zorganizovala na
půdě ředitelství a OI Olomouc Den ote-
vřených dveří pro žáky a studenty, kteří
se tak mohli lépe seznámit s prací in-
spektorů.

4 Činnost ČIŽP za rok 2022 podle odborných oddělení

Z pravomocných rozhodnutí jsou v kapitole 4 vybrány příklady nejvyšších uložených pokut jednotlivými inspektoráty ČIŽP právníckým a fyzickým podnikajícím osobám či rozhodnutí, kde došlo k omezení nebo zastavení provozu/činnosti. Tato rozhodnutí jsou uvedena za každou složku ochrany životního prostředí (ovzduší, voda, odpady, les, příroda) a za každý inspektorát ČIŽP. Příklady rozhodnutí za integrované agendy jsou uvedeny za ČIŽP.

Přehled činnosti ČIŽP za rok 2022 dle složek

		Ochrana ovzduší	Ochrana vod	Odpadové hospodářství	Ochrana přírody a CITES	Ochrana lesa	Integrované agendy	CELKEM 2022
Počet inspektorů (vedoucí oddělení + inspektoři; konečný stav k 31.12.)*		73	82	90	86	46	17	394
Počet kontrol		2 946	2 468	3 101	2 387	1 072	648	12 622
Vyjádření EIA (z. č. 100/2001 Sb.)		vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	vykazuje OIA	893	893
Ostatní vyjádření		2 079	664	145	147	79	746	3 860
Pokuty	Všechny vydané pokuty	289	421	702	668	84	44	2 208
	Všechny pokuty, které nabyly právní moci	287	412	689	646	80	46	2 160
	Celková částka pokut v právní moci (Kč)	11 081 000	30 462 261	42 528 000	10 588 150	8 305 000	6 660 000	109 624 411
Ostatní rozhodnutí	Počet zastavení nebo omezení činnosti, provozu nebo jeho části v právní moci	0	0	/	29	34	0	63
	Počet odebrání / zaba-vení v právní moci	0	/	/	132	/	/	132
	Počet opatření k nápra-vě v právní moci	1	19	6	36	59	0	121
Počet mimořádných událostí (z hlediska zákonů o ovzduší) a havárií (dle vodního zákona)		170	210	/	/	/	/	380

*Pozn.: V čísle inspektorů nejsou zahrnuty pozice referentů spol. státní správy a samosprávy, ředitelů oblastních inspektorátů a ředitelů odborů.

/ - Složka nemá kompetenci tuto činnost vykonávat

4.1 Ochrana ovzduší, ochrana klimatického systému Země a ochrana ozonové vrstvy

4.1.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2022

Kontrolní činnost v roce 2022 byla prováděna inspektory složky ochrany ovzduší v oblastech vlastní ochrany ovzduší, ochrany ozonové vrstvy a klimatického systému Země. A to v plném rozsahu působností uvedených v platných a účinných právních předpisech zahrnujících uvedené oblasti ochrany životního prostředí. Kontrolováno bylo jak plnění povinností stanovených přímo účinnými obecně závaznými národními právními předpisy, tak i předpisy EU, dále pak plnění povinností uvedených v povolení k provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Provedeno bylo celkem 2 946 kontrol, z toho 49,2 % plánovaných a 50,8 % neplánovaných.

Počty a rozložení kontrol provedených v roce 2022 na jednotlivé oblasti působnosti odpovídaly závažnosti provozovaných činností a jejich vlivu na životní prostředí. Nejvíce byly kontrolovány provozovny se stacionárními zdroji znečišťování ovzduší (2 425) a s tím související výkon činnosti osob s autorizací k měření emisí a zpracování odborných posudků (76 kontrol). Dále byly provedeny dvě kontroly osob s autorizací k měření emisí a čtyři kontroly osob s autorizací ke zpracování rozptylových studií. V menší míře pak probíhaly kontroly dodržování podmínek ochrany klimatického systému Země (377 kontrol, z toho 78 kontrol zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a 299 kontrol osob zacházejících s fluorovanými skleníkovými plyny) a ochrany ozonové vrstvy – stratosférického ozonu (20 kontrol). V souvislosti s kontrolami dodržování povinností při zacházení s regulovanými látkami a fluorovanými skleníkovými plyny bylo kontrolováno sedm osob vykonávající činnosti, na které je požadována certifikace Ministerstvem životního prostředí. Dále bylo provedeno celkem 35 kontrol, které nelze zařadit do žádné z výše uvedených kategorií.

Výsledkem kontrol provedených v roce 2022 a kontrol provedených v předchozím období s přesahem v řízení do roku 2022 bylo 287 pravomocných rozhodnutí o pokutách za porušení povinností v ochraně ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země.

Konkrétně 265 pokut zahájených v roce 2022 (v celkové částce 8 705 000 Kč), 18 pokut zahájených v roce předcházejícím (v celkové částce 1 760 000 Kč) a čtyři pokuty zahájené před rokem 2021 (v celkové částce 616 000 Kč). Celková výše pokut, které nabyly právní moci v roce 2022, byla 11 081 000 Kč. V uvedených pravomocných rozhodnutích o pokutách bylo projednáno celkem 465 přestupků (v roce 2021 – 414 přestupků). Dalších 7 přestupků bylo vyřešeno napomenutím (v roce 2021 – 6 přestupků). Kromě samostatných kontrol dodržování povinností provozovatelů stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší se inspektoři této složky dále účastnili 383 kontrol zařízení s integrovaným povolením (integrovaných kontrol), při kterých bylo kontrolováno dodržování podmínek ochrany životního prostředí (v roce 2021 – účast na 374 integrovaných kontrolách).

Celková výše pokut uložených inspektory ochrany ovzduší za porušení podmínek ochrany ovzduší v samostatně vedených řízeních inspektory této složky dosáhla výše 9 262 000 Kč, za porušení podmínek při zacházení s fluorovanými skleníkovými plyny 679 000 Kč, za porušení podmínek při zacházení s regulovanými látkami 1 080 000 Kč. V roce 2022 nabyla právní moci jedna pokuta, uložená provozovateli zařízení zařazeného do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (oxidu uhličitého) v částce 60 000 Kč.

4.1.2 Přehled plnění složkových úkolů

4.1.2.1 Ochrana ovzduší

V **oblasti ochrany ovzduší** byly v roce 2022 složkové úkoly plněny jako součásti pěti skupin složkových úkolů, a to (1.) kontrola provozování zdrojů na základě povolení orgánu ochrany ovzduší a v souladu s těmito povoleními, (2.) dodržování stanovené úrovně znečišťování (emisních limitů a emisních stropů) a technických podmínek, které emisní limity a emisní stropy nahrazují nebo doplňují, (3.) zjišťování úrovně znečišťování ovzduší, (4.) evidenční a oznamovací povinnosti a (5.) ostatní povinnosti osob provozujících stacionární zdroje znečišťování ovzduší.

1. Kontroly provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

Při kontrolách bylo v 61 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které jsou uvedeny v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, a k jejichž provozu je požadováno povolení orgánu ochrany ovzduší, **provozovali zdroje bez povolení**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 2 773 000 Kč.

Při kontrolách bylo ve 47 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, které jsou uvedeny v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší, a k jejichž provozu je požadováno povolení orgánu ochrany ovzduší, **provozovali zdroje v rozporu s povolením**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 2 287 000 Kč.

Při kontrolách bylo ve 24 případech zjištěno, že provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování s integrovaným povolením **provozovali zdroje v rozporu s podmínkami ochrany ovzduší uvedenými v integrovaném povolení**. Za prokázané přestupky byly uloženy pokuty v celkové výši 1 907 000 Kč.

Součástí povolení k provozu jsou od roku 2012 též **podmínky provozu zdrojů při překročení prahových hodnot znečišťujících látek v ovzduší** (smogový varovný a regulační systém), před rokem 2012 schvalované Českou inspekcí životního prostředí jako regulační řády.

V roce 2022 nedošlo na území České republiky k vyhlášení žádné smogové situace (zásadní znečišťující látkou je polévatý prach vyjádřený jako PM₁₀). Jelikož zároveň nedošlo k vyhlášení regulace, nebyla inspektory oddělení ochrany ovzduší provedena žádná kontrola zdrojů s podmínkami provozu při překročení prahové hodnoty znečišťující látky v ovzduší.

Českou inspekcí životního prostředí nebylo vydáno žádné pravomocné rozhodnutí o **zastavení provozu**.

2. Kontroly dodržování stanovené úrovně znečišťování a technických podmínek

Překročení **specifických emisních limitů znečišťujících látek a technických podmínek, které emisní limity nahrazují nebo doplňují**, bylo zjištěno ve 21 případech. V řízeních s jedním přestupkem a v řízeních s více přestupky (případy, kdy se jednalo o přestupek nejpřísněji postižitelný) byla za tato porušení uložena částka ve výši 747 000 Kč, z toho 467 000 Kč (17 přestupků, nedodržení specifického emisního limitu), 80 000 Kč (tři přestupky, nedodržení technické podmínky provozu) a 200 000 Kč (jeden přestupek, nedodržení emisního stropu, jednání v rozporu s integrovaným povolením). Nejvíce početnými byla překročení specifických emisních limitů oxidů dusíku (11 případů – spalování plyných a pevných paliv v kotlích), tuhých znečišťujících látek (11 případů – spalování pevných paliv v kotlích, slévárenský průmysl, tryskání), oxidu uhelnatého (devět případů – spalovací procesy) a těkavých organických látek (čtyři případy – povrchové úpravy lakováním, odmašťování).

Kontrola dodržování předepsané úrovně znečišťování (specifických emisních limitů) a vlivu zdrojů na ovzduší byla prováděna též měřeními prováděnými pracovníky oddělení ochrany ovzduší ředitelství České inspekce životního prostředí. Přímými měřeními byly stanoveny koncentrace deseti znečišťujících látek (8x plyné látky, 2x tuhé látky) a laboratorně byly analyzovány dva vzorky látek obtěžujících zápachem. Za účelem zjištění vlivu zdrojů emitujících látky obtěžující zápachem na ovzduší byly inspektory ochrany ovzduší ředitelství odebrány a dynamickou olfaktometrií analyzovány dva vzorky odebrané vzdušiny. V obou případech se jednalo o zdroj, kterému nejsou stanoveny specifické emisní limity látek obtěžujících zápachem. Výsledky těchto měření sloužily pro objektivizaci úrovně znečišťování při řešení podnětů.

3. Kontroly zjišťování úrovně znečišťování ovzduší

Českou inspekci životního prostředí bylo v roce 2022 kontrolováno **dodržování povinnosti zjišťovat a vyhodnocovat úroveň znečišťování ovzduší** přímým měřením prostřednictvím autorizovaných osob, a to jednorázovými měřeními nebo kontinuálním měřením zajišťovaným provozovatelem. Povinností provozovatelů zdrojů bylo předávat ve stanovené lhůtě inspekci protokoly s výsledky měření. Ve 44 případech bylo zjištěno porušení povinnosti provést jednorázové měření emisí. V řízeních s jedním přestupkem a v řízeních s více přestupky (případy, kdy se jednalo o přestupek nejpřísněji postižitelný) byla za toto porušení uložena částka ve výši 796 000 Kč. Ve 41 případech nebyla provozovateli zdrojů dodržena povinnost předat inspekci protokol s výsledky měření. V řízeních s jedním přestupkem a v řízeních s více přestupky (případy, kdy se jednalo o přestupek nejpřísněji postižitelný) byla za toto porušení uložena částka ve výši 167 000 Kč. Pět případů pozdního předání protokolů bylo řešeno formou napomenutí.

V roce 2022 bylo inspektory ČIŽP v 82 případech kontrolováno dodržování povinností osob s autorizací Ministerstva životního prostředí k vypracování odborných posudků a rozptylových studií, k provádění jednorázových měření emisí a k měření imisí. Při provedených kontrolách nebylo zjištěno porušení povinnosti autorizované osoby. Kontrolované odborné posudky po formální stránce nevykazovaly žádné nedostatky.

4. Kontroly evidenční a oznamovací povinnosti

Nedodržení povinnosti **vedení / uchovávání provozní evidence nebo neohlášení údajů souhrnné provozní evidence** bylo prokázáno provozovatelům stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší ve 136 případech (128 případů neohlášení údajů souhrnné provozní evidence, osm případů nevedení / neuchovávání provozní evidence). V řízeních s jedním přestupkem a v řízeních s více přestupky (případy, kdy se jednalo o přestupek nejpřísněji postižitelný) byla za toto porušení uložena částka ve výši 442 000 Kč (395 000 Kč neohlášení údajů souhrnné provozní evidence, 47 000 Kč nevedení / neuchovávání provozní evidence). Jeden případ neohlášení údajů souhrnné provozní evidence v termínu byl řešen formou napomenutí.

5. Kontroly ostatních povinností osob provozujících stacionární zdroje znečišťování ovzduší

Při výkonu inspekční činnosti bylo zjištěno porušení ostatních povinností a zákazů při ochraně ovzduší. V devíti případech bylo zjištěno spalování nepovolených materiálů v otevřeném ohništi, pokuty za porušení tohoto zákazu dosáhly výše 125 000 Kč. Ve čtyřech případech bylo zjištěno spalování odpadu v nepovoleném zdroji, byly uloženy pokuty v celkové částce 133 000 Kč. Dále bylo sankcí řešeno neposkytnutí informace o zdroji, nevytvoření podmínek pro výkon kontroly, neohlášení nebezpečného stavu a provoz v rozporu s podmínkami stanovenými právními předpisy, výrobcem a dodavatelem.

4.1.2.2 Ochrana klimatického systému Země

Nástroji **ochrany klimatického systému Země** – prevence úniku skleníkových plynů, plynů absorbujících záření v infračervené oblasti – je kontrola dodržování podmínek při zacházení s fluorovanými skleníkovými plyny a dodržování podmínek stanovených pro zařízení zařazená do systému obchodování s povolenkami na skleníkové plyny.

Výsledkem provedených 297 kontrol provozovatelů zařízení s obsahem fluorovaných skleníkových plynů a dalších osob, které s fluorovanými skleníkovými plyny zacházejí, bylo prokázání 28 přestupků, za které bylo uloženo 17 pokut v celkové výši 387 000 Kč. V jednom případě provozovatel neměl v době kontroly záznamy o zařízeních s F-plynem na provozovně. V ostatních případech se jednalo o přestupky spočívající v porušení povinnosti nezajištění kontrol těsnosti zařízení s obsahem F-plynů. V tomto roce se oddělení ochrany ovzduší mimo jiné zaměřilo na cílené kontroly provozovatelů zařízení s obsahem fluorovaných skleníkových plynů v bankách. Banky byly prověřeny vždy v konkrétním stanoveném období. Výsledkem kontrol bylo následné společné řízení, vedené vybraným oblastním inspektorem.

Další oblastí byly kontroly atestačních subjektů. Výsledkem dvou těchto kontrol bylo prokázání 19 přestupků, za které byly uloženy dvě pokuty v celkové výši 40 000 Kč. Jednalo se o přestupky atestačních subjektů, které neinformovaly MŽP a ČIŽP o místě a termínu konání příslušné zkoušky, a zároveň byly v těchto řízeních projednány přestupky, spočívající v nezaslání seznamu osob, které v předchozím kalendářním roce získaly osvědčení, a neoznámení změny identifikačních údajů atestačního subjektu Ministerstvu životního prostředí.

Další oblastí kontroly byli dovozci F-plynů v zařízeních, která byla v České republice uvedena na trh. Kontroly proběhly na konci roku 2021 a za 22 prokázaných přestupků bylo v roce 2022 uloženo 11 pokut v celkové výši 252 000 Kč. Jednalo se o uvedení zařízení s F-plynem na trh bez započítání do kvót, dále za nepředložení ověřovacího dokumentu Evropské komisi či nevypracování prohlášení o shodě, dokládající zahrnutí F-plynů do systému kvót.

V roce 2022 bylo provedeno celkem 78 kontrol stacionárních zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Za jeden prokázaný přestupek, a to provoz bez povolení MŽP, byla udělena pokuta ve výši 60 000 Kč.

4.1.2.3 Ochrana ozonové vrstvy

Ochrana ozonové vrstvy (stratosférického ozonu) před účinkem látek, které ji poškozují („regulovaných látek“), představuje prevenci úniku regulovaných látek ze zařízení, které tyto látky, zejména jako chladiva a hasiva, obsahují. Regulované látky jsou postupně nahrazovány látkami s nižší hodnotou potenciálu poškozování ozonové vrstvy („ODP“) a počty provozovaných zařízení s jejich obsahem klesají. Přesto je jeden druh regulovaných látek stále využíván pro kritická použití jako hasiva („halony“). S ohledem na všeobecné omezování jejich použití bylo v této oblasti provedeno relativně méně kontrol než v případě zařízení s obsahem fluorovaných skleníkových plynů.

Výsledkem 20 kontrol dodržování povinností při zacházení s regulovanými látkami byla celkem tři porušení. Nejzávažnějším porušením je nevyřazení systémů požární ochrany obsahující halony instalované v jaderné elektrárně z provozu před uplynutím termínu stanoveném v příloze VI nařízení Komise (EU) č. 744/2010 - tj. do 31. 12. 2020, a nezajištění znovuzískání těchto halonů ze systémů za účelem zneškodnění a s tím související jejich předání osobě, která je držitelem certifikátu k jejich zneškodnění. Za toto porušení byla udělena pokuta 1 000 000 Kč. V dalších dvou případech se jednalo o neprovedení kontrol těsnosti na zařízeních s obsahem regulované látky. Za tato porušení byly uděleny pokuty v celkové výši 80 000 Kč. V těchto řízeních byly zároveň projednány porušení povinnosti neprovedení kontrol těsnosti na zařízeních s obsahem F-plynů.

Českou inspekci životního prostředí jako správcem poplatku za dovoz a výrobu regulovaných látek bylo kontrolováno dodržování poplatkové povinnosti osob, kterými byly regulované látky uváděny na trh. Na účet České inspekce životního prostředí bylo poukázáno celkem 121 318 Kč na základě povinnosti dané zákonem č. 73/2012 Sb., a to poplatek za dovoz regulovaných látek samostatně vypočítat a částku do 30. dubna roku, následujícího po kalendářním roce, ve kterém vznikla poplatková povinnost, zaplatit na účet správce poplatku. V této sumě jsou zahrnuty poplatky i úroky z prodlení.

4.1.3 Přehled plnění specifických úkolů

Vzhledem k rozsahu složkových úkolů, které pokrývají veškerou kontrolní činnost inspektorů ochrany ovzduší v oblastech ochrany ovzduší, klimatického systému Země a ozonové vrstvy, nebyly na rok 2022 žádné specifické úkoly uloženy.

4.1.4 Významné případy podle výše uložené pokuty a rozhodnutí o zastavení provozu

OI Praha

ČiŽP uložila společnosti LASSELSBERGER, s.r.o. pokutu 250 000 Kč za provozování zařízení na výrobu pórovinových keramických obkladaček v Lubné u Rakovníka v rozporu se závaznou podmínkou stanovenou v integrovaném povolení, spočívající v překročení emisního limitu pro organické sloučeniny, vyjádřené jako celkový organický uhlík (TOC) na předsušárně.

OI České Budějovice

ČiŽP uložila společnosti MABA Prefa spol. s r.o., Veselí nad Lužnicí, pokutu 150 000 Kč za provoz stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší – betonárny a vyvíječe páry pro technologii betonárny bez povolení orgánu ochrany ovzduší a za neohlášení údajů souhrnné provozní evidence.

OI Plzeň

ČiŽP uložila společnosti NOTEZA, spol. s r.o. pokutu 280 000 Kč za provozování technologie lakování kovových konstrukcí na venkovním prostranství v Rokycanech bez povolení orgánu ochrany ovzduší a za neohlášení údajů souhrnné provozní evidence.

Provádění aplikace nátěrových hmot na venkovním prostranství areálu provozovny v Rokycanech

OI Ústí nad Labem

ČIŽP uložila společnosti ENERGY Ústí nad Labem, a.s. pokutu 200 000 Kč za provozování zařízení „Energetika – spalování paliv v zařízeních o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a více“ v rozporu s integrovaným povolením, jelikož nebyl dodržen emisní strop pro oxid siřičitý.

OI Liberec

ČIŽP uložila společnosti BENEŠ ENERGO s.r.o. pokutu 55 000 Kč za provoz stacionárního spalovacího zdroje ve Velkých Hamrech bez povolení orgánu ochrany ovzduší a za nezjišťování úrovně znečišťování na tomto zdroji.

OI Hradec Králové

ČIŽP uložila společnosti Trivium Packaging Czech Republic s.r.o. pokutu 150 000 Kč za provozování zařízení pro povrchovou úpravu předmětů a výrobků ve Skřivanech v rozporu s podmínkou stanovenou v integrovaném povolení. Společnost v hmotnostních bilancích organických rozpouštědel nevyčíslila měrnou výrobní emisi těkavých organických látek a nestanovila podíl fugitivních emisí výpočtem.

Povrchová úprava předmětů a výrobků ve Skřivanech – potisk

Ol Havlíčkův Brod

ČIŽP uložila obchodní firmě Dřevozpracující výrobní družstvo pokutu 180 000 Kč za porušení povinností při provozu zdrojů znečišťování ovzduší ve výrobních závodech Jaroměřice nad Rokytnou a Nové Syrovce, a to za provoz dvou lakoven a technologií výroby nábytku bez aktuálních povolení, nevedení provozní evidence v náležitém rozsahu, překročení emisního limitu pro těkavé organické látky na lakovně, nepředložení protokolu o jednorázovém měření emisí ČIŽP a za provoz zrekonstruované plynové kotelny bez změny povolení provozu.

Ol Brno

ČIŽP uložila společnosti Franver, s.r.o. pokutu 80 000 Kč za provozování mobilní drticí jednotky za účelem recyklace stavebních odpadů v areálu brněnského výstaviště bez povolení provozu.

Prašnost vznikající provozem mobilní drticí jednotky v areálu brněnského výstaviště

OI Olomouc

ČIŽP uložila společnosti EKOTERMEX, a. s. pokutu 700 000 Kč za provoz spalovny odpadů v obci Pustiměř v rozporu s podmínkami stanovenými v povolení provozu a především za zneškodňování odpadu při nižší teplotě a nezajištění řádného provozování technických prostředků pro systém kontinuálního měření emisí.

OI Ostrava

ČIŽP uložila společnosti SKATLOP a.s., Ostrava, pokutu 80 000 Kč za provoz zařízení „Výroba a zpracování oceli“ v rozporu s integrovaným povolením, a to se závaznou podmínkou provozu, když prováděla rozpalování materiálu kyslíkovým kopím na venkovní ploše skladu kokil, tedy mimo vnitřní prostory hal.

Rozpalování materiálu kyslíkovým kopím na venkovní ploše skladu kokil

Oddělení ochrany ovzduší ředitelství

ČIŽP uložila společnosti ČEZ, a. s. pokutu 1 000 000 Kč za to, že v Jaderné elektrárně Dukovany nevyřadila z provozu systémy požární ochrany s obsahem halonů ve stanoveném termínu.

4.1.5 Závěry kontrolní činnosti

Provedenými kontrolami pokryla Česká inspekce životního prostředí celý rozsah své působnosti v oblastech ochrany ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země, stanovený jak v přímo účinných národních obecně závazných právních předpisech, tak i v předpisech EU.

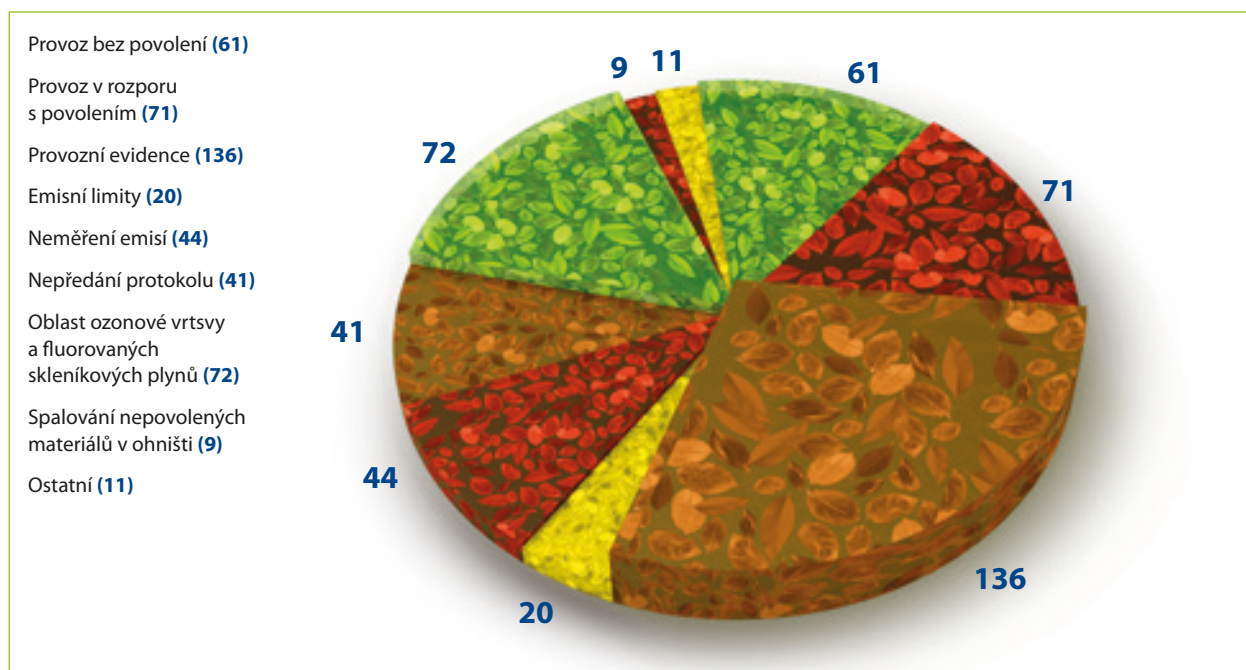
V porovnání s rokem 2021 nebyla činnost z hlediska počtů významně odlišná, je však číselně znatelný mírný nárůst, který lze přičítat tomu, že již celý rok probíhala činnost bez omezení spojených s epidemií nemoci covid-19. Konkrétně v roce 2021 bylo celkem provedeno 2 813 kontrol a projednáno 414 přestupků, v roce 2022 pak 2 946 kontrol a 465 přestupků formou pravomocných pokut.

Na podobné úrovni ve srovnání s rokem 2021 se udržují počty případů provozování zdrojů znečišťování ovzduší bez povolení, stejný trend je patrný i u zjištěných provozů v rozporu s platným povolením. Hlavními znečišťujícími látkami, v jejichž případě bylo prokázáno neplnění specifických emisních limitů, jsou jako i v loňském roce oxidy dusíku, tuhé znečišťující látky, oxid uhelnatý a těkavé organické látky, převážná část zjištění se v této oblasti týkala spalovacích zdrojů uvedených v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší pod kódem 1.1. Stejně jako i v roce 2021 jsou běžnými a nejčastějšími přestupky v evidenční a oznamovací oblasti (nepředání souhrnné provozní evidence v termínu, nevedení provozní evidence v plném rozsahu a nepředání protokolu z jednorázového měření emisí inspekci v termínu), které v celkovém počtu projednaných přestupků tvořily 38 procent. Provoz bez povolení a provoz v rozporu s ním pak 28 procent.

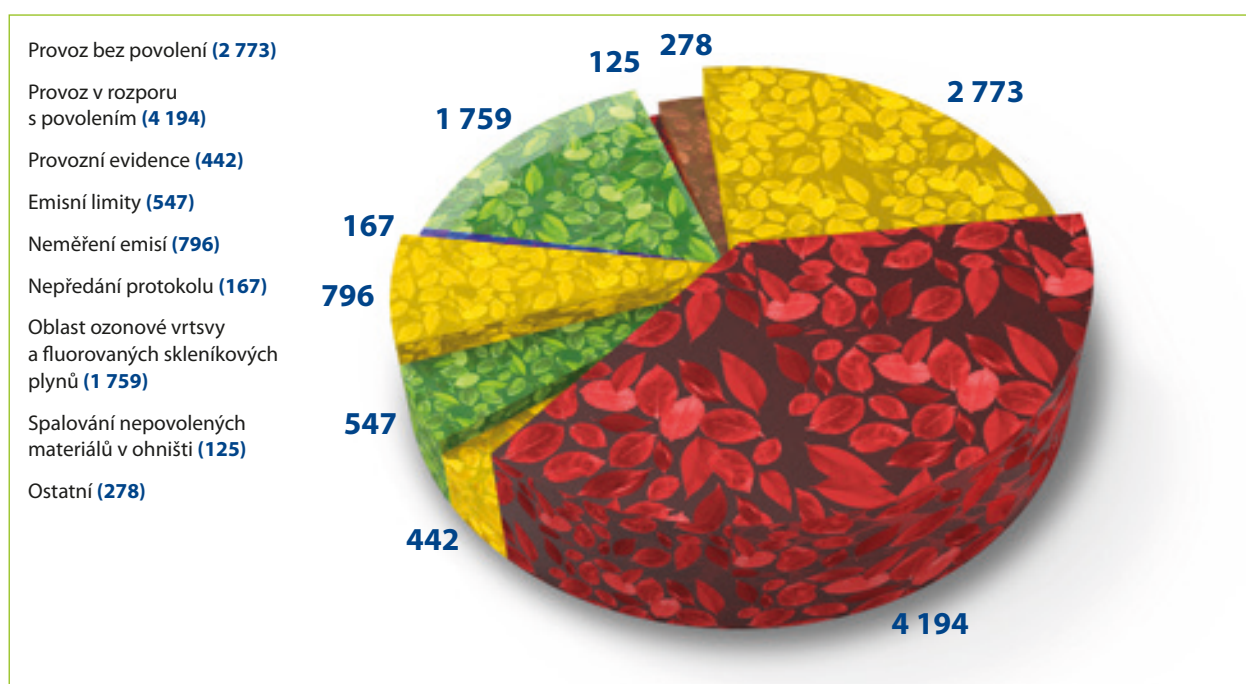
Pozornost byla inspekcí věnována ochraně klimatického systému Země, a to jak prevenci úniku fluorovaných skleníkových plynů, tak dodržování podmínek provozovatelů zařízení zařazených do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. I přesto, že užívání látek poškozujících ozonovou vrstvu – regulovaných látek – je na ústupu, byly v roce 2022 projednány tři přestupky za porušení podmínek pro nakládání s nimi (nevyřazení systému požární ochrany obsahující halony, neprovedení kontrol těsnosti na zařízeních s obsahem regulované látky).

**Počty přestupků v oblasti ochrany ovzduší,
ozonové vrstvy a klimatického systému Země,
projednané v roce 2022 v řízeních o pokutách**

**Pokuty uložené za porušení podmínek ochrany ovzduší,
ozonové vrstvy a klimatického systému Země podle
přestupků v roce 2022 (v tis. Kč)**

4.2 Ochrana vod a prevence závažných průmyslových havárií

4.2.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2022

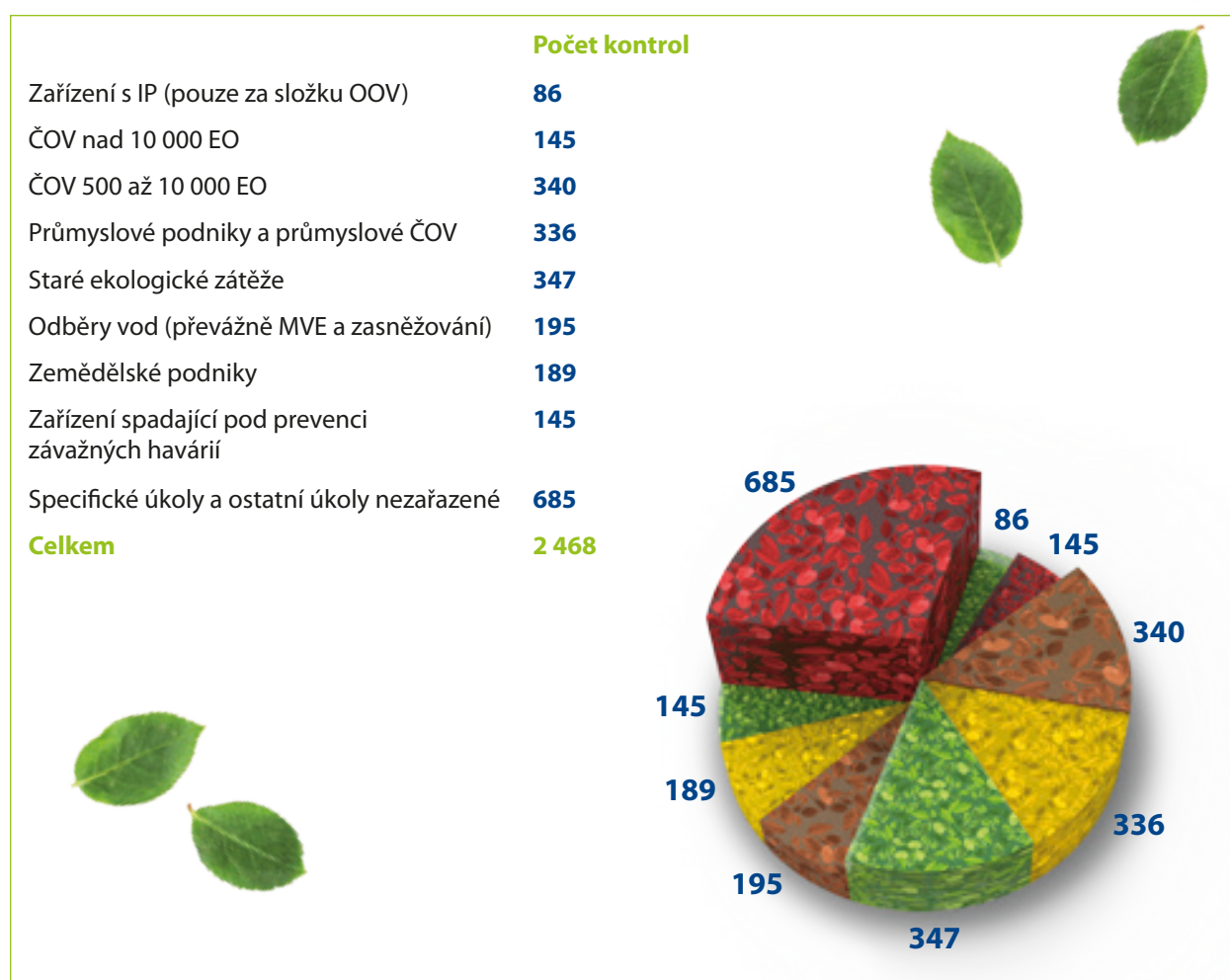
Kontrolní činnost v roce 2022 byla prováděna v celém rozsahu působnosti v oblasti ochrany vod i v oblasti prevence závažných havárií. Kontrolováno bylo plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií i povinností uložených vodoprávními rozhodnutími.

V roce 2022 bylo OOV provedeno 2 468 kontrol podle vodního zákona nebo zákona o prevenci závažných havárií. Z tohoto počtu bylo 50 % plánovaných (1 232) a 50 % neplánovaných (1 236) kontrol. Z hlediska plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, bylo inspektory oddělení ochrany vod ve spolupráci s ostatními složkami provedeno dalších 404 kontrol.

Základem činnosti inspektorů oddělení ochrany vod (OOV) jsou kontroly prováděné v rámci naplánovaných hlavních a složkových úkolů, které jsou zaměřeny na prioritní problémy v ochraně vod na území celé republiky, a dále kontroly v rámci specifických úkolů, které se zaměřují na problémy v jednotlivých krajích. Významný objem činnosti tvoří kontroly neplánované, které jsou realizované na základě podnětů nebo řešení mimořádných událostí.

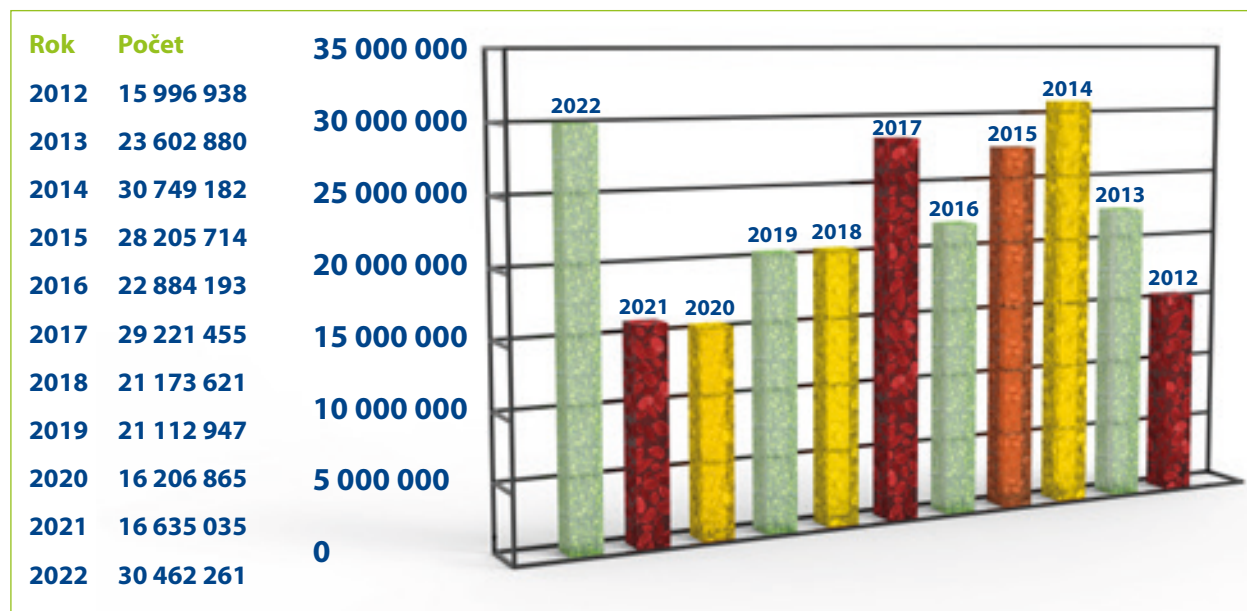
Počty a rozložení kontrol odpovídaly závažnosti provozů a jejich dopadu na životní prostředí. Nejvíce bylo kontrol čistíren odpadních vod, průmyslových provozů včetně těch, které jsou pod dikcí zákona o prevenci závažných havárií, odběrů vod, zemědělství a lokalit s výskytem starých ekologických zátěží (SEZ).

Rozdělení realizovaných kontrol v roce 2022

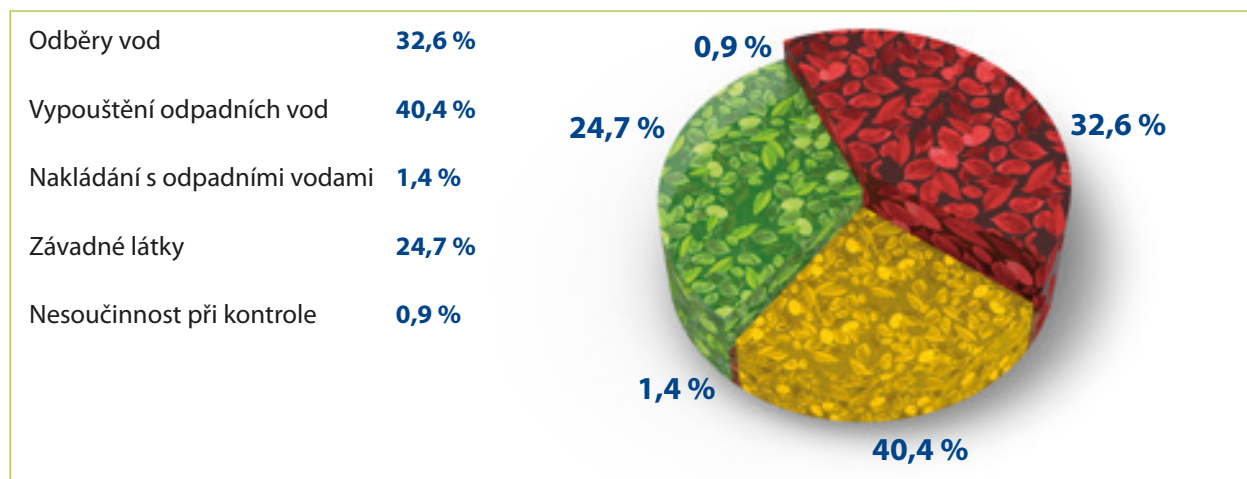
Na základě kontrolní činnosti bylo zahájeno 430 řízení o přestupcích a vydáno 421 pravomocných rozhodnutí o pokutě v celkové výši uložené sankce 30 462 261 Kč. Navíc inspektoři OOV spolupracovali na vydání sedmi rozhodnutí v rámci kontrol podniků s integrovaným povolením (IP), která jsou evidována v kapitole 4.7, a v jednom případě OOV spolupracovalo na vydání rozhodnutí, které souviselo s nakládáním s odpadní rtutí bez povolení příslušného krajského úřadu (§ 21 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb.). V tomto společném řízení OOH a OOV byla uložena pravomocná pokuta 1 200 000 Kč. Převážná část pokut byla OOV uložena na základě výsledků neplánovaných kontrol. Pro odstranění zjištěných nedostatků a závadných stavů bylo v roce 2022 vydáno 22 rozhodnutí s uložením termínovaného opatření k nápravě, z nichž v roce 2022 nabylo právní moci 19 rozhodnutí.

Výše pokut v právní moci

Z pohledu spáchaných přestupků lze výši pokut v právní moci procentuálně rozdělit do pěti základních kategorií, mezi něž patří Odběry vod (odběry povrchových a/nebo podzemních vod v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), Vypouštění odpadních vod (vypouštění odpadních vod z ČOV, ze septiků a /nebo z volných kanalizačních výústí v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), Nakládání s odpadními vodami (likvidace odpadních vod z bezodtokých jímek bez doložení způsobu jejich odstranění, likvidace odpadních vod v rozporu se zákonem o vodách, například vývoz na zemědělské pozemky), Závadné látky (nakládání se závadnými látkami v podobě neprovedení zkoušek těsnosti skladovacích zařízení, nevyhotovení havarijního plánu, neprovedení přiměřených opatření, aby závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod) a Nesoučinnost při kontrole (porušení ustanovení § 10 odst. 2 zák. č. 255/2012 Sb.).

Poměrné rozdělení pokut v právní moci do pěti základních kategorií dle spáchaných přestupků

Zákonem č. 113/2018 Sb. bylo k 1. 1. 2019 zrušeno vydávání zálohových poplatků. Současně touto novelou vodního zákona přešla veškerá poplatková agenda na Státní fond životního prostředí České republiky. V roce 2022 ČIŽP již nevydala žádné rozhodnutí v rámci poplatkové agendy.

Podstatnou část kontrolní činnosti inspektorů OOV zabírá řešení podnětů – podrobněji uvedeno v kap. 3. Inspektoři OOV zpracovali celkem 1 945 vyjádření, a to jak samostatně za OOV (664), tak i v rámci souhrnných vyjádření (1 281).

Inspektoři oddělení ochrany vod spolupracují s ostatními státními úřady a institucemi (např. vodoprávními úřady všech stupňů, SFŽP ČR, Ministerstvem financí ČR, Podniky Povodí, s. p., Hasičským záchranným sborem, Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, Krajskými úřady atd.) a v rámci mezinárodní spolupráce se setkávají s orgány ochrany životního prostředí sousedních států a účastní se jednání mezinárodních komisí na ochranu vod. Blíže je specifikováno v bodech 3.2 a 3.3.

4.2.2 Přehled plnění hlavních a složkových úkolů

Kontroly zdrojů znečišťování složek životního prostředí s platným integrovaným povolením

Pod zákon o integrované prevenci spadají z hlediska ochrany vod nejvýznamnější zdroje znečištění. Zaměření kontrol bylo zvoleno na základě specifických podmínek zařízení a požadavků oblastních inspektorátů. Kontroly prováděné inspektory OOV byly zaměřeny na plnění podmínek vodohospodářské části integrovaného povolení (IP), a to zejména na dodržování povolení k odběrům podzemních a povrchových vod, vypouštění odpadních vod, nakládání se závadnými látkami, na ověření platnosti IP, kontrolu provozních řadů, aktuálnost havarijních plánů a jejich vypracování dle vyhlášky č. 450/2005 Sb.

V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 490 inspekcí. Inspektoři OOV provedli ve spolupráci s ostatními složkami 404 integrovaných kontrol, samostatně provedli dalších 86 kontrol. Právní moci nabylo celkem 42 sankčních rozhodnutí uložených OOV v souhrnné výši uložených pokut 3 333 000 Kč, z toho dvě rozhodnutí ve výši 150 000 Kč za nesoučinnost při kontrole dle zákona o kontrole. Nejčastěji zjišťovaným přestupkem bylo překračování emisních limitů ve vypouštěných odpadních vodách. Podrobné informace týkající se kontrol provedených podle zákona o integrované prevenci jsou uvedeny v kapitole 4.7. Integrované agendy. V roce 2022 OOV nebylo uloženo žádné napomenutí a ani opatření k nápravě.

Kontrola nejvýznamnějších komunálních čistíren odpadních vod velikosti nad 10 000 EO

Cílem kontrol nejvýznamnějších komunálních čistíren odpadních vod (ČOV) bylo fyzické prověření vodoprávního stavu ČOV, plnění směrnice Rady č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech; s důrazem na zjištění skutečného stavu v produkovaném a vypouštěném znečištění z jednotlivých zdrojů a všech dalších skutečností, které mohou ovlivňovat funkci ČOV a tím i množství vypouštěného znečištění.

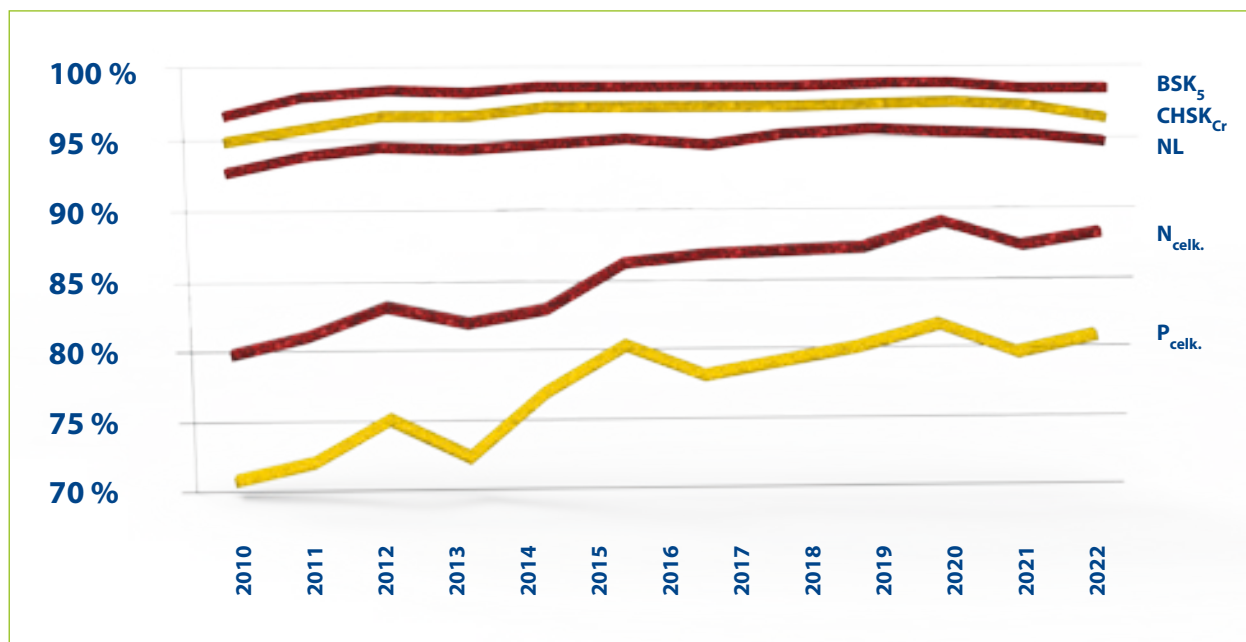
V roce 2022 bylo provedeno 145 kontrol komunálních ČOV nad 10 000 EO. Na základě provedených kontrol inspektoři OOV zjistili, že u zdrojů této kategorie nedochází k častým a významným porušením vodního zákona. Podle výsledků kontrol realizovaných v roce 2022 a kontrol z předešlých období bylo uloženo pět pravomocných pokut v celkové výši 250 000 Kč. Ze statistiky za období let 2015–2022 vyplývá, že ročně bylo sankcí ukončeno průměrně pouze 3,4 % kontrol. Pravomocné pokuty byly uloženy za překročení povolených emisních limitů znečištění stanovených ve vodoprávních povoleních a za vypouštění odpadních vod bez povolení vodoprávního úřadu. V roce 2022 OOV nebylo uloženo žádné napomenutí a ani opatření k nápravě.

U ČOV s velikostí nad 10 000 EO jsou prováděny prověrky v pravidelných intervalech, z jejichž výsledků jednoznačně vyplývá, že zrealizovanými rekonstrukcemi stavebních i technologických celků ČOV dochází k postupnému zlepšování kvality vypouštěných odpadních vod na výstupu z ČOV, a tím i k výraznému snížení vypouštěného

znečištění do vod povrchových. Toto konstatování vychází i z pozorovatelného trendu rostoucí účinnosti čištění odpadních vod, a to zvláště u hojně diskutovaného ukazatele celkového fosforu (viz schématický graf průměrné účinnosti odstraňování znečišťujících látek). Potřeba vyšší účinnosti odstraňování rozpuštěného fosforu a dusíku dále zůstává důležitým tématem v oblasti čištění odpadních vod.

Bilance účinnosti 2010 až 2021

U všech komunálních ČOV této kategorie byly zkontrolovány bilanční údaje za rok 2021, ze kterých vyplývá, že bylo vyčištěno 5,4 mil. m³ odpadních vod, což je o 400 000 m³ méně než v roce 2020. Účinnost čištění městských odpadních vod u těchto ČOV byla 98,4 % v ukazateli BSK₅, 94,9 % v ukazateli CHSK_{Cr}, 97 % v ukazateli NL, 81 % v ukazateli N_{celk.} a 88,3 % v ukazateli P_{celk.}. Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. v příloze 7 stanovuje dosažitelné hodnoty koncentrací a účinností pro jednotlivé ukazatele znečištění při použití nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování městských odpadních vod. Účinnost čištění u kontrolovaných ČOV převyšuje hodnoty účinnosti čištění stanovené jako nejlepší dostupné technologie, a to o 3 % v ukazateli BSK₅, o 10 % v ukazateli CHSK_{Cr}, o 6 % v ukazateli N_{celk.} a o 3 % v ukazateli P_{celk.}. Účinnost čištění odpadních vod požadovaná Nařízením vlády č. 401/2015 Sb. a směrnicí Rady č. 91/271/EEC byla u kontrolovaných ČOV dosažena.

Kontrola komunálních čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO

Fyzická kontrola vodoprávního stavu čistíren odpadních vod v kategorii od 500 do 10 000 EO byla zaměřena na dodržování podmínek povolení vodoprávního úřadu ke zřízení těchto vodních děl, dodržování podmínek povolení k vypouštění odpadních vod z nich ve vazbě na způsob jejich provozování a sledování jejich provozu znečišťovateli a dodržování ustanovení vodního zákona týkajících se poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových znečišťovateli.

V roce 2022 bylo v rámci tohoto úkolu provedeno celkem 340 kontrol, z toho 126 neplánovaných. Přednostně byly prováděny revize a evidence čistíren dosud nekontrolovaných, kontrolovaných před delší dobou nebo čistíren, u kterých bylo zjištěno porušení právních předpisů či jiný problém v provozování. Výsledky kontrol vedly k vydání 48 pravomocných rozhodnutí o pokutě v celkové výši 2 888 000 Kč a 26 správních řízení o pokutě za přestupky odhalené v roce 2022 bude vedeno v roce 2023. Ze statistiky za období let 2015–2022 vyplývá, že ročně bylo sankcí ukončeno průměrně 14 % kontrol. Dlouhodobě jsou nejčastějšími přestupky překračování povolených emisních limitů znečištění a vypouštěného objemu odpadních vod, nedodržení četnosti odběru kontrolních vzorků či vypouštění odpadních vod bez povolení vodoprávního úřadu. V roce 2022 OOV nebylo uloženo žádné opatření k nápravě, bylo uloženo jedno napomenutí.

Z výčtu pokut vyplývá, že větší nedostatky v provozování se vyskytují trvale a pravidelně u ČOV, které jsou provozovány obcemi, městskými nebo dobrovolnými svazky obcí. Vodárenské společnosti na základě dlouhodobých zkušeností, odborností pracovníků, rozsahem a dostupností technických prostředků většinou provozují čistírny bez větších nedostatků a bez technologických výkyvů s vlivem na jakost vypouštěných odpadních vod.

Nedostatečné odstraňování biogenních prvků ($P_{\text{celk.}}$, $N_{\text{celk.}}$ a $N\text{-NH}_4^+$) je stálým problémem v oblasti čištění odpadních vod. Pro menší ČOV zařazené do kategorie od 500 do 10 000 EO nejsou v Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. stanoveny maximální ani přípustné hodnoty koncentrace fosforu. Mnoho menších ČOV technologií pro odstraňování fosforu vůbec nedisponují a nesledují množství vypouštěného fosforu. Tuto neuspokojivou situaci by mohla řešit revize Směrnice Evropského parlamentu a Rady o čištění městských odpadních vod 91/271/EHS, která mimo jiné navrhuje nové požadavky na terciální čištění odpadních vod, a to i emisní standard pro celkový fosfor ve vyčištěných odpadních vodách.

S nárůstem veřejného zájmu o stav povrchových a podzemních vod v posledních několika letech výrazně narůstá počet neplánovaných inspekčních kontrol založených na podnětech občanů.

Kontrola průmyslových subjektů nakládajících se závadnými látkami

Kontroly byly zaměřeny převážně na významné průmyslové areály, ve kterých se skladují nebo se manipuluje se závadnými látkami ve větším rozsahu. Součástí inspekčních šetření byla i kontrola průmyslových ČOV (neutralizační nebo deemulgační stanice). Tyto kontroly byly zaměřeny především na plnění podmínek povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových i do kanalizací. Nedílnou součástí byly prověrky průmyslových subjektů provozujících čpavkové hospodářství (zimní stadióny nebo chladiřenské provozy).

V rámci tohoto úkolu bylo provedeno 336 kontrol, z nichž bylo prověřeno 28 subjektů s čpavkovým hospodářstvím a 49 subjektů s provozem neutralizační stanice. Nejčastějším nedostatkem byla absence havarijního plánu pro případy havárie, překračování emisních limitů na průmyslových ČOV, nedovolené vypouštění odpadních vod bez povolení a neplnění povinností při zacházení se závadnými látkami (vodohospodářské zabezpečení nádrží proti úniku skladovaných látek, zkoušky těsnosti nádrží apod.). V roce 2022 nabylo právní moci 63 rozhodnutí v celkové výši 4 038 000 Kč, z toho jedno rozhodnutí ve výši 10 000 Kč za nesoučinnost při kontrole dle zákona o kontrole. V roce 2022 OOV nebylo uloženo žádné napomenutí, ani opatření k nápravě.

Pohled na vnitřní část technologie

Pohled na vnitřní část technologie

Mezi významné případy v rámci tohoto úkolu lze zařadit případ, který se týká **společnosti SPRESO s.r.o. v likvidaci**. ČIŽP společnosti uložila rozhodnutím opatření k nápravě ve znění rozhodnutí odvolacího orgánu s nabytím právní moci dne 18. 10. 2021, spočívající ve věci odstranění tělesa uložených kalů, nacházejících se na vodohospodářsky nezabezpečené ploše o celkové rozloze cca 12 373 m² určené jako orná půda v k.ú. Kralice na Hané, a to v množství cca 15 323 m³, resp. cca 19 000 t (při koeficientu 1,24 t/m³). Jednou z podmínek nápravného opatření bylo vymést z lokality minimálně 20 % z celkového množství deponie kalů, a to ve lhůtě do jednoho roku od nabytí právní moci rozhodnutí, tj. 18. 10. 2022. Činnost společnosti byla ČIŽP průběžně kontrolována. Ve stanovené lhůtě nebyly práce ani zahájeny. Odvoz kalu započal až v prosinci roku 2022 a doposud pokračuje. Po vyhodnocení situace ČIŽP rozhodne o zahájení exekučního řízení na nepeněžitě plnění. Vzhledem k tomu, že jmenovaná společnost podnikla právní kroky směřující k jejímu zániku a výmazu z obchodního rejstříku, čímž by mohlo být zmařeno uspokojení nároku státu na splnění výše uvedeného nápravného opatření, bylo ČIŽP vydáno v lednu 2022 rozhodnutí dle ust. § 84 odst. 1 zákona o přestupcích, kterým zánik společnosti zakazuje.

Kontrola realizace sanací starých ekologických zátěží a dlouhodobých havárií na podzemních vodách

V roce 2022 inspektoři pokračovali v rámci stálého složkového úkolu v dohledu nad průběhem odstraňování závadných stavů na lokalitách starých ekologických zátěží, dlouhodobých havárií na podzemních vodách a lokalitách kontaminovaných v důsledku pobytu Sovětských vojsk.

Lokality starých ekologických zátěží (SEZ) jsou sanovány na základě ekologické smlouvy uzavřené mezi nabyvatelem a státem a jejich průběh je dozorován ČIŽP, která zároveň vydává opatření k nápravě, Ministerstvem životního prostředí (MŽP) a Ministerstvem financí (MF), které dohlíží nad financováním sanačních prací. Významnou pomocí při řešení dlouhodobých havárií jsou tituly národních dotačních programů či programů EU, protože v těchto případech nejsou známi původci závadných stavů, v důsledku čehož nemůže inspekce uložit nápravná opatření. Sanaci lokalit po Sovětské armádě řeší MŽP ve spolupráci s ČIŽP.

Dohled na sanacemi SEZ probíhá formou účasti na kontrolních dnech spojených s fyzickou prohlídkou lokalit za přítomnosti všech v tomto procesu zainteresovaných stran. Důležitým hlediskem bezproblémového průběhu sanací je zajištění jeho kontinuity mezi jednotlivými etapami prací. Jde především o předcházení situací, kdy dlouhodobou nečinností v následných pracích může dojít k ohrožení zpětnou kontaminací již sanovaných prostorů. Ne vždy se daří tento předpoklad naplnit především z důvodů existence nových skutečností technického charakteru, které často mění metodiku procesu, a nedostatečných garancí. Náhradním řešením bývá v těchto případech monitoring nebo ochranné sanační čerpání do doby zahájení vlastních sanačních prací.

Významnými případy sanací zůstává stále SPOLANA, a. s., kde se připravují podklady pro sanaci dalších dílčích lokalit v neratovickém areálu, mediálně známá skládka Nelahozeves a areál společnosti UNIPETROL, a. s. v Litvínově, kde v minulém roce pokračovala rozsáhlá sanace na kontaminačních mracích v areálu závodu, proběhly přípravy na sanaci skládky Uhlodehta a zahájena byla příprava rekultivace na území skládek R3 a R4 Růžodol, Farmak, a. s., kde pokračovala komplexní sanace, a Laguny DIAMO, kde se sice podařilo do roku 2020 vymést nadbilanční kaly z provozu bývalé rafinérie, ale následné sanační práce jsou komplikovány odlišnými pohledy správních orgánů na jejich provádění.

V roce 2022 provedli inspektoři OOV v rámci tohoto složkového úkolu 347 kontrol na lokalitách SEZ a dlouhodobých havárií. Bylo vydáno celkem 14 rozhodnutí na opatření k nápravě (nabylo právní moci 13 rozhodnutí) a jedno rozhodnutí o pokutě v právní moci ve výši 200 000 Kč. Byly ukončeny 3 ekologické smlouvy – LEMANT FINANCE, s. r. o. (bývalá AVIA, a. s.), HARTMANN – RICO, a. s. a ČEZ korporátní služby, s. r. o. – areál MTZ na ulici Sokolské v Ostravě.

Demolice provozu galvanovny

Kontrola odběrů vod (zejména povrchových)

V daném úkolu byla inspekční činnost cílena na problematiku odběrů vod se zaměřením na dodržování stanovených podmínek vodoprávních povolení (dodržování minimálního zůstatkového průtoku) a nepřekračování povoleného množství odebíraných vod, ať už povrchových nebo podzemních. V letních měsících se kontrolovaly zejména odběry vod pro provoz malých vodních elektráren. V zimním období byly prováděny kontroly odběru vod v lyžařských střediscích, kde je využívána voda k umělému zasněžování sjezdovek. V roce 2022 bylo provedeno 195 kontrol. Právní moci nabylo 35 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 4 527 092 Kč a jedno rozhodnutí o napomenutí. Nejčastěji bylo zjišťováno překračování množství odebíraných vod pro zásobování pitnou či užitkovou vodou, např. závlahy. U provozů malých vodních elektráren docházelo v důsledku nedodržování podmínek stanovených pro provoz zařízení k podkročení minimálního zůstatkového průtoku v tocích.

Nedodržení minimálního zůstatkového průtoku

ČIŽP na základě šetření podnětu vydala dne 11. 11. 2022 rozhodnutí o předběžném opatření společnosti ČEZ Distribuce, a.s., týkající se zastavení veškeré stavební činnosti stavby „Bystrovany – kabelové vedení kVN“ v k. ú. Bystrovany a Holice u Olomouce. Důvodem bylo to, že práce byly prováděny nedovoleně v rámci ochranného pásma II. stupně vodního zdroje stanoveného veřejnou vyhláškou - opatřením obecné povahy, resp. nebyly podloženy příslušnými správními akty (závazné stanovisko nebo rozhodnutí vodoprávního úřadu a souhlas provozovatele vodního zdroje). Současně bylo vydáno rozhodnutí o zahájení správního řízení ve věci zastavení stavební činnosti, a to do doby vypořádání zájmu chráněného vodním zákonem – ochrana vodního zdroje či nabytí právní moci souhlasu místně příslušného vodoprávního úřadu v předmětných věcech.

Kontrola zemědělských podniků z hlediska plnění požadavků vodního zákona

Kontroly u subjektů byly zaměřeny na plnění zákonných požadavků, zejména na zajištění bezpečného nakládání se specifickými závadnými látkami, se kterými je při zemědělské činnosti zacházeno. U subjektů byly provedeny fyzické prohlídky, které byly zaměřeny zejména na vodohospodářské zabezpečení skladů minerálních a statkových hnojiv, objemných krmiv, skladů ropných látek (včetně čerpacích stanic PHM) a skladů přípravků na ochranu rostlin. V rámci kontrolní činnosti byla sledována polní složiště, hnojiště, stájové prostory, hnojné koncovky a nakládání s kejdou a hnojuvkou. Kontrolováno bylo nakládání s fermentačními kaly, digestátem, fugátem, silážními

šťávami a agrochemikáliemi. Rovněž bylo kontrolováno nakládání s vodami v pastevních areálech, dále pak bylo prověřováno zásobování jednotlivých zařízení s vodou a odvádění odpadních a srážkových vod z těchto provozů. V rámci tohoto úkolu byly také kontrolovány provozní řády a havarijní plány.

Celkem bylo provedeno 189 kontrol. Na základě těchto kontrol a kontrol z předešlých let bylo uloženo 76 pravomocných rozhodnutí o pokutě v celkové výši 9 549 130 Kč, z toho za nesoučinnost při kontrole jedno rozhodnutí o pokutě dle zákona o kontrole č. 255/2012 Sb. ve výši 30 000 Kč.

Kontrolami byly zjištěny nedostatky při zacházení se závadnými látkami a dále pak byly zjištěny nedostatky při nakládání s vodami. ČIŽP bude s vodoprávním dozorem u zemědělských subjektů nadále pokračovat, neboť kontrola zákonných požadavků má kladný vliv na hospodaření zemědělských podnikatelů ve vztahu k ochraně vod.

Únik digestátu v areálu bioplynové stanice

Kontrola dodržování zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií

Kontroly byly prováděny dle zákona č. 224/2015 Sb., který zapracovává aktuální evropské předpisy, zejména pak Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2012/18/EU o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek. Kontroly vykonávala ČIŽP ve spolupráci s orgány integrované inspekce (Státním úřadem inspekce práce a oblastními inspektoráty práce, Českým báňským úřadem a obvodními báňskými úřady, krajskými hygienickými stanicemi a hasičskými záchrannými sbory krajů) a krajskými úřady.

Ministerstvem životního prostředí ČR byl schválen roční plán, podle kterého mělo být v roce 2022 provedeno 144 kontrol dle zákona o prevenci závažných havárií. Jejich cílem bylo prověřit subjekty zařazené do skupiny A a do skupiny B a provést kontrolu u jednoho nezařazeného subjektu. Dále byla v roce 2022 dokončena jedna kontrola zahájená v roce 2021, ale byla z důvodu situace spojené s pandemií covid-19 provedena pouze částečně. Celkem bylo provedeno 145 kontrol. Během roku 2022 byly ČIŽP vybrány vhodné objekty zařazené do skupiny B k systematickému posouzení nebezpečí závažné havárie (příloha č. 2 k vyhlášce č. 229/2015 Sb.). Všechny orgány integrované inspekce se ke kritériím hodnocení výsledku systematického posouzení nebezpečí závažné havárie vyjadřují.

Kontroly v roce 2022 byly zaměřeny zejména na:

- místní šetření v provozu, změny v provozu,
- technický stav zařízení (zkoušky těsnosti, defektoskopie a další prvky havarijní připravenosti),
- kontrolu havarijních plánů a souvisejících provozních předpisů a aktuálnost postupů v souvislosti s mimořádnými situacemi (možnost postupování dle nich),
- dodržování systému řízení bezpečnosti v objektu dle platné bezpečnostní dokumentace,
- evidenci mimořádných událostí.

Během roku 2022 došlo ke čtyřem závažným haváriím. Při jedné unikla ropa z rekonstruovaného potrubí na okolní terén. V tomto případě byla provedena provozní opatření k zamezení dalšího úniku. V dalších případech došlo k výbuchům, požárům a zranění osob. Tuto havárii rovněž šetří i Policie ČR. Během jedné z kontrol došlo k úniku filtrátu a kalu v objektu, což bylo vyhodnoceno jako mimořádná událost. Kontrolní činností ČIŽP bylo zjištěno jedno porušení povinností stanovených zákonem o prevenci závažných havárií.

Po tříleté pauze se konalo společné jednání Koordinační skupiny ve složení zástupců orgánů integrované inspekce a Ministerstva životního prostředí. Tato skupina se zabývá hodnocením průběhu kontrol, hodnocením spolupráce orgánů integrované inspekce a vzájemným předáváním informací orientovaných na problematiku prevence závažných havárií. V tomto roce se rovněž konaly koordinační schůzky k sestavování plánu kontrol na další kalendářní rok na jednotlivých oblastních inspektorátech ČIŽP. Při kontrolní činnosti a celkově ve výkonu této agendy funguje dobrá spolupráce mezi ČIŽP, krajskými úřady a orgány integrované inspekce, vyplývající ze vzájemné aktivity těchto složek. Tato spolupráce má pozitivní dopad při předcházení vzniku havarijních a mimořádných stavů, což je z hlediska vlivu na životní prostředí kladným přínosem.

4.2.3 Přehled plnění specifických úkolů - shrnutí

Specifické úkoly se významně podílejí na kontrolní činnosti ČIŽP. Jejich výběr si určují samy oblastní inspektoráty na základě poznatků z problematik charakteristických pro daný region. Kontroly jsou cíleny především na menší provozovatele, u nichž ze zkušeností při kontrolní činnosti vyplynul poznatek o menší informovanosti v dodržování ustanovení vodního zákona při provozování jejich činnosti. V roce 2022 bylo provedeno 685 kontrolních šetření, z nichž 160 bylo plánovaných.

Kontroly v roce 2022 byly zaměřeny na provozovatele čistíren odpadních vod do 500 ekvivalentních obyvatel (OI Ústí nad Labem, OI Brno, OI Havlíčkův Brod, OI Ostrava), vypouštění odpadních vod z volných kanalizačních výpustí (OI Plzeň), veřejných čerpacích stanic (OI Plzeň), rybníků (OI Plzeň), autoservisů (OI Plzeň), těžebních prostorů (OI Plzeň, OI Olomouc), rekreačních a ubytovacích zařízení (OI Ústí nad Labem, OI České Budějovice, OI Ostrava, OI Liberec), masného průmyslu (OI Havlíčkův Brod), zdrojů znečišťování v ochranných pásmech vodárenských nádrží (OI Ústí nad Labem, OI Havlíčkův Brod). OI Praha a OI Hradec Králové vyhodnocují tento úkol jako „Ostatní“, jedná se o neplánované kontroly, většinou na základě podnětu.

Při kontrolách byly zjištěny přestupky týkající se vypouštění odpadních vod bez povolení vodoprávního úřadu, nedodržení bilančních a koncentračních limitů stanovených v povolení, neměření míry znečištění vypouštěných odpadních vod, nedodržení intervalu vzorkování, nedovolené odběry podzemních vod, nepředložení dokladů o likvidaci odpadních vod z jímek, vypouštění splaškových vod do vod podzemních či povrchových, neprovedení zkoušek těsnosti bezodtokých jímek a nádrží na skladování závadných látek. Součet pokut ve vydaných 142 rozhodnutích v právní moci za přestupky při kontrolách specifických úkolů za rok 2022 činil 5 677 039 Kč, z toho čtyři rozhodnutí ve výši 90 000 Kč za nesoučinnost při kontrole dle zákona o kontrole. Dále v roce 2022 byla vydána tři napomenutí a šest rozhodnutí o opatření k nápravě závadného stavu nabytá právní moci.

Jako příklad lze uvést specifický úkol OI Plzeň, jehož výsledky ukázaly, že pochybení se v dlouhodobém sledování opakují, a proto bude v roce 2023 zařazen do složkového úkolu S6 - Kontrola zemědělských podniků z hlediska plnění požadavků vodního zákona. Jednalo se o prověrky rybníků se zaměřením na nakládání s vodami a kontrolu manipulačních řádů. OI Plzeň zařazuje tento úkol do své činnosti dlouhodobě. Bylo prověřeno osm rybníků s výsledkem, že u pěti ze sedmi rybníků, u kterých byla kontrola dokončena, bylo zjištěno porušení vodního zákona. Ve dvou případech byl rybník provozován bez schváleného manipulačního řádu, ve dvou nebyly osazeny cejchy (vodočetné latě, vodočty...), v jednom případě nebyl proveden technickobezpečnostní dohled společně s vodoprávním úřadem a v jednom nebyly odstraněny náletové dřeviny z hráze. Ve všech případech disponovali provozovatelé a vlastníci rybníků povolením k nakládání s vodami.

Závěrem lze konstatovat, že je třeba v těchto kontrolách pokračovat, protože stále se provozovatelé menších zařízení nedostatečně seznamují s předpisy souvisejícími s jejich činností a tím se mohou vážně podílet na znečišťování životního prostředí.

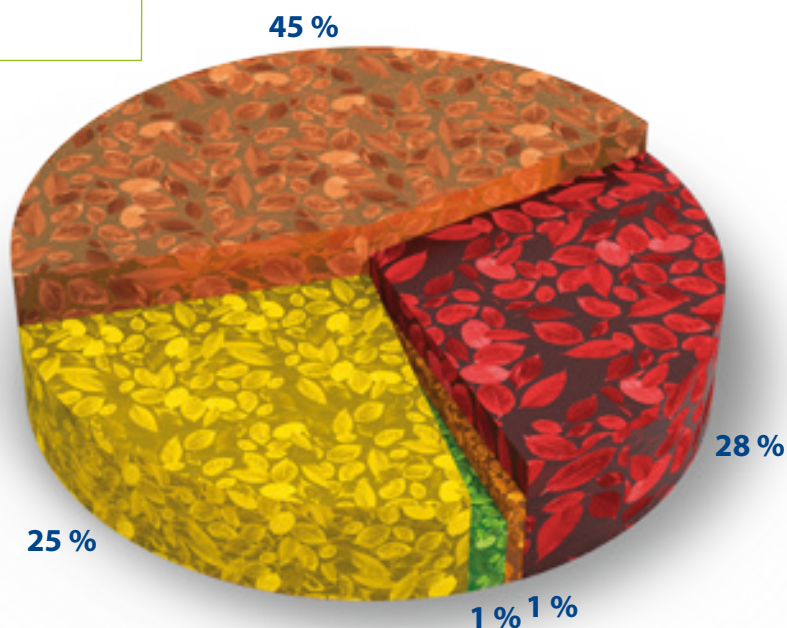

Úniky odpadních olejů v provozovnách drobných živnostníků

Z pohledu spáchaných přestupků v rámci specifických úkolů lze výši pokut v právní moci procentuálně rozdělit do pěti základních kategorií, mezi které patří ČOV do 500 EO (vypouštění odpadních vod z ČOV v rozporu s povolením a/nebo bez povolení), Splaškové vody bez ČOV (vypouštění odpadních vod ze septiků a/nebo volných kanalizačních výústí v rozporu s povolením a/nebo bez povolení nebo likvidace odpadních vod z bezodtokých jímek bez doložení způsobu jejich odstranění), Úpravy toků (úpravy vodního toku bez povolení), Závadné látky (nakládání se závadnými látkami v podobě neprovedení zkoušek těsnosti skladovacích řízení, nevyhotovení havarijního plánu, neprovedení přiměřených opatření, aby závadné látky nevnikly do povrchových nebo podzemních vod) a Nesoučinnost při kontrole (porušení ustanovení § 10 odst. 2 zák. č. 255/2012 Sb.).

Poměrné rozdělení pokut v právní moci do pěti základních kategorií dle spáchaných přestupků

ČOV do 500 EO	25 %
Splaškové vody bez ČOV	45 %
Závadné látky	28 %
Úprava toků	1 %
Nesoučinnost při kontrole	1 %

4.2.4 Významné případy

Nejvyšší pravomocné pokuty ve složce ochrany vod po jednotlivých OI

Název oblastního inspektorátu	Subjekt	Uložená částka v právní moci	Datum nabytí právní moci
OI Plzeň	Výrobně hospodářské družstvo Hradiště	3 713 770,00 Kč	14. 5. 2022
OI Brno	Závlahy Dyjákovice, spol. s r.o.	3 000 000,00 Kč	21. 2. 2022
OI Ostrava	Mayr-Melnhof Holz Paskov s.r.o.	1 200 000,00 Kč	8. 10. 2022
OI Praha	VaK Zápy, s.r.o.	1 100 000,00 Kč	13. 1. 2022
OI Olomouc	Zemědělské družstvo Kokory	1 072 000,00 Kč	14. 6. 2022
OI Ústí nad Labem	Mondi Štětí a.s.	400 000,00 Kč	29. 6. 2022
OI Liberec	Purum s.r.o.	350 000,00 Kč	5. 8. 2022
OI České Budějovice	Zemědělské družstvo Hrejkovice	209 220,00 Kč	24. 5. 2022
OI Havlíčkův Brod	Huhtamaki Česká republika, a.s.	150 000,00 Kč	1. 11. 2022
OI Hradec Králové	Fyzická osoba podnikající provozující malou vodní elektrárnu	120 000,00 Kč	1. 1. 2022

Nejvyšší uložené sankce u jednotlivých OI (uvedené v sestupném pořadí podle výše pokuty):

OI Plzeň: Výrobně hospodářské družstvo Hradiště

(nejvyšší pravomocná pokuta uložena OOV)

Výrobně hospodářskému družstvu Hradiště, které provozuje farmy Hradiště, Zahorčičky a Nedzdřev, byla rozhodnutím ČIŽP uložena pokuta ve výši 3 713 770 Kč. Společnost nevyužila svého práva na odvolání a rozhodnutí o pokutě nabylo právní moci 14. 5. 2022. Porušení zákonných povinností dle vodního zákona při zemědělské činnosti ČIŽP shledala v odběru podzemních vod v celkovém množství 50 911 m³ bez potřebného povolení k nakládání s vodami. Dále bylo na farmách zjištěno porušení povinností při nakládání a zacházení s nebezpečnými závadnými látkami bez havarijního plánu, které vedly k úniku hnojivky a kontaminovaných srážkových vod na okolní terén. Pokuta byla uložena za přestupek nejpřísněji trestný, tedy za nedovolený odběr podzemních vod.

OI Brno: Závlahy Dyjákovice, spol. s r.o.

Za nakládání s povrchovými vodami v rozporu s povoleními k nakládání s vodami spočívající v odběru povrchových vod z toku Daníř v celkovém objemu 104 093 m³ a z kanálu Krhovice – Hevlín a z Dyjsko-mlýnského náhonu v celkovém objemu 1 024 872 m³. Pro výpočet výše pokuty byla použita sazba 40 Kč za 1 m³ nedovoleně odebrané vody. Pokuta za nejpřísněji trestný přestupek byla vypočtena ve výši 40 994 880 Kč, ale vzhledem k tomu, že maximální výše pokuty za odběr povrchových vod bez povolení je 10 000 000 Kč, snížila ČIŽP vypočtenou pokutu na tuto hranici. Společnost se proti rozhodnutí odvolala a odvolací orgán snížil výši pokuty na 3 000 000 Kč. Rozhodnutí MŽP nabylo právní moci dne 22. 2. 2022.

OI Ostrava: Mayr-Melnhof Holz Paskov, s.r.o.

Za přestupky spočívající v neohlášení havárie, která nastala dne 8. 6. 2022 znečištěním povrchových vod hlavního odvodňovacího zařízení a toku Olešná v důsledku vypouštění organicky znečištěných odpadních vod z retenční nádrže, a za vypouštění výše zmíněných nečištěných odpadních vod bez povolení ČIŽP za nejpřísněji trestný přestupek, tedy za vypouštění odpadních vod bez povolení, uložila společnosti rozhodnutím pokutu ve výši 1 200 000 Kč. Proti rozhodnutí ČIŽP se společnost neodvolala a rozhodnutí ČIŽP nabylo právní moci dne 8. 10. 2022. Obviněné společnosti výrazně přitížilo, že přestupek spáchala opakovaně. Podstatou přestupků je skutečnost, že na rozsáhlých

plochách firmy, kde je manipulováno se dřevem, kůrou a to vše spojeno s četnou manipulací s těžkou technikou, vznikají ze srážkových vod vody odpadní, jímáné systémem kanalizací do zachytivé jímky. V době nadbytku srážek nestačí společnost tyto odpadní vody řádně likvidovat a části se zbavuje vypouštěním do přilehlého vodního toku.

OI Praha: VaK Zápy, s.r.o.

Společnosti VaK Zápy, s.r.o., která provozuje ČOV Jirny, byla ČIŽP uložena pokuta, a to za provozování vodního díla v rozporu s platným provozním řádem a za vypouštění odpadních vod s překročenými limity „m“ v ukazatelích $CHSK_{Cr}$, BSK_5 , NL , $N-NH_4$ a $P_{celk.}$. ČIŽP uložila pokutu za přestupek nejpřísněji trestný, a to ve výši 1 100 000 Kč. Společnost se proti rozhodnutí odvolala. Odvolací orgán odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Rozhodnutí MŽP nabylo právní moci dne 13. 1. 2022. ČIŽP při posuzování případu zohlednila množství obdržených podnětů, které upozorňovaly, že provoz ČOV je dlouhodobě nevyhovující a došlo ke značným škodám na životním prostředí.

OI Olomouc: Zemědělské družstvo Kokory

Zemědělské družstvo Kokory jako provozovatel vodního zdroje – kopané studny – odebral pro svoje účely celkem 21 440 m³ podzemních vod nad rámec povolení nakládání s vodami a dále neprovedl zkoušky těsnosti skladovací jímky pro skladování závadných látek. V neprospěch zemědělského družstva při stanovení sankce ČIŽP přihlédla zejména k tomu, že obviněný mohl a měl i možnost při zvýšených požadavcích na odběr vody využít záložní zdroj vody, který je na farmě Kokory k dispozici. Svým jednáním ovšem upřednostnil svou podnikatelskou činnost na úkor životního prostředí. Současně se jednalo o opakovaný přestupek, za který byl již v minulosti sankcionován. ČIŽP za nejpřísněji trestný přestupek, tedy nepovolený odběr podzemních vod, uložila pokutu ve výši 1 072 000 Kč při použití snížené sazby 50 Kč za 1 m³ neoprávněně odebrané podzemní vody. Společnost se proti rozhodnutí neodvolala, a to nabylo právní moci dne 14. 6. 2022.

OI Ústí nad Labem: Mondí Štětí a.s.

Společnost Mondí Štětí a.s. byla za porušení podmínek integrovaného povolení dle zákona č. 76/2002 Sb. uznána vinnou, když dne 15. 1. 2022 při přečerpávání hydroxidu sodného nezabezpečila potrubí, kterým byl hydroxid sodný přečerpáván tak, aby bylo zabráněno úniku závadných látek do půdy nebo nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami. V důsledku toho došlo k úniku hydroxidu sodného v množství přibližně 3 m³ z tohoto potrubí do dešťové kanalizace a dále do vodního toku Labe, kde následně došlo k úhynu 538 kg ryb. Za porušení podmínek integrovaného povolení dle zákona č. 76/2002 Sb. ČIŽP společností rozhodnutím uložila pokutu 400 000 Kč. ČIŽP přihlédla zejména k aktivnímu přístupu původce havárie při odstraňování škodlivých následků havárie a celkové spolupráci při objasňování a zvládnutí případu. Proti rozhodnutí ČIŽP se společnost Mondí Štětí a.s. neodvolala a pokuta 29. 6. 2022 nabyla právní moci.

OI Liberec: Purum s.r.o.

Společnost Purum s.r.o. porušila zákon o integrované prevenci (č. 76/2002 Sb.), když v rozporu s provozním řádem zařízení „Úprava odpadu – Hamr na Jizerou, Stará Lužice“ neudržovala hladiny ve všech jímkách na bezpečné úrovni zajišťující volnou kapacitu nádrží pro případ přívalového deště, tzn. 50 cm pod maximální úroveň hladiny. Dne 18. 8. 2021 bylo zjištěno, že u jímky průsakových vod přetekla tato voda v jejím nejnižším místě do volného terénu a ve dnech 2. 9. 2021 a 15. 9. 2021 byla jímka plná po okraj. Dále dne 15. 9. 2021 došlo při manipulaci s čerpadlem k havarijnímu úniku průsakových vod mezi kazetami a dlouhodobě (min. v období 18. 8. 2021 – 10. 11. 2021) prosakovala hráz kazety, docházelo tedy k únikům průsakových vod mimo systém jejich odvádění. Za uvedené přestupky (porušení podmínek integrovaného povolení) byla společností rozhodnutím ČIŽP uložena pravomocná pokuta ve výši 350 000 Kč. Proti rozhodnutí ČIŽP se společnost neodvolala, takže 5. 8. 2022 nabylo právní moci.

OI České Budějovice: Zemědělské družstvo Hrejkovice

Společnost Zemědělské družstvo Hrejkovice za účelem zásobování střediska Pechova Lhota pitnou vodou odebrala z vrtané studny 13 948 m³ podzemní vody bez povolení místně příslušného vodoprávního úřadu k nakládání s vodami, tj. povolení k odběru podzemních vod. Přestupek nebyl spáchán za žádných zvláštních okolností, kdy by byla společnost nucena jednat v situaci krajní nouze. Příčinou nedovoleného odběru podzemních vod bylo opomenutí povinnosti plynoucí z vodního zákona. Za nedovoleně odebrané množství podzemní vody bez povolení byla společností uložena pokuta výpočtem ve výši 209 220 Kč. Proti rozhodnutí ČIŽP se společnost neodvolala a rozhodnutí ČIŽP nabylo 24. 5. 2022 právní moci.

OI Havlíčkův Brod: Huhtamaki Česká republika, a.s.

Společnost Huhtamaki Česká republika, a.s. porušila vodní zákon tím, že vypouštěla odpadní vody od vývěv (oteplené vody z chlazení vývěv) z technologie zařízení závodu na výrobu nasávané kartonáže do vod povrchových vodního toku Jihlava bez povolení k nakládání s povrchovými vodami. Dále společnost porušila zákon o integrované prevenci (č. 76/2002 Sb.), když provozovala zařízení „Huhtamaki Česká republika, a.s. – výroba nasávané kartonáže“ v rozporu s podmínkou integrovaného povolení. Porušení podmínky integrovaného povolení shledala ČIŽP v tom, že v kontrolovaném období 2020 až 2022 docházelo k překračování hodnoty „m“ v ukazateli NL (nerozpuštěné látky). Za uvedené přestupky ČIŽP uložila společnosti podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný, tj. za porušení podmínky integrovaného povolení dle zákona o integrované prevenci, rozhodnutím pokutu 150 000 Kč. Společnost se neodvolala a pokuta 1. 11. 2022 nabyla právní moci.

Místo vypouštění chladicí vody do vodního toku – řeka Jihlava

OI Hradec Králové: Fyzická osoba podnikající provozující MVE

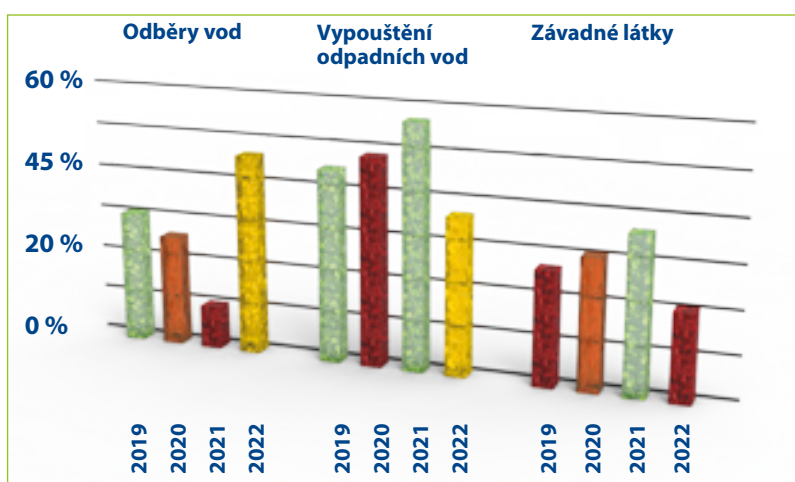
ČIŽP uznala fyzickou osobu podnikající příkazem vinnou, protože při provozu na vodním díle Malé vodní elektrárny Krasíkov (MVE) v období od 14. 2. 2019 do 6. 10. 2021 nakládala s povrchovými vodami bez povolení příslušného vodoprávního úřadu k nakládání s vodami. Nakládání s povrchovými vodami spočívalo ve využívání jejich energetického potenciálu. Za uvedené porušení uložila ČIŽP fyzické osobě podnikající pokutu ve výši 120 000 Kč, proti které se osoba neodvolala a pokuta, uložena příkazem, nabyla dne 1. 1. 2022 právní moci.

4.2.5 Závěry kontrolní činnosti

Inspekce zajišťovala ve sledovaném období v ochraně vod široké spektrum kontrol vyplývajících z příslušných právních norem. Při porovnání výsledků s předchozími obdobími lze vývoj charakterizovat jako stabilní, přestože první kvartál roku 2022 byl stále ovlivněn vládními opatřeními České republiky v souvislosti s pandemií covid-19.

Celkové výsledky revizní činnosti OOV v průběhu roku 2022 ukázaly, že nejvíce přestupků bylo řešeno za nedovolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových z provozů menších ČOV, často provozovaných obcemi, a za odběry podzemních vod. Z výsledků kontrol vyplývá, že bude třeba dohlížet na řádné nakládání s odpadními vodami i u relativně malých ČOV (nad 500 EO), na které jsou často dováženy obsahy bezodtokových jímek z jejich „spádové“ oblasti, či víceméně historicky zpracovávají částečně i odpadní vody z místních provozoven (rekreační zařízení, hotely, průmyslová a zemědělská malovýroba, služby apod.). Mezi dlouhodobé problémy lze stále zahrnout nedostatečné odkanalizování obcí nebo způsob likvidace odpadních vod zvláště u rekreačních středisek. Znatelný nárůst celkové výše pokuty za odběry vod v roce 2022 je způsoben hlavně třemi individuálními přestupky, které jsou blíže specifikované v kap. 4.2.4 Významné případy (OI Plzeň, OI Brno a OI Olomouc).

Poměrné rozdělení výše pokut podle nejčastějších přestupků v porovnání mezi roky 2019, 2020, 2021 a 2022

Opětovně jako v předchozích letech se potvrzuje, že zavedením nejlepších dostupných technologií při provozu ČOV nad 10 000 EO došlo k výraznému snížení vypouštěného znečištění do vod povrchových. Z kontrolních zjištění vyplynulo, že tyto významné zdroje nemají trvale velké problémy s dodržováním legislativních povinností. Porušení vodního zákona spočívající v překročení emisních limitů stanovených v povoleních vodoprávních úřadů bylo u velkých ČOV zjištěno pouze ojediněle. Tento fakt vnímá ČIŽP jako pozitivní zjištění a důkaz neustále se zlepšujícího stavu v kvalitě vypouštěných odpadních vod. Vzhledem k významu velkých ČOV a především k množství vypouštěných odpadních vod je však dozor nad těmito ČOV stále nezbytný.

I v roce 2022 přetrvávaly závažné nedostatky zjištěné u průmyslových a zemědělských podniků, kde se jednalo hlavně o nezabezpečené skladování a manipulaci se závadnými látkami, statkovými hnojivy a jejich tekutými složkami, ropnými látkami nebo chemikáliemi. Byly zjištěny i nedostatky při kontrolách skladů (absence zkoušek těsnosti, absence či neúplnost havarijních plánů), odhaleno bylo také několik problematických zemědělských provozů, zejména bioplynových stanic. Z kontrolních zjištění vyplynulo, že u významných zdrojů znečištění dochází k porušení legislativních předpisů v oblasti ochrany vod jen výjimečně. Pokles počtu zjištěných přestupků je právě důsledkem setrvalé a dlouhodobé kontrolní činnosti. ČIŽP by však měla setrvat v systémovém dozoru větších a významnějších zdrojů znečištění a dále se zabývat vyhledáváním nových zdrojů. Z dlouhodobých výsledků kontrolní činnosti v oblasti nakládání se závadnými látkami vyplývá nutnost se v příštích letech zaměřit rovněž na střední a drobnější podnikající právní subjekty, které mají menší právní povědomí o platné legislativě na úseku vodního hospodářství.

Jako problematické lze vnímat i řešení závadných stavů na lokalitách bez známého původce, kdy neexistuje právní subjekt, kterému by bylo možno uložit opatření k nápravě. Problémem zůstává rovněž dokončení sanací, tj. splnění cílových sanačních limitů na lokalitách SEZ, kde není aktuálně dostatek finančních prostředků.

Přestože u subjektů zařazených pod zákon o prevenci závažných havárií byla v roce 2022 zaznamenána jedna havárie, lze přínos inspekčního dozoru prováděného v rámci zákona o prevenci závažných havárií hodnotit jako účinný pro předcházení havarijních a mimořádných stavů.

Dalším problémem je nedostatečná úroveň a nejednotnost povolení pro nakládání vodami a provozy vodních děl, jejichž plnění OOV kontroluje. V mnoha případech nejsou vydávána kolaudační rozhodnutí v souladu s vodoprávními povoleními či naopak. Stává se, že podmínky povolení jsou takového rázu, že nelze kontrolovat, zda jsou plněny (např. minimální zůstatkový průtok v případě neexistence určení měrného profilu).

I v letech následujících budou inspektoři OOV spolupracovat s ostatními orgány ochrany životního prostředí a v rámci prevence poučovat a informovat podnikající subjekty i širokou veřejnost o povinnostech vyplývajících z legislativy tak, aby kontrolované subjekty dostaly možnost samy aktivně chránit životní prostředí. Kontroly na úseku ochrany vod jsou stále výrazným preventivním nástrojem vedoucím ke společenské ochraně zásob podzemních i povrchových vod.

4.3 Odpadové hospodářství, chemické látky a biocidní přípravky

4.3.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2022

Inspekční činnost OOH je plánovaná a dělena do celkem osmi složkových úkolů, které zahrnují veškeré dozorované zákony a jsou tematicky zaměřeny a selektivně cíleny na vybrané prioritní oblasti či konkrétní subjekty. Kritérii pro výběr a zaměření inspekční činnosti jsou obecně jednak legislativní požadavky na mandatorní provádění kontrol vybraných subjektů či oblastí, konkrétní problémové či nové oblasti dozoru (např. požadavky MŽP), zkušenosti s vybranými oblastmi z předchozích období či historie subjektu. Primárně tak jde o cílené selekce pro plánované kontroly, a to na základě dostupných analytických podkladů či spolupráce s jinými orgány. Dále si oblastní inspektoráty vybírají specifické úkoly podle vlastního zdůvodněného uvážení. Kapacitní možnosti kontrolní činnosti inspekce jsou však omezené počtem inspektorů a také počtem povinných kontrol (především IPPC).

Inspektoři oddělení odpadového hospodářství (OOH) ČIŽP provedli celkem 3 101 kontrol, přibližně 40 % připadalo na plánovanou kontrolní činnost. Jednalo se o kontroly dodržování legislativy v oblasti odpadového hospodářství, výrobků s ukončenou životností, obalů a chemických látek. Kontroly neplánované (1 791 kontrol) zahrnovaly rovněž kontroly provedené na základě obdržení podnětů. V loňském roce řešila složka odpadového hospodářství a chemické bezpečnosti celkem 610 podnětů. Inspektoři oddělení odpadového hospodářství se ve 374 případech účastnili kontrol podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci (IPPC).

V roce 2022 bylo zahájeno 708 řízení a vydáno bylo 702 rozhodnutí o uložení sankce. Nejvíce řízení standardně připadalo na zákon o odpadech (398 řízení), v oblasti chemického zákona bylo zahájeno 101 řízení. Právní moci nabylo v roce 2022 celkem 689 rozhodnutí o pokutě. V sedmi případech bylo uloženo opatření k nápravě. Právní moci ve sledovaném období nabyly pokuty v celkové výši 42 528 000 Kč. Celková výše pokut tak oproti roku 2021 byla o 20 % vyšší, bylo však vydáno o 25 % více rozhodnutí než v roce předchozím. Nejvyšší uložené pravomocné pokuty byly ve výši dva miliony korun za porušení zákona o odpadech. Nedílnou součástí práce inspektorů OOH bylo vydávání vyjádření zejm. k problematice EIA a IPPC a dalším relevantním agendám v oblasti odpadového hospodářství.

Celkem 143 podnětů bylo v souvislosti se zjištěními podáno na jiné orgány státní správy, v jednom případě bylo podáno trestní oznámení s podezřením na poškození a ohrožení životního prostředí v souvislosti s přeshraniční přepravou odpadů a neoprávněným nakládáním s odpady.

4.3.2 Přehled plnění složkových úkolů

ZAŘÍZENÍ K ODSTRAŇOVÁNÍ ODPADŮ

V rámci složkového úkolu cíleného na kontroly zařízení k odstraňování odpadů, jako jsou skládky odpadů, spalovny odpadů, resp. zařízení na energetické využití odpadů, dále dekontaminační zařízení, solidifikační linky či deemulgační stanice (tj. zařízení na úpravu odpadů před odstraněním) bylo v roce 2022 prověřeno inspektory celkem 130 zařízení při 152 kontrolních šetřeních. Na základě přijatého podnětu bylo 12 inspekčních šetření. Přestupková řízení ukončená pravomocným rozhodnutím o pokutě ve 26 případech dosáhla v roce 2022 sumy ve výši 2 953 000 Kč.

Stěžejním způsobem odstraňování odpadů v ČR zůstává bohužel skládkování. Nicméně areály skládek fungují převážně jako regionální odpadová centra pro „komplexní“ nakládání s odpady a zahrnují vedle skládkování celou řadu činností a dalších typů zařízení jako přidružené provozy se způsoby nakládání jako sběr, překladiště, třídící plochy a linky, výroba alternativních paliv, skladování, kompostování, biodegradace, solidifikace a příp. další dekontaminační technologie.

Skládky odpadů

Primárně jsou kontrolovány skládky nebezpečného odpadu, dále skládky ostatního odpadu v první fázi provozu, tedy jak aktivně provozované skládky, tak též rekultivované části skládek (druhá fáze provozu), přičemž přednostně podléhají kontrolám zařízení s integrovaným povolením. Pozornost je dále směřována i na kontroly skládek ve třetí fázi provozu (režim následné péče). Proběhlo celkem 105 kontrol v problematice skládkování.

Zkontrolováno bylo 84 skládek aktivně provozovaných, 12 skládek v režimu následné péče a devět starých skládek. Přijatých podnětů na skládkování bylo deset. Dále v roce 2022 proběhlo pět kontrol na základě požadavku MŽP z důvodu dokladování pro Evropskou komisi, a to v souvislosti s prováděním úpravy objemného odpadu a směsného komunálního odpadu před uložením do tělesa skládky, dále s problematikou odplynění skládek, jímání a nakládání se skládkovým plynem dle příslušné ČSN.

Při kontrolách skládek byl kladen důraz na prověření velikosti aktivních ploch, na dostatečný překryv ukládaných odpadů a zároveň byla pozornost inspektorů cílena na správné odplynění skládek a funkčnost odplynovacího systému. Při kontrolách byl rovněž kladen důraz na odvádění finančních prostředků na vázané účty rekultivačních rezerv.

Za zjištěné nedostatky jsou vedena přestupková řízení a celkem 22 bylo v roce 2022 ukončeno pravomocným rozhodnutím o uložení finančního trestu v souhrnné finanční částce 760 000 Kč. Vedle sankcí bylo v jednom případě přistoupeno k trestu napomenutí.

Častými zjištěnými nedostatky u některých přijatých odpadů nebyl dostatečně zdokladován odborný úsudek, nebylo uvedeno místo a původ vzniku odpadu, nebyly předloženy požadované základní popisy odpadů, nebyly předloženy požadované rozборы dle vyhlášek (č. 294/2005 Sb. či č. 273/2021 Sb.), u namátkově vybraných přijatých odpadů do skládky použitých jako technologický materiál pro TZS nebyly splněny podmínky vyhlášek (č. 294/2005 Sb., popř. č. 273/2021 Sb.), nepřekrytí uložených odpadů vhodným TZS nebo inertním materiálem a nebylo prováděno hutnění odpadů. Nejčastěji konstatovaným porušením bylo nedodržení souladu s PŘ skládky. Zjištěny byly též chyby v hlášení o odpadech.

V případě skládek komunálních odpadů jsou problematickým nešvarem viditelné úlety odpadů po okolí. V několika případech, kdy byly na okolních pozemcích zjištěny extrémně značné úlety lehkých frakcí na rozsáhlé ploše mimo areál skládky, byla vedena přestupková řízení.

Rovněž se v roce 2022 vyskytly případy zahoření odpadů na skládkách, kdy zdolání havarijní mimořádné události zajistil HZS ČR. ČIŽP hodnotí požáry při skládkování jako významný negativní jev provozu zařízení skládek odpadů. Někteří provozovatelé přistoupili k instalaci termokamer informujících o teplotách v tělese skládky, které včas mohou podchytit ohnisko případného zahoření ve skládce.

V problematice skládkování odpadů bylo provedeno vzorkování skládkovaných odpadů k určení vyluhovatelnosti, dále byly provedeny odběry vzorků podzemních a průsakových vod a jejich chemická analýza.

Intenzivní kontrolní činnost pokračovala na skládce CELIO u Litvínova vč. partnerských společností se zaměřením na výskyt sudů s nebezpečným odpadem kat. č. 07 02 08 Jiné destilační a reakční zbytky pocházejících z realizované státní zakázky „Opatření vedoucí k nápravě SEZ vzniklých před privatizací skládky Nelahozeves a.s. Kaučuk společnosti Unipetrol a.s.“, dále též na nelegálně přeshraničně přepravený odpad deklarovaný jako výrobek GEM5000, přičemž v těchto závažných případech probíhá úzká spolupráce s PČR z důvodu trestních řízení. ČIŽP v těchto záležitostech vydala přes dvě desítky odborných vyjádření. Spolupráce s PČR pokračovala též v případě trestního řízení se společností LADEO – skládka Lukavec, a dále ve věci neoprávněného nakládání s odpady v areálu společnosti Femme Plus.

Využití bezpilotního systému (dronu)

V případech některých skládek odpadů v první a druhé fázi byly provedeny letecké práce (LP) a získány podrobné letecké snímky pro zaměření aktivní plochy skládky (příp. též pomocí GNSS stanice) a přesné změření výměry aktivní plochy (m²); dále letecké snímky určují překrytou (neaktivní) část skládky, též změří u skládkového tělesa nadmořské výšky (m n. m.) pro porovnání s povolenými výškovými kótami. ČIŽP využívá drony u skládek zejména za účelem porovnání množství uložených odpadů na skládku s průvodní evidencí odpadů a se stavem skládkového tělesa z předchozího kontrolovaného období. Zpracovaná data jsou důležitým podkladem pro vedená přestupková řízení.

Staré skládky

Pokračovalo prověřování starých uzavřených skládek s cílem zjištění stavu provedených rekultivačních prací, zda je náležitým způsobem a kvalitně provedena rekultivace, či se vyskytly problémy se zajištěním ochrany životního prostředí. Nejedná se o skládky ve smyslu definic zákona o odpadech, ale o místa, kde docházelo k legálnímu, někdy též k nelegálnímu odstraňování odpadů za předchozího režimu do počátku devadesátých let, než byl první zákon o odpadech. Mnohé z lokalit jsou evidovány v databázi SEKM (systém evidence kontaminovaným míst). V ojedinělých případech bylo dokonce zjištěno, že obce zneužívaly uzavřené skládky k dalšímu ukládání odpadů, za nelegální jednání byla vedena přestupková řízení.

Významnou část podnětů tvoří podání na tzv. „černé skládky“. Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb. nově v ust. § 14 řeší problematiku nakládání s nezákonně soustředěným odpadem v provázanosti k vlastníků pozemků, což předchozí zákon zcela opomíjel. Od účinnosti nového zákona o odpadech je tak věcně příslušným úřadem k řešení černých skládek obecní úřad s rozšířenou působností (ORP). Řada podnětů upozorňujících na černé skládky, pokud se jednalo o nezákonně soustředěný odpad ve smyslu ust. § 14 zákona č. 541/2020 Sb., byla následně postoupena obcím s rozšířenou působností. ČIŽP v rámci vymezených zákonných kompetencí nemůže řešit podněty typu „jeden nelegálně odložený gauc u popelnic“, „pohozený toner“, „nepořádek u zastávky hromadné dopravy“ apod.

Spalovny odpadů

V roce 2022 bylo provedeno celkem sedm kontrol spaloven nebezpečných odpadů, ev. spaloven komunálních odpadů (zařízení na energetické využití). Z vedených přestupkových řízení jsou celkem tři rozhodnutí v souhrnné částce 93 000 Kč pravomocná.

Zjištěná porušení zákona o odpadech či zákona o integrované prevenci byla učiněna zejména v souvislosti s nakládáním se zdravotnickými odpady v důsledku nedostatečných kapacit termického zpracování v ČR, vč. provozování technologií bez potřebné intenzifikace a modernizace.

V roce 2022 se při nakládání se zdravotnickými odpady pozornost intenzivněji zaměřila na jejich původce, ale zároveň nadále probíhaly kontroly spalování infekčních odpadů jako v předchozích letech z důvodu pandemie, v jejímž důsledku nastala zvýšená produkce zdravotnických odpadů. Za zjištěné problémy při řádném postupu v termické likvidaci zdravotnického infekčního odpadu byly uloženy sankce a v ojedinělém případě bylo přistoupeno ke stanovení nápravných opatření pro zajištění souladu se zákonnými požadavky pro odstraňování odpadů spaláním. Vedle problematiky termického zpracování zdravotnických odpadů byly v případech spaloven průmyslových odpadů dále identifikovány nesoulady s PR a podmínkami IP, tedy byla zjištěna porušení spočívající v provozu zařízení v rozporu se schváleným provozním řádem, též nakládání s odpady mimo zařízení určené pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu a nepředání odpadu v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.

Nakládání s odpadní rtuť

ČIŽP prošetřovala nakládání s odpadní rtuť, tj. s odpadem kat. č. 16 03 07 „Kovová rtuť“, kategorie – nebezpečný, kdy za závadné manipulace, předání a uskladnění uložila významné sankce několika subjektům, bylo prokázáno konkrétně mj. nakládání s nebezpečnými odpady v zařízení/na pozemcích, které nebyly k tomuto účelu určeny či povoleny, za skladování odpadu kovové rtuť, které bylo v rozporu s podmínkami stanovenými vyhláškou (společné skladování s ostatními NO, místo a prostředky ke skladování nebylo zajištěno monitorovacím zařízením možných výparů, shromažďovací prostředky nebyly umístěny ve sběrných nádržích s vhodným povrchem bez prasklin a štěrbin a nepropustným pro kovovou rtuť a se zadržovacím objemem odpovídajícím množství skladované rtuť, ale přímo na vodohospodářsky zabezpečené podlaže ve skladu NO), resp. za skladování odpadní rtuť v kontejnerech, které nebyly vybaveny odpovídající vzduchotechnikou či senzory kontinuálně detekujícími obsah Hg v ovzduší a za nakládání bez povolení příslušného krajského úřadu k specifickému provozu zařízení ke skladování, sběru, úpravě, využití nebo odstranění odpadu (Konverzi rtuť na solidifikovaný sulfid rtuťnatý).

Další zařízení k odstraňování či úpravě odpadů

Inspektoři prováděli kontroly dekontaminačních ploch a zařízení, deemulgačních či neutralizačních stanic, především k úpravě kapalných odpadů, resp. jiných zařízení k úpravě odpadů. Celkem se uskutečnilo 39 kontrol daných typů zařízení, z toho dvě kontroly na základě přijatých podnětů. Za identifikované závady v provozování vedli inspektoři přestupková řízení, z nichž právní moci nabylo osm rozhodnutí o pokutě v celkové částce 2 035 000 Kč.

V roce 2022 byly uloženy pokuty zejména za nesprávné nakládání se zdravotnickými odpady, když byly zjištěny závažné nedostatky v provozu zařízení k dekontaminaci zdravotnických infekčních odpadů a porušena řada základních povinností při nakládání s odpady kategorie nebezpečný (ale i s odpady kategorie ostatní, při přidruženém sběru odpadů v rámci zařízení k dekontaminaci). Dalšími ojedinělými zjištěními bylo, že provozovatel řádně neoznačil prostředky pro soustřeďování odpadů kategorie nebezpečný, či bylo zjištěno soustřeďování nebezpečného odpadu takového katalogového čísla, kdy dané zařízení nebylo určeno pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu.

ZAŘÍZENÍ K VYUŽÍVÁNÍ ODPADŮ

V rámci kontrol zaměřených na využívání odpadů bylo provedeno celkem 238 kontrol, z tohoto počtu bylo 68 kontrol provedeno na základě přijatých podnětů. Inspekci byla kontrolována zařízení na zpracování biologicky rozložitelných odpadů (kompostárny, bioplynová stanice, aplikace kalů do půdy), dále využívání stavebních odpadů a výkopových odpadních zemin v rámci rekultivace území, terénní úpravy či zasypávání, zařízení na úpravu a recyklaci stavebních odpadů (recyklační zařízení), recyklaci plastů, třídění odpadů a výrobu alternativních paliv.

Za zjištěné nedostatky v roce 2022 nabylo právní moci celkem 101 pokut, jejich celková výše činila 15 424 000 Kč.

Terénní úpravy a zasypávání stavebními odpady

Převážně podněty upozorňují ČIŽP na navážky stavebních a demoličních odpadů a odpadních zemin, na nelegální návozy na pozemky a na nepovolené terénní úpravy či zasypávání značného rozsahu, kdy dochází k masivnímu navážení až tisíce tun stavebních odpadů, což souvisí se stavební činností, vč. dopravních staveb, jako jsou výstavby liniových staveb (jedná se o stavby, u nichž podstatně převládá jeden rozměr, tj. délka nad šířkou a výškou - dálnice, rychlostní komunikace, inženýrské sítě, aj.). Za nezákonné nakládání se stavebními a výkopovými zeminami jsou ukládány nejvyšší sankce. Nelegální způsob využití odpadů formou terénních úprav či rekultivací bylo předmětem 38 přestupkových řízení, v právní moci nabylo v loňském roce 24 sankcí ve výši 4 845 000 Kč.

Výrazné nedostatky jsou dlouhodobě zjišťovány především v oblasti nakládání se stavebními a demoličními odpady, při jejich nelegálních návozech na terén, kdy jde o velké objemy odpadních materiálů (řádově i několik tisíc tun stavebních a demoličních odpadů). Důvody vzniku nelegálních navážek jsou zejm. finančního charakteru (snížení nákladů na likvidaci a dopravu), mnohdy však jen neochota absolvovat administrativní postup s povolením terénních úprav u příslušného stavebního úřadu nebo schválením zařízení k zasypávání podle zákona o odpadech. Nejčastějším porušením tak bylo nakládání s odpady v místech k tomu neurčených. Dále bylo zjištěno provozování zařízení v rozporu s provozním řádem, nedoložení kvality ukládaných odpadů z pohledu environmentálních parametrů a nezpracování hodnocení rizika pro danou lokalitu. Řešeno bylo i nakládání s přeshraničně přepravovanou odpadní ocelářskou struskou, která byla následně v ČR jako umělé kamenivo využívána pro nestmelené aplikace. Obdobně bylo zjištěno a řešeno rozsáhlé navážení drcených pneumatik pro účely provádění terénních úprav. Případy jsou stále v řešení.

V mnoha případech inspekce často naráží na ne zcela dostatečnou činnost příslušných stavebních úřadů (absence stavebních povolení k terénním úpravám, problematické demoliční výměry). Mnohdy také musí ČIŽP řešit kontrolní činností problémy, které by primárně měly být řešeny na místní úrovni stavebním úřadem (popř. obecním úřadem či ORP). Tyto orgány mají časovou a místní dostupnost, a to vč. kontrolních kompetencí a v řadě případů by tak šlo předejít problémům s protizákonným jednáním.

Recyklace odpadů

Byla kontrolována zařízení provádějící úpravy odpadů, zejména stavebních odpadů. V rámci využívání stavebních odpadů dochází k rozvoji recyklačních center, která zpracovávají stavební odpady na recykláty, kdy dochází k ukončení odpadového režimu (přechod odpad – výrobek). Dále byla kontrolována zařízení na zpracování plastových odpadů. Také proběhly kontroly v zařízeních ke zpracování dřevěných odpadů, na zpracování jedlých olejů a tuků či využívající kovové odpady v metalurgii (odpadní rhodium, zbytkové stříbro). Problémy a chyby byly zjištěny v evidenci odpadů, příp. její nevedení, v ročních hlášeních o produkci a nakládání s odpady, chyby v ohlašovacích listech přepravy nebezpečných odpadů, dále neutřídněné shromažďování produkovaných odpadů. Vedeno bylo 35 řízení, v 34 případech sankce nabyly právní moci a jejich souhrn činil 2 350 000 Kč. Z této celkové částky byly dvě pokuty pořádkové (nedoložení dokladů ve stanoveném termínu či nezúčastnění se ohlášené kontroly bez řádné omluvy) v celkové výši 150 000 Kč.

Využívání biologicky rozložitelných odpadů

V rámci kontrol zařízení určených k využívání odpadů se část kontrol zaměřila na povinné přednostní zpracování biologicky rozložitelných odpadů v kompostárnách, bioplynových stanicích či na řádné plnění povinností stanovených pro nakládání s kaly z ČOV zapravovaných, resp. aplikovaných, do půdy. Bylo provedeno celkem 51 kontrol, při kterých bylo prověřeno 42 kompostáren (vč. dvou komunitních a sedmi malých zařízení), sedmi bioplynových stanic a dva případy použití kalů na zemědělské půdě. Na základě podnětu bylo provedeno sedm kontrolních šetření. Kontroly byly zaměřeny na soulad provozu zařízení s uděleným souhlasem a se schválenými provozními řády.

Z vedených přestupkových řízení celkem 29 rozhodnutí v roce 2022 nabylo právní moci v celkové sumě 1 294 000 Kč.

Kompostárny

Výše sankcí uložených 24 pravomocnými rozhodnutími provozovatelům kompostáren dosáhla výše 974 000 Kč. Z provedených kontrol cílených na povinné využívání bioodpadů vyplynulo, že při kompostování (vč. provozu tzv. malých zařízení) dochází k porušení provozního řádu, které představuje celou řadu následujících nedostatků:

- Dlouhodobé tvoření a formování zakládek (až několik měsíců), když odpady měly být zapracovány do zakládek rekultivačního kompostu max. v rádech jednotkách dnů od přijetí. Např. odpady přijaté do zařízení v roce 2019 byly zpracovány až v roce 2021, čímž došlo ke znehodnocení a rozkladu neřízeným způsobem.
- Zakládky byly neúměrně rozprostřeny po ploše s nemožností provádění překopávek. Nebylo dodrženo stanovené množství odpadů v jedné zakládce.
- Neřízeným způsobem docházelo k nežádoucím rozkladným procesům.

- Nebyly vykazovány odpady vystupující ze zařízení (vytříděné nežádoucí příměsi přítomné v přijímaných odpadech).
- Nebyly prováděny rozbory výstupů z kompostárny, výstup ze zařízení byl předán k využití na zemědělské půdě soukromému zemědělci, přestože výstupem z kompostárny byl „rekultivační kompost“ a nebyla ověřena kvalita kompostu.
- Překročena kapacita.
- Nedostatečně vedené evidence o odpadech, nepodáno hlášení o produkci a nakládání s odpady za všechny provozovny, kde bylo s odpady nakládáno, neoznačení zařízení informační tabulí.
- Neprovádění řízeného procesu kompostování (odpady byly pouze naváženy a ponechány na hromadách).
- Nebyl sledován proces hygienizace při příjmu kalů z ČOV.
- Nebylo vydáno platné rozhodnutí o registraci hnojiva u ÚKZUZ.
- Přijímané odpady byly nesprávně zařazovány jako kat. č. 02 01 03, přestože se jednalo o odpady z údržby městských či obecních zelených ploch či od nepodnikajících fyzických osob.
- Bylo podáno nepravdivé hlášení, když nezkompostované odpady byly v daném roce vykázány pod kódem BN13, přičemž měl být použit kód BN5 pro převod do dalšího roku.

Negativně lze hodnotit případ zařízení ke zpracování bioodpadů, kdy provozovatel aplikoval výstupy na vlastní pozemky se zemědělskou půdou i přesto, že dle analýzy bylo zjištěno překročení limitní hodnoty pro PAU podle vyhl. č. 341/2008 Sb., tabulka č. 5.1 – pro skupinu 2, třídu I) a nebyly splněny požadavky zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a agrochemickém zkoušení zemědělských půd.

V ojedinělých případech došlo v kompostárnách k zahoření. Provozovatelé zařízení k nakládání s biologicky rozložitelnými odpady mají v mnoha případech problém s odbytem výsledného kompostu. V důsledku hromadění pak dochází k překročení kapacity zařízení, nesprávnému skladování kompostu ve velkých objemech, čímž se zvyšuje tlak a teplota v tělesech a hromadách s přezrálým kompostem a může dojít ke zmíněným požárům, resp. zahoření.

Z kontrol kompostáren provedených v roce 2022 vyplývá, že přetrvávající problém je vedení evidence, a to používání kódu BN13 u všech odpadů přijatých v daném roce do zařízení, přestože ve skutečnosti neprošly všechny odpady řízeným rozkladným procesem, tedy následně na konci roku není proveden žádný převod odpadů do dalšího roku, přestože fyzicky se v zařízení zakládka a odpady nacházejí (odpady mimo zakládku nebo již v zakládce s nedokončeným procesem). Tím často dochází k překročení kapacity zařízení. Bohužel provozní řady mnohdy neobsahují dostatečný popis receptur a vzniká často kompost, který nevyhovuje v jakostních znacích. V návaznosti na novou legislativu obce, které v minulosti zřídily komunitní kompostárnu, uvažují o uzavření z důvodu nárůstu požadavků, jak na plnění technických podmínek provozu, tak s ohledem na nárůst administrativní zátěže.

Bioplynové stanice

V případě prošetření provozu bioplynové stanice (BPS) byly zjištěny odpady uložené na pozemcích soukromě hospodařícího zemědělce, kdy šlo o odpady, které měly být zpracovány v BPS, ale dlouhodobě docházelo pouze k navážení odpadů do bývalé silážní jámy v areálu BPS a k samovolnému rozkladu. Byl zjištěn výskyt i nežádoucích nevyhovujících odpadů (masokostní moučka, odpad z porážky krůt, přístroje...).

Kaly z ČOV

Při nakládání s kaly z ČOV bylo zjištěno např. neoprávněné soustřeďování odpadů kat. č. 19 08 05 Kaly z čištění komunálních odpadních vod mimo provozovnu zařízení k využívání odpadů, a to na rostlém terénu zcela nezabezpečených pozemků (orná půda, trvalý travní porost).

V ojedinělém případě podávala ČIŽP podnět Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému ve věci aplikace na ZPF.

Energetické využití odpadů

V roce 2022 byla prověřena též zařízení k výrobě alternativních paliv, zařízení určená ke spalování odpadů a TAP či k energetickému využití odpadů. V dané problematice se uskutečnilo devět kontrol. Pravomocnými rozhodnutími byly vyměřeny dvě sankce, jejichž souhrn činí 60 000 Kč.

ZAŘÍZENÍ KE SBĚRU A VÝKUPU ODPADŮ

V roce 2022 bylo provedeno celkem 192 kontrol (o 19 kontrol více, než v roce 2021) zařízení ke sběru a výkupu odpadů, skladů ostatních a nebezpečných odpadů nebo obchodníků. Celkem 42 kontrol z uvedeného počtu bylo provedeno na základě přijatých podnětů, přičemž tři podněty upozorňovaly na možnou nelegální činnost. Zahájeno bylo 85 řízení o uložení sankce a právní moci nabylo 85 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 8 998 000 Kč (o 4 591 000 Kč více, než v roce 2021). Z této celkové částky bylo 11 pokut pořádkových (nedoložení dokladů ve stanoveném termínu či nezúčastnění se ohlášené kontroly bez řádné omluvy), v celkové výši 2 210 000 Kč.

Inspekce i v tomto roce, stejně jako v roce 2021, zaměřila svoji činnost, s ohledem na pandemii způsobenou onemocněním covid-19 a na omezení možnosti některých koncových zařízení pro příjem zdravotnických odpadů (malé kapacity spaloven odpadů a zákaz ukládání odpadů pocházejících ze zdravotní péče na skládky odpadů v části roku 2022), na kontroly zařízení ke sběru a výkupu odpadů a sklady ostatních a nebezpečných odpadů nakládajících s odpady, hlavně na příjem infekčních odpadů pocházejících ze zdravotní péče. Kontroly byly zaměřeny na nakládání se zdravotními infekčními odpady, které byly do citovaných zařízení předávány z různých zdravotnických zařízení (nemocnice, polikliniky atd.), testovacích zařízení, laboratoří a společností provádějících testy na covid-19. Účelem kontrol bylo hlavně ověření fyzického nakládání s těmito odpady a dodržení lhůt od doby jejich vzniku do doby jejich odstranění (72 hodin bez mrazení nebo chlazení; jeden měsíc v mrazicím nebo chlazeném prostoru). Nejčastějším pochybením ze strany provozovatelů zařízení ke sběru a výkupu odpadů a skladů odpadů bylo porušení provozního řádu zařízení a dále překročení stanovených kapacit těchto zařízení. Nejvyšší pravomocná pokuta za nakládání se zdravotnickými odpady v rozporu se zákonem o odpadech byla v roce 2022 uložena ve výši 100 000 Kč.

V roce 2022 se oddělení odpadového hospodářství zaměřovalo například na mobilní zařízení ke sběru a výkupu odpadů, která odpady „skladují“, aniž by k tomu byla určena podle zákona o odpadech. Následně jsou za mobilní zařízení tyto zůstatky odpadů vykazovány v ročních hlášeních o produkci a nakládání s odpady. Rovněž se ČIŽP setkává s případy skladování odpadů, mnohdy i nebezpečných, na úplně jiných lokalitách, než je uvedeno v evidencích o odpadech.

Napříč oblastními inspektoráty byly při kontrolách zařízení ke sběru a výkupu odpadů zaznamenány především případy provozování zařízení v rozporu s jeho schváleným provozním řádem. Jednalo se například o příjem nepovolených odpadů do zařízení, chybné zařazení vykupovaných odpadů do skupin dle Katalogu odpadů, případy, kdy při výkupu odpadu nebyla řádně identifikována předávající osoba, shromažďování odpadů na místech k tomu provozním řádem neurčených, překračování roční, okamžité nebo zpracovatelské kapacity zařízení. Inspektoři rovněž zaznamenávali opožděné, nepravdivé nebo neúplně podané Hlášení o produkci a nakládání s odpady, které mělo být provozovatelem za činnost zařízení vypracováno.

Nejvyšší pravomocná pokuta ve stejné výši 500 000 Kč byla v roce 2022 uložena hned dvěma společnostmi. Jedna z těchto společností se dopustila nelegálního nakládání (soustřeďování) s odpady stavebního charakteru v místě k tomu určeném, tj. na pozemcích, které nebyly k této činnosti podle zákona o odpadech určeny. Druhá z těchto společností jako provozovatel zařízení ke sběru, výkupu a využívání odpadů nesplnila v kontrolovaném období technické požadavky na prozatímní a trvalé uložení odpadní rtuti dle vyhlášky č. 294/2005 Sb. a dále předala odpad – kovovou/odpadní rtuť firmě, která nebyla zařízením určeným pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu.

Nelegální soustředování velkého množství stavebních odpadů

Sklady odpadů a nebezpečných odpadů

Kontrolami skladů odpadů a NO byly zjištěny převážně vážné nedostatky při soustředování a skladování odpadů a NO na venkovních plochách, tj. na místech nestanovených/nepovolených v provozním řádu zařízení. Ojedinele byly při kontrolách skladů zjištěny překročené povolené maximální roční nebo okamžité kapacity zařízení.

Stejně jako v loňském roce, tak i v roce 2022 ČIŽP prováděla specifické kontroly zaměřené na nakládání s odpadní kovovou rtutí. V jednom případě byla uložena pravomocná sankce ve výši 1 200 000 Kč, když docházelo k nelegálnímu nakládání (skladování) s nebezpečnými odpady „kovové rtuti“ v množství cca 70 tun v místě k tomu neurčeném, tj. na pozemcích, které nebyly k této činnosti podle zákona o odpadech určeny. Nelegálním skladováním odpadu „kovové rtuti“ byly porušeny další specifické podmínky pro skladování kovové rtuti stanovené vyhláškou – např. skladovací prostory nebyly vybaveny vzduchotechnikou či senzory, kontinuálně detekujícími obsah Hg v prostředí aj. Společnost se proti pokutě inspekce odvolala. Sankce byla odvolacím orgánem potvrzena a v říjnu roku 2022 nabyla právní moci.

Zařízení ke sběru a zpracování autovraků

ČIŽP v oblasti nakládání s vozidly s ukončenou životností provedla v roce 2022 celkem 83 kontrol, z čehož bylo 29 kontrol zaměřeno na prošetření obdrženeho podnětu. Téměř polovina z těchto podnětů upozorňovala na nelegální rozebírání nebo soustředování vozidel s ukončenou životností. V průběhu roku 2022 zahájili inspektoři ČIŽP v této problematice 24 řízení o přestupku a nabylo právní moci 25 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 2 082 000 Kč. V dalších čtyřech případech byly uloženy pokuty v celkové výši 190 000 Kč za porušení kontrolního řádu (tj. neumožnění kontroly, případně nepředložení požadovaných dokladů při kontrole).

V problematice nakládání s vozidly s ukončenou životností ČIŽP kontroluje jak provozovatele povolených zařízení ke sběru, případně i ke zpracování tohoto typu vozidel, tak také prošetřuje podezření na nelegální převzetí, skladování či rozebírání vozidel s ukončenou životností. V oblasti nelegálního nakládání inspektoři ČIŽP stejně jako v minulých letech řešili případy, kdy docházelo k nelegální demontáži vozidel nakoupených ze zahraničí (např. Německo a Velká Británie) po havárii nebo ve špatném technickém stavu a v ČR tato vozidla sloužila jako zdroj

náhradních dílů. ČIŽP také šetřila rozebírání vozidel, která byla uložena v tzv. depozitu (tj. dočasně vyřazených z provozu) i rozebírání vozidel, která v Registru vozidel již úředně zanikla, jelikož se jednalo o tzv. „polopřevod“ a vlastníci vozidla se ve stanovené době nepřihlásil. ČIŽP při kontrolách v některých případech také zjišťuje, že se na nelegálním rozebírání podílí i subjekty, které disponují platnými povoleními např. tak, že poskytují vozidla s ukončenou životností převzatá do povoleného zařízení k demontáži jiným osobám, která povolením k provozu zařízení nedisponují.

Nejvyšší pokuta v této oblasti byla v roce 2022 uložena společnosti, která nelegálně rozebírala jak vozidla s ukončenou životností dovezená ze zahraničí (především z Velké Británie), tak také vozidla s ukončenou životností, která byla původně převzata do povoleného zařízení. Tento případ se vymykal svým rozsahem, jelikož při kontrole bylo zjištěno přes 300 ks vozidel s ukončenou životností (jednalo se o vozidla s ukončenou životností s obsahem nebezpečných látek a součástí i bez nich). Z provedené kontroly bylo zřejmé, že na kontrolovaných pozemcích dochází k nelegální demontáži vozidel s ukončenou životností a následnému prodeji náhradních dílů. Náhradní díly byly nabízeny přímo v provozovně a také zájemcům přes internet. Z celkového počtu zjištěných vozidel s ukončenou životností bylo u 80 z nich prokázáno, že byla původně převzata do povoleného zařízení, ve kterém bylo vlastníku vozidla vystaveno potvrzení o převzetí (doklad o ekologické likvidaci). V tomto povoleném zařízení měla být vozidla zpracována, případně předána do dalšího povoleného zařízení. Místo toho byla tato vozidla s ukončenou životností předána společnosti, která povolením k provozu zařízení nedisponovala a vozidla s ukončenou životností nelegálně rozebírala na náhradní díly. Za zjištěné protiprávní jednání byla společnosti uložena pokuta v celkové výši 800 000 Kč, kterou potvrdil odvolací orgán. Při uložení pokuty bylo kromě velkého množství zjištěných vozidel s ukončenou životností přihlédnuto k tomu, že se jednalo o opakované porušení stejné povinnosti. Inspektoři ČIŽP řešili i v dalších pěti případech rozebírání vozidel s ukončenou životností přijatých do povolených zařízení jinými subjekty na jiných lokalitách, které k této činnosti povoleny nebyly. V těchto případech ČIŽP prošetřuje jak toho, kdo vozidla nelegálně rozebírá, tak i provozovatele povoleného zařízení, který k vozidlu s ukončenou životností vystavil potvrzení o převzetí.

Při kontrolách povolených zařízení ke sběru, případně zpracování vozidel s ukončenou životností ČIŽP obdobně jako v minulých letech nejčastěji zjišťovala porušení provozního řádu zařízení, především překročení stanovené kapacity, skladování a demontáž vozidel s ukončenou životností na plochách, které k tomu nebyly provozním řádem schváleny, skladování na sobě více než dvou vozidel s ukončenou životností, nezhodnocení VIN kódu, případně evidenční pochybení nebo pochybení při pořizování fotodokumentace (např. nezaslání fotodokumentace ve stanoveném termínu nebo z pořízené fotodokumentace není zřejmé, zda se v době jejího pořízení vozidlo s ukončenou životností nacházelo v daném zařízení tak, jak požaduje legislativa). Konkrétně ČIŽP řešila provozovatele povoleného zařízení, u kterého při kontrole zjistila, že více jak 90 ks vozidel s ukončenou životností kategorie nebezpečný (tj. s obsahem nebezpečných kapalin a jiných nebezpečných látek) bylo soustředováno na pozemku, který k tomu nebyl provozním řádem určen, dále překročení okamžité maximální kapacity zařízení, nevedení provozního deníku, neprovádění znehodnocení VIN, pochybení při vkládání fotodokumentace do systému MA ISOH, nedostatečné údaje na informační tabuli, nevedení řádné průběžné evidence a neoznačení nebezpečných odpadů v souladu s legislativou. ČIŽP tomuto provozovateli uložila pokutu ve výši 160 000 Kč, která nabyla právní moci.

ZPĚTNÝ ODBĚR VÝROBKŮ, ZPRACOVATELÉ VUŽ

V oblasti zpětného odběru vybraných výrobků (elektrozařízení, baterie a akumulátory a pneumatiky) inspektoři ČIŽP provedli v roce 2022 celkem 181 kontrol, z čehož bylo 56 kontrol zaměřeno na prošetření obdržených podnětů. Jeden z obdržených podnětů upozorňoval na nedostatečnou síť míst zpětného odběru kolektivního systému pro elektrozařízení a na nefunkčnost vytvořených míst, proto v rámci jeho prošetření provedla ČIŽP 28 kontrol míst zpětného odběru ve 22 obcích v celé České republice. Jinak se dá říci, že podněty nejčastěji upozorňovaly na nefunkčnost míst zpětného odběru pneumatik a možný free riding vybraných výrobků, především elektrozařízení.

Zpětný odběr výrobků	Počty kontrol
Elektrozařízení	114
Pneumatiky	55
Baterie a akumulátory	18
Celkem	187

V uvedené tabulce jsou uvedeny počty kontrol podle jednotlivých druhů výrobků podléhajících zpětnému odběru, přičemž některé kontroly se mohly týkat více výrobků.

Stejně jako v minulých letech kontrolovala ČIŽP především osoby, které uváděly jednotlivé výrobky na trh (tj. výrobce), poslední prodejce, provozovatele míst zpětného odběru a také zpracovatele těchto výrobků. Při kontrolách míst zpětného odběru ČIŽP ověřuje, zda jsou tato místa funkční a přístupná konečným uživatelům a zda je zpětný odběr prováděn bezplatně.

V roce 2022 zahájila ČIŽP v oblasti vybraných výrobků celkem 32 řízení o přestupku a nabylo právní moci 31 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 1 114 000 Kč. V některých případech bylo zjištěno souběžné porušení zákona o výrobcích s ukončenou životností a zákona o obalech nebo zákona o odpadech. Nejvyšší pokutu ve výši 400 000 Kč uložila ČIŽP dovozci a prodejci elektrozařízení (svítidel a světelných zdrojů), který neplnil povinnosti výrobce, především nezajišťoval zpětný odběr elektrozařízení a neplnil ani další povinnosti s tím související. Odvolací orgán následně pokutu snížil na 360 000 Kč, samotná zjištění ČIŽP ale potvrdil.

Pneumatiky

V oblasti zpětného odběru pneumatik ČIŽP zkontrolovala 10 výrobců, 19 posledních prodejců, 30 míst zpětného odběru, jednoho zpracovatele odpadních pneumatik a jeden subjekt, který se zabýval protektorováním pneumatik. V některých případech může být kontrolovaný subjekt zároveň výrobcem a posledním prodejcem, případně i místem zpětného odběru. V problematice zpětného odběru pneumatik inspektoři ČIŽP prošetřovali 15 podnětů, z čehož 11 upozorňovalo na problémy při odevzdání pneumatik na místech zpětného odběru (odmítnutí převzetí, případně zpoplatnění zpětného odběru). Jednalo se jak o místa zpětného odběru zřízená individuálně plnicími výrobci např. v autoservisech či pneuservisech, tak také o místa zpětného odběru kolektivního systému ELTMA.

Inspektoři ČIŽP také v roce 2022 kontrolovali výrobce pneumatik, především dovozce a přeshraniční přepravce pneumatik, u kterých bylo podezření, že své povinnosti vůbec neplní, případně své povinnosti plní individuálně (tj. svým jménem a na vlastní náklady). Kontroly individuálně plnicích výrobců jsou zaměřené především na zjištění, zda výrobce zřídil dostatečnou sběrnou síť a zda plní minimální úroveň zpětného odběru. V případě posledních prodejců pak ČIŽP kontrolovala zejména samotnou realizaci zpětného odběru, tj. zda je zpětný odběr prováděn bezplatně a také povinnost informovat konečného uživatele.

V oblasti zpětného odběru pneumatik bylo uloženo celkem osm pravomocných pokut v celkové částce 200 000 Kč. Například byla uložena pokuta ve výši 80 000 Kč individuálně plnicímu výrobcí za to, že nezřídil dostatečnou sběrnou síť míst zpětného odběru dle zákona o výrobcích s ukončenou životností. Proti této pokutě se obviněný odvolal a pokutu ČIŽP následně potvrdil odvolací orgán. Dále ČIŽP uložila dvě pokuty za zpoplatnění zpětného odběru pneumatik pneuservisy, které byly zároveň místem zpětného odběru kolektivního systému ELTMA. Dle zjištění ČIŽP byl v jednom případě účtován manipulační poplatek a ve druhém případě poplatek za uskladnění pneumatik před likvidací, což je v rozporu se základním principem zpětného odběru, který má být pro konečného uživatele bezplatný.

Elektrozařízení a baterie a akumulátory

V rámci zpětného odběru elektrozařízení ČIŽP provedla celkem 114 kontrol, z čehož bylo 42 kontrol zaměřeno na povinnosti výrobců, 24 kontrol na povinnosti posledních prodejců, 50 kontrol na povinnosti provozovatelů míst zpětného odběru a 12 kontrol na povinnosti při zpracování elektrozařízení. V jednom případě inspektoři řešili nelegální zpracování elektrozařízení. V problematice zpětného odběru baterií a akumulátorů zkontrolovali inspektoři ČIŽP celkem 18 subjektů, z čehož nejvíce připadá na výrobce (11 kontrol).

V oblasti zpětného odběru elektrozařízení a baterií a akumulátorů nabylo právní moci 23 rozhodnutí, kterými ČIŽP uložila pokuty v celkové výši 628 000 Kč. Nejčastěji byly pokuty uloženy obdobně jako v roce 2021 za tzv. „free riding“ dovozci elektrozařízení a baterií a akumulátorů, celkem 14 pravomocných rozhodnutí. Například ČIŽP uložila pravomocnou pokutu 100 000 Kč dovozci lithium-iontových akumulátorů pro elektrokola, který neplnil povinnosti výrobce, především povinnosti týkající se zajištění zpětného odběru. Po kontrole ČIŽP tento výrobce uzavřel smlouvu s příslušným kolektivním systémem a zjednal tak nápravu. V dalších čtyřech případech, kdy bylo šetřeno podezření na tzv. free riding, uložili inspektoři ČIŽP pokutu za porušení kontrolního řádu (tj. za neposkytnutí součinnosti při kontrole), a to v celkové výši 180 000 Kč. Konkrétně ČIŽP uložila pokutu za nesoučinnost při kontrole (tj. porušení kontrolního řádu) ve výši 70 000 Kč společnosti, která je dovozcem elektrozařízení a zároveň dovozcem obalů a také provozovatelem e-shopu, prostřednictvím kterého prodává široký sortiment spotřebního zboží, mimo jiné i spotřební elektroniky. Se společností byla zahájena kontrola dle zákona o výrobcích s ukončenou životností a dle zákona o obalech, zástupce společnosti se ale ke kontrole nedostavil ani nepředložil ke kontrole požadované doklady.

KONTROLY PRŮMYSLOVÝCH PODNIKŮ A JINÝCH PŮVODCŮ ODPADŮ

V roce 2022 provedli inspektoři celkem 890 kontrol původců odpadů. Zahájeno bylo celkem 174 řízení o uložení sankce a právní moci v roce 2022 nabylo 171 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 5 522 000 Kč a také jedno opatření k nápravě.

Největší část kontrol původců odpadů tvořily v roce 2022 tradičně především velké průmyslové podniky či zemědělská družstva, které disponují integrovaným povolením. Dále inspektoři OOH ČIŽP přednostně prošetřovali především obdržené podněty na nezákonné nakládání s odpady. U velkých producentů odpadů, disponujících integrovaným povolením a specializovanými ekology, nebyla zjišťována závažná porušení zákona o odpadech. Jednání velkých producentů odpadů v souladu s platným integrovaným povolením je však svým způsobem stereotypní a při kontrolách si inspekce v roce 2022 všímala zejména neaktuálních podmínek integrovaného povolení, které stále odkazují na povinnosti již neplatného zákona č. 185/2001 Sb., ačkoli integrované povolení stále nereflakuje nové či pozměněné povinnosti dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, který je platný a účinný od 1. 1. 2021. V roce 2022 byla při kontrolní činnosti ČIŽP zjišťována u původců odpadů spíše drobnější pochybení jako netřídění odpadů díky nekázní zaměstnanců, chyby v plnění evidenčních a ohlašovacích povinností, nevybavení míst nakládání s nebezpečnými odpady identifikačními listy nebezpečných odpadů či chybné nebo neúplné zadávání údajů týkajících se přeprav nebezpečných odpadů do systému SEPNO. Dále se inspektoři setkávali například s chybným zařazením odpadů, nereflakování stále poměrně nové povinnosti ohledně třídění všech pěti složek komunálních odpadů (papír, plast, sklo, biologicky rozložitelné odpady a kovy) pro návštěvníky provozoven, neuzavření písemné smlouvy zajišťující předání komunálního a stavebního odpadu, který původce sám nezpracuje ještě před jeho vznikem či předáním odpadů neoprávněné osobě. Inspektoři se i nadále setkávají s původci stavebních a demoličních odpadů, kteří s těmito odpady nakládají v místech k tomu neurčených, a to díky zdánlivé neškodnosti těchto odpadů, které jsou následně předávány osobám, které k jejich převzetí nemají oprávnění.

V roce 2022 například nabyla právní moci pokuta ve výši 280 000 Kč, kterou udělila inspekce společnosti provádějící stavební a demoliční činnosti, za nakládání s odpady v místech k tomu neurčených. Společnost od roku 2019 až do září 2021 dočasně soustřeďovala různé druhy stavebních, demoličních odpadů a zeminy v množství přes 67 000 tun, které byly určeny k využití na povoleném mobilním drtícím zařízení a následné distribuci na stavby, které společnost právě realizovala. Soustřeďování odpadů však v dané lokalitě nebylo povoleno. Na dalším pozemku stavební společnost minimálně v den kontroly ČIŽP nezákonně soustřeďovala cca 150 poškozených železničních pražců pocházejících z realizace rekonstrukce železniční tratě a které měly být následně odstraněny. Naproti těmto pražcům byla umístěna kupa biologicky rozložitelných odpadů (tráva, větve, keře, menší stromy, pařezy) včetně poškozených palet, poškozených kusů drobného nábytku a poškozených dřevěných okenních rámců. Vedle této kupy se nacházela menší kupa zeminy s příměsí dřevěných odpadů. Dále bylo na tomto pozemku umístěno sedm velkoobjemových ocelových kontejnerů, jeden kontejner s odpadním železem, druhý s vytříděnými plasty a další kontejnery byly prázdné. Tento pozemek rovněž nebyl určen k nakládání s odpady. Stavební společnost rovněž za realizované stavby nepodávala hlášení o produkci a nakládání s odpady za roky 2019 a 2020 a v hlášení za mobilní drtící zařízení ve stejných letech zjistila inspekce chyby.

Obce

V roce 2022 bylo OOH ČIŽP provedeno celkem 89 kontrol obcí. Zahájeno bylo 20 řízení o uložení sankce a právní moci nabylo 27 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 990 000 Kč.

V roce 2022 se kontroly obcí tradičně zaměřovaly na zajištění míst pro oddělené soustřeďování složek komunálního odpadu, tj. nebezpečných odpadů, papíru, plastu, skla, kovů, biologicky rozložitelných odpadů (BRO) a jedlých olejů a tuků. Většina kontrolovaných obcí v ČR má obecní systém nakládání s odpady dlouhodobě funkčně vhodně nastaven a provozován. Oddělené soustřeďování komunálních odpadů obce zajišťují nejčastěji formou obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“). V roce 2022 tak inspekce zjistila nezajištění míst k odkládání jednotlivých složek komunálního odpadu pouze v jednom případě a nevhodné shromažďování více složek komunálního odpadu do hromady rovněž pouze v jednom případě, přestupky na poli nastavení obecního systému byly zjišťovány minoritně. Obdobně jako v minulých letech tak porušení zjišťovaná u obcí souvisela především s nakládáním s odpady v místech k tomu neurčených, ať už se jednalo o hromadění biologicky rozložitelných odpadů, pálení biologicky rozložitelných odpadů i v kombinaci např. s nábytkem, či nakládání se stavebními a demoličními odpady.

V roce 2022 nabyla právní moci například pokuta ve výši 140 000 Kč udělená obci Cizkrajov, která nakládala s odpady v místech k tomu neurčených, když soustřeďovala a využívala zeminu s příměsí dalších odpadů, ačkoliv se nejednalo

o zařízení určené k nakládání s odpady dle zákona o odpadech. Obec také podala za roky 2018 a 2019 nepravdivé a neúplné hlášení o produkci a nakládání s odpady. A konečně obec rovněž nezabezpečila odpady navážené občany před jejich znehodnocením, odcizením nebo únikem, což mělo za důsledek, že větve a pařezy s příměsí dalších odpadů jako tráva, větve s listím, dřevotříska a překližka, okenní a dveřní rámy, okenní křídla, autosedačka, pneumatika z automobilu, části čalouněného nábytku, radiopřijímač, plastové fólie, vypěněný stavební polyuretan, plastová hadice s výztuhou ze skelného vlákna či skleněné obaly potravin byly spáleny při události „pálení čarodějnic“.

NELEGÁLNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Častými a mnohdy nejzávažnějšími zjištěními z kontrol nakládání s odpady provedenými v roce 2022 jsou obecně nelegální způsoby zacházení s odpady, jak v rámci povolených zařízení, která jsou k tomu určena, tak mimo prostory a vymezené pozemky povolených zařízení, dále také též manipulace a zacházení s odpadovými materiály zcela nepovolená, a to naprosto mimo souvztažnost se zařízeními. V rámci právní kvalifikace se dle nového zákona o odpadech jedná o porušení ust. § 13 odst. 1 písm. b); jedná se o ekvivalent k porušení ust. § 12 odst. 2 dle již neplatného zákona o odpadech č. 185/2001 Sb.

Celá řada přijatých podnětů je prošetřena se závěrem právě na porušení uvedených zákonných ustanovení. Jedná se nejběžněji o terénní úpravy (resp. „zasypávání“), které představují rozsáhlé prostorové, ev. plošné i hloubkové (mocnost) antropogenní zásahy do přírodního nezabezpečeného terénu s významnými negativními dopady na jednotlivé složky životního prostředí a ireverzibilní (nezvratné) zákroky do lokálních ekosystémů. Převážně jde o nelegální návozy stavebních a demoličních odpadů znečištěných různými příměsmi na volný terén, navezení kontaminovaných zemin, příp. s tím navazující se zakládání či rozšiřování „černých skládek“.

Specifickým způsobem nelegálního jednání je nepovolené pálení odpadů (na otevřených ohništích), či spalování odpadních produktů (v nevyhovujících zařízení či kotlích) z celé řady činností (zejména výroba nábytku, stolařství, vyklízení budov, organizování pálení čarodějnic apod.). Zejména negativní dopady má pálení odpadů na otevřeném ohništi jako např. dřevotřísky, laminátové desky, dřevo se zbytky náterových hmot, překližky čerstvé větve jehličnanů a tují, plastové pytle a plachty, molitany, pneumatiky, stavební odpady, asfaltové izolace, dveře s panty s dutinami vyplněnými montážní pěnou atd.

Dalšími variantami či typy nepovoleného jednání je předání odpadů mimo povolená zařízení, zbavování se odpadů na místech k tomu neurčených, různé způsoby volně uložených, odložených, vypuštěných, skladovaných či ponechaných odpadů (nepovolené skladování odpadů, rozhrnutí cihelné sutě na lesní cestě atd.).

V roce 2022 bylo inspekci provedeno více jak 200 kontrol na nelegální činnost nakládání s odpady. Z tohoto počtu bylo 85 % kontrol týkajících se nelegální činnosti provedeno na základě přijatých podnětů. Za nelegální nakládání s odpady bylo vydáno téměř 50 rozhodnutí v právní moci, kterými byly uloženy pokuty ve výši přesahující čtyři miliony Kč.

CHEMICKÝ ZÁKON A BIOCIDY

Jednou z oblastí, které dozorují inspektoři ČIŽP, je i problematika chemické bezpečnosti. Zahrnuje předpisy české i evropské upravující nakládání s chemickými látkami, chemickými směsmi a předměty obsahujícími tyto látky. Jedná se zejména o chemický zákon č. 350/2011 Sb., zákon o biocidech č. 324/2016 a související přímo použitelné evropské předpisy – nařízení č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezení látek (nařízení REACH), nařízení č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek (nařízení CLP), nařízení č. 648/2004 o detergentech, nařízení č. 528/2012 o biocidech a další. ČIŽP při kontrole výše uvedených předpisů provedla 705 kontrol. Většina kontrol se týkala nařízení REACH (registrace látek, bezpečnostní listy, omezené a povolované látky; celkem 224 kontrol), nebo povinností vyplývajících z nařízení CLP (klasifikace, balení a označování látek; dohromady 199 kontrol). Biocidní přípravky byly kontrolovány v 73 případech (bylo kontrolováno 108 biocidních přípravků a ošetřených předmětů, z nichž 33 vykazovalo vady). Část kontrol je prováděna podle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků na základě oznámení o nebezpečných nepotravinářských výrobcích v systému Safety Gate (bylo provedeno 190 kontrol na základě 158 oznámení).

V roce 2022 nabylo právní moci 124 pokut a napomenutí udělených inspekci za porušení chemického zákona, zákona o biocidech a kontrolního řádu (zákon č. 255/2012 Sb.) v celkové výši 2 942 000 Kč. Zahájeno bylo v tomto roce 127 přestupkových řízení. Převažovala porušení týkající se nesprávného označování látek a směsí, reklamy na internetu, biocidních přípravků a bezpečnostních listů.

Inspekce se zapojovala do práce Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), konkrétně jejího Fóra pro výměnu informací o prosazování a podskupiny pro biocidy. Pracovníci inspekce se aktivně účastnili několika pracovních skupin fóra (pro výběr kontrolních projektů a pro přípravu a provedení pilotního projektu na zpětně získané látky).

Kontrolní projekty

V roce 2022 se ČIŽP účastnila dvou celoevropských projektů organizovaných ECHA. V prvním případě se jednalo o REACH-EN-FORCE 10 (REF-10), kdy byly po celý rok 2022 prováděny „integrovane kontroly výrobků“. V principu byl u jednoho kontrolovaného výrobku zjišťován soulad s jedním nebo více předpisy, které se týkají obsahu chemických látek ve výrobcích. Jedná se o omezení látek dle přílohy XVII nařízení REACH (např. azbest, ftaláty, CMR látky v textilu, bisfenol A v termopapíru atd.), omezení obsahu POPs ve výrobcích (perfluorované látky, polybromované difenyly, chlorované parafiny s krátkým řetězcem) a povinnosti vztahující se k obsahu látek vzbuzujících mimořádné obavy (SVHC látek).

Druhý projekt byl nazván BPR-EN-FORCE 2 (BEF-2) a byl zaměřen na biocidní přípravky obsahující schválené i neschválené účinné látky. Kontroly se soustředily na povolení biocidních přípravků, označování, balení a obsah účinných látek od dodavatelů ze seznamu podle čl. 95 nařízení o biocidech. Kontrolní činnost probíhala často v součinnosti s pracovníky krajských hygienických stanic. Výsledky obou těchto projektů (jak na národní, tak na evropské úrovni) budou známy v průběhu roku 2023.

Významný případ – Sportsdirect.com Czech Republic s.r.o.

Kontrola byla provedena na základě oznámení ze systému Safety Gate – (č. oznámení A12/00538/21). Kontrolou bylo zjištěno, že se obviněný dopustil přestupku podle ust. § 11 odst. 1 písm. e) biocidního zákona tím, že jako právnická osoba, která na území ČR v rozporu s článkem 58 odst. 2 nařízení o biocidech uvedla na trh ošetřený předmět ze Spojeného království, a to černou obličejovou sportovní masku značky UNDER ARMOUR s deklarovanou přítomností látky polyhexamethylen-biguanid-hydrochlorid (PHMB), která není schválena pro daný typ použití (tj. pro typ přípravku 09 – konzervační přípravky pro vlákna, kůži, pryž a polymerní materiály). Látka PHMB je navíc klasifikována jako akutně toxická, způsobující vážné poškození očí, senzibilizující kůži, akutně toxická kategorie, karcinogenní, toxická pro specifické cílové orgány s opakovanou expozicí a vysoce toxická pro vodní organismy (i s dlouhodobými účinky). Tímto kontrolovaný subjekt porušil čl. 58 odst. 2 nařízení o biocidech. Za výše uvedený přestupek bylo zahájeno řízení o přestupku a příkazem byl obviněnému uložen správní trest pokuty ve výši 50 000 Kč. Účastník řízení se proti rozhodnutí ČIŽP neodvolal a rozhodnutí nabylo právní moci.

OBALY

V roce 2022 zkontrolovali inspektoři ČIŽP celkem 111 subjektů se zaměřením na plnění povinností stanovených zákonem o obalech. Osm z těchto kontrol bylo provedeno na základě obdržení podnětů. Celkový počet kontrol je ve srovnání s uplynulými lety o něco vyšší, když v roce 2020 bylo provedeno 77 kontrol a v roce 2021 101 kontrol. V průběhu roku 2022 bylo zahájeno 64 řízení o uložení správního trestu a nabylo právní moci 63 rozhodnutí za porušení zákona o obalech, kterými byly uloženy pokuty v celkové výši 1 322 000 Kč. Dále v osmi případech ČIŽP uložila pokuty za neumožnění kontroly nebo nepředložení požadovaných dokladů nebo informací (tj. za porušení kontrolního řádu), a to v souhrnné výši 95 000 Kč.

Inspektoři ČIŽP se v roce 2022 v oblasti nakládání s obaly a odpady z obalů zaměřili stejně jako v minulých letech především na subjekty, u kterých měli podezření, že své povinnosti dané zákonem o obalech vůbec neplní, tj. nemají uzavřenou smlouvu s autorizovanou obalovou společností ani nejsou zapsáni v Seznamu osob jako individuálně plnící osoby. Jednalo se především o dovozce baleného zboží (v těchto případech ČIŽP vychází mj. z podkladů poskytnutých GŘC o dovozech různých balených výrobků) a také o subjekty, které balí zboží pro své zákazníky, např. provozovatelé e-shopů nebo provozovatelé bister a prodejci potravin, kteří nabízejí zákazníkům odnos nebo dovoz zboží domů v nevratných obalech (především v plastových a papírových sáčkách a krabičkách). Kontroly byly prováděny samostatně nebo v kombinaci s problematikou řešenou zákonem o výrobcích s ukončenou životností (např. dovozci a prodejci elektrozařízení) nebo zákonem o chemických látkách či biocidních přípravcích (např. dodavatel lepidel nebo prodejce drogerie).

ČIŽP také v rámci své činnosti v roce 2022 kontrolovala osoby zapsané v Seznamu osob dle § 14 odst. 1 zákona o obalech, u kterých bylo podezření, že neplní pro obaly, které uvádějí na trh v ČR, povinnost využití odpadů z obalů ve stanoveném rozsahu, případně neplní ohlašovací povinnost. Tato předpokládaná pochybení byla při

kontrolách často potvrzena, tj. nejčastěji bylo při těchto kontrolách zjišťováno nezajištění stanovených procent recyklace a využití odpadů z obalů, případně chybné vyplnění ročních výkazů.

V oblasti nakládání s obaly byla nejvyšší sankce ve výši 200 000 Kč uložena dovozci potravin z Vietnamu, který v ČR provozuje velkoobchod potravin a který povinnosti dané zákonem o obalech do doby kontroly ČIŽP neplnil. Až po kontrole ČIŽP uzavřel smlouvu s autorizovanou obalovou společností a zjednal tak nápravu. V tomto případě se jednalo o větší množství obalů, z nichž více než polovina byla prodejními obaly (např. plastové sáčky, skleněné lahve, kovové plechovky/konzervy). ČIŽP v roce 2022 uložila pokuty také dalším dovozcům různých balených výrobků (např. nápojů, cukrovinek, kosmetiky, elektrozařízení) a prodejcům potravin a nápojů.

PŘESHRANIČNÍ PŘEPRAVA ODPADŮ

OOH ČIŽP provádí ze své působnosti kontroly zaměřené na plnění povinností související s přeshraniční přepravou odpadů především u odesílatelů a příjemců odpadů podle nařízení EU o přepravě odpadů č. 1013/2006 (dále „nařízení“). Jedná se o povinně plánované kontroly podle požadavku nařízení prováděné u původců odpadů nebo zařízení, která obchodují s odpady (dovoz a vývoz). Dále byly řešeny případy na základě podnětů MŽP (mezinárodní spolupráce) a celních úřadů (CÚ), které provádějí kontroly na silničních komunikacích – zejména na bývalých hraničních přechodech. Účelem kontrol bylo prověřit dodržování pravidel nařízení (zejména zákazy a omezení, zařazení odpadů) včetně administrace přepravy (dokladovou část přepravy). Rovněž pokračuje spolupráce mezi ČIŽP, CÚ a orgány činnými v trestním řízení a justicí, jelikož řada případů nedovolené přepravy již potenciálně vykazuje známky trestného činu nedovoleného nakládání s odpady.

V roce 2022 bylo zkontrolováno 69 odesílatelů a příjemců odpadů, převážně se jednalo o subjekty přepravující odpady v režimu tzv. zeleného seznamu. Průběžně probíhala regionální spolupráce s celní správou. Celkem bylo v rámci tohoto složkového úkolu zahájeno 26 přestupkových řízení. Právní moci v roce 2022 nabylo 27 sankcí v celkové výši 5 205 000 Kč.

I v roce 2022 ČIŽP spolupracovala s Celní správou, policií a Ministerstvem životního prostředí na řešení případů zachycených a zjištěných nelegálních přeprav odpadů, a to především směsných nerecyklovatelných plastů. Nejčastějšími zjištěnými porušeními jsou přeprava odpadu s nesprávně vyplněnými přepravními doklady, pokud jsou však údaje vyplněny nepravdivě s ohledem na skutečnou trasu, příjemce a charakter odpadů, je taková přeprava vyhodnocena jako nedovolená s jasnými důsledky nejčastěji v podobě přestupkového řízení pro odesílatele nebo příjemce odpadu. Rovněž dopravci a jejich řidiči musí mít při přepravách odpadů k dispozici všechny požadované a plně vyplněné doklady, CÚ ve spolupráci s inspekcí se však setkávají s chybami v dokladech např. u přeprav v režimu zeleného seznamu, kdy není uveden správně příjemce, deklarace odpadu, hmotnost, podpisy odesílatele atd. Rovněž se opakovaně vyskytují případy, kdy při přepravách odpadů ze zahraničí k příjemci provozujícímu zařízení k předběžné úpravě odpadů R12/R13 není v dokladu podle přílohy VII nařízení nebo v příloze tohoto dokladu k dispozici informace o následném jiném než předběžném využití těchto odpadů, ačkoli je tato povinnost od 1. 1. 2021 pevně stanovena v zákoně o odpadech. Přeprava odpadů pouze k operaci předběžného využití (třídění, úprava, skladování) není přepravou za účelem využití odpadu způsobem šetrným k životnímu prostředí. Dále se inspekce setkává s případy neuzavření smlouvy mezi odesílatelem a příjemcem o využití odpadů, dovoz k příjemci, který není k přijetí dovážených odpadů oprávněn nebo dovoz odpadů bez souhlasu příslušných dotčených orgánů. K usnadnění dovozu odpadů je i nadále zneužíván režim tzv. „zeleného seznamu“ odpadů.

Česká republika se i nadále potýká s případy zjištěných nedovolených přeprav odpadů na své území. V roce 2022 se jednalo především o přepravy odpadů charakteru směsných plastů s příměsmi, i s podezřením na původ plastů z vytříděných komunálních odpadů. Ačkoli byl vývoz odpadů do asijských zemí omezen již před lety, v EU stále není dostatek zpracovatelských recyklačních kapacit pro plastové odpady. Podporu pro recyklaci mají čisté a snadno zpracovatelné především obalové a další produkční jednodruhé plasty. Plastové odpady jsou však velice různorodá komodita a ne všechny druhy a směsi plastů je snadné recyklovat. Důsledkem nedostatku kapacit v Evropě je hledání ekonomicky výhodných destinací, kam lze obtížně zpracovatelné či nevyužitelné odpady vyvážet a ideálně celou věc v dokladech „legalizovat“ zneužitím režimu zeleného seznamu odpadů. Nadále tak přetrvává situace v oblasti dovozu k předstírané recyklaci, kdy skutečným účelem může být např. skládkování odpadu. Česká republika se stále potýká s nelegálními dovozy odpadů především ze SRN, Itálie a Rakouska, na nichž profitují i české subjekty, které dovozy domlouvají a organizují. V návaznosti na dovozy odpadů do ČR převážně ze SRN v roce 2022 podala inspekce trestní oznámení kvůli důvodnému podezření ze spáchání trestného činu nedovolené přepravy odpadů.

Jako problém však zůstává problematika repatriace odpadů z nelegální přepravy, kdy je odpad vyložen v ČR a následně nedochází ke konsensu mezi příslušnými úřady ve věci zpětného odeslání odpadu do země odeslání a k určení jasných lhůt pro tuto realizaci. Neúměrně se tím zvyšuje riziko v souvislosti s nelegálně uloženým odpadem. Vzhledem ke zjištění je i nadále nutné se věnovat kontrolám a trestání zejména u subjektů, které se opakovaně podílí na nedovolené přepravě odpadů. Intenzivní spolupráci je v tomto směru nadále nutné udržovat s Celní správou a orgány činnými v trestním řízení.

Jako nejzávažnější případ v tomto složkovém úkolu inspekce hodnotí pravomocnou pokutu uloženou společností, která se, jako příjemce odpadů, opakovaně zúčastnila nedovolených přeshraničních přeprav odpadu kat. č. 19 12 04 Plasty a kaučuk v množství řádově několika tisíc tun z Německa. V příloze VII nařízení evropského parlamentu a rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů byl uveden jako způsob využití přepravovaných odpadů kód nakládání R10 Aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo zlepšuje ekologii, přičemž koncové zařízení, kam odpad směřoval, mělo povoleno využívat odpady pouze způsobem uvedeným pod kódem R12. Společnost se kromě nedovolených přeshraničních přeprav odpadů dopustila i dalších porušení zákona o odpadech (např. podala nepravdivé a neúplně hlášení za zařízení, porušila schválený provozní řád zařízení). Společnosti byla uložena pokuta ve výši 350 000 Kč. Společnost využila svého práva a proti pokutě se odvolala. Odvolací orgán pokutu snížil na 300 000 Kč (jako polehčující okolnost zohlednil, že se jednalo o odpady kategorie ostatní), ale inspekci zjištěná porušení potvrdil. Pokuta nabyla právní moci v listopadu 2022.

4.3.3 Přehled plnění specifických úkolů

Kromě celorepublikově řešených složkových úkolů si jednotlivé OI ČIŽP stanovují specifické úkoly, které odpovídají místním potřebám, předchozí zkušenosti s obdobnými či opakujícími se problémy v regionu. Případně se přímo vybírá konkrétní subjekt s navazujícími kontrolami sledujícími jednotlivé toky odpadů. V rámci specifických úkolů byly v roce 2022 kontrolovány např. evidenční nesrovnalosti na základě analýz dat, staré ekologické zátěže, přeshraniční přeprava odpadů, autovrakoviště, konkrétní subjekty apod. Tyto akce mají mimo standardní inspekční činnost, která vede přímo k zahájení přestupkových řízení, také charakter terénního monitoringu nebo zjištění dalších poznatků pro další inspekční šetření, popř. pro spolupráci s dalšími orgány státní správy nebo OČTŘ.

4.3.4 Významné případy – nejvyšší pokuty

OI Praha

RPR Recyklace a.s.

ČIŽP kontrolou nakládání s odpady v průmyslovém areálu nacházejícím se na pozemku parc. č. st. 472 v k. ú. Kralupy nad Vltavou zjistila, že společnost RPR Recyklace a.s. zneužívá povolení k provozu pro své mobilní zařízení k využívání odpadů zejména k přebírání odpadů do svého vlastnictví a jejich následnému neoprávněnému a neřízenému soustředování na pozemku v uvedeném areálu. Společnost RPR Recyklace a.s. zde neoprávněně soustředila celkem 10 106,08 tun odpadu kat. č. 19 12 12 Jiné odpady (včetně směsí materiálů) z mechanické úpravy odpadu neuvedené pod číslem 19 12 11 a odpadu kat. č. 19 12 04 Plasty a kaučuk. Příklad se jeví jako závažný především rozsahem neoprávněného a neřízeného soustředování na pozemku v uvedeném areálu, následně zde došlo i k rozsáhlému požáru. Bylo zjištěno, že odpad pochází s největší pravděpodobností ze zahraničí. Za toto závažné porušení zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozděj-

Část průmyslového areálu s navázkou odpadů

ších předpisů, byla společností RPR Recyklace a.s. ze strany ČIŽP uložena pravomocná pokuta ve výši 2 000 000 Kč. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 18. 10. 2022. Současně inspekce podala podnět na Krajský úřad Středočeského kraje ke zrušení vydaného povolení k provozu mobilního zařízení. KÚSK této žádosti vyhověl a povolení zrušil z důvodu porušování zákona o odpadech. ČIŽP podala na společnost RPR Recyklace a.s. trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu ve věci neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 odst.1 a § 298 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

OI České Budějovice

MOLITOR servis s.r.o.

Nezákonně soustředěný odpad v areálu Silva (Samoty) v Písku - zřejmě se jedná o „bílého koně“. Na pronajatý pozemek bylo navezeno velké množství odpadních pneumatik, plastů, pryže, textilu apod., původ patrně zčásti ze zahraničí, zčásti od tuzemských dodavatelů. Firma má pouze jednoho jednatele a žádné zaměstnance. V roce 2021 zde proběhla kontrola ČIŽP a následně bylo zahájeno řízení o pokutě, které bylo ke dni 5. 4. 2022 ukončeno pravomocnou pokutou ve výši 2 000 000 Kč. Ze strany ČIŽP bylo v dané věci postupováno ve spolupráci s MěÚ Písek (ORP), CÚ JČK a s Policií ČR, kterým byla zjištění ČIŽP v loňském roce průběžně předávána.

Areál s nelegální navázkou odpadních pneumatik

OI Plzeň

Město Hartmanice

ČIŽP uložila pokutu 180 000 Kč za zneužívání již uzavřené skládky k dalšímu ukládání odpadů. Pomocí porovnání leteckých snímků a matematických výpočtů byl zmapován rozvoj nelegálního ukládání odpadů směrem do rokle. Přestupkové řízení bylo zahájeno již v roce 2021 příkazem, následovalo rozhodnutí a následně potvrzení tohoto rozhodnutí odvolacím orgánem.

OI Ústí nad Labem

CARS WRECK s.r.o.

Při kontrole provozovny CARS WRECK s.r.o. (dále také jen „CW“) v k. ú. Lišnice na Mostecku bylo zjištěno, že v provozovně se nachází celkem 333 kusů autovraků v různém stupni demontáže. Zástupce společnosti uvedl, že společnost nenakládá s odpady (autovraky), ale že obchoduje s osobními automobily, bouranými či částečně demontovanými, kdy jsou vozidla vykupována v různém stavu a tato havarovaná či poškozená vozidla jsou opravována a dále prodávána. Inspekce kontrolou zjistila, že většina autovraků je bez registrační značky, některé byly bez kol, motoru, někdy chyběly části karosérie nebo sedačky. Pod autovraky nebyly umístěny vany ani jiné prostředky zabráňující unikům provozních kapalin do okolního prostředí. U 80 autovraků byly zjištěny a zaevidovány VIN. Prověřením VIN těchto 80 autovraků v systému MA ISOH inspekce zjistila, že se jedná o autovraky, které byly svými majiteli předány k ekologické likvidaci do zařízení společnosti SK METAL recycling s.r.o. Společnost CW k těmto autovrakům doložila „Smlouvu o úschově motorového vozidla“ uzavřenou mezi oběma zúčastněnými. Dle této smlouvy není uschovatel (společnost CW) oprávněn předmět úschovy užívat ani umožnit jeho užívání třetím osobám. Inspekce při prověřování činnosti společnosti CW dále zjistila, že tato společnost provozuje webové stránky www.vrakac.cz, kde mj. nabízí autovraky zaevidované při kontrole, k demontáži a náhradní díly z těchto autovraků, včetně těch, které, dle doložených smluv o úschově, byly vlastnictvím společnosti SK METAL recycling s.r.o.

Nelegální autovrakoviště

Ol Hradec Králové

UMBRELLA s.r.o.

Podkladem pro řízení byly výsledky kontroly společnosti UMBRELLA s.r.o. provedené v roce 2021 se zaměřením na provoz zařízení k využívání stavebních a demoličních odpadů mobilním zařízením. Kontrola byla provedena v areálu Poříčí, a to na základě údajů uvedených na vlastních webových stránkách společnosti s odkazem na provoz „Recyklačního střediska“ Poříčí. Odkaz na provoz „Recyklačního střediska“ k. ú. Poříčí u Trutnova byl situován do areálu provozu zařízení k využívání odpadů v rámci terénních úprav provozovaných jiným subjektem, které však od roku 2014 nebylo fyzicky provozováno. Provoz tohoto zařízení k využívání odpadů byl ČIŽP znám z předchozí kontrolní činnosti provedené v roce 2014. Provoz zařízení byl v období sledovaném ČIŽP řádně povolen rozhodnutími příslušného krajského úřadu, ale pouze jako provoz mobilního zařízení. Převzaté odpady byly soustřeďovány na kupách nejen na pozemcích povolených pro provoz zařízení k využívání odpadů, ale i na sousedních pozemcích. Po nashromáždění dostatečného množství byla přímo v daném areálu provedena jejich úprava, kdy výstupem po úpravě na zařízení společnosti byly dvě frakce, a to frakce nadsítná - při splnění legislativních požadavků recyklát (výrobek) a frakce podsítná – zbytkový odpad, jež byly ponechávány na kupách v areálu. Na základě všech zjištěných skutečností ČIŽP dospěla k závěru, že společnost nakládala s různými druhy stavebních odpadů v areálu, aniž by byla na pozemcích areálu Poříčí provozovatelem stacionárního zařízení

určeným k nakládání s danými druhy a kategoriemi odpadů. V období sledovaném ČIŽP bylo do areálu Poříčí převzato celkem 39 320 tun různých druhů stavebních odpadů. Zároveň ČIŽP kontrolou zjistila i porušení několika podmínek provozního řádu (porušení podmínek týkajících se evidence odpadů, způsobu přejímky odpadů, rozsahu požadovaných analýz, interpretace charakteru výstupu jako výrobku, provozního deníku apod.). Za zjištěné protiprávní jednání bylo ČIŽP v roce 2021 zahájeno řízení o přestupku za porušení provozního řádu zařízení a za nakládání s odpady v místech k tomu neurčených. Za výše uvedené přestupky byla společnosti UMBRELLA s.r.o. uložena pokuta ve výši 2 000 000 Kč. Společnost se k rozhodnutí ČIŽP odvolala k Ministerstvu životního prostředí, které odvolání společnosti zamítlo a rozhodnutí ČIŽP potvrdilo v celém rozsahu.

Provoz nepovoleného zařízení k recyklaci stavebních odpadů

OI Havlíčkův Brod

METALŠROT TLUMAČOV a.s.

Inspekce provedla v roce 2022 na základě podnětu kontrolu zařízení ke sběru a výkupu autovraků v k. ú. Pávov (IČZ: CZJ00047), při které zjistila, že společnost Metalšrot Tlumačov a.s. porušila platný provozní řád ve čtyřech bodech. Konkrétně bylo zjištěno pochybení při pořizování fotodokumentace (z fotodokumentace nebylo zřejmé, zda se vozidla s ukončenou životností v době jejich přijetí nacházela v předmětném zařízení), pochybení při zadávání údajů do systému MA ISOH (konkrétně nebyl zaznamenáván údaj o chybějících částech vozidla), byla překračována okamžitá maximální kapacita zařízení stanovená u nebezpečného odpadu a v den kontroly bylo zařízení provozováno také na pozemku, který k tomuto účelu ale nebyl schválen. Dále bylo kontrolou zjištěno, že v kontrolovaném zařízení byl odpad kat. č. 16 01 04* Autovraky v celkovém množství 3,44 t v roce 2021 uložen minimálně 12 měsíců, tedy déle než 9 měsíců, došlo tak ke skladování tohoto druhu odpadu, přestože kontrolované zařízení nebylo ke skladování odpadů povoleno. Inspekce uložila společnosti Metalšrot Tlumačov a.s. za výše uvedená porušení zákona o odpadech pravomocnou pokutu ve výši 80 000 Kč.

OI Brno

THERMOSERVIS-TRANSPORT s.r.o.

Společnosti byla pravomocně uložena pokuta ve výši 450 000 Kč za nedodržení provozního řádu mobilního zařízení k využívání odpadů při přípravě výrobku ze stavebních odpadů s názvem STAVOZEM v množství přes 900 000 tun (směs zeminy a demoličního odpadu). Převážná většina tohoto odpadu však byla jiným subjektem uložena v rozporu se zákonem o odpadech na území rekultivované pískovny Smolín, na ploše rekultivované skládky Města Břec-lav v k. ú. Charvátská Nová Ves a dále na třech pozemcích v katastrálním území Němčičky u Hustopečí. Společnost inspekci za období let 2017 až 2020 nedoložila pro výrobek STAVOZEM žádné certifikáty vystavené akreditovanou laboratoří, přičemž v zařízení měla vyrábět STAVOZEM pro určitou lokalitu konkrétního použití (zpracování do stavby nebo terénní úpravy), kterému mělo odpovídat složení produkovaného výrobku. Proti vydanému rozhodnutí ČIŽP bylo podáno odvolání, rozhodnutím MŽP byla pokuta o polovinu snížena. Přestože se odvolací orgán téměř ve všech bodech rozhodnutí ztotožnil s posouzením vedeného případu inspekci, přistoupil ke snížení uložené pokuty, a to hlavně z toho důvodu, že bylo následně akreditovanou laboratoří vyhodnoceno, že STAVOZEM bylo možné využít pro účely zásypů, výkopů, rýh, terénních úprav nebo rekultivaci povrchových důlních děl.

OI Olomouc

Bergasto a.s.

Společnosti Bergasto byla v prosinci 2022 uložena pravomocná pokuta ve výši 500 000 Kč. Tato společnost skladovala v zařízení umístěném v budově v bezprostřední blízkosti vlakového nádraží v Zábřehu na Moravě nebezpečný odpad kat. č. 16 03 07* Kovová rtuť, aniž by byly splněny technické požadavky na uložení odpadní rtuti stanovené příslušným prováděcím předpisem. Kontejnery naplněné kovovou rtutí byly při provedených kontrolách umístěny přímo na podlaze skladu bez jakéhokoli zabezpečení proti jejímu případnému úniku. Kovová rtuť je vysoce toxický chemický prvek, přičemž pro nakládání s kovovou rtutí jsou stanoveny jedny z nejpřísnějších kritérií, a to vzhledem k tomu, že představuje závažnou hrozbu pro zdraví lidí (např. může při vdechování způsobit smrt, může poškodit plod v těle matky a také poškodit orgány při prodloužené nebo opakované expozici), zvířat (je vysoce toxická pro vodní organismy) a životní prostředí.

EKOTERMEX, a.s.

V roce 2022 provedli inspektoři kontrolu ve spalovně nebezpečného odpadu provozovatele EKOTERMEX v Pustiměři, a to v rámci zákona o odpadech se zaměřením na nakládání se zdravotnickými infekčními odpady. Při této kontrole bylo zjištěno porušení zákona o odpadech, když provozovatel po ukončení platnosti povolení nepředal soustředěné odpady k jejich odstranění. Provozovateli byla uložena nápravná opatření. Jelikož při následné kontrole uložených nápravných opatření bylo zjištěno jejich neplnění, bude provozovatel vyžván k jejich splnění exekuční výzvou a případně nařízena exekuce.

Protizákonné nakládání s odpadní kovovou rtutí

Zdravotnické odpady v zařízení, kterému nebylo prodlouženo povolení

OI Ostrava

GLOBODERA GROUP, s.r.o. (v likvidaci)

Kontrola této společnosti byla zahájena v roce 2019 na základě podnětu upozorňujícího na protizákonné nakládání s plastovým odpadem kat. č. 19 12 04 Plasty a kaučuk způsobem jejich ukládání v areálu zařízení určeného pro nakládání s odpady pod názvem „Revitalizace území bývalého dolu Dukla – složiště Kašpárkovice“, které provozuje společnost ČEZ Energetické produkty, s.r.o. Podání upozornilo na situaci odpovídající ukládání plastových odpadů do rekultivační stavby. V rámci kontroly bylo zjištěno, že v areálu zařízení se nacházelo blíže nespecifikované množství heterogenní směsi odpadů převážně odpadních plastů nejrůznějšího původu vč. odpadů ko-

munálních ve formě slisovaných balíků, ale také volně ložených. Veškeré množství deponovaných plastových odpadů v areálu zařízení bylo navezeno právnickou osobou GLOBODERA GROUP s.r.o. v likvidaci (dále také „společnost GLOBODERA“), kterému předcházela ústní domluva s právnickou osobou OVEX Plus s.r.o. Odpady pocházejí ze zahraničí (Itálie, Německo), byly dovezeny zahraničními dopravci. Společnost ČEZ Energetické produkty, s.r.o. ústně svolila spol. OVEX Plus s.r.o. deponovat plastové odpady v místě areálu zařízení, část plastového odpadu byla zapracována do tělesa vznikající rekultivační stavby, následně odtěžena, došlo k odvozu plastových odpadů z areálu zařízení na nedalekou skládku odpadů společnosti DEPOS Horní Suchá, a.s., (207 tun) a dále k odvozu odpadů z areálu zařízení a jejich předání spol. ESET, spol. s r.o., v množství 324,7 tun.

Společnost GLOBODERA přeshraničně přepravila na území ČR odpad kat. č. 19 12 04 za účelem jeho využití. Z předložených dokladů vyplynulo, že místem určení a využití (kód nakládání R3) měla být provozovna na ul. Lihovarská 679/40, Ostrava-Kunčičky. V tomto zařízení však daný odpad nebyl využíván - recyklován. Taktéž bylo zjištěno, že společnost nepovoleně nakládala s plastovými odpady v provozovně v Šenově bez příslušného povolení - rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje k provozu zařízení. V dané věci bylo v roce 2021 zahájeno společné řízení o přestupcích, dne 3. 11. 2021 vydáno rozhodnutí čj. ČIŽP/49/2021/6720, kterým byla uložena pokuta ve výši 2 000 000 Kč. Proti vydanému rozhodnutí bylo podáno odvolání, rozhodnutím MŽP ze dne 5. 4. 2022 byla pokuta potvrzena.

V souvislosti s uvedeným případem byla taktéž v roce 2020 uložena sankce spol. ČEZ Energetické produkty, s.r.o. ve výši 450 000 Kč za umožnění nepovoleného nakládání s plastovými odpady v areálu zařízení k využití odpadů a jejich nepovolenému zabudování do tělesa rekultivační stavby. Dále v souvislosti s kontrolou odvozu odpadů z lokality Kašpárkovice byly v roce 2020 uloženy pokuty společnosti STEPHANE Corp s.r.o. (100 000 Kč) a společnosti ESET, spol. s r.o. (50 000 Kč) za porušení kontrolního řádu (nepředložení podkladů ke kontrole) a taktéž i za porušení zákona o odpadech. V dané věci bylo podáno ze strany ředitelství ČIŽP na Policii ČR Oznámení ve věci podezření ze spáchání trestného činu ve věci neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku na společnost GLOBODERA. Podle dostupných informací byl Krajským soudem v Ostravě uložen trest odpovědné fyzické osobě za přečin neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 odst. 1 trestního zákoníku v rámci trestního řízení.

Nelegálně dovezený a uložený směsný plastový odpad v popílkovišti

OI Liberec

Purum s.r.o.

Rozhodnutím ČIŽP byla společnosti Purum s.r.o. uložena sankce ve výši 750 000 Kč za nakládání s nebezpečnými odpady v zařízení na pozemcích, které nebyly k tomuto účelu určeny či povoleny. Bylo zjištěno nepovolené shromažďování a uskladnění odpadů NO na venkovní ploše v areálu PURUM Rynoltice u skladu NO. Dále bylo zjištěno skladování odpadu kovové rtuti v rozporu s podmínkami stanovenými vyhláškou o podrobnostech k nakládání s odpady. Bylo zjištěno společné skladování s ostatními nebezpečnými odpady, místo a prostředky ke skladování nebylo zajištěno monitorovacím zařízením možných výparů, shromažďovací prostředky nebyly umístěny ve sběrných nádržích s vhodným povrchem bez prasklin a štěrbin a nepropustným pro kovovou rtuť a se zadržovacím objemem odpovídajícím množství skladované rtuti.

Skladování nebezpečných odpadů mimo vyhrazená místa

4.3.5 Závěry z kontrolní činnosti

V roce 2022 mohla inspekce oproti dvěma minulým „covidovým“ letům provádět běžnou kontrolní činnost, tedy plnohodnotnou kontrolní činnost spojenou s terénním šetřením v provozovnách. To se kromě nárůstu celkového množství provedených kontrol projevilo i na vyšším počtu zjištění protiprávního jednání a tedy počtu vedených přestupkových řízení. V roce 2022 bylo vydáno o 25 % více rozhodnutí než v roce předchozím. Ze všech složek ČIŽP byl právě v rámci společné agendy odpadového hospodářství a chemické bezpečnosti vydán nejvyšší počet rozhodnutí, s celkovou nejvyšší výší pravomocných sankcí. Pozitivně lze vnímat, že v oblasti odpadového hospodářství je inspekce převážně úspěšná jednak v rámci odvolacích řízení a jednak jsou meritorně následně řízení úspěšná i u správních soudů, pouze výjimečně jsou řízení odvolacími orgány nebo soudy zrušena či vrácena k novému projednání. V tomto ohledu tak lze zejména u složitějších kauz konstatovat dlouhodobě kvalitní úroveň přestupkových řízení.

Významně se na kontrolní činnosti nadále projevovaly nové či upravené povinnosti „nového zákona o odpadech“ a zákona o výrobcích s ukončenou životností, které nabyly účinnosti 1. 1. 2021, dále pak jejich přechodná ustanovení, která nabíhají postupně, a nové prováděcí předpisy. S tím je spojena v praxi i problematika souhlasů, kdy postupně jsou nahrazovány staré souhlasy krajských úřadů souhlasy novými. Nadále tak v praxi přetrvávají některé interpretační problémy, např. v oblasti přechod odpad/neodpad, vedlejších produktů, technologických odpadů určených pro skládkování, zasypávání odpady, nové evidenční povinnosti atd. S tímto se v praxi potýkají jak samotné firmy, tak i povolující orgány a v konečném důsledku i ČIŽP. Tyto faktory tak mají významný dopad na samotnou kontrolní činnost inspekce v terénu, kdy v rámci kontrolní činnosti je nutné aplikovat novou právní úpravu, a to jak po věcné, metodické, tak i po procesní stránce.

Pozitivním trendem je, že stále více se v oblasti prosazování práva, resp. v boji proti trestné činnosti související s odpady, angažují díky pokračující osvětové činnosti, spolupráci a pravidelnému setkávání a nastavení komunikace, také celní orgány a Policie ČR, a to i s výrazným přispěním Vrchního státního zastupitelství v Praze. Probíhá tak spolupráce na případech, které buď ČIŽP sama iniciovala jako poznatek z činnosti, nebo na kterých se ČIŽP aktivně podílí např. jako odborný konzultant. Jedná se zejména o složité kauzy, kdy jednak je potřeba nasazení operativně pátracích prostředků, popř. kauzy, kdy správní trestání není dostatečně odrazující pro pachatele přestupků. Je potřeba totiž vzít v úvahu, že některé subjekty či osoby nikdy nebudou s kontrolními orgány spolupracovat, popř. není pro ně přestupkové jednání dostatečně odrazující od páchání vysoce ziskových aktivit. Nadále tak probíhá činnost Meziresortního pracovního týmu pro prevenci a potírání trestné činnosti související s odpady, která je realizována na základě „Strategie prevence a potírání trestné činnosti související s odpady na období let 2021 – 2023“. Nicméně je nadále potřeba spolupráci nejen udržovat, ale i rozvíjet a stanovit si dlouhodobé úkoly v podobě zejm. vzdělávání, osvěty, organizačních struktur, zaměření sil a prostředků, změny právních předpisů apod., aby i tato

spolupráce a činnost byla dlouhodobě efektivní a celkově se tak pozitivně spolupodílela na bezpečném stavu společného životního prostředí a zdraví lidí v České republice. Zároveň tato spolupráce může dlouhodobě přispět ke srovnání plnění podmínek v oblasti dodržování legislativních požadavků v oblasti environmentálního práva, které některé společnosti nerespektují nebo pro jejich uplatnění aplikují vlastní standardy.

Z hlediska nejzávažnějších a zároveň nejčastějších porušení zákona o odpadech se nejvíce Inspekce setkávala s nakládáním s odpady mimo místa určená, tedy nelegální soustřeďování odpadů, návozy odpadů na místa/pozemky neurčená, terénní úpravy, nelegální zbavování se odpadů původci apod. Tyto nelegální aktivity představovaly přibližně jednu čtvrtinu veškerých řízení v oblasti nakládání s odpady. Celková výše z pravomocně uložených pokut podle zákona o odpadech byla 18,3 mil. Kč, což představuje 60 % z celkově uložených pokut podle zákona o odpadech.

U jednotlivých složkových úkolů lze konstatovat, že v oblasti odpadového hospodářství a chemických látek byly zjišťovány podobné nedostatky jako v předchozích letech, nebyl pozorován výraznější negativní trend v některé z oblastí – nejčastějším problémem stále zůstává nakládání zejména se stavebními a demoličními odpady v rozporu s právní úpravou.

Jako dlouhodobý problém se jeví nedostatečné kapacity pro termické odstranění nebezpečných odpadů, přičemž těchto odpadů spíše přibývá (zejména ve zdravotnictví) a předpokládá se legislativní omezení jejich skládkování. Bohužel výstavbě spaloven určených k termickému zpracování např. zdravotních odpadů a jejich rozvoji se regionálně občané často brání. Obdobně to platí pro energetické využití odpadů (např. směsného odpadu, výmětů po třídění odpadů), přičemž je legislativou předpokládáno postupné omezení jejich skládkování (současná praxe). Jako problematické se dále v praxi ukazuje, že množství kapalných odpadů je vyváděno z regulované oblasti režimu odpadů a převedeno pod režim odpadních vod v rámci zákona o vodách, což se často děje na základě „tlaku“ některých společností zabývajících se nakládáním s odpady na původce odpadu. Je tak významně ztížen přehled o kvalitě a o koncových zařízeních, na kterých se tyto kapaliny likvidují. Jako další hrozba se jeví účelové vyvádění odpadů do podoby výrobků za účelem zejména nepovoleného zaspávání, přičemž s touto nelegální praxí se již lze setkat také při dovozu odpadů ze zahraničí – např. některé strusky, odpady z drcení pneumatik nebo nejrůznější směsi odpadů, které však nesplňují kritéria na „konec odpadu“ a jejich využívání těmito způsoby je zakázané. Finanční motivace pro některé subjekty v odvětví „rekultivací“ je však potenciálně vysoce zajímavá. Obecně je stále potřeba zvýšenou pozornost věnovat oblasti nakládání s nebezpečnými odpady zejm. u vybraných oprávněných osob, např. i v rámci dozoru nad SEZ. Tyto subjekty hledají nejlevnější a tedy potenciálně nelegální způsoby nakládání spočívající buď v překategorizaci odpadu s cílem skrýt skutečné vlastnosti odpadu a následně uložit např. na skládce odpadů, v obcházení poplatkové povinnosti při skládkování či vytvářením dočasných nelegálních skladů nebo likvidaci na nevhodných koncových zařízeních.

V roce 2022 se v problematice chemické bezpečnosti inspektoři zaměřili zejména na biocidní přípravky (mnohé kontroly byly koordinovány s pracovníky KHS) a na obsah látek v předmětech (regulovaný nařízeními REACH a POPs). Kontroly obou problematik probíhaly v rámci celoevropských kontrolních projektů zaštiťovaných ECHA.

4.4 Ochrana přírody a CITES

4.4.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2022

Inspektoři oddělení ochrany přírody a oddělení CITES v roce 2022 zaměřili svoji činnost na prověřování situací, aktivit a subjektů, které mohou představovat ohrožení zájmů chráněných složkovými zákony o ochraně přírody a krajiny, o ochraně zemědělského půdního fondu, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, o nakládání s geneticky modifikovanými organismy, o zoologických zahradách a o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu. Kontrolní aktivity inspekce lze rozdělit na plánované, navazující na předcházející zjištění, reflektující aktuální stav a tvořící cca 40 % inspekčních kapacit, na vykonávané na základě podnětů veřejnosti (rovněž cca 40 %) a prováděné operativně na základě vlastních zjištění (cca 20 %).

Inspektoři ochrany přírody a CITES v roce 2022 uskutečnili celkem 2 387 kontrol a šetření (o více než 10 % oproti předchozímu roku) v rámci výše uvedených složkových zákonů, což při počtu 86 inspektorů odpovídá v průměru více než 27 šetření na inspektora za rok. Dále se v oblasti své působnosti podíleli na dalších 82 kontrolách ve spolupráci s jinými odbornými složkami. Celkem v roce 2022 nabylo právní moci 857 rozhodnutí (o téměř 38 % více než v předchozím roce), z toho 646 rozhodnutí o uložení pokuty (265 za přestupky právnických a fyzických osob podnikajících a 381 za přestupky fyzických osob), 14 napomenutí, 29 rozhodnutí o omezení nebo zastavení činnosti, 132 rozhodnutí o zabavení nebo odebrání, 36 rozhodnutí o opatření k nápravě a 21 předběžných opatření.

Úhrnná výše pravomocně uložených pokut dosáhla v roce 2022 celkem 10 588 150 Kč, což představuje nárůst o více než 31 % oproti předchozímu roku. Z této částky 7 920 500 Kč představovaly pokuty právnickým osobám a osobám fyzickým podnikajícím, 2 667 650 Kč činily pokuty fyzickým osobám nepodnikajícím. V roce 2022 dále inspekce v oblasti ochrany přírody a CITES podala celkem 13 oznámení orgánům činným v trestním řízení, zejména v oblasti CITES, a rovněž 90 podnětů směřujících k ostatním orgánům státní správy různých úrovní. Ve většině sledovaných ukazatelů je tedy možno zaznamenat významný nárůst rozsahu kontrolní a správní činnosti, zvláště v porovnání s předchozími lety ovlivněnými epidemickou situací a zavedenými opatřeními.

Významný podíl dozorové činnosti inspekce představuje šetření podnětů občanů a spolků, které představují cenný zdroj informací zejména ve vztahu k ochraně dřevin rostoucích mimo les a ochraně zemědělského půdního fondu. V roce 2022 inspektoři řešili konkrétně 1 126 podnětů v působnosti ochrany přírody. V průměru tak připadlo na jednoho inspektora něco přes 13 prošetřených podnětů za rok.

Nejvýznamněji se do práce oddělení ochrany přírody promítá kontrolní a správní činnost v souvislosti s dodržováním ustanovení **zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**. Na oblast ochrany přírody tradičně připadl největší podíl kontrolní (2012 z celkem 2 387 šetření a kontrol) i správní (uložené pokuty za 8 959 150 Kč z celkem 10 588 150 Kč) činnosti, veškerá vydaná předběžná opatření a většina rozhodnutí o omezení nebo zastavení činnosti, dále více jak dvě třetiny vydaných opatření k nápravě a významná část podnětů podaných jiným orgánům státní správy. Spektrum kontrolní, správní a přestupkové činnosti v oblasti ochrany přírody je velmi široké. Blíže tuto oblast představují oddíly týkající se uskutečněných specifických úkolů a závažných případů řešených inspekcí v tomto roce.

Nedílnou součástí standardní činnosti složky ochrany přírody je kontrola dodržování ustanovení **zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu**. V roce 2022 se uskutečnilo celkem 62 kontrol či šetření podle tohoto zákona, z toho 13 kontrol ve spolupráci s jinými odbornými složkami ČIŽP, zejména oddělením odpadového hospodářství a oddělením ochrany vod. Ve sledovaném období inspekce dále prošetřovala 48 podnětů, které upozorňovaly na možné porušení právních předpisů v této oblasti. Celkem 5 podnětů bylo postoupeno jiným orgánům státní správy, neboť ČIŽP došla k závěru, že dochází k porušení ustanovení zákona o ZPF, k jejichž řešení není příslušná. Nejvíce přijatých podnětů již tradičně upozorňovalo na navážky zemin, ukládání odpadů či dalších materiálů na pozemky vedené jako ZPF. V roce 2022 byla za porušení ustanovení zákona č. 334/1992 Sb. uložena pokuta 8 subjektům, celková výše těchto pokut byla 168 000 Kč.

Inspekce v rámci své kontrolní činnosti úzce spolupracuje s ÚKZÚZ a prošetřuje jejich podněty. ÚKZÚZ provádí agrochemické zkoušení zemědělských půd na obsah rizikových prvků a látek na zemědělské půdě. V případě zjištění nadlimitního obsahu těchto prvků a látek v půdě, podává podnět ČIŽP k prošetření kontaminace zemědělské půdy. V roce 2022 bylo podáno inspekci celkem 8 podnětů k prošetření, které se týkaly cca 11 různých lokalit na území ČR. ČIŽP vždy provedla kontrolu zemědělsky hospodařícího subjektu na dané lokalitě a informovala příslušné orgány státní správy o zjištění překročení rizikových prvků nebo látek dle platné legislativy.

Na úseku **CITES** bylo v roce 2022 provedeno 263 kontrol (v roce 2021 to bylo 130 kontrol) podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, a dalších cca 1 500 inspekčních šetření a prověřování zejména při kontrolní činnosti na hranicích (letišť, celní pošta). Inspekce rovněž na úseku CITES řešila celkem 98 podnětů (39 v roce 2021). Oproti roku 2021 došlo k významnému navýšení inspekční aktivity v oblasti přestupkových i správních řízení. Inspekce uložila v roce 2022 celkem 213 pokut (z toho 202 fyzickým osobám a 11 osobám právnickým a fyzickým podnikajícím), a to v celkové výši 1 282 000 Kč (z toho 1 207 000 Kč fyzickým osobám a 75 000 Kč osobám právnickým a fyzickým podnikajícím), 6 napomenutí a 11 opatření k nápravě. (V roce 2021 bylo uloženo celkem 134 pokut v úhrnné výši 423 800 Kč.) Právní moci nabylo v roce 2022 celkem 129 rozhodnutí o zabavení (v roce 2021 celkem 92). Orientace na zefektivnění práce inspekce na úseku CITES tak přinesla prakticky 100% navýšení ve většině vykazovaných položek.

Česká republika hraje jako **chovatelská, pěstitelská a sběratelská velmoc a země cílová, tranzitní a jako země původu** v oblasti wildlife crime roli mezinárodního významu. Inspekce pokračovala v roce 2022 v **rozkrývání nelegální činnosti při přeshraničním pohybu osob a zboží, který se po odeznění protiepidemických opatření zintenzivnil**. Celkově inspekce obdržela v roce 2022, stejně jako v roce 2021, okolo 900 oznámení o dovozu a vývozu, které individuálně prověřila. U všech těchto oznámení inspekce poskytla oznamovateli vyjádření nebo konzultaci a ve 455 případech pak celnímu orgánu také součinnost při kontrole. Na **letišti Ruzyně** eviduje ČIŽP za rok 2022 celkem 453 aktivních součinností s celními úřady, což je srovnatelné s rokem 2021 (506). Většinu nelegálního obchodu představovaly **individuální dovozy výrobků tradiční asijské medicíny**, realizované příslušníky asijských komunit. Za rok 2022 bylo odhaleno více než 70 případů těchto dovozů, což představuje prakticky trojnásobný nárůst oproti roku předchozímu. Výrazně menší podíl (okolo 10 případů) nelegálních importů tvořily tzv. turistické dovozy (korály, schránky měkkýšů, výrobky z živočichů a části jejich těl - peří ptáků, výrobky z krokodýlů, kůže). V případě deklarovaných **poštovních zásilek** provedla inspekce za rok 2022 celkem 336 šetření a kontrol, což je rozsah opět významně větší než za rok předchozí (272 šetření). Porušení předpisů na úseku CITES při kontrolách zásilek **živých rostlin**, které v minulosti patřily mezi problematické, zjistila inspekce jen v minimální míře (jeden případ). Další nelegální případy v řádu jednotek představovaly zejména poštovní dovozy **sušeného hmyzu** a předmětů z **krokodýlí kůže**.

Na úseku rozkrývání nelegálního obchodu s velkými kočkovitými šelmami, zejména v oblasti nakládání s kádavery, inspekce intenzivně spolupracovala s orgány činnými v trestním řízení a řešila několik případů zabavení jak živých zvířat, tak i kosterních částí. V roce 2022 inspekce zkontrolovala na 700 vyvážených exemplářů sokolovitých dravců a pokračovala i v kontrolách chovatelů dravých ptáků na území republiky.

Inspekce intenzivně spolupracovala s **orgány činnými v trestním řízení**, kterým předala celkem 9 trestních oznámení, což je počet srovnatelný s předchozím rokem (8). Součinnost celním a policejním orgánům (zejm. převzetí zadržených exemplářů k dalším úkonům, převzetí zajištěných exemplářů do správy, poskytnutí odborných konzultací při domovních prohlídkách, vypracování odborného stanoviska), poskytla inspekce ve více než 100 případech.

V oblasti mimosprávní a preventivní se inspekce v součinnosti s dalšími orgány podílela na naplňování cílů **Akčního plánu** pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin do roku 2023 a pokračovala v práci poradní skupiny **projektu IMPAKT VJ01010026** Ústavu pro životní prostředí Přírodovědecké fakulty UK (využívání forenzních metod dokazování v oblasti wildlife crime). Několik desítek **konzultací**, které inspekce poskytla občanům, zejména v oblastech týkajících se zamýšlených individuálních a obchodních dovozů a vývozu, pak přispělo k významnému snížení nelegálních turistických dovozů v roce 2022.

Významný podíl na činnosti inspekce tvoří spolupráce na poli mezinárodním. Inspekce se v roce 2022 opět aktivně zapojila do evropského projektu na **zamezení nelegálního mezinárodního obchodu s úhořem říčním**, orientovaným zejména na tranzit ze západní Evropy do východní Asie, a prováděla nejen kontroly dovozů úhořového monté, ale prověřovala i veškeré avizované vývozy všech ryb z ČR do Asie. Inspekce se účastnila i programů EU na úseku boje proti wildlife crime, jednotliví inspektoři se zapojili do jednání **evropských komisí a pracovních skupin, mezinárodní konference pořádané Interpolem a podíleli se i na organizaci celosvětové konference CITES CoP19**.

Kontroly dodržování ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, zákona č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a zákona č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu jsou předmětem tematických složkových úkolů, jejichž vyhodnocení je součástí následujícího oddílu. Tyto oblasti se zatím týkají omezeného počtu (v řádu desítek) subjektů.

4.4.2 Přehled plnění složkových úkolů

Do celoinspekčních, tzv. složkových úkolů byly zařazeny především povinné kontroly plynoucí z mezirezortních vazeb (Cross Compliance), činnosti některých ucelených agend, plynoucí z dosavadních poznatků, zkušeností nebo požadavků MŽP (nakládání s geneticky modifikovanými organismy, zoologické zahrady, kontrola plnění uložených opatření).

1. Kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v rámci procesu Cross Compliance (CC)

V souvislosti s přidělováním zemědělských dotací inspekce realizovala kontroly zemědělsky hospodařících subjektů v plánovaném rozsahu, konkrétně v uplynulém roce provedla tzv. kontrolu podmíněnosti u celkem 316 žadatelů o zemědělské dotace. Dodržování povinných požadavků na hospodaření (dále „PPH“) plynoucích ze směrnice Rady č. 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (PPH 2) inspekce posuzovala ve 204 případech, u 114 subjektů kontrolovala dodržování požadavku, který vzešel ze směrnice Rady č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť (PPH 3).

Kontroly zaměřené na plnění požadavků plynoucích z uvedených evropských směrnic a dodržování příslušných ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. jsou směřované do oblastí, kde existuje větší riziko střetu zemědělského hospodaření a chráněných zájmů. V případě PPH 2 jde o pozemky, kde může dojít k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les, do významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva nebo hnízdišť ptáků, případně pozemky s výskytem vybraných zvláště chráněných druhů vázaných na travní porosty (modrásci, chřástal). Požadavek PPH 3 je kontrolován ve vazbě na existenci předmětu ochrany evropsky významné lokality v rámci obhospodařované plochy nebo jejího bezprostředního okolí.

Většina kontrol podmíněnosti byla realizována na základě centrálně sestaveného plánu kontrol, který zahrnuje minimálně 1 % z celkového počtu žadatelů o zemědělské dotace. Pouze dvě kontroly, zaměřené na dodržování požadavků plynoucích ze směrnice na ochranu volně žijících ptáků, byly ve sledovaném období uskutečněny mimořádně na základě doručeného podnětu. V uplynulém roce nebyly při kontrolách podmíněnosti zjištěny nedostatky, které by byly důvodem pro krácení dotace. Při jedné z kontrol podmíněnosti v působnosti OI Havlíčkův Brod byla nicméně zjištěna zakázaná činnost spočívající v nepovolené aplikaci chemických přípravků a biocidů v přírodní rezervaci Zubří a současně Evropsky významné lokalitě Zubří v 1. zóně CHKO Železné hory. Za tento přestupek byla zemědělsky hospodařícímu subjektu uložena pravomocná pokuta ve výši 33 000 Kč.

Kontrolované subjekty s inspekcí obvykle spolupracují a respektují její pokyny ve smyslu provedení preventivních opatření, která by zamezila možným střetům hospodaření s veřejným zájmem v podobě ochrany přírody a krajiny. Inspekce při kontrolách průběžně upozorňuje na vybrané chráněné zájmy a na možné rizikové aspekty zemědělské činnosti, včetně případných dopadů ve smyslu krácení zemědělských dotací. Tomu lze přičítat relativně nízký počet zjištěných porušení, zejména v posledních letech.

2. Kontroly nakládání s geneticky modifikovanými organismy

Kontroly nakládání s geneticky modifikovanými organismy probíhají podle předem připraveného plánu, který, vzhledem k omezenému počtu subjektů, nakládajících s geneticky modifikovanými organismy, umožňuje kontrolovat každého uživatele GMO v pravidelných intervalech.

V roce 2022 bylo v této oblasti provedeno celkem 33 kontrol. Ve 30 případech se jednalo o kontroly uzavřeného nakládání s GMO v kategoriích rizika 1-2. Další 2 kontroly uzavřeného nakládání, plánované na rok 2022, byly z provozních důvodů provedeny v prvních dnech roku 2023. Při kontrolách bylo zjištěno porušení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání

s geneticky modifikovanými organismy, pouze v jednom případě. Jednalo se o administrativní pochybení, spočívající v nezaslání závěrečné zprávy o ukončení nakládání s GMO v zákonem stanovené lhůtě k MŽP, a s tím související uvedení nepravdivých informací v ročních hlášeních o uzavřeném nakládání. Ve věci bude vedeno řízení o přestupcích.

V roce 2022 byly provedeny 2 kontroly, zaměřené na uvádění transgenních rostlin do životního prostředí, tzv. polních pokusů. Jak bylo uvedeno již v předchozích zprávách, došlo ze strany oprávněných subjektů k výraznému utlumení zakládání polních pokusů, v roce 2022 pokračoval pouze dlouhodobý pokus s GM slivoněmi a pokus s GM ječmenem, zahájený v roce 2019.

Dalším typem uvádění GMO do životního prostředí jsou klinická hodnocení léčivých přípravků s využitím genetiky modifikovaných buněk. V roce 2022 bylo v rámci kontroly jednoho subjektu, který je oprávněn jak k uzavřenému nakládání, tak k provádění klinických studií, kontrolováno dodržování zákona č. 78/2004 Sb. i v případě tohoto typu uvádění GMO do ŽP.

Při kontrolách uvádění GMO do životního prostředí nebylo zjištěno porušení zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy.

3. Kontroly zoologických zahrad

V průběhu roku 2022 bylo provedeno celkem 17 kontrol zoologických zahrad, provozovaných na základě licence, udělené MŽP. Podstatnou součástí kontrol takových zařízení tvoří nejen prověření dodržování povinností plynoucích ze zákona č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách, ale také nakládání s exempláři CITES v dikci zákona č. 100/2004 Sb. a se zvláště chráněnými druhy živočichů a volně žijícími ptáky podle zákona č. 114/1992 Sb. Jelikož se většinou jedná o kontroly zařízení, chovajících značné množství exemplářů a vyžadující zpracování velkého množství podkladů, včetně ověřování skutečností u jiných orgánů státní správy, nebyly dosud všechny provedené kontroly ukončeny. Z kontrol, zahájených v roce 2022, nebyla dokončena kontrola 1 subjektu. V případě 4 zoologických zahrad, provozovaných na základě licence, bylo zjištěno porušení zákona č. 100/2004 Sb. Ve všech případech se jednalo o nikterak vážná pochybení spíše administrativního charakteru, spočívající v neoznámení změn, týkajících se několika exemplářů, registračním úřadům v zákonem stanovené lhůtě. Ve všech 4 případech byla provozovatelům zoologických zahrad inspekcí uložena pokuta za přestupky podle zákona o obchodování s ohroženými druhy. Ve 2 případech bylo zjištěno porušení zákona č. 162/2003 Sb., spočívající v opakovaném nezaslání výročních zpráv o činnosti zoologické zahrady Ministerstvu životního prostředí v zákonem stanoveném termínu. V jednom případě byla provozovateli zoologické zahrady za tento přestupek uložena pokuta, v druhém případě nebylo řízení o přestupku dosud zahájeno.

Inspekce dále spolupracovala s MŽP, kterému poskytovala informace a podklady potřebné k realizaci jeho kontrolní činnosti, a to především formou stanovisek k pravidelným kontrolám MŽP nebo vyjádření k žádostem o licenci. V roce 2022 zpracovala inspekce celkem 13 stanovisek k pravidelným kontrolám MŽP a 1 vyjádření k žádosti o udělení licence k provozování zoologické zahrady. V tomto případě se jednalo o vyjádření k žádosti subjektu, který již licencí k provozování zoologické zahrady disponoval, avšak v roce 2022 končila platnost této licence, vydané na dobu určitou.

Nedílnou částí kontrolní činnosti, zaměřené na dodržování zákona č. 162/2003 Sb. byly kontroly chovatelských zařízení, která by mohla svojí činností naplňovat znaky zoologické zahrady. Kontroly zařízení tohoto typu byly provedeny na základě podnětu nebo vlastních zjištění inspekce. V roce 2022 byly provedeny kontroly celkem 3 takových zařízení. Při kontrole těchto zařízení bylo zjištěno, že se v jednom případě jedná o zařízení, které naplňuje definici zoologické zahrady ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 162/2003 Sb. Toto zařízení již bylo pravomocným rozhodnutím inspekce uzavřeno pro veřejnost a jeho provozovateli byla uložena pokuta za přestupek, spočívající v provozování zoologické zahrady bez licence. Kontrolou druhého zařízení bylo zjištěno, že se jedná o zařízení, které není dle zákona č. 162/2003 Sb. považováno za zoologickou zahradu, avšak jeho provozovatel neoprávněně používal pro toto zařízení název ZOO. Rovněž za tento přestupek uložila ČIŽP provozovateli zařízení pokutu. Kontrola třetího zařízení nebyla dosud ukončena.

V roce 2022 bylo pravomocným rozhodnutím uzavřeno pro veřejnost rovněž zařízení, odpovídající definici zoologické zahrady, provozované bez licence, a to na základě kontrolních zjištění, učiněných v průběhu roku 2021. Tomuto subjektu byla za přestupek, spočívající v provozování zoologické zahrady bez licence, uložena ČIŽP v roce 2022 pokuta.

4. Kontroly plnění opatření uložených ČIŽP podle § 66 a § 86 zákona č. 114/1992 Sb.

Mezi významné kompetence inspekce náleží ukládání omezení nebo stanovení podmínek pro výkon činnosti, stanovení podmínek opatření k nápravě škodlivé činnosti nebo ukládání náhradních opatření k nápravě. Podstatou tohoto úkolu je kontrola plnění uložených povinností a případné další kroky vedoucí k jejich vymáhání. Výběr uložených povinností ke kontrole jejich plnění je v kompetenci jednotlivých oblastních inspektorátů, účelem je postupně prověřovat všechna vydaná rozhodnutí tohoto typu. S úkolem částečně souvisí i kontrola plnění opatření uložených jinými orgány státní správy, typicky uložených náhradních výsadeb v rozhodnutí o povolení kácení.

Celkem bylo ze strany inspekce provedeno 65 kontrol, přičemž mezi kontrolovanými opatřeními k nápravě převažovaly uložené realizace náhradní výsadby dřevin. Významně byly zastoupeny kontroly plnění stanovených podmínek pro výkon činnosti ve vztahu k ochraně biotopů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a chráněných území, obvykle v souvislosti s obhospodařováním krajiny nebo stavební činností. Uložená omezení či zákazy činnosti směřovaly zejména k zajištění ochrany biotopů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Z prověřovaných případů lze jmenovat uvedení hnízdního biotopu modráčka tundrového do původního stavu, zajištění ochrany křečka polního v souvislosti se zákazem aplikace rodenticidu nebo zajištění ochrany netopýrů v lidských stavbách. Kontrolováno bylo i provedení časově a prostorově diverzifikované seče, respektive seče zaměřené na cílenou podporu vybraných ohrožených druhů. Tyto práce byly uloženy jako kompenzace neodstranitelné újmy způsobené na vedlejší lokalitě. V neposlední řadě byly předmětem 2 kontroly zákazu kácení dřevin nebo zákaz posypu vápencovou drtí na území KRNAP.

Uložená opatření a podmínky povinné subjekty převážně respektovaly. Nedodržení stanovených omezení nebo opatření uložených inspekcí bylo zjištěno celkem v 10 případech. Téměř výhradně se jednalo o nesplnění náhradní výsadby nebo zanedbání následné péče, v důsledku čehož došlo k následnému úhynu provedené výsadby. Zjištěná pochybení budou důvodem pro zahájení řízení o přestupku. Jedna z uskutečněných kontrol prokázala, že v minulosti uložené opatření (snížení hladiny ve vodní nádrži) již ztratilo smysl, neboť došlo k zániku chráněného zájmu (úhyn přítomných dřevin), který byl důvodem pro uložení opatření. Za nesplnění tohoto opatření byla již dříve uložena pokuta.

5. Celoinspekční prověrka

Celoinspekční prověrka se uskutečnila na území CHKO Broumovsko ve dnech 2.–5. 5. 2022. Jednotlivé kontroly byly zaměřeny především na dodržování základních ochranných podmínek chráněné krajinné oblasti, základních ochranných podmínek národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních rezervací a základních ochranných podmínek zvláště chráněných živočichů stanovených zákonem č. 114/1992 Sb. na území CHKO. Cíleně se inspekce, ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny, správou CHKO Broumovsko a Policií České republiky, věnovala kontrole zákazu vjezdů a vstupů ze strany turistů nebo horolezců, zákazu táboření a rozdělování ohňů mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody a zaměřila se také na kontrolu dodržování zákazu či omezení horolezecké činnosti na vybraných lokalitách.

V průběhu prověrky bylo zjištěno 9 přestupků fyzických osob, kterým byly uloženy blokové pokuty v celkové výši 4 900 Kč. Většina přestupků byla zaznamenána v NPR Adršpašsko-teplické skály, z toho v 5 případech se jednalo o porušení zákazu vstupu mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody a dvakrát došlo k porušení zákazu rozdělování ohňů mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, a to v souvislosti s kouřením tabákových výrobků. Blokovou pokutou byl dále řešen nepovolený vjezd mimo silnice a místní komunikace v NPR Broumovské stěny a dále případ nedodržení podmínek výjimky k provozování horolezecké činnosti v NPR Adršpašsko-teplické skály. S výjimkou posledního případu se jednalo o přestupky spáchané cizími státními příslušníky, konkrétně občany Polska a Ukrajiny.

6. Nagojský protokol

Kontroly zaměřené na podmínky využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu, implementovaného do národní legislativy zákonem č. 93/2018 Sb., jsou svým rozsahem zatím spíše okrajovou součástí činnosti složky. Předmětem kontrol je ověření, zda kontrolovaný subjekt je uživatelem genetických zdrojů ve smyslu právních předpisů, souvisejících s tímto zákonem. V takovém případě platí povinnost postupovat při využívání genetických zdrojů s náležitou péčí.

V roce 2022 byla zahájena 1 kontrola uživatele genetických zdrojů podle Nagojského protokolu, která byla ukončena začátkem roku 2023. Porušení zákona č. 93/2018 Sb. a souvisejících evropských nařízení nebylo zjištěno. Při kontrolách uživatelů genetických zdrojů ČIŽP úzce spolupracuje s Ministerstvem životního prostředí. Vzhledem k českému předsednictví v Radě EU v roce 2022, a s ním souvisejícímu vytížení národní kontaktní osoby pro Nagojský protokol, byl původně plánovaný počet kontrol pro rok 2022 snížen. V neposlední řadě byl ve spolupráci s MŽP připraven roční plán kontrol uživatelů pro rok 2023, vypracovaný za použití přístupu založeného na hodnocení rizik.

7. CITES – potenciálně problematické subjekty

V rámci kontroly dodržování nakládání s exempláři CITES se inspekce v předešlém roce soustředila na držitele velkých šelem, vzácnějších druhů velkých papoušků a dalších potenciálně problematických druhů. Kontroly jsou zaměřeny na prokázání původu držených exemplářů, kontrolu značení a plnění registrační povinnosti, v odůvodněných případech jsou odebírány vzorky biologického materiálu pro účely genetických analýz. V rámci úkolu byla zahájena nebo již ukončena kontrola několika dosud neprověřovaných tygrů nebo lvů a většího počtu vytipovaných exemplářů velkých papoušků, obvykle některého z méně často chovaných druhů.

Pochybení bylo dosud prokázáno v souvislosti s držením jednoho exempláře ary hyacintového, respektive s nedodržením požadavků registrační povinnosti jednoho exempláře amazoňana kubánského, dvou exemplářů amazoňana zlatohlavého a jednoho exempláře žaka šedého. Dvěma držitelům již byla uložena pokuta za přestupek, další dvě přestupková řízení budou zahájena. V řadě jiných případů doposud probíhají kontrolní úkony. Některé nesrovnalosti byly řešeny pouze aktualizací záznamů v registru CITES, jiné zjištěné poznatky budou důvodem k provedení kontroly dalších chovatelů nebo držitelů.

8. Ochrana ptáků – „prosklené“ stěny

Na základě předchozích poznatků byly do plánu činnosti zařazeny kontroly staveb s většími průhlednými plochami neopatřenými ochrannými prvky, které by snižovaly riziko nárazu volně žijících ptáků a případně jejich úhyn. Základem kontrol bylo vytipování rizikových staveb, zejména novodobých administrativních budov s velkými průhlednými plochami, průhledných protihlukových stěn nebo nově instalovaných autobusových zastávek. Vlastní terénní část kontrol spočívala v posouzení rizikovosti prostřednictvím vyhledávání případných stop po nárazech nebo uhynulých pěvcích a dále v kontrole instalace ochranných prvků na ochranu ptáků. Část šetření proběhla ve spolupráci s příslušnými obecními úřady s rozšířenou působností, s žádostí o součinnost byly osloveny zejména ORP v Libereckém a Karlovarském kraji. Některé rizikové objekty byly vytipovány na základě hlášení úhynu ptačích jedinců v minulosti. Konkrétní případy jsou předmětem konzultace s odbornou veřejností, tedy zejména ornitologů zabývajících se touto problematikou.

Zcela konkrétně se inspekce zabývala vytipováním rizikových staveb v Liberci, ve spolupráci s MěÚ Liberec a ornitologem Severočeského muzea. Celkem 3 kontroly odhalily větší množství neošetřených ploch v působnosti OI České Budějovice, kde aktuálně s ohledem na absenci uhynulých ptáků nebylo zjištěno bezprostřední riziko. Podobným způsobem proběhly kontroly v působnosti OI Havlíčkův Brod, kde je ve spolupráci se stavebním úřadem kromě jiného řešena i výstavba chaty v mladém lesním porostu, kde je část vnějšího pláště tvořena zrcadly.

Dále proběhla kontrola 4 potenciálně rizikových budov v Olomouci, přičemž ve 3 případech byla zjištěna absence ochranných prvků, což bude projednáno s jejich vlastníky. Na potřebu umístění ochranných prvků s odkazem na stavební normu byl upozorněn i vlastník prosklené protihlukové stěny v Prostějově, u které byl v minulosti zaznamenán úhyn několika ptačích jedinců. Protihluková stěna byla kontrolována i v Hradci Králové, kde se jako dostatečná prevence ukazuje samotné technické řešení stavby. Za rizikovou naopak byla označena jedna z protihlukových stěn bez ochranných prvků v Pardubicích, kdy bylo v průběhu šetření nalezeno 5 uhynulých ptáků. S vlastníkem zde bude zahájeno řízení o stanovení podmínek pro další provozování stavby.

V Brně bylo v rámci úkolu odhaleno 7 nezabezpečených zastávek MHD, u kterých se po kontrole 3 jejich vlastníků podařilo docílit nápravy, tedy doplnění reflexních polepů. Stejný postup bude zvolen u neošetřených zastávek ve Zlíně a ve Valašském Meziříčí. Neošetřeným autobusovým zastávkám se věnovaly i kontroly na Tachovsku nebo v Sokolově, kdy inspekce již v minulosti doporučovala jejich opatření reflexními prvky. V daném případě se zdá, že jako prevence fungují i polepy informacemi pro cestující a návštěvníky města.

Kontroly prosklených staveb v Klatovech, Plzni, Nepomuku a v Horažďovicích prokázaly existenci řady neošetřených ploch, ale na druhou stranu zde nebyly prokázány konkrétní úhyny ptáků, které by byly důvodem pro provedení bezprostředního opatření. Obecně lze říci, že nálezy uhynulých jedinců v průběhu vlastních inspekčních šetření byly zaznamenány spíše výjimečně. Velká část neošetřených staveb tak představuje spíše potenciální riziko, které se může projevit často i sezónně, například u nově vzletných nezkušených jedinců.

4.4.3 Přehled plnění specifických úkolů

Specifické úkoly reflektují činnosti a subjekty, které představují aktuální a potenciální závažné ohrožení zájmů ochrany přírody v působnosti jednotlivých oblastních inspektorátů. Cílená kontrolní činnost je tak založena na místní znalosti jednotlivých regionů a zaměřena na činnosti a subjekty, u kterých lze předpokládat, že představují potenciální závažné ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákony ve věcné kompetenci inspekce. Přestože rozsah specifických úkolů je mnohem širší, uvádíme zde pouze úkoly, kterým přikládáme největší důležitost, případně ty, které svým zaměřením dokládají širokou škálu činnosti OOP.

1. Kontroly dodržování základních a bližších ochranných podmínek maloplošných i velkoplošných zvláště chráněných území a evropsky významných lokalit

Kontroly dodržování ochranných podmínek zvláště chráněných území (dále jen ZCHÚ) inspekce dlouhodobě považuje za jednu z priorit na úseku ochrany přírody a krajiny. Zvláště chráněná území mj. přispívají ke stanovištní diverzitě krajiny a zajišťují refugia mizejících, vzácných a zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Všechny oblastní inspektoráty ČIŽP v roce 2022 uskutečnily 149 kontrol maloplošných ZCHÚ, přinejmenším 9 dílčích kontrol na území 4 velkoplošných ZCHÚ a celkem 12 kontrol evropsky významných lokalit (EVL). Inspekce se soustředila mj. na označení hranic, posouzení stavu, dodržování základních a bližších ochranných podmínek ZCHÚ při hospodaření i ze strany návštěvníků, respektive předběžné či základní ochrany EVL a v neposlední řadě kontrolu činností nebo zásahů, které lze vykonávat pouze s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Až na výjimky se jednalo o kontroly plánované, pouze několik z nich bylo uskutečněno na základě doručeného podnětu. Mnohé řešené případy jsou kombinací kontroly dodržování územní, druhové i obecné ochrany přírody.

Z 12 provedených kontrol v působnosti OI Ostrava bylo pochybení zjištěno ve 4 případech, přičemž za závažné porušení lze považovat použití intenzivní technologie v PR Vřesová stráň, kde bylo s odkazem na objednaný management provedeno mulčování travních porostů a pastva neúměrného množství koz. Rozhodnutí o uložení pokuty je v současnosti ve fázi odvolání. Za jednu z příčin nežádoucího průběhu prací byly označeny i nedostatky v uzavřené smlouvě. V působnosti téhož OI byla fyzické osobě uložena pravomocná pokuta ve výši 80 000 Kč za pochybení, které spočívalo v nedovoleném ukládání dřevní štěpky ve II. zóně CHKO Poodří.

V působnosti OI Olomouc bylo v rámci prošetření doručeného podnětu zjištěno pochybení v souvislosti s těžbou dřeva, kdy bylo kontrolou prokázáno nedodržení vydaných výjimek pro NPR a EVL Praděd. V této věci bylo již se subjektem zahájeno přestupkové řízení. Další závažné pochybení bylo zjištěno v souvislosti s nepovolenou rekonstrukcí vleku v lyžařském areálu Ramzová – Šerák, kdy byla společnosti BONERA s.r.o. uložena pravomocná pokuta ve výši 150 000 Kč, a to za nepovolený vjezd, resp. provádění nepovolené činnosti na území CHKO Jeseníky a současně EVL Kepník.

Další porušení ochranných podmínek ZCHÚ byla zjištěna v působnosti OI Havlíčkův Brod, a to v souvislosti se zřízením mysliveckého zařízení na území PP U Borovné bez příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody, a dále ve vazbě na rozsáhlé narušení půdního krytu při likvidaci kůrovcové kalamity ve II. zóně ochrany CHKO Železné hory. Do stejné kategorie náleží i případ manipulace s vodní hladinou, odtěžení sedimentů a jejich uložení na louku v PP Ptáčovské rybníky bez příslušného souhlasu orgánu OP. Řízení o přestupku zatím nebylo uzavřeno.

V působnosti OI Ústí nad Labem kontrola prokázala poškození zapojeného porostu dřevin navážkou zeminy v ochranném pásmu PP Stráně nad Chomutovkou. Kromě uložení sankce bylo odpovědné osobě nařízeno i šetrné odstranění navezeného materiálu. V neposlední řadě bylo zjištěno pochybení u jedné z realizovaných kontrol MZCHÚ v působnosti OI České Budějovice, kdy bylo zjištěno nedodržení vydané výjimky ze zákazů. I v tomto případě bude zahájeno přestupkové řízení. U ostatních provedených kontrol nebylo shledáno porušení právních předpisů konkrétním subjektem nebo závažná pochybení při zajištění ochrany jednotlivých lokalit. Případné formální nedostatky, například nedostatečné značení území v terénu, jsou průběžně projednávány s příslušnými orgány ochrany přírody.

2. Kontroly zajištění zákonné ochrany vybraných památných stromů

Památné stromy (dále jen PS) představují dominanty, které mají krajinotvorný a kulturně-historický význam. Velmi často, vzhledem k jejich stáří, mají i nedocenitelný význam ekologický. Proto je nezbytná jejich zvýšená ochrana a zajištění jejich identifikace v krajině, která může zabránit jejich případnému poškození lidskou činností. Ochrana PS je zajištěna rozhodnutím, které zakazuje zásahy do nich a jejich ochranného pásma. Případné zásahy je možné provádět pouze se souhlasem a stanovením podmínek ze strany příslušného orgánu ochrany přírody. Identifikace PS v krajině je zajištěna tabulkou s nápisem památný strom a malým státním znakem. Tyto identifikátory jsou zákonnou povinností, kterou zajišťuje příslušný správní orgán.

Kontrolami PS se v roce 2022 v různé míře zabývala většina oblastních inspektorátů, postupně byl prověřen stav a zajištění ochrany celkem 107 památných stromů, skupin stromů nebo stromořadí. Převážná část provedených kontrol neshledala porušení zákona nebo závažnější nedostatky. O většinu prověřovaných památných stromů je náležitě pečováno, požadavkům zákona odpovídá i způsob jejich vyhlášení a značení v terénu. V několika případech byly nicméně identifikovány věcné či formální nedostatky, typicky nedostatečné nebo neaktuální značení, nedostatečná péče nebo neaktualizovaný stav (neexistence) PS, které byly řešeny formou projednání s příslušnými orgány ochrany přírody.

3. Kontroly registrovaných významných krajinných prvků a významných krajinných prvků vodní tok a údolní niva

Významný krajinný prvek (dále jen VKP) je ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Mezi zákonem taxativně uvedené VKP náleží například vodní toky, údolní nivy, rašeliniště nebo vodní plochy. Pro citované hodnoty může též příslušný orgán ochrany přírody zaregistrovat další části krajiny, které pak požívají ochrany významného krajinného prvku. Krajinné prvky dlouhodobě představují jednu z aktuálně ohrožených složek krajiny, zejména vzhledem k lidským činnostem, postihujícím často břehové porosty a koryta toků, které mohou narušit jejich ekologicko-stabilizační funkci, což je činnost, kterou lze provádět pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody a za stanovení konkrétních podmínek.

V roce 2022 provedla inspekce 62 plánovaných kontrol registrovaných VKP. Většina těchto kontrol neshledala nedovolené zásahy a porušení zákona, pouze jedno zjištění v působnosti OI Ostrava bude důvodem pro zahájení přestupkového řízení. Zcela jiná situace je u VKP ze zákona, zejména již zmiňovaných vodních toků nebo údolních niv, jejich poškozování je častým předmětem doručených podnětů. Ve sledovaném období byly uskutečněny desítky kontrol dodržování ochrany VKP ze zákona a právní moci nabylo 13 pokut v úhrnné výši téměř 150 000 Kč uložených fyzickým osobám a 14 pokut v úhrnné výši 425 000 Kč uložených osobám právnickým a fyzickým podnikajícím. Mezi nejvyšší náleží pokuty ve výši 70 000 Kč, uložené za škodlivý zásah v souvislosti se zpevňováním pěšiny (městys Frymburk), respektive navážkou do údolní nivy (obec Dlouhopolsko).

Část plánovaných kontrol VKP se zaměřila cíleně na dodržování ochrany VKP vodní tok v souvislosti s **výstavbou, rekonstrukcí a provozem malých vodních elektráren**, respektive dodržováním minimálních zůstatkových průtoků v korytě vodních toků a zajištěním příznivého stavu prostředí pro vodní biotu. Z 18 provedených kontrol tohoto typu (8 z nich bylo zahájeno na základě podnětu) bylo porušení předpisů zaznamenáno u provozovatelů celkem 8 MVE v působnosti OI Olomouc. Ve všech případech byla nebo budou zahájena přestupková řízení, pravomocně byla dosud uložena jednomu z provozovatelů pokuta ve výši 30 000 Kč za škodlivý zásah do VKP při nedodržení minimálního zůstatkového průtoku. V téže věci bylo mezitím ukončeno 5 přestupkových řízení z roku 2021. Úhrnná výše 5 pravomocných pokut, uložených ve společném řízení složky ochrany přírody a složky ochrany vod, byla 190 000 Kč, včetně.

4. Kontroly dodržování ochrany biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Základním způsobem ochrany populací zvláště chráněných druhů je jejich ochrana in situ, která je zajišťována prostřednictvím ochrany a obnovy vhodného prostředí a odstraňování rizikových faktorů, které v oblasti současného nebo potenciálního výskytu druhu působí. Stejně jako v předchozích letech inspekce v daném období uskutečnila celou řadu plánovaných i neplánovaných kontrol zaměřených na ochranu druhů, často v kombinaci s jinými chráněnými zájmy. Mnohé kontroly jsou uskutečněny na základě doručených podnětů, které upozorňují na možné porušení ochranných podmínek zvláště chráněných druhů.

Opakovaně se inspekce setkává s nedovolenými zásahy do přirozeného vývoje obojživelníků, ryb nebo raků v souvislosti s technickými zásahy do vodních toků, nedodržením zůstatkových průtoků nebo manipulací s vodní hladinou ve vodních nádržích. Desítky uskutečněných kontrol zaměřených na ochranu zvláště chráněných druhů souvisely se stavební činností, typicky s realizací výkopových prací nebo rekonstrukcí stávajících budov a dalších staveb. Ze závažnějších případů lze jmenovat škodlivý zásah do biotopu zvláště chráněného zvonku českého v rámci stavby rodinného domu realizované nad rámec územního rozhodnutí a stavebního povolení a tedy v rozporu s druhovou i územní ochranou (stavba se současně nachází na území KRNP). Za prokázané protiprávní jednání byla původci uložena pravomocná pokuta ve výši 100 000 Kč.

V působnosti OI Liberec se mj. uskutečnilo 10 kontrol zaměřených na ochranu biotopů modráska očkovaného (*Maculinea teleius*) a modráska bahenního (*Maculinea nausithous*), jejichž populace bývají často ohroženy zástavbou nebo změnou prostředí plynoucí z nevhodných forem hospodaření. Při kontrolách nebylo zjištěno konkrétní poškození biotopů uvedených druhů, nicméně jedním z výstupů bylo upozornění vlastníků a nájemců na existenci těchto zvláště chráněných druhů a jejich nároky.

Významná část kontrol je zaměřena na **dodržování ochranných podmínek zvláště chráněných druhů využívajících lidské stavby, zejména netopýrů, rorýsů, čápů a dalších ptáků**. Využívání lidských staveb ze strany zvláště chráněných druhů živočichů prosperujících v urbanizovaném prostředí je chronickým problémem. Jedná se zejména o případy kolize stavby jako biotopu zvláště chráněného druhu s jeho vnější rekonstrukcí, obvykle pláště budovy a střechy. Zvláště chráněné druhy živočichů jsou na území České republiky ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, proto je třeba právní regulace zajišťující ochranu jejich biotopů v podobě lidských staveb, které jsou z jejich strany využívány převážně jen sezónně. Důvodem využívání lidských sídel je především nedostatek přirozených biotopů těchto druhů v kulturní krajině, například starých stromů s dutinami.

Specifickým případem jsou **kontroly jeskyní, důlních děl a dalších lokalit s výskytem letounů**, kteří náleží mezi zvláště chráněné druhy živočichů a kteří tyto prostory využívají jako zimoviště nebo jako sídla letních kolonií. Dostupnost a příznivé podmínky panující v těchto prostorách jsou tedy pro přežívání populací této skupiny savců zcela klíčové. Tradičně se kontroly v roce 2022 zaměřily zejména na jeskyně a důlní díla na území CHKO České Středohoří. V kontrolovaných případech nebyly zaznamenány nepovolené vstupy do těchto prostor, rušení nebo usmrcování zazimovaných letounů ani poškozování či jiné zásahy do zabezpečení těchto prostor.

5. Kontroly chovu a nakládání s exempláři CITES, jedinci ZCHD nebo volně žijícími ptáky

Kontroly zaměřené na dodržování zákonných předpisů při držení, chovu a jiném nakládání s exempláři CITES, jedinci zvláště chráněných druhů živočichů a volně žijících ptáků, jsou ze strany ČIŽP prováděny pravidelně. Výběr kontrolovaných subjektů je založen na základě různých kritérií, např. zjištěných nesrovnalostí v Registru CITES, vyššího počtu zaznamenaných případů nelegálního nakládání s konkrétními druhy apod. Systematicky jsou v působnosti několika OI kontrolovány zejména chovy dravců a sov, papoušků nebo pěvců, z druhů chráněných úmluvou CITES i chovatelé želv či dalších skupin plazů.

Souhrnně lze do této množiny zahrnout kontrolní činnost zaměřenou na dodržování širokého spektra zákonných požadavků z oblasti CITES, druhové i obecné ochrany přírody, tedy zejména na prokázání původu, dodržování registrační povinnosti, povinnosti nezaměnitelného označení, hlášení nabytí nebo změn, respektive dodržování podmínek stanovených předpisy, rozhodnutím o výjimce z ochranných podmínek ZCHD nebo rozhodnutím o stanovení odchylného postupu pro volně žijící ptáky.

V rámci kontrol uskutečněných v roce 2022 byly zaznamenány spíše jednotlivé případy nedodržení právních předpisů, nejčastěji nehlášení nebo pozdní hlášení nabytí nebo změn, případně absence nezaměnitelného označení. Standardní postup spočívá v uložení opatření k nápravě ve smyslu splnění zákonných požadavků a uložení sankce na spodní hranici zákonem stanoveného rozmezí, typicky formou blokové pokuty. Závažnější jednotlivé případy se souběhem více přestupků v oblasti prokázání původu, plnění registrační povinnosti nebo nezaměnitelného označení a pokutami v řádu desítek tisíc Kč jsou předmětem vyhodnocení v oblasti CITES.

6. Kontroly plnění podmínek uvedených ve vydaných výjimkách ze zákazů pro ZCHÚ a ZCHD, respektive rozhodnutí o stanovení odchylného postupu pro volně žijící ptáky

Kontroly podmínek uvedených ve výjimkách ze zákazů pro zvláště chráněná území považuje inspekce dlouhodobě za jednu z priorit na úseku ochrany přírody a krajiny. Zvláště chráněná území svou existencí přispívají ke

stanovištní diverzité krajiny a zajišťují refugia mizejících, vzácných a zvláště chráněných živočichů, proto je nutné dodržování podmínek stanovených příslušnými orgány ochrany přírody při činnostech v nich prováděných. Ze stejných důvodů se velké pozornosti dostává druhům rostlin a živočichů, které jsou na území České republiky ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, a které jsou z těchto důvodů zařazeny mezi druhy zvláště chráněné. Jedním z nástrojů je právně zakotvená regulace zásahů do jejich populací a biotopů.

Cílem stanovených ochranných podmínek je to, aby při zamýšlených zásazích do přirozeného vývoje a populací zvláště chráněných druhů byly posuzovány příslušné veřejné zájmy (realizace záměru a ochrana ZCHD) a za účelem minimalizace škodlivého vlivu stanoveny podmínky realizace záměru. Je tedy nutné, aby subjekty, které zamýšlejí zásah, který by mohl ovlivnit ZCHÚ či populace ZCHD, dodržovaly podmínky stanovené rozhodnutím o výjimce ze zákazů, vydaným ve vazbě na zamýšlenou činnost. Specifikem jsou výjimky nebo rozhodnutí o odchylném postupu, která byla vydána za účelem řízené regulace vybraných zvláště chráněných druhů (bobr evropský) nebo volně žijících ptáků (špaček).

V roce 2022 provedla inspekce řádově desítky kontrol plnění stanovených podmínek rozhodnutí o výjimkách ze zákazů nebo rozhodnutí o stanovení odchylného postupu, obvykle v kombinaci s kontrolou dodržování jiných ustanovení zákona. Až na výjimky nebyla zaznamenána významnější pochybení, která by byla důvodem pro zahájení přestupkového nebo správního řízení. Výjimkou jsou kontroly chovu druhů zvláště chráněných nebo chráněných úmluvou CITES, které jsou uvedeny v jiném oddílu.

Jednou z řešených oblastí jsou kontroly zaměřené na plnění podmínek výjimek k zásahu do přirozeného vývoje letounů a rorýsů, kteří mají silnou vazbu na lidská sídla. Každoročně probíhají nižší desítky kontrol tohoto typu, obvykle v souvislosti se zateplováním nebo jinou rekonstrukcí staveb. Předmětem kontrol je dodržování termínů a stanovených postupů, instalace nebo úprava náhradních biotopů a podobně. V dokumentovaných případech z poslední doby nejsou evidovány zásadní problémy, na rozdíl od případů, kde investoři vůbec nepočítají s přítomností zvláště chráněných druhů, což výrazně omezuje prostor pro nekonfliktní řešení reálných situací.

7. Kontroly zaměřené na dodržování ustanovení zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

V působnosti OI Plzeň již od roku 2019 probíhá cílená kontrola provozovaných střelnic se zaměřením na kontrolu dodržování zákazu vnášení jiných látek a přípravků, než umožňují zvláštní předpisy, do ZPF. Konkrétně je předmětem kontroly prověření, zda zemina v dopadových plochách splňuje limity pro obsah olova, pro které je stanovena preventivní hodnota 60 mg na kilogram sušiny vzorku a indikační hodnota 300 mg na kilogram sušiny vzorku. V roce 2022 byly provedeny kontroly 3 střelnic. Na základě rozborů z odebraných vzorků půdy bylo zjištěno, že u dvou střelnic došlo k překročení preventivní hodnoty obsahu Pb v půdě. Na základě těchto zjištění byly o této skutečnosti informovány příslušné orgány ochrany zemědělského půdního fondu a ÚKZÚZ. U zbývajících jedné střelnice bylo zjištěno překročení indikační hodnoty Pb v půdě a bude dále osloven ÚKZÚZ s požadavkem provedení oficiálního odběru a rozboru vzorků půdy.

Do téže oblasti náleží kontroly zaměřené na vnášení cizorodých látek do zemědělského půdního fondu prostřednictvím ukládání odpadních či blíže nespecifikovaných materiálů na půdní kryt. Podrobněji se této oblasti věnoval OI Liberec, který postupně provedl 3 kontroly fyzických osob, které v různých souvislostech realizovaly navážky materiálu nejasného původu a složení, typicky s obsahem zeminy, kamení, asfaltu nebo recyklátu či střešní krytiny. Zjištěnými navážkami byl ovlivněn zemědělský půdní fond na plochách cca 76, 160 resp. 170 m², objem navezeného materiálu byl v jednom případě odhadnut na více než 1 500 m³ materiálu neznámého původu. Ve všech zdokumentovaných případech bude zahájeno řízení o přestupku, v jednom z případů zahájeno již bylo, a to poté, co účastník podal odpor proti příkazu ve výši 15 000 Kč.

Okrajově se inspekce věnovala i dalším specifickým úkolům, jako například:

- kontrole dodržování zákazu komerčního využití nezpřístupněných jeskyní,
- kontrole zadržování vody v krajině (nelegální vysoušení mokřadů, zavážení depresí, škodlivá činnost v údolních nivách),
- kontrole ochrany dřevin se zaměřením na ukládání náhradních výsadeb a kontrolu jejich provedení,

- kontrole investičních akcí se zaměřením na případné porušení zákonných ustanovení,
- kontrole dodržování zákona na akcích s hromadnou účastí ve vztahu k ochraně biotopů ZCHD,
- kontrole dodržování zákonné ochrany KRNP,
- kontrole tradičních zimovišť zástupců řádu letounů,
- kontrole kácení dřevin pod elektrovody,
- kontrole dodržování ochrany dřevin při údržbě trávníků veřejné zeleně,
- kontrole obecních úřadů při povolování kácení dřevin rostoucích mimo les.

4.4.4 Významné případy

V roce 2022 se inspekce setkala s rozsáhlou škálou protiprávního chování ve sledované oblasti. Některé z šetřených případů jsou přitom výjimečné svým rozsahem, širším dopadem nebo mohou poukazovat na nějaký nový trend v oblasti porušování předpisů na ochranu přírody. Navenek se závažná pochybení projevují zejména uložením pokuty v horní části zákonem stanoveného rozmezí. Závažné případy nezákonného jednání inspekce řešila v souvislosti s terénními úpravami a stavební činností ve zvláště chráněných územích, případně na lokalitách s výskytem zvláště chráněných druhů. Tradičně se v této kategorii uplatnila rozsáhlá nepovolená kácení dřevin rostoucích mimo les, případně jejich poškození neodborným ořezem. Ne náhodou jsou mezi významné zařazena i některá rozhodnutí o omezení či zákazu činnosti, typicky v souvislosti s realizací investičních záměrů.

OI Praha

V souvislosti s developerskou činností společnost Rezidence Green Field s.r.o. uskutečnila nepovolené kácení zapojeného porostu dřevin rostoucích mimo les v k. ú. Čakovice u Řehenic. Celková plocha kácených porostů přesahovala 1,5 ha, přičemž součástí tohoto porostu byla přinejmenším jedna skupina vzrostlých (nadlimitních) dřevin s řeznými plochami pařezů a průměru větším než 35 cm. Kácení bylo provedeno bez pravomocného rozhodnutí místně příslušného orgánu o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, proto inspekce za výše uvedený skutek uložila pravomocnou pokutu ve výši 650 000 Kč.

OI České Budějovice

Město Zliv zadalo soukromé fyzické osobě podnikající kácení 23 ks vzrostlých dřevin (duby, javory a břízy) bez příslušného povolení orgánu ochrany přírody. Za tuto činnost byla městu Zliv jako zadavateli uložena pokuta ve výši 150 000 Kč, snižená v rámci odvolacího řízení na konečných 125 000 Kč. Zároveň byla uložena pokuta i fyzické osobě podnikající, která vlastní kácení fyzicky prováděla.

OI Plzeň

Společnost RECYKLOCENTRUM s.r.o. pokácela bez povolení celkem 28 ks stromů a 4,4 ha plochy zapojených porostů dřevin rostoucích mimo les v k. ú. Ledce. Tato činnost souvisela s plánovanou realizací záměru výstavby relaxačního centra. Ve věci kácení dřevin nebyla místně příslušnému orgánu ochrany přírody podána žádost o povolení kácení a inspekce proto za přestupek uložila pravomocnou pokutu ve výši 150 000 Kč.

OI Ústí nad Labem

Cínovecká agrární s.r.o. vybudovala zemědělské stavby v lokalitě Přední Cínovec, která je součástí EVL Východní Krušnohoří, Ptačí oblasti Východní Krušné hory, Přírodního parku Východní Krušné hory, a zároveň je biotopem zvláště chráněného druhu rostliny – koprníku štětínolistého. Stavby byly vybudovány bez stavebního povolení, bez souhlasu orgánu ochrany přírody k činnostem v EVL a ptačí oblasti, souhlasu ke změně krajinného rázu a výjimky z ochrany zvláště chráněného druhu rostliny. Za toto jednání byla Cínovecká agrární s.r.o. uložena pokuta ve výši 500 000 Kč.

Ol Hradec Králové

Inspekce šetřila v ochranném pásmu Krkonošského národního parku zákonnost stavebních činností související s novostavbou rodinného domu v Peci pod Sněžkou. Kontrolou bylo zjištěno, že pracovníci společnosti 3K stavby s.r.o. nerespektovali rozhodnutí stavebního úřadu, kterým byl stanoven jak rozsah staveniště rodinného domu, tak i podmínka řádného vytýčení tohoto staveniště před zahájením stavební činnosti. V důsledku tohoto opomenutí na ploše nejméně 500 m² svou činností nepovoleně škodlivě zasáhli do biotopu zvláště chráněné rostliny silně ohroženého druhu zvonek český. Pokutovaný subjekt s inspekcí při objasňování přestupku spolupracoval a svoje pochybení uznal, rozhodnutí o pokutě ve výši 100 000 Kč nabylo právní moci bez odvolání.

Ol Havlíčkův Brod

Právnícká osoba v rámci rekonstrukce zámku v Krasonicích navezla do některých částí zámeckého parku vrstvu zeminy s příměsí stavební suti a kamenů na plochu, která je biotopem zvláště chráněného druhu lilie zlatohlávek, čímž nedovoleně zasáhla do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu. Navážkou došlo rovněž k poškození velkého množství kořenů stromů v zámeckém parku. Významnou polehčující skutečností bylo to, že tato osoba splnila inspekci uložená opatření k nápravě a navážku z míst výskytu lilí i z kořenového prostoru stromů odstranila. Společnosti EVASION s.r.o. byla za výše uvedený skutek uložena pokuta ve výši 135 000 Kč.

Ol Brno

V roce 2022 bylo řešeno poškození 13 ks dřevin rostoucích před budovou ZŠ v Želechovicích nad Dřevnicí. Poškození dřevin spočívalo ve výkopech základů pro chodníky a cestičky před areálem školy, vedených v těsné blízkosti stromů. V důsledku toho došlo k vážnému poškození kořenových systémů těchto dřevin a pravděpodobně k podstatnému snížení životnosti dřevin. V daném případě se jednalo o nevhodně navržený projekt, ze kterého muselo být zřejmé, že kolize stavby a následně poškozených dřevin je nevyhnutelná, vzhledem k jejich blízkosti. Přesto bylo stavebním úřadem vydáno stavební povolení, které obsahovalo nerealizovatelné podmínky týkající se ochrany dřevin na stavbě. Se subjektem odpovědným za zjištěný stav věci bylo zahájeno přestupkové řízení a následně mu byla uložena pokuta ve výši 90 000 Kč.

Ol Olomouc

V letech 2021 a 2022 byly zahájeny kontroly dvou subjektů v souvislosti s mediálně sledovanou stavbou malé vodní nádrže Velké Vrbno – etapa I., ve vazbě na dodržování vybraných ustanovení ZOPK. V průběhu kontrol byl ve spolupráci s AOPK ČR proveden monitoring výskytu ZCHD rostlin, sumarizace výskytu ZCHD rostlin a živočichů dle nálezů v nálezové databázi AOPK a přesné zaměření rozsahu stavby s využitím dronu. V souvislosti s možným ohrožením jedinců a populací ZCHD bylo od roku 2021 vedeno správní řízení o omezení činnosti podle § 66 ZOPK spočívajícím v ochraně dosud nedotčených ploch s výskytem ZCHD rostlin v rámci oploceného prostoru stavby, rozšířené v roce 2022 o rozhodnutí o předběžném opatření, které nebylo dle zjištění ČIŽP dodrženo. V této souvislosti je věc šetřena také Policií ČR, již ČIŽP poskytuje potřebnou součinnost. Ve věci omezení činnosti na stavbě MVN Velké Vrbno – etapa I. bylo v průběhu roku 2022 vydáno pravomocné rozhodnutí.

Ol Ostrava

ČIŽP provedla na základě podnětu v jiné věci kontrolu zařízení MiniZOO Vendryně. Bylo zjištěno, že ve stodole u rodinného domu je mezi obytnou zástavbou provozováno zařízení mající znaky zoologické zahrady (s ohledem na počet chovaných druhů savců a ptáků a platbu vstupného). Rovněž byly zjištěny některé nedostatky v souvislosti s držením exemplářů CITES. Provozovateli byla uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za provozování zoologické zahrady bez licence a za porušení některých ustanovení zákona č. 100/2004 Sb. a rovněž bylo vydáno rozhodnutí o uzavření zoologické zahrady pro veřejnost.

Ol Liberec

Společnost USK s.r.o. provedla v listopadu roku 2021 až březnu roku 2022 pokácení bez povolení orgánu ochrany přírody 39 ks dřevin rostoucích mimo les na pozemcích v CHKO Český ráj, provedla nevhodný ořez na dalších 30 ks dřevin rostoucích mimo les a na čtyřech místech v CHKO Český ráj rozdělávala oheň mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody. Za tato jednání inspekce společnosti USK s.r.o. uložila pravomocnou pokutu ve výši 150 000 Kč. Uvedený přestupek byl veden ve společném řízení se zadavatelem prací, kterým byla Kraj-

ská správa a údržba silnic Středočeského kraje, p.o., které byla za přestupek uložena pravomocná pokuta ve výši 80 000 Kč. Současně bylo s oběma subjekty zahájeno řízení o uložení náhradního opatření ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin.

4.4.5 Závěry kontrolní činnosti

Agenda složky ochrany přírody a CITES, kterou inspekce vykonává, je mimořádně mnohotvárná a zahrnuje šest složkových zákonů: č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny; č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi; č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty; č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad; č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.

Těžiště činnosti složky ochrany přírody a krajiny České inspekce životního prostředí spočívá tradičně v kontrole dodržování ustanovení zákona č. 114/1992 Sb. Na tomto úseku se inspekce v roce 2022 setkala s celou řadou protiprávních jednání. Fyzické, ale i právnické a fyzické podnikající osoby se nejčastěji dopouštěly nedovoleného kácení nebo poškozování dřevin rostoucích mimo les. Významně byly zastoupeny nedovolené zásahy do významných krajinných prvků, biotopu nebo přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů, typicky v souvislosti se stavební činností, terénními úpravami nebo úpravou koryt vodních toků. Závažná protiprávní činnost byla rovněž shledána v souvislosti s poškozováním dochovaného stavu zvláště chráněných území, rovněž zejména v souvislosti se stavební činností a terénními úpravami.

Specifickou součástí činnosti složky ochrany přírody jsou správní řízení o **zákazu škodlivé činnosti nebo stanovení podmínek pro výkon činnosti** dle § 66 zákona č. 114/1992 Sb. Vydaná rozhodnutí mají za cíl eliminovat probíhající škodlivou činnost a její dopady na zákonem chráněné zájmy. V roce 2022 nabylo právní moci celkem 29 rozhodnutí tohoto typu, přičemž mezi povinnými subjekty mírně převažovaly právnické osoby.

Nejvíce byla v předešlém roce zastoupena „zákazová“ řízení související s ochranou chřástala polního, kdy byly celkem 5 fyzickým a 2 právnickým osobám stanoveny podmínky pro sečení s ohledem na potřeby tohoto zvláště chráněného druhu, další právnické osobě byla z důvodu výskytu chřástala zakázána seč, terénní úpravy a stavební činnost na jednom z pozemků v k. ú. Drahůnky. Dalším často řešeným tématem jsou zákazy nebo omezení činnosti v souvislosti s výskytem zvláště chráněných druhů v lidských sídlech, celkem 4 právnické osoby byly tímto způsobem konfrontovány při provádění zateplovacích prací na stavbách s výskytem rorýse obecného a různými druhy netopýrů.

Vazbu na zajištění ochrany zvláště chráněných druhů mají i další případy. Stavební firmě byla zakázána manipulace se 2 hromadami zeminy s výskytem břehule říční, jednomu spolku omezena činnost v podobě organizovaného pojezdu jízdních kol v místě výskytu zvláště chráněných druhů rostlin vemeník dvoulistý a vratička heřmánkolistá v k. ú. Velká Morava. Další právnické osobě byl stanoven zákaz zásahu do vegetace s výskytem zvláště chráněných druhů vemeník dvoulistý, oměj pestrý a jasoň dymnivkový v k. ú. Velké Vrbno, jiné firmě byl v souvislosti s výskytem zvláště chráněného druhu orchideje stanoven zákaz vjezdu a svážení vytěžené dřevní hmoty na území NPP Švařec.

Často řešeným tématem jsou stavební a jiné zásahy ohrožující ekostabilizační funkci VKP. Rybářské společnosti inspekce rozhodnutím stanovila podmínky pro zásah do litorálního porostu na Poštovním rybníku v k. ú. Dobroslavice, zadavateli i zhotoviteli podmínky pro rekonstrukci lávky přes Jílovský potok v k. ú. Podmokly a provozovateli autokempu zakázala jakoukoli stavební činnost v dotčeném VKP les. Závažnému poškození VKP vodní tok a údolní niva a biotopu zvláště chráněných druhů má zabránit rozhodnutí o zákazu těžby a ukládání sedimentů, odstraňování vegetace a dalších terénních úprav v k. ú. Paskov, uložené další právnické osobě.

Část vydaných rozhodnutí se týká zákazu kácení nebo poškozování dřevin, specifickým případech je naopak zajištění ochrany jiných chráněných zájmů stanoveným zákazem ponechání vysázených nebo spontánně vyrostlých dřevin a provedení výsadby na pozemku v k. ú. Svinary. Do oblasti ochrany přírody tematicky spadají též často řešené případy nedovolené těžby vltavínů, řešené složkou ochrany lesa. Jen v loňském roce bylo vydáno cca 30 pravomocných rozhodnutí o zákazu této činnosti.

4.5 Ochrana lesa

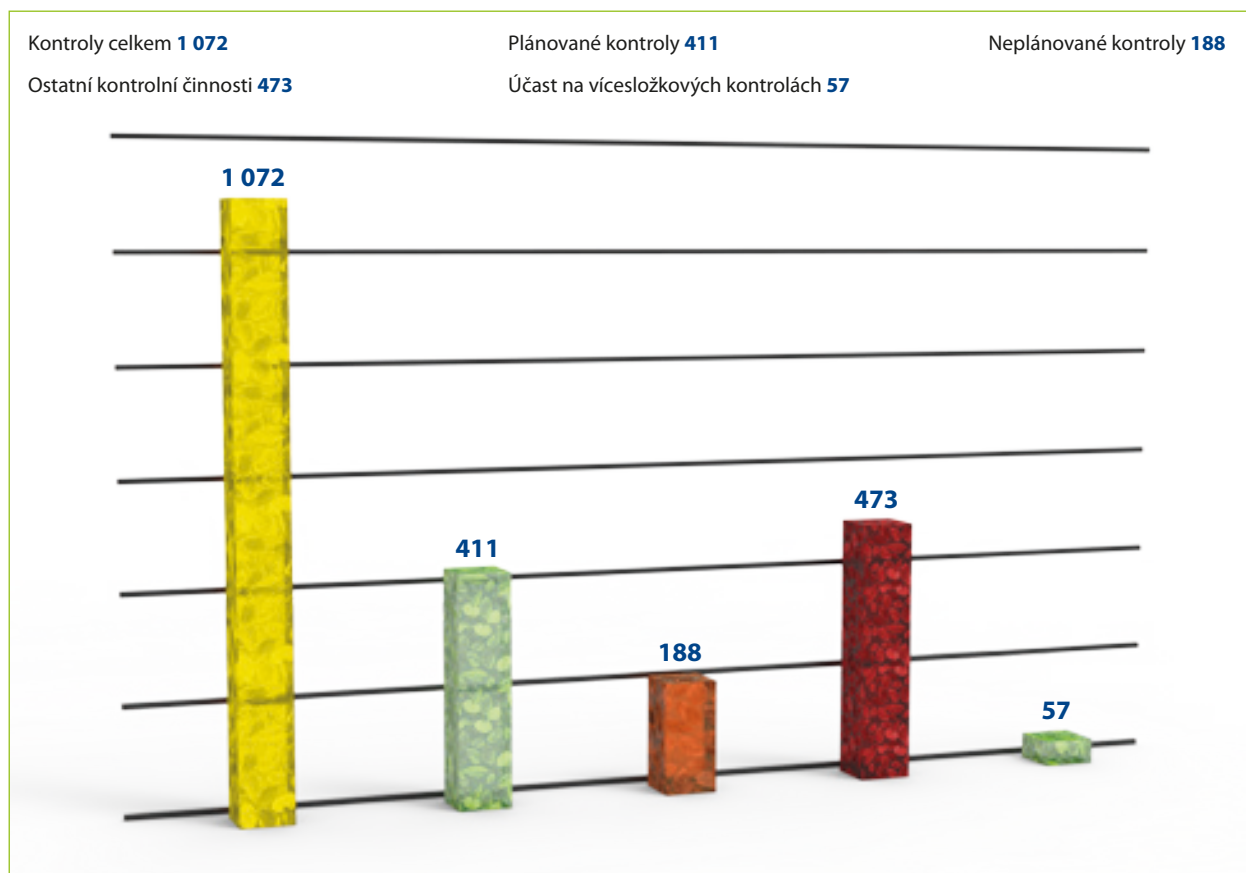
4.5.1 Přehled kontrolní činnosti v roce 2022

Podle evidence personálního oddělení ČIŽP bylo ke konci roku 2022 evidováno v oddělení ochrany lesa celkem 46 inspektorů, což je oproti předcházejícímu roku o čtyři inspektory více. Na každého inspektora tak připadlo cca 60 000 ha dozorovaných lesů.

Inspekční činnost v lesích probíhala na základě obdobného právního rámce jako v letech předchozích. Byl jím především zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a vnitřní řídící akty v rámci ČIŽP.

Inspektoři oddělení ochrany lesa provedli ve sledovaném období celkem 1 072 kontrolních akcí, což je o 159 kontrol více oproti roku 2021. Z toho bylo realizováno plánovaných kontrol 411, neplánovaných 188 a 473 kontrol ostatních. Stejně jako v letech předchozích proběhly terénní aktivity v podobě úkonů předcházejících kontrole, kde následně kontrola nemusela nastat. Uskutečnila se různá šetření v rámci obdržených podnětů a informací včetně spolupráce s ostatními orgány státní správy, případně PČR apod. Mimo to se inspektoři OOL zúčastnili 57 vícesložkových kontrol, organizovaných ostatními složkami ČIŽP (graf č. 1). Řešených podnětů na rok 2022 připadlo 166.

Počty kontrol ve složce OOL v roce 2022

Kontroly byly realizovány na lesních majetcích všech typů vlastnictví, a to zejména s akcentem na aktuální stav rozvoje kůrovců, asanaci dříví, jeho dopravu i situaci v přípravě obnovy lesů. Institut pokut a ukládání opatření k nápravě byl i tentokrát v hodnoceném roce využíván pouze v případech opakovaného a hrubého porušení zákonů.

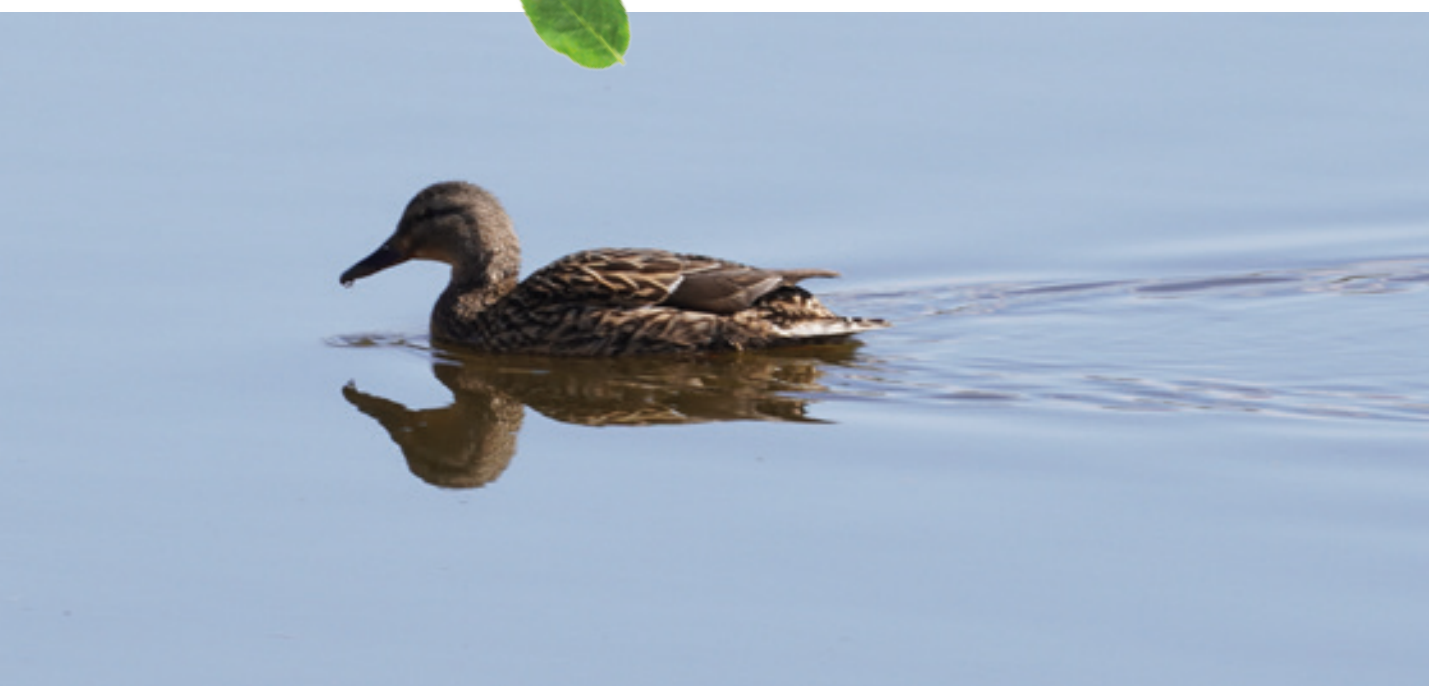
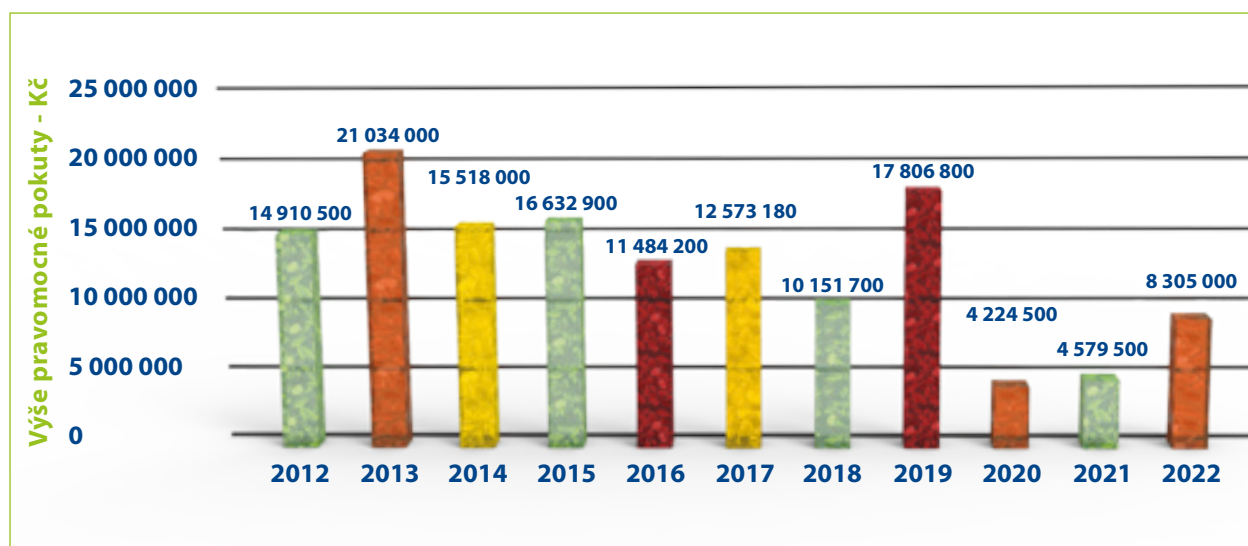
V rámci ostatní inspekční činnosti bylo vypracováno 444 vyjádření k EIA posudkům a 79 ostatních stanovisek a vyjádření jak pro fyzické a právnické osoby, tak pro orgány státní správy a Policii ČR.

V roce 2022 bylo v rámci správních a přestupkových řízení vydáno 84 rozhodnutí o uložení pokuty. Ve sledovaném období nabylo právní moci 80 rozhodnutí o pokutě, z toho 77 pokut vydaných ve sledovaném období a tři rozhodnutí o pokutě, která byla vydána v předešlém období. Celková výše pravomocných pokut činila 8 305 000 Kč (viz graf níže).

Na uložených pokutách se jednotlivá oddělení ochrany lesa podílela takto: Praha 3 000 000 Kč, České Budějovice 2 214 000 Kč, Plzeň 352 000 Kč, Ústí nad Labem 117 000 Kč, Hradec Králové 695 000 Kč, Havlíčkův Brod 223 000 Kč, Brno 1 390 000 Kč, Olomouc 15 000 Kč, Ostrava 159 000 Kč a Liberec 140 000 Kč.

Úhrn pokut za složku je o 3 725 500 Kč vyšší oproti roku 2021. Za příčinu lze uvést zvýšení počtu kontrol a nepříznivý stav lesů v důsledku kůrovcové kalamity a její likvidace.

Vývoj pravomocných pokut v letech 2012–2022

Delikty, za které byly výše zmíněné pokuty uloženy, jsou obdobné jako v předchozích letech a jsou jimi zejména přestupky za zanedbání ochrany lesa a opatření zabraňující rozvoji biotických činitelů, porušování předpisů při obnově lesů, poškozování pozemků určených k plnění funkcí lesa lesní dopravou, nepovolené zábory pozemků určených k plnění funkcí lesa, odpady a odpadky v lesích, neplnění uložených opatření k nápravě nezákonného stavu lesního majetku apod.

Za celou složku OOL byly v roce 2022 nejvyššími pravomocnými pokutami uloženy OOL Praha obci Souňov ve výši 2 500 000 Kč za nezákonné využívání lesní půdy, OOL České Budějovice uložilo společnosti ARBARO SE pokutu ve výši 1 500 000 Kč za nezákonnou těžbu dřeva a OOL Brno uložilo společnosti Supreme Store, s.r.o. pokutu ve výši 500 000 Kč za neprovedení řádné a včasné obnovy lesa v pěti katastrálních územích. Dále OOL Brno uložilo společnosti MatPres, s.r.o. též pokutu ve výši 500 000 Kč za ohrožení životního prostředí v lesích vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.

Ve sledovaném období byla rovněž vedena správní řízení o uložení opatření k nápravě, kdy bylo vydáno 57 správních rozhodnutí. Právní moci nabylo 59 rozhodnutí o uložení opatření k nápravě, z toho dvě rozhodnutí o opatření k nápravě byla vydána v předchozím období a ve sledovaném roce nabyla právní moci.

V hodnoceném roce byla vydána tři napomenutí v právní moci, z toho jedno u OI Havlíčkův Brod a dvě u OI Brno.

Podnětů orgánům státní správy bylo podáno sedm, z toho čtyři u OI České Budějovice, tři u OI Plzeň.

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2022 byl využíván institut výzev ke zjednání nápravy, a to v případech, kdy bylo zřejmé, že dojde k porušení právních předpisů nebo k méně závažnému porušení již došlo. Z hlediska vlivu na životní prostředí v lesích je zmíněný postup ve vztahu k vlastníkově lesa osvědčený a efektivnější oproti mnohdy zdoluhavému vedení správních řízení s nejistým, popřípadě opožděným výsledkem v neprospěch stavu lesa. Tento nástroj částečně nahrazuje správní řízení o opatření k nápravě a je využíván hlavně u drobných vlastníků lesů, kteří jsou tímto způsobem upozorněni na vzniklé nedostatky a povinnosti vyplývající z konkrétního právního předpisu. Teprve při nesplnění výzvy nebo při opakovaném porušení zákona je přistoupeno k přestupkovému řízení o pokutě nebo o opatření k nápravě. V hodnoceném roce bylo podáno jedno trestní oznámení.

4.5.2 Přehled plnění složkových úkolů

Složkovými úkoly pro rok 2022 byly:

- rozvoj biotických činitelů a poškozování lesů lesní dopravou,
- obnova lesních porostů s důrazem na plochy zničené kůrovcovou kalamitou.

Předmětným úkolům byla věnována pozornost v rámci všech typů kontrolních akcí (komplexní kontroly, specifické kontroly, šetření podnětů, kontroly plnění opatření k nápravě, úkony předcházející kontrole apod.), a to v rámci zákona o kontrole a v intencích vnitřních předpisů ČIŽP, zejména Metodického pokynu OOL č. 3/2014. Kontrolovány byly lesní majetky všech typů vlastnictví.

Z provedených kontrol lze shrnout tyto poznatky:

- V dozorované oblasti OI Praha došlo na území Středočeského kraje ke zmírnění kůrovcové kalamity. Nejhorší situace byla na ORP Votice a Vlašim. Do budoucna je vývoj a pokračování kůrovcové kalamity nejistý a závislý na klimatických podmínkách. Výskyt škůdce byl zaznamenán na majetcích všech forem vlastnictví. V roce 2022 nebyly primárně kontrolovány lesní majetky s výskytem kůrovce, a to hlavně z důvodu ak-

tivního přístupu jednotlivých vlastníků. Nicméně v rámci prováděných kontrol (např. komplexních) byla problematika boje proti biotickým činitelům (kůrovcům) sledována. Na všech kontrolovaných lesních majetcích probíhalo aktivní zpracovávání kůrovcového dříví a nebylo tedy důvodné zahajovat správné řízení. Motivací vlastníků lesů ke zpracovávání kůrovcového dříví byla, mimo jiné, přijatelná prodejní cena a dostupné těžební kapacity. Obecně je přístup k ochraně lesů proti biotickým škůdcům lepší u velkých vlastníků a státních lesů oproti drobným vlastníkům lesů.

- V rámci Jihočeského kraje OI České Budějovice z výsledku jednotlivých kontrol vyplynulo, že výskyt kalamitního podkorního hmyzu (kůrovců) - lýkožrouta smrkového, lýkožrouta lesklého - je i nadále na území Jihočeského kraje ve zvýšeném až kalamitním stavu. Nejvíce postiženými územími jsou oblasti ORP Tábor, Jindřichův Hradec, Milevsko. Kalamita pozvolna odeznívá na ORP České Budějovice, Prachovice, Strakonice, Vodňany. Zcela odezněla na ORP Dačice. V těchto místech došlo k významnému poklesu zastoupení smrkových lesních porostů všech věkových tříd. Z tohoto vyplývá, že kůrovcová kalamita přechází (či přešla) přes střední a severní část Jihočeského kraje z oblasti Kraje Vysočina do Plzeňského kraje. Na majetcích velkých vlastníků, LČR, s. p. a VLS ČR, s. p. byla problematika ochrany lesa věnována náležitá pozornost. Za stabilizovanou lze považovat situaci na území Národního parku Šumava. V případech drobných soukromých vlastníků, hospodařících v režimu lesních hospodářských osnov, vidí OOL největší problémy týkající se ochrany lesa, zvláště v oblasti ORP Jindřichův Hradec, Tábor, Milevsko. V několika případech daná zjištění byla řešena v přestupkovém řízení uložením pokut. OOL většinou řešilo opakované zanedbání povinností týkajících se kůrovců – pozdní zpracování kůrovcové hmoty, přes opakované výzvy odborných lesních hospodářů. U drobných vlastníků lesů jsou největší problémy s asanacemi a omezenými možnostmi získání zpracovatelských kapacit i odbytu. V případě ostatních kalamitních hmyzích škůdců je situace na území Jihočeského kraje stabilizovaná, výskyt je v základním stavu či nebyl vůbec zjištěn. V rámci kontrol nebyly zjištěny žádné významné škody působené těmito škůdci. V další části složkového úkolu týkajícího se obnovy mladých lesních porostů s důrazem na plochy zničené kůrovcovou kalamitou byla ve většině případů prodloužena lhůta pro zalesnění, stanovená opatřeními obecné povahy MZe. Z těchto důvodů ve správních a přestupkových řízeních byly řešeny pouze případy starých holin, vzniklých před kůrovcovou kalamitou. U novějších holin, vzniklých z kůrovcové kalamity, lze konstatovat, že vlastníci hospodařící dle LHP se snaží holiny zalesňovat průběžně, bez zbytečných odkladů, v dříve platných parametrech zalesnění a s nesníženými počty sazenic.
- V dozorovaném území OI Plzeň v průběhu celého roku 2022 bylo provedeno celkem 36 kontrolních akcí, z toho 16 v rámci komplexních kontrol. Ve správním řízení nebo v řízení o přestupku nebyl řešen žádný případ.
- V lesích Karlovarského a Ústeckého kraje OI Ústí nad Labem proběhlo k tématům složkových úkolů 20 neplánovaných kontrol.
- V Královéhradeckém a Pardubickém kraji OI Hradec Králové byl rozvoj biotických činitelů – kalamitních škůdců - sledován v rámci komplexních kontrol a při třech samostatných kontrolách zaměřených na kontrolu rozvoje škodlivého hmyzu. Větší rozšíření kůrovců a ohrožení okolních lesních porostů v důsledku šíření kůrovců bylo zjištěno převážně u drobných vlastníků lesa, kteří svůj lesní majetek nedostatečně kontrolují. Nicméně v průběhu roku byly řešeny také případy zanedbání ochrany lesa i u větších vlastníků lesa. Významné poškození smrkových porostů způsobují většinou společně působící lýkožrout smrkový, lýkožrout severský a lýkožrout lesklý. V rámci Královéhradeckého kraje byl zaznamenán mírný pokles populace kůrovců, zatímco v Pardubickém kraji - na jeho jihozápadní části území - byla populace stále na vysoké úrovni. V územní působnosti OI Hradec Králové jsou smrky nejvíce postiženy v pásu v okolí Dvora Králové nad Labem, Nové Paky a Broumovského výběžku, dále v okolí Nasavrku, Hlinska a Poličky. Jako významné je hodnoceno množství hynoucích borovic zejména v okolí Hradce Králové, Pardubic a Přelouče. Také v roce 2022 došlo na mnoha majetcích k překročení ročního etátu a tudíž docházelo ke zvýšenému pohybu těžké techniky po lesích, a to především z důvodu těžby kůrovcových stromů a jejich odvozu. Jako problémová je hodnocena skutečnost, že vlastníci lesa k asanaci kůrovcového dříví používají převážně odvoz dříví, doplněný o chemické ošetření dříví. Při výrazném nárůstu dopravovaného dříví tak vzniká tlak na maximální využívání dopravních prostředků. Přesto zjištěný stav cestní sítě odpovídal běžnému opotřebení a nebylo zjištěno významné poškození lesní půdy.
- V Kraji Vysočina OI Havlíčkův Brod je populační hustota škůdce (lýkožrout smrkový, lýkožrout severský, lýkožrout lesklý) v porostech stále velmi vysoká. Prozatím nedochází k dalšímu masivnímu šíření, zřejmě

také kvůli zlepšené vitalitě porostů. Aktuálně stále trvá postižení lokality ve Žďárských vrších a na Novoměstsku. Následuje oblast CHKO Železné hory, k relativně nejmasivnějšímu napadení a šíření dochází v oblasti západního okraje kraje, tzn. částečně na Pelhřimovsku a Pacovsku. Neutěšená situace zůstává v údolích podél větších vodních toků, např. řeky Sázavy na Ledčsku. Kontroly proto byly směřovány především do lokalit, kde lze prozatím proti kůrovci účinně zasahovat. Dalším problémem je mnohdy špatně vedená či dokonce chybějící evidence kalamitních škůdců tak, jak předepisuje příslušná vyhláška. Nebyl zjištěn významnější rozsah poškození pozemků určených k plnění funkcí lesa v souvislosti s těžební dopravními činnostmi. Lesní cesty vykazovaly povětšinou pouze běžné provozní opotřebení. Na některých úsecích lesních cest byly patrné jejich povýrobní úpravy a zpevnění za pomoci kameniva. Výskyt svodnic ve svažitých úsecích lesních cest byl spíše ojedinělý. Přístup vlastníků k tomuto problému se neliší od standardní situace a ve vlastním zájmu se tak snaží tyto škody minimalizovat.

- V Jihomoravském a Zlínském kraji OI Brno došlo ke dvěma rojením (*Ips typographus*), jarní rojení bylo intenzivnější jak v JM kraji, tak ve ZL kraji, jednalo se však o menší počet kůrovcovitých než v předešlých letech. Dá se to vysvětlit příznivějšími meteorologickými podmínkami a menší plochou atraktivních smrkových porostů. V porostech bylo plošně ustoupeno od používání obranných opatření a veškeré prostředky byly nasazovány na zpracování kůrovcové dřevní hmoty. Vzhledem k příznivému stavu na trhu s dřevem měli větší vlastníci snahu finančně pokrýt zalesnění kalamitních holin a sanovat škody na cestní síti. V důsledku dopravy značných objemů hmoty po kůrovcové kalamitě docházelo k degradaci především cest kategorie 3L. Vytlačené koleje po pojezdu těžebních a transportních prostředků byly zjištěny též na svážnicích a v plochách těžby, kdy ve dvou případech bylo zahájeno řízení s vlastníky lesních pozemků. Souhrnně však bylo konstatováno, že následně po těžbě dochází - zvláště pak u větších subjektů - k povýrobním úpravám cestní sítě. V některých případech je přistupováno k budování cestní sítě nové, případně k úpravě lesních svážnic (dříve označované jako lesní cesty 3L) na vyšší kategorii - lesní cesta 2L, a to zpevňováním povrchu a úpravou příkopů.

- OI Olomouc - dle zjištění učiněných zejména při komplexních kontrolách u jednotlivých vlastníků lesa lze sledovat snižování množství nahodilých těžeb kůrovcem napadených porostů. Příčinou jsou poněkud příznivější klimatické podmínky v minulém roce a skutečnost, že většina, pro kůrovce atraktivních porostů, již byla v nižších a středních polohách vytěžena. Na majetcích všeobecně zůstávají smrkové porosty zejména I. a II. věkové třídy, které jsou rovněž kůrovci napadány. V průběhu komplexních kontrol (lesy obecní, církevní a fyzických osob) nebyly zjištěny skutečnosti, na základě kterých by bylo nutno vést správné řízení. Ve struktuře nahodilých těžeb poklesl poměr vytěženého kůrovcového dříví ve prospěch nahodilých těžeb způsobených klimatickými činiteli, zejména bořivým větrem. Jednou z příčin je narušení stability lesních porostů vlivem vytěžení velké části kůrovcem napadených smrků. V průběhu inspekčních šetření, která byla prováděna bez přítomnosti vlastníků lesa, byly zjištěny nedostatky v souvislosti s kůrovci. Jednalo se o zjištění učiněná v poslední čtvrtině roku, mimo období aktivity škůdce. Vlastníkům lesa bylo zasláno 16 výzev ke kontrole lesa a zpracování kůrovcem napadeného dříví. Plnění bude kontrolováno na začátku roku 2023 tak, aby nedošlo k šíření škůdce.

Problematika poškození lesů lesní dopravou byla šetřena souběžně s šetřením poškození lesa kůrovci. Lze konstatovat, že vlivem zpracování kůrovcového dříví a jeho odvozu došlo ke zhoršení stavu cestní sítě. Větší vlastníci lesů postupně provedli opravy cestní sítě, horší je situace v lesních komplexech, kde je větší množství drobných vlastníků lesa.

Obnova lesa, a to i na velkých kalamitních holinách nad pět hektarů, probíhá především přímou výsadbou cílových klimaxových dřevin, které vyžadují růst pod podrostem. Týká se to především buku, „smrkové monokultury se na mnoha místech přeměnily na monokultury bukové“.

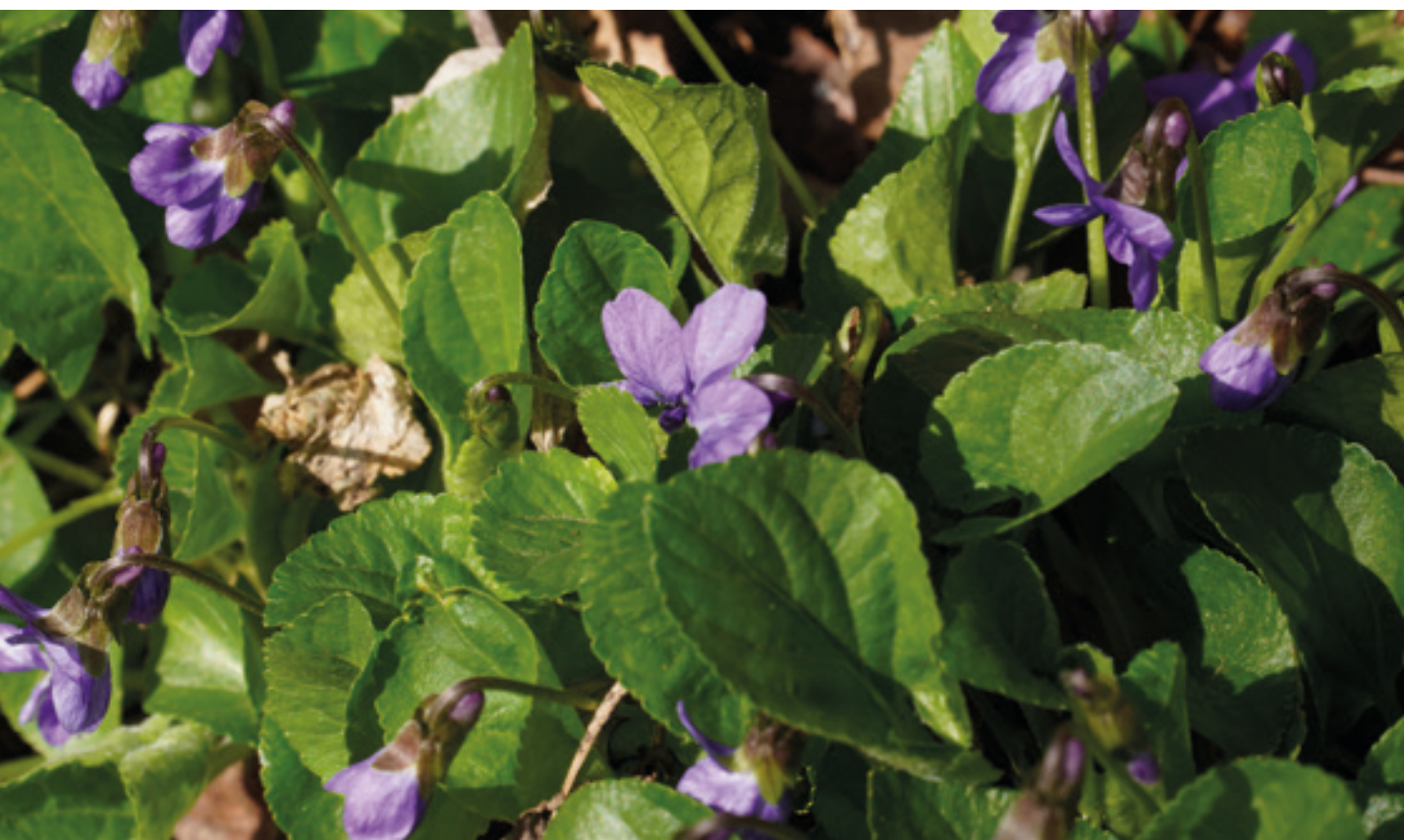
- V rámci činnosti OI Ostrava byl úkol „Rozvoj biotických činitelů a poškození lesní dopravou“ prověřován v rámci osmi kontrolních akcí, a to zčásti nebo zcela zaměřených na kůrovce nebo ochranu lesního půdního fondu po lesní dopravě. Za nevhodná a nedostatečná opatření proti vývoji, působení a šíření kůrovců byly v přestupkovém řízení uloženy dvě pokuty v celkové výši 8 000 Kč příkazovými bloky na místě. Obnova mladých lesních porostů byla předmětem 11 kontrolních akcí. Za nevhodnou nebo nedostatečnou obnovu byly v přestupkových řízeních uloženy dvě pokuty v celkové výši 2 000 Kč příkazovými bloky na místě. U pokalamitních ploch byla v roce 2022 uložena jedna pokuta příkazovým blokem ve výši 5 000 Kč.

- U OI Liberec bylo při kontrole složkového úkolu zjištěno celkem cca 450 m³ včas nezpracovaného kůrovcového dříví, které nebylo důvodem správních řízení, ale řešilo se upozorněním na nutnou asanaci a následnou ochranu. Dle požerků se na škodách podílel zejména lýkožrout smrkový (cca 80 %), zbytek (cca 20 %) připadá na lýkožrouta lesklého. Největší škody způsobených kůrovci byly zjištěny v polohách do 500 m nad mořem. U většiny vlastníků lesa nebyly zjištěny závažné škody v lesích způsobené lesní dopravou. Bylo zasláno 23 sdělení s upozorněním vlastníkům lesa na nutnost asanace kůrovcového dříví a úpravu lesních cest. Ve většině případů byly zjištěné nedostatky odstraněny. V několika případech plánované kontroly zapůsobily jako preventivně výchovný efekt ČIŽP. Po oznámení termínu komplexní kontroly si vlastníci lesa v rámci nahodilých těžeb vyřešili případné nedostatky v lese, což bylo patrné při venkovních pochůzkách v rámci kontrol. Lze předpokládat, že velké množství škůdce přezimuje v hrabance, protože na stojícím i vytěženém napadeném dříví na skládkách mnohdy kůrovci dokončili vývoj a stromy opustili.

4.5.3 Přehled plnění specifických úkolů

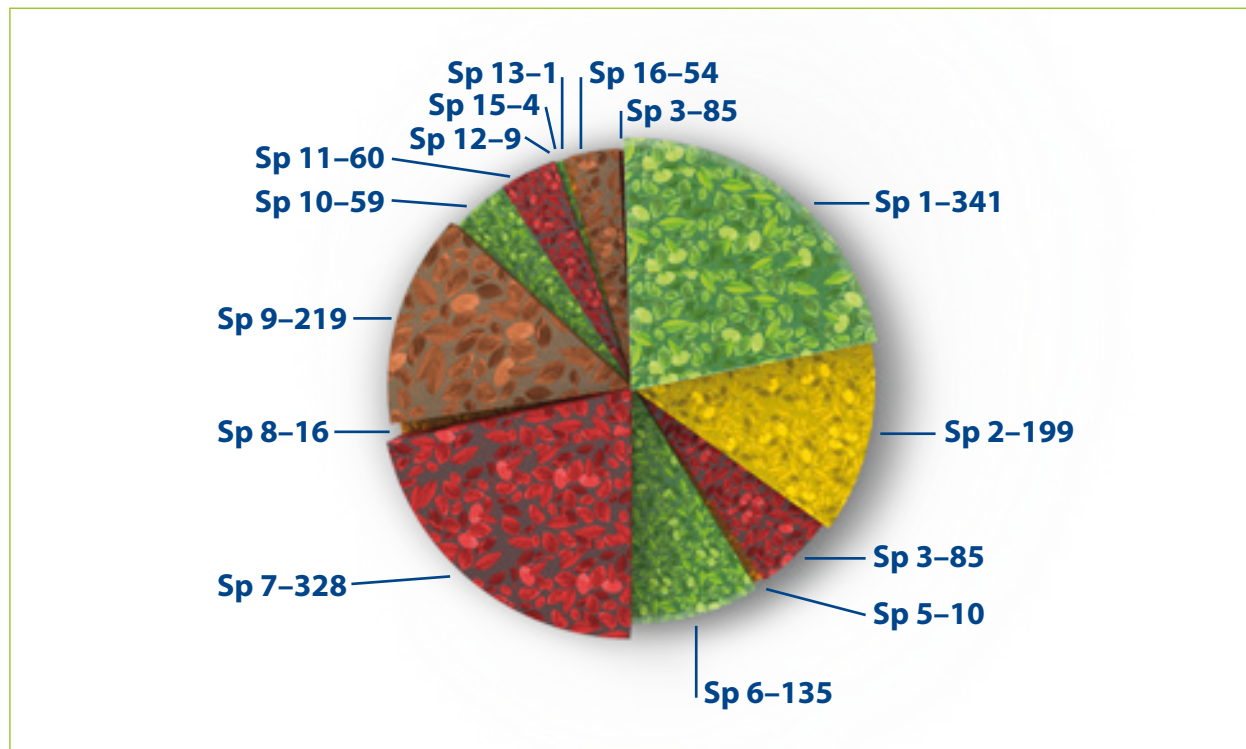
Při plánovaných a neplánovaných kontrolách bylo z úrovně OOL OI kontrolováno 15 témat:

Zkratky kontrolních témat	Témata kontrol	Počty kontrol
Sp 1	Komplexní kontrola	341
Sp 2	Rozvoj biotických činitelů	199
Sp 3	Škody zvěří	85
Sp 5	Používání biologicky odbouratelných olejů a hydraulických kapalin	10
Sp 6	Poškození lesů těžbou, přibližováním, narušením stability porostů	135
Sp 7	Ochrana PUPFL včetně využívání okolí dobývacích prostorů	328
Sp 8	Uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu	16
Sp 9	Obnova lesních porostů včetně porostů po nezákonných těžbách	219
Sp 10	Dodržování závazných ustanovení LHP a LHO	59
Sp 11	Plnění opatření k nápravě ze správních rozhodnutí	60
Sp 12	Ochrana lesního půdního fondu – rekreační aktivity	9
Sp 13	Ekologická újma v lesích	1
Sp 15	Zalesnění zemědělského půdního fondu	4
Sp 16	Výchovné zásahy v porostních skupinách do 40 let věku	54
Sp 17	Kontroly ve spolupráci s OOP podle zákona č. 114/1992 Sb.	5

Výše uvedená četnost prověřování specifických úkolů nekorresponduje s celkovým počtem kontrol z důvodů praxe, kdy mnohé kontroly obsahují i několik specifických témat současně. Je tomu tak zejména u komplexních kontrol, které jsou zaměřeny na všechna témata (aktuální na kontrolovaném majetku). V roce 2022 tak byly specifické úkoly kontrolovány při 1 525 kontrolách, z nich 341 tvořily kontroly komplexní – viz graf.

Přehled počtu kontrol dle tematického zaměření

4.5.4 Významné případy

OI Praha

Pražský inspektorát uložil pokutu společnosti BEST Market s.r.o. za nesplnění uloženého opatření k nápravě. Předmětná společnost v roce 2020 zakoupila lesní pozemky v k. ú. Kouřim, přičemž vzápětí na nich vykácela porost mladší 80 let a navezla na místo stavební buňky, materiál (štěrka, izolační hmotu, ...), osobní věci a vybavení domácnosti (např. židle, stůl, sprchový kout, vířivka apod.). Celkový zábor lesních pozemků činí 0,08 ha. ČIŽP společnosti BEST Market s.r.o. příkazem uložila opatření k nápravě spočívající ve vyklizení uvedených věcí a v zalesnění vytvořené holiny. V roce 2021 byla společnosti BEST Market s.r.o. uložena pokuta za provedení výše uvedených činností (240 000 Kč), v roce 2022 jí byla po provedeném společném řízení za přestupek nejzávažnější, tj. přestupek dle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 282/1991 Sb., uložena pokuta 290 000 Kč.

OI České Budějovice

Kontrolou v prosinci roku 2021 a v lednu roku 2022 ve spolupráci s UHUL byla zjištěna porušení právních předpisů týkající se uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin do oběhu. Kontrolovaný subjekt byl v proběhlém přestupkovém řízení uznán vinným, že uvedl do oběhu reprodukční materiál u 83 439 sazenic jedle bělokoré, jedle obrovské, dubu letního, smrku ztepilého. A to s průvodními listy obsahujícími nesprávné údaje, protože množství prodaného reprodukčního materiálu přesáhlo množství materiálu, který mohl z nakoupených sazenic a osiva dle klíčivosti a počtu semen vypěstovat a prodat. Proto byly v předaných průvodních listech sadebního materiálu zřejmé nesprávnosti. Pro tento sadební materiál nemohly být průvodní listy vydány. Reprodukční materiál tak byl vydán s fiktivními průvodními listy. Původ tohoto sadebního materiálu není prokázán. Uložená pokuta ve výši 250 000 Kč nabyla právní moci dne 13. 6. 2022 po proběhlém odvolacím řízení.

OI Plzeň

Společnosti Holz-Krieg GmbH byla uložena pravomocná pokuta ve výši 352 000 Kč za nesplnění uloženého opatření k nápravě ve věci neprovedení potřebných opatření, která by vedla k obnově lesa zalesněním u vzniklých holin na redukované ploše 3,52 ha v k. ú. na území ORP Horažďovice, ORP Domažlice a ORP Horšovský Týn.

OI Ústí nad Labem

V roce 2018 byla vytěžena plocha cca 0,75 ha v katastrálním území Čerčeniště. V roce 2022 byla v březnu provedena kontrola zalesnění, i přes informování o zahájení kontroly se vlastník kontroly nezúčastnil. Bylo zjištěno neprovedené zalesnění a po dotazu na orgán SSL Ústí nad Labem prokázáno, že nebyla podána žádost o prodloužení lhůty na zalesnění a zajištění. Následně byl vydán příkaz v přestupkovém řízení o pokutě 75 000 Kč. Kontrolovaná fyzická osoba podala odpor a nechala se zastupovat advokátní kanceláří. Poté bylo vydáno rozhodnutí o pokutě ve stejné výši a prostřednictvím advokátní kanceláře se vlastník lesa znovu odvolal. Na počátku roku 2023 bylo odvolání postoupeno odvolacímu orgánu.

OI Hradec Králové

Při kontrole na lesním majetku obce Hodonín bylo zjištěno velké množství stojících neasanovaných kůrovcových souší, kde ukončil svůj vývoj kalamitní podkorní hmyz. Odtud se rozšířil do okolních smrkových porostů. Vlastník lesa tak zanedbal provádění nahodilé těžby a způsobil napadení smrčů v okolí nezpracovaného kůrovcového dříví. Neprovedením včasné asanace napadeného dříví došlo k ukončení vývoje kůrovce a vyrojení nové generace do okolních lesních porostů. V období mezi ukončením kontroly a vydáním rozhodnutí se starosta obce Hodonín začal o stav lesa aktivně zajímat. Před vydáním rozhodnutí ČIŽP dodal na množství vytěženého dřeva ode dne kontroly faktury z prodeje kulatiny a též fakturu za opravu lesní cesty, kde došlo ke zvýšenému pohybu těžké techniky. ČIŽP všechny tyto faktory zohlednila a stanovila výši pokuty na 550 000 Kč. Obec Hodonín nevyužila své možnosti se odvolat a sankce nabyla právní moci v plném rozsahu.

Stojící neasanové kůrovcové souše v obecních lesích obce Hodonín u Nasavrky

Vytěžené křovcové dříví (již opuštěné podkorním hmyzem) v obecních lesích obce Hodonín u Nasavrk

OI Havlíčkův Brod

Obec Ovesná Lhota ohrozila životní prostředí tím, že neoprávněně provedla úmyslnou těžbu lesa mladšího 80 let a zároveň přiřadila holou seč k nezajištěným porostům. Obci byla uložena pokuta podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona o inspekci ve výši 60 000 Kč. Provedením mýtní úmyslné těžby byla vytvořena souvislá nezajištěná plocha o velikosti cca 2 ha.

Neoprávněná úmyslná těžba lesa mladšího 80 let, vznik nezajištěné plochy o velikosti 2 ha v k. ú. Ovesná Lhota

Ol Brno

Společnosti Supreme Store, s.r.o. byla uložena pravomocná pokuta ve výši 500 000 Kč za přešůpek ohrožení životního prostředí vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů, kterého se společnost dopustila tím, že na svých lesních majetcích v pěti katastrálních územích (celkem 25 parcel) neprovedla řádnou a včasnou obnovu lesa na souhrnné ploše cca 5,87 ha.

Ol Olomouc

V roce 2022 nebyl oddělením ochrany lesa řešen žádný významný případ.

Ol Ostrava

V roce 2022 bylo nejzávažnějším případem přestupkové řízení s Capital group SERVICE s.r.o., a to za neuvedení holin starších dvou let do zalesněného stavu a neprovádění včasné a dostatečné ochrany půdního krytu před vodní erozí v k. ú. Dolní Lomná (Moravskoslezské Beskydy, oblast Jablunkovska), neodstranění technologií pro zasněžování tzv. „modré sjezdovky“ ski areálu Armáda, („modrá sjezdovka“ není povolena žádným z dotčených správních orgánů). Dne 30. 6. 2022 bylo vydáno rozhodnutí o uložení pokuty ve výši 2 400 000 Kč. Odvolání bylo spolu se spisem předáno odvolacímu orgánu, který rozhodnutí ČIŽP zrušil a vrátil věc k novému projednání.

Plocha s neprovedenou včasnou obnovou lesa v k. ú. Drahonín

Ol Liberec

Vlastník lesních pozemků Land Value, a.s. je vinen tím, že neprováděl důslednou ochranu lesních pozemků proti buření a škodám zvěří na ploše 1,80 ha. Nečinností vlastníka tak došlo ke škodám zvěří okusem na smrku, javoru, jeřábu, buku, dubu a k rozšíření buřene, která potlačovala přirozenou obnovu lesních dřevin. Obviněný jako vlastník lesa neplnil svou povinnost provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les. Vlastník se tak dopustil přestupku, za který mu byla uložena pokuta ve výši 90 000 Kč.

4.5.5 Závěry kontrolní činnosti

Na úrovni složky ochrany lesa se mírně zlepšila personální situace oproti předešlému roku.

Činnost OOL ČIŽP v roce 2022 již nebyla ovlivněna koronavirovou pandemií. Počet kontrolních akcí se zvýšil na 1 072 kontrol. Celková výše pravomocných pokut překonala rok 2019 i 2020 a částka se přibližuje průměrným hodnotám za poslední dekádu. Vlastníky byla zanedbávána opatření zabraňující rozvoji biotických činitelů, porušovány předpisy při obnově lesů, poškozovány pozemky určené k plnění funkcí lesa lesní dopravou, nepovolené zábory pozemků určených k plnění funkcí lesa a neplnění uložených opatření k nápravě nezákonného stavu lesních majetků. Vedle problémů v ochraně lesů před hmyzími škůdci je prakticky setrvalá problematika v podobě neoprávněných záborů na lesní půdě, neoprávněná využívání lesní půdy k jiným účelům než pro plnění funkcí lesa, ukládání odpadů a terénní úpravy v lesích.

Samotné kontrolní postupy jsou stále ovlivněny faktory, které přetrvávají z minulosti, tj. kontrolní postupy jsou složitější vzhledem ke komplikovanému zjišťování stavu věci, kdy vlivem rychle se měnící situace chybí relevantní podklady a také následná přestupková řízení jsou stále náročnější vzhledem k tomu, že některé případy vyžadují podrobnější znalost další legislativy, a to především na úseku stavebního zákona či odpadového hospodářství.

I přes pomalu ustupující kůrovcovou kalamitu lze konstatovat, že stávající hospodaření v lesích je u většiny vlastníků lesů na dobré úrovni, s viditelnou snahou podnikat včasná opatření omezující negativní vliv na les a lesní půdu. Velmi se osvědčilo periodické monitorování v rizikových oblastech a kontrola plnění uložených opatření k nápravě. Pozitivně lze hodnotit i osvětovou činnost v podobě informování vlastníků lesů o jejich povinnostech.

Z pohledu předpokládaného vývoje v roce 2023 lze očekávat, že předpokladu příznivého vývoje teplot a srážek, zpomalení šíření kůrovců. Avšak i s ohledem na tuto skutečnost je zapotřebí snahy o eliminaci kůrovcové kalamity zachovat, a to především včasným zpracováním aktivních kůrovcových stromů. Vážný problém hrozí v podobě navyšujícího se poškození nově vznikajících lesních porostů zvěří.

Jako důležité vnímáme prohlubování spolupráce s místně příslušnými orgány státní správy lesů a ÚHÚL.

Významným posunem inspekční činnosti je v posledních letech prohlubování znalostí a využívání GNSS přijímačů, které zvyšují přesnost sbíraných dat inspektory a tím i obhajitelnost výsledků kontrolní činnosti před odvolacím orgánem nebo soudem. Velice slibný přijímač GNSS je Zenith06, který udává polohovou přesnost RTK 2 cm + 1 ppm a svislou přesnost RTK 3 cm + 1 ppm.

Stále aktuálně velkým problémem při inspekční činnosti je obtížná vymahatelnost práva, zejména v souvislosti s přijetím zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Například prokazování subjektivního zavinění fyzické osoby.

Novým trendem v kontrolní činnosti bude průběžná kontrola poškození lesních porostů, u kalamitních ploch pak přijetí opatření k jejich minimalizaci, jakož i monitoring poškození PUPFLu na plochách po těžbě a dopravě dřeva. V těchto případech se předpokládá úzká spolupráce s místně příslušnými orgány Státní správy lesů.

4.6 Účast ČIŽP na řešení havárií v roce 2022

Centrální evidence havárií na vodách v roce 2022

Podle zákona o vodách vede ČIŽP od roku 2002 centrální evidenci havárií. V roce 2022 bylo do této evidence zapsáno 210 havárií, které naplnily ve své skutkové podstatě definici havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách. Během roku 2022 byly ČIŽP nahlášeny další havárie, které nebyly začleněny do centrální evidence havárií z důvodu nevýznamného rozsahu bez dopadu na jakost vod.

Havárie způsobené dopravou zaznamenávají každoroční pokles. V roce 2022 jich bylo evidováno 50, což představuje 24 % z celkového počtu případů. Úhyn ryb byl v tomto roce průvodním jevem ve 41 případech, což představuje 19 % z celkového počtu.

Ke znečištění podzemních vod došlo v sedmi případech, ve dvou dalších došlo současně ke znečištění podzemních i povrchových vod.

Původce havárie byl znám v 89 případech.

Rozdělení havárií podle příčin v roce 2022

Příčina havárie	Počet havárií	%
lidský faktor	51	24,3
technický faktor	19	9,0
lidský + technický faktor	24	11,4
přírodní faktor	31	14,8
lidský + přírodní faktor	5	2,4
lidský + technický + přírodní faktor	3	1,4
nezjištěna	77	36,7
CELKEM	210	100

Rozdělení havárií podle uniklých látek v roce 2022

Skupina látek	Počet havárií	%
ropné látky	103	49,1
odpadní vody	17	8,1
chemické látky mimo těžkých kovů	15	7,1
kaly a nerozpuštěné látky	5	2,4
zemědělská činnost	4	1,9
potravinářské produkty	4	1,9
kyslíkový deficit	15	7,1
ostatní látky	5	2,4
nezjištěna	42	20,0
CELKEM	210	100

4.7 Integrované agendy

Základem činnosti ČiŽP v rámci integrovaných agend je Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC - Integrated Pollution Prevention and Control). Jedná se o preventivní a progresivní způsob regulace průmyslových a zemědělských činností ve vztahu k životnímu prostředí, který je nadstavbou separátního složkového přístupu a strategie koncových technologií. Ty odstraňovaly vzniklé znečištění na výstupu převážně pomocí odlučovačů, filtrů či jiných čistících zařízení, což často vedlo vzhledem k ochraně ŽP jako celku jen k přenosu znečištění z jedné složky ŽP (ovzduší, odpady, voda) do druhé. Hlavní důraz IPPC klade jak na prevenci, kdy se zabráňuje znečištění ŽP již před jeho vznikem volbou vhodných výrobních postupů a technologií, tzv. nejlepších dostupných technik (BAT – Best Available Techniques), tak využíváním látek, co nejvíce k ŽP šetrných.

Tento integrovaný přístup k ochraně ŽP jako celku je na Inspekci za koordinace a spolupráce zkušených inspektorů specializovaných na tyto agendy, tzn. koordinátorů integrovaných agend (**KIA**), zabezpečován odbornými složkami technické ochrany ŽP Inspekce (ochrana ovzduší, odpadové hospodářství a ochrana vod).

Základem v této oblasti je činnost dozorová (kontrolní). Další podstatnou a preventivní je činnost nedozorová spočívající např. ve vydávání odborných vyjádření Inspekce (v rámci EIA, IPPC, EMAS atd.).

4.7.1 Právní základ činnosti v oblasti integrovaných agend

Inspekce v oblasti integrovaných agend zajišťuje výkon státní správy, který je na ni delegován právními předpisy na ochranu ŽP, v platném a účinném znění a přímo účinnými nařízeními EU, zejména zákony:

- č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o IPPC“),
- č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IRZ“),
- č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů,
- č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP a o změně některých souvisejících zákonů,
- Nařízením Evropského parlamentu a rady (ES) č. 166/2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR – European Pollutant Release and Transfer Register).

4.7.2 Přehled plnění úkolů v oblasti integrovaných agend, dozor (kontroly)

Plnění plánu (programu) kontrol OI

Rozeznáváme dva dokumenty: „**Plán kontrol IPPC zařízení**“ - ten dle stanovené rizikovosti zařízení obsahuje četnost kontrol na místě u každého zařízení s platným integrovaným povolením (IP) a kterou odbornou složkou ochrany životního prostředí bude kontrolováno. Je tříletý na pevné období, každoročně aktualizovaný a dále z něj rozpracovaný konkrétní „**Program běžných kontrol**“, který je obdobou plánů odborných technických složek ochrany životního prostředí a koresponduje s nimi.

Plán kontrol byl tedy zpracován na základě **stanovení rizikovosti zařízení**, na období tři let, tj. **2020 až 2022**, čímž navázal na plány pro období 2014–2016 a 2017–2019 a byl **aktualizován pro rok 2022** pro **1 496 aktivních IPPC zařízení s IP**. Plán kontrol též reflektuje (zahrnuje) složkové úkoly odborných oddělení.

Plán (program) kontrolní činnosti byl v roce 2022 v případě potřeby operativně pozměněn, došlo k přesunu kontrolovaných subjektů mezi pololetími nebo náhradám.

Již při plánování byly využity zkušenosti z předchozího roku a kontroly přednostně provedeny za účelem dodržení tříletého cyklu a dále nasměrovány v co největším počtu do období s maximální minimalizací možných překážek. Zařízení, kterým v daném roce končilo toto období, byla kontrolována přednostně. Snaha byla o minimalizaci případného posunutí kontrol na zařízeních za rámec tříletého cyklu s ohledem na to, že nebyl znám vývoj situace ohledně covid-19.

Plán (program) kontrol OI v rámci integrovaných agend **byl ve stanoveném počtu dodržen** (data viz dále).

Integrované agendy celkem - svodná data za Inspekci

Činnost odborných složek Inspekce v rámci integrovaných agend jimi přímo prováděná nebo spoluúčast je zejména zahrnuta v předcházejících bodech (4.1, 4.2, 4.3 a příp. 4.4 – 4.6) této 4. části Výroční zprávy – Činnost ČÍŽP za rok 2022 podle složek.

Prioritou kontrol zařízení v působnosti **zákona o IPPC** je akceptování ustanovení daných zejména § 19 b, § 20 b, § 34 a § 37 tohoto zákona, v rámci implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích ze dne 24. 11. 2010. Dle těchto ustanovení je mimo jiné třeba dodržet dobu mezi dvěma kontrolami na místě (jeden až tři roky dle rizikovitosti zařízení). Tímto jsou kladeny značné nároky na frekvenci a rozsah kontrol i na další činnost Inspekce v této oblasti.

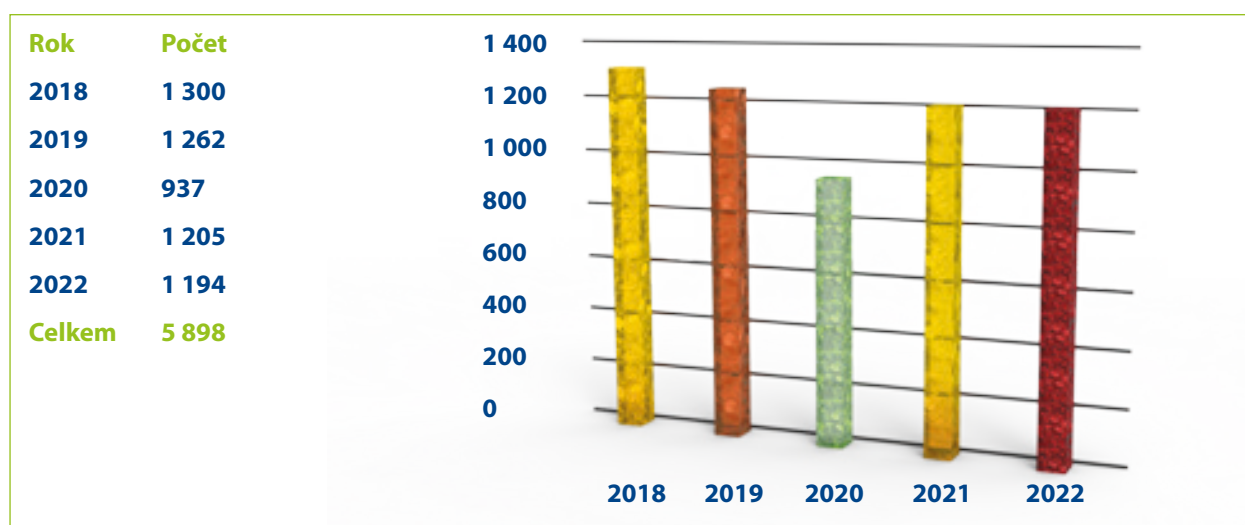
Program všech kontrol v rámci integrovaných agend na rok 2022, který byl zpracován na základě Plánu kontrol, byl stanoven na **1 026** zařízení. Reálně bylo Inspekcí v roce 2022 **provedeno 1 194** kontrol. Zde je započteno i provedení mimořádných kontrol zejména na základě podnětů, mediálních kauz, na základě havárií nebo nestandardního provozu, ale i případné provedení opakovaných kontrol na stejných zařízeních, např. při závažném porušení závazných podmínek IP (cca 13 %). **Program byl splněn.**

Celkem Inspekce v rámci své působnosti **v oblasti integrovaných agend** v roce 2022 provedla tedy **1 194** kontrol, bylo zahájeno **133** správních/přestupkových řízení, vydáno bylo **128** rozhodnutí a příkazů a na základě celkem **129** rozhodnutí v právní moci (i z minulých období) byly uloženy pokuty v souhrnné výši **12 703 000 Kč**. Z toho nabyla právní moc dvě rozhodnutí o napomenutí a jedno rozhodnutí o omezení činnosti provozu zařízení.

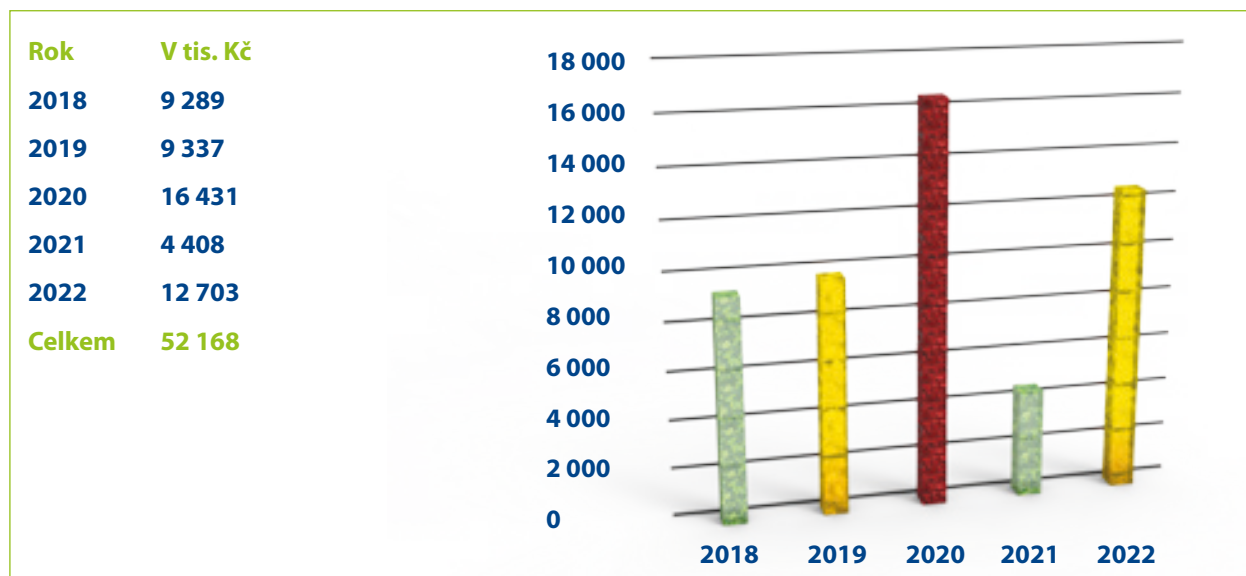
Rozmezí výše uložených pokut v právní moci se vzhledem k integrovaným agendám pohybovalo **od 3 000 Kč do 3 000 000 Kč** (pravomocně uložené společnosti OPIMO TRADE s.r.o., provozující zařízení „Nová lisovna – Kovárna 5“, Dubí u Kladna).

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci, svodně za integrované agendy, v tomto období činila cca **100 000 Kč**.

Kontroly OI v rámci IA 2018-2022

Pokuty Ol v rámci IA 2018-2022

Integrovaná prevence (zákon č. 76/2002 Sb.) - svodná data za Inspekci

Program běžných kontrol v rámci integrované prevence (zákon č. 76/2002 Sb.) na rok 2022, který byl zpracován na základě Plánu kontrol, byl stanoven na **689** zařízení.

V oblasti integrované prevence (zákon č. 76/2002 Sb.) provedla Inspekce v rámci své působnosti v roce 2022 celkem **778** kontrol na IPPC zařízení - **Program běžných kontrol byl splněn**. Na základě těchto kontrol bylo zahájeno **124** správních/přestupkových řízení, vydáno **119** rozhodnutí a příkazů a na základě celkem **120** rozhodnutí v právní moci (i z minulých období) byly uloženy pokuty v souhrnné výši **12 523 000 Kč**. Z toho nabyla právní moc dvě rozhodnutí o napomenutí a jedno rozhodnutí o zastavení činnosti provozu zařízení.

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci v tomto období v rámci integrované prevence činila cca 117 600 Kč.

Hlavní kontrolní zjištění

Inspekce kontrolami zjistila porušení právních předpisů na ochranu ŽP a neplnění závazných podmínek provozu IP, která se zejména týkala např.:

● **ochrany vod:**

vypouštění odpadních vod bez povolení či po uplynutí jeho platnosti,

nadlimitní vypouštění odpadních vod všeho druhu,

neoznamování plánovaných změn v provozu zařízení,

překročení povoleného množství odběru podzemních či povrchových vod,

nakládání se závadnými látkami na vodohospodářsky nezabezpečené ploše,

neaktualizování havarijního plánu,

neprovedení monitoringu (např. průsakových vod skládky před jejich odvozem na ČOV, kvality vod v kontrolních vrtech),

neprovedení zkoušek těsnosti.

- **ochrany ovzduší:**

překročení emisí polutantů (např. oxidy uhelnatý, siřičitý),

obtěžování zápachem,

nepoužívání biotechnologických přípravků,

neprovedení monitoringu skládkového plynu či porušení provozního řádu spočívající i v netěsnostech nebo nenapojení plynosběrných studní skládky (na kogenerační jednotku).

- **hospodaření s odpady:**

netřídění odpadů,

nesprávné nakládání s nebezpečnými odpady (odpad podobný komunálnímu), předání odpadu neoprávněné osobě, nevedení evidence, chybná hlášení o produkci a nakládání s odpady, neohlášení přenosu látek v odpadech, nedostatečné dokladování kvality přijímaných odpadů (odpadních olejů) u NO,

ukládání na tělese skládky i jiných odpadů než povolených,

nedostatečné vyplňování základních popisů u přijímaných odpadů, nezajištění měření prašnosti skládky,

kontaminace povrchu volně rostlého terénu např. umístěním autovraků obsahujících nebezpečné součásti mimo demontážní halu,

neprovozování dle provozních řádů (technické podmínky provozu aj.) atd.

- **nesplnění ohlašovací povinnosti dle zákona o IPPC:**

změn IP,

zpráv o plnění závazných podmínek IP,

přenosů (přesprahových) či úniků látek,

mimořádných situací,

neohlášení měření v požadovaném termínu.

- **dalších porušení:**

nesoulad schválených dokumentů s popisem zařízení,

překročení povolené kapacity zařízení,

nesplnění podmínek stanovených pro likvidaci zařízení,

provoz bez IP.

Samostatnou kapitolou průběžně zůstává problematika změn složkových zákonů a jejich promítnutí do IP.

Integrovaný registr znečišťování (zákon č. 25/2008 Sb.) - svodná data za Inspekci

Z hlediska dodržování zákona o **IRZ** bylo v roce 2022 Inspekcí zkontrolováno **298** provozoven, z toho v rámci integrovaných kontrol (dle zákona o IPPC) bylo provedeno **281** kontrol, **17** kontrol IRZ bylo samostatných. Naplánováno bylo **263** kontrol, zkontrolováno **281** – **plán splněn**. Celková částka uložených pokut v právní moci za nedodržení ohlašovacích povinností do IRZ činila **180 000 Kč**. Při počtu 9 pravomocných rozhodnutí byla průměrná výše pokuty **20 000 Kč**.

Ukládané sankce se stejně jako v předchozích letech pohybovaly v dolní hranici zákonného rozpětí, které je max. do 500 000 Kč, a to **od 3 000 Kč do 90 000 Kč** (Zařízení na výrobu cementového slínku, provozovatel CEMEX Czech Republic, s.r.o., Prachovice).

Porušení v oblasti IRZ se týkala zejména nepodání hlášení do ISPOP v zákonném termínu nebo vůbec. Dále se porušení týkala ohlášení nesprávných údajů, neohlášení přenosů odpadů či znečišťujících látek v odpadech.

Je téměř pravidlem, že velcí provozovatelé zařízení (např. s vydaným IP) plní povinnosti dané příslušnou legislativou podstatně lépe než ostatní subjekty, zejména např. malé a střední zemědělské provozy a zařízení. Na základě kontrolní činnosti Inspekce v oblasti IRZ lze ale konstatovat, že se celkově povědomost o povinnostech vyplývajících z příslušné legislativy a i její dodržování stále lepší.

Ekologická újma (zákon č. 25/2008 Sb.) - svodná data za Inspekci

Přestupkové řízení ve vazbě na zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů zatím nebylo zahájeno žádné.

V roce 2022 Inspekce provedla celkem **118** kontrol dodržování zákona o předcházení ekologické újmy. Plán **74** kontrol byl splněn. Předložena byla základní hodnocení rizika. **Přestupek nebyl spáchán žádný.**

Inspekce nadále řešila v rámci své činnosti osm podnětů, které směřovaly na potenciální vznik ekologické újmy v jedné lokalitě v Jihomoravském kraji, v jedné lokalitě ve Středočeském kraji a šesti lokalitách v rámci Olomouckého kraje. Všechna tato podání byla řešena podle zákona o ekologické újmy, kdy došlo k zahájení správního řízení na žádost podatele k uložení nápravných opatření podle tohoto zákona ve věci odstranění následků možné ekologické újmy.

V rámci lokality v Jihomoravském kraji s přesahem do Olomouckého kraje inspekce řešila v jednom řízení 3 žádosti o uložení nápravných opatření k odstranění pravděpodobné ekologické újmy způsobené havárií na řece Bečvě v září 2021. Řízení v roce 2022 nebylo ukončeno.

Podněty v rámci Olomouckého kraje směřovaly na potenciální vznik ekologické újmy na šesti lokalitách (konkrétně se jednalo dvakrát o lokalitu Velké Vrbno, dvakrát o lokalitu ve Stříbrnicích, dále v Chrasticích a Hynčicích pod Sušinou). Na třech lokalitách došlo k zastavení řízení (jedna lokalita Stříbrnice, Hynčice pod Sušinou a Velké Vrbno). U dalších lokalit probíhá ve spolupráci s dalšími orgány státní správy ke zjišťování, zda k ekologické újmě mohlo dojít.

Na odvolacím orgánu je předáno zastavení řízení o uložení nápravných opatření ve věci odstranění následků možné ekologické újmy na druhé lokalitě ve Stříbrnicích a také rozhodnutí o zamítnutí návrhu předběžného opatření ze strany podatele podnětu, kterým navrhoval vydat předběžné opatření na lokalitě Velké Vrbno (vodní nádrž).

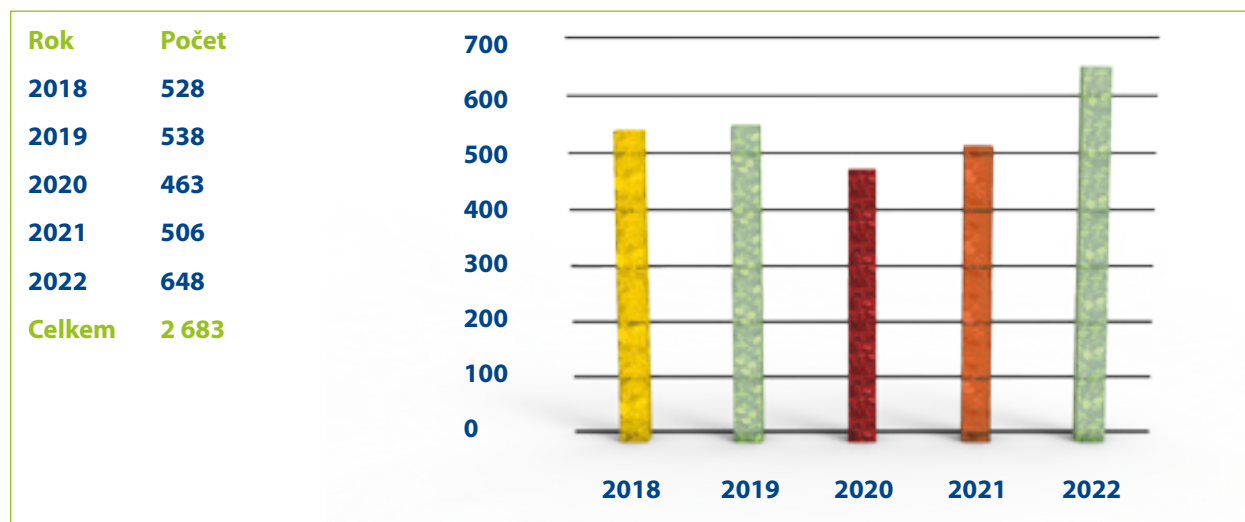
Oddělení integrovaných agend – OIA (KIA)

Specializovaní koordinátoři integrovaných agend (**KIA**), oddělení integrovaných agend ČIŽP (**OIA**) za úzké spolupráce s odbornými odděleními technické ochrany ŽP provedli, zúčastnili se, spolupracovali nebo koordinovali provedení **648 kontrol** na zařízeních a provozovnách. Tento počet zahrnuje jak kontroly dle zákona o integrované prevenci (**232**), tak i dle zákona o IRZ (**298**) a též zákona o předcházení ekologické újmě (**118**). Ve sledovaném období bylo přímo KIA zahájeno celkem **46** správních/přestupkových řízení. Počet **rozhodnutí** (včetně příkazů), která nabyla právní moci v roce 2022, bylo **46**, přičemž celková výše pokut v právní moci činila **6 660 000 Kč**. Z toho nabyla právní moc **dvě** rozhodnutí o uložení trestu napomenutím. Rozhodnutí o zastavení provozu ani rozhodnutí za nesoučinnost dle kontrolního řádu žádné vydáno nebylo a ani žádné nenabylo ve sledovaném období právní moci.

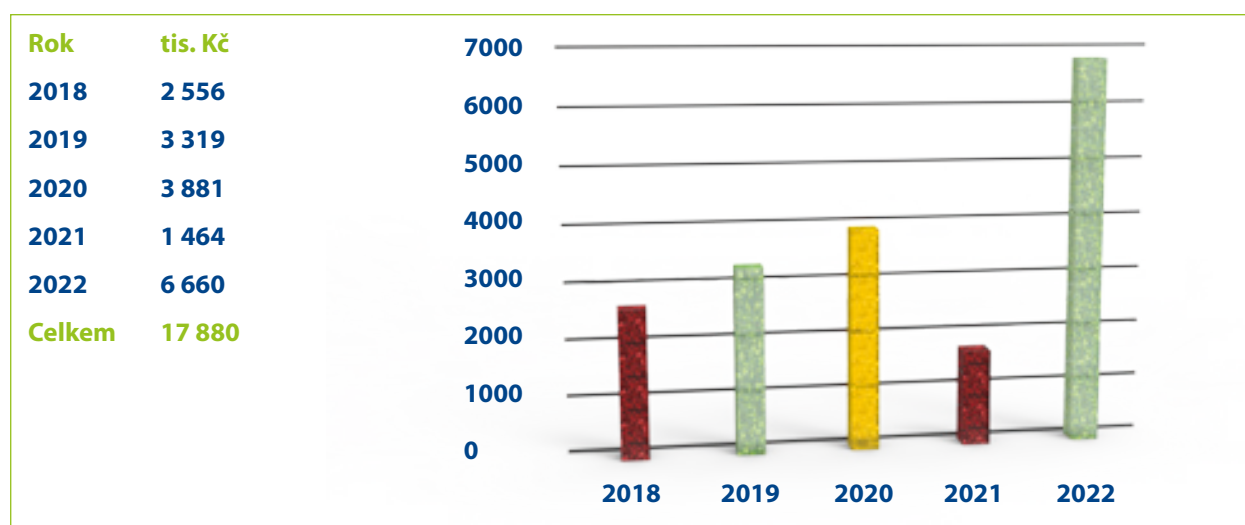
Rozmezí výše uložených pokut v právní moci se zde pohybovalo ve výši **od 3 000 Kč do 3 000 000 Kč** (pravomocně uložené společnosti OPIMO TRADE s.r.o., provozující zařízení „Nová lisovna – Kovárna 5“, Dubí u Kladna).

Průměrná výše uložené pokuty na rozhodnutí (příkaz) v právní moci v tomto období činila cca **151 400 Kč**.

Kontroly OIA ČIŽP (KIA) 2018–2022

Pokuty OIA ČIŽP (KIA) 2018–2022

Složkové úkoly (základní) pro OIA

Tzv. integrované kontroly byly prováděny jako:

- **KC**, celková kontrola - kontrola celého integrovaného povolení (IP) s možností kontroly složkových zákonů,
- **KSL**, složková kontrola - kontrola jedné až dvou složek IP s možností kontroly dalších složkových zákonů,
- **KIR**, kontrola IRZ (vedení evidence a případného ohlašování do Integrovaného registru znečišťování dle zákona č. 25/2008 Sb., resp. E-PRTR dle Nařízení ES č. 166/2006),
- **KEU**, kontrola ekologické újmy - v rámci zákona o předcházení ekologické újmy, tj. dodržování povinností dle zákona č. 167/2008 Sb. a NV č. 295/2011 Sb. (finanční zajištění; základní, příp. podrobné hodnocení rizik),
- **KSP**, specifická kontrola zařízení „podezřelého“ z provozu bez IP,
- **Provádělo** se i více kontrol společně, např. KC+KIR, KSL+KEU, KC+KIR+KEU.

Specifické úkoly

Mezi specifické úkoly provedené v roce 2022 patřily primárně specifické kontroly (KSP), tzn. kontroly zařízení, zda nespádají pod IPPC (např. kontrola OI Hradec Králové na zařízení Bartoš textil Náchod – bez porušení, či kontrola OI Ostrava na zařízení Farma pro chov nosnic Odříšov – potvrzen provoz bez integrovaného povolení) a dále kontroly všech typů dle úkolů k aktuální problematice v regionu (např. kontroly na zařízeních, kde v minulosti docházelo k závažným porušením zákona o integrované prevenci, haváriím, mediálně sledovaných atd.).

Havárie

Koordinátoři integrovaných agend se aktivně zúčastnili při řešení 16 havárií nebo nestandardních provozů na IPPC zařízení, např. na OI České Budějovice, OI Ústí nad Labem, OI Ostrava a OI Liberec.

OI Ústí nad Labem - Mondi Štětí, a.s. – zařízení „Výroba sulfátové buničiny a papíru, parní kotel K10, parní kotel K11 a související činnosti“.

- Dne 15. 1. 2022 došlo při přečerpávání hydroxidu sodného z nádrže N63 do nádrže N10 k úniku hydroxidu sodného v množství přibližně 3 m³ z tohoto potrubí do dešťové kanalizace a dále do vodního toku Labe, kde následně došlo k prokázanému úhynu 538 kg ryb.
- Tímto byla porušena podmínka č. 2.4.1 IP, která stanovuje: „Zařízení, v nichž se závadné látky budou užívat, zachycovat, skladovat, zpracovávat nebo dopravovat, budou zabezpečena tak, aby bylo zabráněno úniku závadných látek do půdy nebo nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami (stáječící místa a místa ke skladování závadných látek budou vybavena nepropustnými zachytnými jímkami proti úniku závadných látek do podzemních vod)...“
- Dne 17. 1. 2022 Inspekce kromě předání odebraných vzorků a vzorků od rybářů k analýzám zahájila ve společnosti Mondi Štětí a.s. kontrolu dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole. Předmětem kontroly bylo zjištění příčiny havárie ze dne 15. 1. 2022. V rámci kontroly bylo přítomnými zástupci společnosti Mondi Štětí a.s. mimo jiné sděleno, že dne 15. 1. 2022 v ranních hodinách probíhalo přečerpávání obsahu provozních nádrží s obsahem hydroxidu sodného. V důsledku netěsnosti potrubí došlo k úniku cca 3 m³ 50 % těchto látek do dešťové kanalizace, odkud pak následně do Labe. Do doby kontroly 17. 1. 2022 došlo dle sdělení k úhynu cca 200 kg ryb (cca 25 kusů + 100 ks potěru). Ze strany původce havárie byla následně provedena opatření technicko-organizačního charakteru tak, aby se obdobný případ v budoucnu neopakoval.
- Po dohodě s vodoprávním úřadem šetřila tedy příčiny a okolnosti havárie ČIŽP, která zároveň následně vedla přestupkové řízení (poté co případ odložila Policie ČR). Dne 29. 6. 2022 nabylo právní moci rozhodnutí ČIŽP o pokutě ve výši 400 000 Kč (bez odvolání). Inspekce přihlížela zejména k aktivnímu přístupu původce při odstraňování škodlivých následků havárie a celkové spolupráci při objasňování a zvládnutí případu.

OI Ostrava - Zajímavým případem je též následná kontrolní činnost a dále vedené správní řízení po havárii na zařízení „SPV RECYCLING CZ a.s.“ ke sběru, výkupu a využívání odpadů v k. ú. Vítkovice, kde vznikl při zpracování tonerů (odpad kat. č. 16 02 16) na šředru v roce 2021 požár. Následovalo vyšetřování hasičů, policie a kontrola ČIŽP (OOH).

Požár mlýnu – šředru SPV RECYCLING CZ a.s.

Pak proběhla i na základě podnětu v roce 2022 další vícesložková kontrola a vydání příkazu OOH za porušení zákona v době před IP, dále byl příkaz OIA za porušení podmínek IP – na oba příkazy byl ale podán odpor, takže následně bylo OOH OI Ostrava zahájeno řízení za porušení podmínek IP (obě řízení OIA a OOH byla spojena).

Po požáru mlýnu – šředru SPV RECYCLING CZ a.s.

Souhrnná data za Inspekci, zevrubně vzhledem k haváriím, viz bod „4.6 Účast ČIŽP na řešení havárií“ této Výroční zprávy.

Podněty

Souhrnná data za Inspekci, zevrubně vzhledem k podnětům a peticím, viz bod „3.1. Spolupráce s veřejností“ (3.1.1 Podněty) této Výroční zprávy.

Koordinátoři integrovaných agend se též při řešení podnětů a petic aktivně účastní, a to zejména u případů dotýkajících se působnosti více složkových oddělení. Jejich hlavním úkolem bylo právě zajištění koordinovaného přístupu při řešení těchto případů.

Zprávy o kontrole

Inspekce je povinna dle § 20b, odst. 9 zákona o integrované prevenci v návaznosti na každou **kontrolu na místě** vypracovat vedle protokolu o kontrole zprávu, která obsahuje popis kontrolního zjištění a závěry o případných dalších opatřeních, tzn. **zprávu o kontrole**. Dále je dle § 20b, odst. 11 tohoto zákona třeba též zveřejnit tuto zprávu prostřednictvím informačního systému integrované prevence (IS IPPC), spravovaného MŽP, a to do čtyř měsíců od uskutečnění výkonu kontroly na místě. Zprávu je možné ovšem zpracovat nejdříve po uplynutí lhůty k podání námitek proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu dle § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole.

Jednotlivé Oblastní inspektoráty Inspekce tyto zprávy o kontrole v příslušných termínech na IS IPPC tedy vyvěšují (převážně KIA).

V roce 2022 bylo do IS IPPC vloženo celkem 602 zpráv o kontrole ČIŽP (průběžných a konečných), z toho **591 zpráv o kontrole ČIŽP v konečné verzi**.

Od roku 2014 je dle IS IPPC k 31. 12. 2022 identifikováno již **4 802** konečných verzí zpráv o kontrole vložených ČIŽP.

4.7.3 Nedozorová činnost ČIŽP v oblasti integrovaných agend

Tato činnost zahrnuje zejména tvorbu odborných vyjádření:

- v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí, tj. EIA/SEA,
- k žádostem o vydání integrovaných povolení nebo ke změnám IP či jejich přezkumů,
- k systému environmentálního managementu a auditu – v rámci registrace EMAS, EMS,
- v rámci programu bezpečný podnik (BP),
- v rámci územního a stavebního řízení, k projektové dokumentaci,
- k ekologickým auditům,
- v rámci žádostí o informace dle zákona č. 123/1998 Sb., zákona č. 106/1999 Sb. apod.

EIA/SEA - svodná data za inspekci

V roce 2022 bylo Inspekcí zpracováno celkem **893** vyjádření k záměrům, dokumentacím, posudkům, oznámením o koncepci a k návrhům koncepce v rámci procesu EIA/SEA. Oproti loňskému roku se jedná zhruba o 20 % nárůst vydaných vyjádření (742).

Potvrzuje se trend častějšího využívání oznamovateli nebo předkladateli § 15 zákona č. 100/2001 Sb., o předběžném projednání s Inspekcí.

Obecně v předmětech záměrů převažují obchodní skladové komplexy, dopravní stavby, stavby obytných komplexů, rozšíření a modernizace farem. Jako největší problém u staveb, kde se předpokládá realizace na zemědělské půdě, shledáváme zábor bonitně nejceněnějších půd.

Další problém vyvstává u záměrů, kde není specifikováno konkrétní využití hal, tudíž předložené rozptylové studie nehodnotí komplexně stav, který skutečně nastane po realizaci záměru při jeho samotném provozování. Rozptylové studie tak hodnotí pouze dopravní zatížení související s provozem záměru. Není-li tedy jednoznačně stanoveno, k jakému účelu budou haly sloužit, resp. jaká konkrétní činnost v nich bude probíhat, nelze řádně posoudit vlivy záměru na jednotlivé složky životního prostředí, přičemž skutečné využití hal může být - a často bývá - nakonec zcela odlišné.

Dle Inspekce by záměry obchodních firem (oznamovatelů) budovat výrobní prostory (navíc bez konkrétního určení) a skladovacích prostory na orné půdě neměly převážet nad veřejným zájmem ochrany ZPF. Vzhledem k tomu, že se na území celé ČR nacházejí nevyužívané průmyslové a zemědělské areály (viz národní databáze brownfieldů), je v zájmu ochrany životního prostředí využívat primárně právě tyto lokality.

Významné případy EIA

OI Plzeň - Oznámení záměru Recyklační centrum Zbůch - Týnec (PLK1983) navazuje na oznámení záměru „Recyklační zařízení Týnec“ (PLK1980) z října 2021 a rozšiřuje jej.

Mj. byla doplněna studie vlivu na lidské zdraví, dále studie možného pachového ovlivnění a rozptylová studie na ovlivnění imisní situace. Rozptylová studie ovšem posuzuje pouze vliv škodlivin PM₁₀, PM_{2,5} a VOC (těžké organické látky), nezabývá se emisemi amoniaku a sulfanu, popř. dimethylsulfidu z procesu kompostování.

Pachová studie je zatížena velkou nejistotou, jak uvádí její autor. Za nepříznivých meteorologických podmínek nelze vyloučit výskyt zápachu u obývaných domů, které jsou vzdáleny i méně než 200 m od záměru. Látky, jakými jsou sulfan a dimethylsulfid, mají velmi nepříjemný charakter zápachu. ČIŽP v minulosti řešila odůvodněné podněty občanů obce Zbůch na obtěžující zápach z kompostování v jiné lokalitě obce, které prováděla společnost ELRON CZ s.r.o. Z těchto důvodů požadovala ČIŽP další posouzení záměru podle zákona č. 100/2001 Sb.

OI Ostrava – Kód záměru MSK2105. Ekologizace veřejné dopravy Ostrava-Poruba. Požadavek Inspekce byl na celý proces, proběhlo pokračování veřejného projednání (VP) z roku 2020 dle § 17 zákona č. 100/2001 Sb., pak následovala změna posudkáře a opět bouřlivé VP a následně bylo posuzování před vydáním stanoviska po několika letech zastaveno.

Žádosti o vydání integrovaného povolení a změny

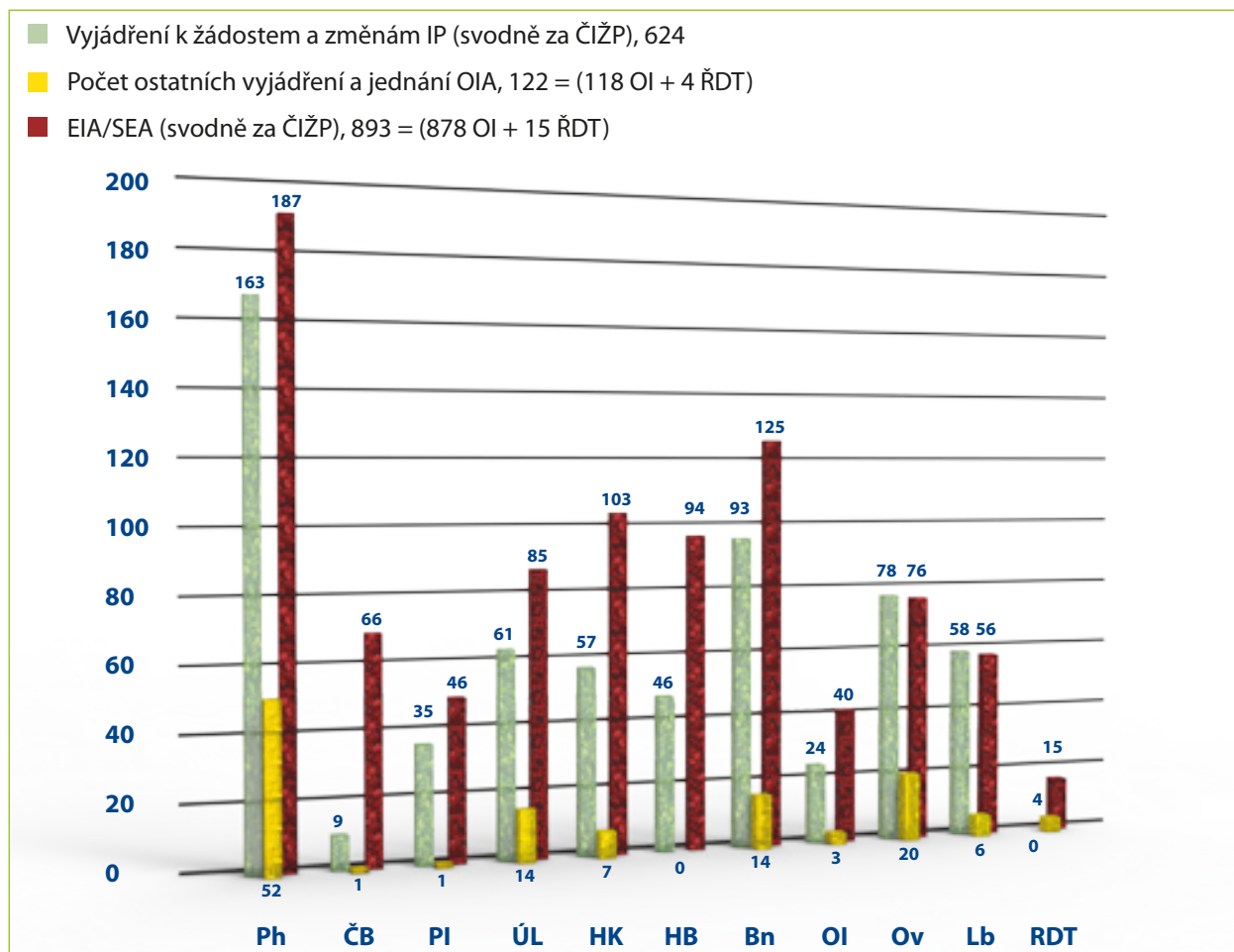
Inspekce v oblasti integrované prevence aktivně spolupracuje s krajskými úřady, přičemž tato spolupráce zahrnuje i vydávání vyjádření k IP, k podstatným změnám IP (mnohem častěji), a rovněž i k přezkumům IP. Za rok 2022 bylo celkem Inspekcí zpracováno **624** vyjádření k žádostem o vydání integrovaného povolení nebo jejich změnám. Jedná se oproti loňsku (641) o mírný pokles. U několika případů se zástupci ČIŽP zúčastnili i ústních jednání k žádosti o vydání nebo změnu IP.

Ve vyjádřeních ke změnám IP, týkajících se rozšiřování kapacity skládek, Inspekce zaujala jednotný názor a stále v nich poukazuje na změnu legislativy v oblasti nakládání s odpady a na zákaz ukládání směsných komunálních odpadů do skládek od roku 2030, kdy by se množství ukládaných odpadů mělo významně snížit (60 % recyklace). Z těchto důvodů se proto důsledně prověřuje, proč provozovatelé usilují o rozšíření skládek, neboť v zájmu ochrany ŽP by činnost těchto zařízení měla být postupně utlumována.

Ostatní odborná vyjádření

Koordinátoři integrovaných agend na jednotlivých OI a na Ř-ČIŽP dále vypracovali nebo spolupracovali na dalších **122** vyjádřeních (EMAS, v rámci programu bezpečný podnik, k ekologickým auditům aj.), jak je uvedeno v grafu na následující straně.

Vydaná vyjádření dle OI a ŘDT ČIŽP v roce 2022

Poskytování informací

Souhrnná data za Inspekci, zevrubně vzhledem k poskytování informací, viz bod „3.1. Spolupráce s veřejností“ (3.1.2 Poskytování informací) této Výroční zprávy.

OI České Budějovice – Z řady **žádostí o informace** řešených OIA, je možné jako opakující se, zmínit typ žádosti o informace např. u VAFO Production s.r.o., Číčenice. Žádost byla podána dle zákona č. 123/1998 Sb. a dle obsahu řešena podle zákona č. 106/1999 Sb. Žádost souvisela s neohlášenou kontrolou inspekce na zařízení Výroba extrudovaných krmiv pro zvířata chovaná v zájmovém chovu – provozovna Číčenice, konkrétně: poskytnutí plánu kontrol; sdělení důvodu kontroly, a zda a jakým způsobem je kontrola koordinována s krajským úřadem.

4.7.4 Významné případy z kontrolní činnosti

Nejvyšší pokuty uložené KIA

OI Praha – Dne 24. 10. 2022 nabylo právní moci rozhodnutí Inspekce ze dne 21. 12. 2021 o přestupku spol. OPIMO TRADE s.r.o., dle § 37 odst. 5 zákona o integrované prevenci spočívajícího v **nesplnění povinnosti provést ve stanovené lhůtě nápravná opatření** uložená rozhodnutím Inspekce ze dne 27. 1. 2020, jimiž byla provozovateli uložena povinnost do 30. 6. 2020 odklidit veškerý odpad z pozemku v k. ú. Dubí u Kladna (včetně povinnosti informovat o vyklizení odpadu Inspekci), a to na základě závazné podmínky provozu D.3.1 platného integrovaného povolení vydaného Krajským úřadem Středočeského kraje pro zařízení „Nová lisovna – Kovárna 5“, Dubí u Kladna a do 14 dnů po provedení vyklizení předmětného odpadu Inspekci informovat doložením dokladů o předání vyklizených odpadů, za který byla odvolateli uložena dle § 37 odst. 6 písm. b) zákona o integrované prevenci pokuta ve výši **3 000 000 Kč**.

Ol Liberec – Dne 8. 3. 2022 nabylo právní moci rozhodnutí Inspekce ze dne 18. 2. 2022 o přestupku spol. EKO Volfartice, a.s. (**pokuta ve výši 1 000 000 Kč**), spočívajícího v porušení povinnosti stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o integrované prevenci - provozovatel zařízení je povinen provozovat zařízení v souladu s integrovaným povolením vydaným podle tohoto zákona, včetně podmínek provozu zařízení stanovených v provozních řádech a dalších dokumentech schválených v rámci integrovaného povolení - čímž spáchal přestupek podle § 37 odst. 4) tohoto zákona. Jednalo se konkrétně o provoz v rozporu s integrovaným povolením vydaným Krajským úřadem Libereckého kraje v rozporu s podmínkami IP:

- odplyňovací studny nebyly plynotěsně uzavřeny,
- nebyla zajištěna žádná kapacitní rezerva v jímkách průsakových vod, čímž došlo k naplnění skládkového prostoru průsakovou vodou a následnému přetoku odpadních průsakových vod mimo těsněnou část skládkového tělesa, následkem čehož došlo ke znečištění podzemních vod,
- nebyly dostatečně vedeny provozní záznamy, takže nebylo možné zjistit množství čerpaných vod do tělesa skládky, odvozy průsakových vod na ČOV byly dopisovány do provozních záznamů dodatečně, nebyly vedeny záznamy o protržení těsnících vaků na plynových studnách,
- nebylo dodrženo zadání náhradního rozboru vod s rozšířeným spektrem stanovení, když došlo v roce 2020 a 2021 k znečištění podzemních vod průsakovou vodou ze skládky,
- nebyla vůbec měřena úroveň hladiny v jímce JPV – 1, nebyly vedeny žádné záznamy o monitoringu atd.

Ol Olomouc – Dne 11. 5. 2022 nabylo po odvolání právní moci rozhodnutí Inspekce ze dne 15. 7. 2020 o přestupku společnosti MEGAWASTE-EKOTERM, s.r.o., Prostějov (**pokuta ve výši 800 000 Kč**), spočívajícího v provozu zařízení „Spalovna nebezpečných odpadů Prostějov – MEGAWASTE-EKOTERM“ v rozporu s integrovaným povolením vydaným rozhodnutím Krajského úřadu Olomouckého kraje a za porušení zákona o ochraně ovzduší.

1. Nesoulad provozu zařízení s integrovaným povolením:

- nedodržení emisního limitu „50 mg/m³ (při stanovení průměrné denní hodnoty)“ pro znečišťující látku oxid uhelnatý apod.,
- nakládání se závadnými látkami (tekutými odpady) na venkovní manipulační ploše tak, že nebyly zajištěny proti úniku, čímž došlo k ohrožení jakosti podzemních vod.

2. Jako provozovatel stacionárního zdroje uvedeného v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší,

pod kódem 2.1. – Tepelné zpracování odpadu ve spalovnách, jež tvoří zařízení, nedodržel technické podmínky provozu tím, že:

- odpadní plyn nebyl za posledním příívodem spalovacího vzduchu řízeným způsobem ohřát ve všech místech profilu toku odpadního plynu na teplotu nejméně 850 °C po dobu nejméně dvou sekund při spalování odpadu,
- při najíždění a odstavování spalovny nebylo zajištěno, že v prostoru, kde dochází k tepelnému zpracování odpadu, bude stanovená teplota udržena po celou dobu, dokud tam bude nespálený odpad.
- při uvádění spalovny do provozu, v případě poklesu teploty pod stanovenou minimální mez, nebylo automaticky zabráněno příívodu odpadu do prostoru, kde dochází k tepelnému zpracování odpadu přímou oxidací.

4.7.5 ZÁVĚRY

V rámci kontrol bývají často zjištěny nesrovnalosti v popisech zařízení, takže po kontrole Inspekce poskytne zpětnou vazbu krajskému úřadu, který následně tyto nesrovnalosti v rámci přezkumu napraví. Obdobně je to i v případech již nerelevantních nebo „zastaralých“ podmínek, kdy např. v integrovaných povoleních přetrvávají odkazy na neplatnou legislativu, zejména v oblasti odpadového hospodářství (na zákon č. 185/2001 Sb. místo zákon č. 541/2020 Sb.) a v oblasti ochrany vod.

Lze konstatovat, že ve většině případů se konkrétní pochybení při dalších kontrolách již neopakují. Celkový pokles zjištěných porušení, který je způsoben jednak větší disciplinovaností provozovatelů a také „prokontrolovaností“ zařízení s vydaným IP. V každém zařízení byla inspekce na kontrole již minimálně třikrát (většinou však vícekrát), což nutně vede k nižšímu počtu zjištěných porušení – valná většina „chronických nedostatků“ zařízení již byla odhalena, provozovateli napravena a inspekcí případně sankcionována. Zjištěná porušení mají tedy charakter spíše nahodilých či méně významných stavů.

Legislativní nedostatečnost

Jako problematická je stále legislativní nedostatečnost v případě řešení podnětů na zápach.

Dále se jeví jako problematická určitá legislativní nejasnost ve vztahu odpadní vody (dle zákona č. 254/2001 Sb.) a kapalných odpadů na bázi vody (odpadní vody dle zákona č. 541/2020 Sb.). Tento problém se ukázal i při projednávání a řešení vstupních limitů pro odpadářské zařízení, které je současně vodním dílem – biologickou čistírnou odpadních vod. Původce odpadu může elegantně obejít Provozní řád a vykazat odpad jako odpadní vodu, která jde mimo veškerou evidenci, co se týká kvality, pouze je zaznamenáno množství.

Organizační problémy

Poznámka k administrativní zátěži KIA v průběhu některých kontrol. Pokud jsou při kontrole na místě k dispozici všechny vyžádané podklady, je ve spisu případu (v elektronické spisové službě) pouze několik dokumentů. Pokud ale provozovatel není schopen na místě vše doložit a posílá pak dokumenty postupně, popř. jej ještě Inspekce musí (i opakovaně) vyzývat k předložení dalších chybějících podkladů, může se počet dokumentů ve spisu počítat na desítky. Vkládání množství dodatečně poskytnutých podkladů zvyšuje zátěž KIA, popř. i dalších členů kontrolní skupiny.

Zajímavá a organizačně náročná byla kontrola v zařízení „Věznice Bory – Areál pro zaměstnávání odsouzených v kovovýrobě“. Velmi kladně je třeba hodnotit spolupráci s vězeňskou službou, která vytvořila pro kontrolu podmínky a stanovila pravidla i pro budoucí plánované a neplánované kontroly v tomto zařízení. V průběhu kontroly pořizoval pracovník Vězeňské služby potřebnou fotodokumentaci podle požadavků inspektorů, nicméně tuto dokumentaci mohla Inspekce obdržet teprve po schválení ředitelem Věznice Bory.

Spolupráce mezinárodní a tuzemská, prevence

Důležitou činností inspektorů OIA byla v roce 2022 též **přeshraniční spolupráce** se Slovenskem (MŽP SR a SIŽP) v rámci BAT fóra a ENVIRO.

Dále se tradičně koordinátoři integrovaných agend i v roce 2022 v rámci možností aktivně podíleli na **činnosti v technických pracovních skupinách** zejména při MŽP („Kraje a integrovaná prevence“) a při MPO („Fórum pro výměnu informací o BAT“).

Inspekce aktivně a efektivně spolupracuje s dalšími orgány státní správy, zejména s **krajskými úřady**, které provozování jednotlivých zařízení dle zákona o integrované prevenci povolují. Cílem této vzájemné spolupráce je snaha o zvyšování kvality IP, o soulad IP s aktuálním stavem zařízení, o formulaci jednotlivých závazných podmínek provozu vzhledem k jejich vymahatelnosti, a tímto zabezpečení vysoké úrovně ochrany ŽP. Postupný nárůst počtu změn IP má ovšem za následek zvyšující se náročnost prováděných kontrol. Kontroly v oblasti integrované prevence tedy vyžadují zejména preciznost přípravy a dostatečný časový prostor.

Inspekce se ale v rámci své činnosti nezaměřuje striktně jen na ukládání pokut, dbá na **prevenci a využívá i tzv. měkké metody**.

5 Etika a integrita, protikorupční aktivity, řešení stížností a ochrana dat

5.1 Etika a integrita

Pravidla etiky

Etika je jedním z pilířů firemní kultury ČIŽP, jejíž hodnoty a principy se v dlouhodobém hledisku daří úspěšně naplňovat. Účelem pravidel etiky platných v ČIŽP je, aby všichni zaměstnanci vědomě a aktivně dodržovali etické zásady při plnění určených úkolů. Zaměstnanci jsou v oblasti pravidel etiky pravidelně školeni a s veškerými dokumenty z oblasti protikorupční politiky jsou průběžně seznamováni. Představitelem etického leadershipu je v rámci každého organizačního útvaru ČIŽP jeho představený, který na řízeném útvaru vytváří vhodné prostředí.

Pravidla etiky státních zaměstnanců a zaměstnanců v pracovním poměru vykonávajících činnosti podle § 5 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (ZSS) jsou tímto předpisem stanovena zejména v § 77 odst. 1 a 2 a § 81. Dále služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 13/2015 ze dne 14. prosince 2015 (dostupný zde: www.mvcr.cz/sluzba/clanek/sluzebni-predpisy.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d), jehož článek 9 je věnován předcházení rizikům korupce, podvodům a nežádoucím vnějším vlivům, jež by mohly ohrozit řádný výkon služby. Povinnosti zaměstnanců v pracovním poměru s přesahem do zásad a pravidel etiky jsou stanoveny zákoníkem práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zejména v § 301, 302, 303 a 304.

Mezi další dokumenty, kterými se zaměstnanci ČIŽP v oblasti etického jednání rovněž řídí, patří Pravidla etiky a zásady chování a vystupování zaměstnanců Ministerstva životního prostředí, který je uveřejněn na internetových stránkách ČIŽP v sekci „Protikorupční program“ (www.cizp.cz/cizp/protikorupcni-program).

Hlášení podezření ze spáchání protiprávního nebo korupčního jednání

V souladu s nařízením vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu (nařízení vlády) byl na ČIŽP přijat služební předpis ředitele ČIŽP, který stanoví pravidla postupu při oznamování podezření ze spáchání protiprávního jednání, včetně korupčního jednání, a upravuje problematiku ochrany oznamovatelů. Současně tento služební předpis určuje dva státní zaměstnance (prošetřovatelé), kteří přijímají oznámení a prošetřují v nich obsažená podezření.

Oznámení podezření ze spáchání korupčního nebo protiprávního jednání může podat zaměstnanec ČIŽP či kdokoli z veřejnosti. S nahlášenými oznámeními je zacházeno důvěrně a možnost podání je nepřetržitá (písemně, e-mailem). Proces, kterým jsou přezkoumávána nahlášená podezření, je stanoven nařízením vlády, metodickým pokynem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 8/2015 a služebním předpisem ředitele ČIŽP. Tyto metodické dokumenty mimo jiné stanoví, že oznamovatel z řad zaměstnanců nesmí být v souvislosti s tímto jednáním postížen, znevýhodněn nebo vystaven nátlaku.

V rámci ČIŽP jsou k dispozici tyto možnosti oznamování podezření na protiprávní resp. korupční jednání:

- Písemné oznámení vhozené do označené schránky umístěné v nemonitorovaném prostoru vpravo od hlavního vstupu do sídla ČIŽP (Na Břehu 267, 190 00 Praha 9) – umožňuje anonymní podání.
- Oznámení zaslané elektronickou poštou na e-mailovou adresu: prosetrovatel@cizp.cz.

Informace o prošetřovatelích ČIŽP jsou zveřejněny na internetových stránkách ČIŽP v sekci „Praktický rádce“ (www.cizp.cz/prakticky-radce/podavani-oznameni-o-podezreni-ze-spachani-protipravniho-jednani-vcetne-korupcniho)

Mimo výše uvedené je každému občanovi či organizaci k dispozici další, na ČIŽP nezávislá, možnost oznámení podezření ze spáchání korupčního jednání zaměstnanců ČIŽP, a to prostřednictvím rezortního [Kontaktního centra proti korupci](http://www.mzp.cz/cz/kontaktnei_centrum_proti_korupci) (www.mzp.cz/cz/kontaktnei_centrum_proti_korupci) a takéž prostřednictvím [Externího oznamovacího systému \(EOS\)](http://www.oznamovatel.justice.cz) (www.oznamovatel.justice.cz) Ministerstva spravedlnosti. Oznámení protiprávního jednání je rovněž možné podat standardní trestně právní cestou.

5.2 Protikorupční program

Interní protikorupční program České inspekce životního prostředí (IPP ČIŽP) je souborem postupů a opatření k řízení korupčních rizik, které jsou zaměstnanci povinni dodržovat. Jeho cílem je v maximální míře omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání v ČIŽP a ochránit majetek a zájmy státu. IPP ČIŽP tvoří pět základních částí: Vytváření a posilování protikorupčního klimatu; Transparentnost; Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol; Postupy při podezření na korupci; Vyhodnocování interního protikorupčního programu. Aktuální IPP ČIŽP je zveřejněn na internetových stránkách ČIŽP v sekci „[Protikorupční program](http://www.cizp.cz/cizp/protikorupcni-program)“ (www.cizp.cz/cizp/protikorupcni-program).

IPP ČIŽP vychází ze strategie vlády ČR, která je formulována v usneseních vlády a přijímaných koncepcích. Aktuálním výchozím dokumentem, který stanoví koordinovaný a systematický přístup v boji proti všem formám korupce na všech úrovních řízení státu, je Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022. IPP ČIŽP také souzní s Rezortním interním protikorupčním programem Ministerstva životního prostředí.

Plnění IPP ČIŽP je v pravidelných intervalech vyhodnocováno a uváděno do souladu s protikorupční politikou vlády ČR a MŽP. V ČIŽP jsou korupční rizika identifikována na úroveň jednotlivých odborů a nastavena pravidla pro jejich řízení prostřednictvím rozpracování do Mapy korupčních rizik, která je jednou ročně přehodnocována.

V rámci transparentnosti ČIŽP zveřejňuje veškeré smlouvy a faktury, a to jak přes Registr smluv, tak i přes [Otevřená Data MŽP](http://www.mzp.cz/cz/otevrena_data) (www.mzp.cz/cz/otevrena_data). Dvakrát ročně zveřejňuje ČIŽP na svých internetových stránkách v sekci Protikorupční program seznam poradců a poradních orgánů.

V uplynulých pěti letech (2018-2022) nebyl na ČIŽP zjištěn žádný případ korupce. Rovněž žádný smluvní vztah nebyl ukončen z důvodu porušení předpisů týkajících se oblasti korupce.

5.3 Řešení stížností

Stížnosti proti nevhodnému chování nebo postupu ČIŽP.

ČIŽP v rámci své činnosti prošetřuje také stížnosti podané na základě § 175 odstavce 4 správního řádu, a to jak stížnosti proti postupu správního orgánu, tak stížnosti proti nevhodnému chování úředních osob. Informace k podávání stížností má ČIŽP zveřejněny na svých internetových stránkách v sekci „[Praktický rádce](#)“.

Stížnosti proti nevhodnému chování zaměstnanců nebo proti postupu jednotlivých útvarů oblastních inspektorátů či ředitelství ČIŽP tvoří důležitou zpětnou vazbu, která pomáhá organizaci zlepšovat svoji práci. Aby bylo stížnost možné řádně prošetřit, je nutné, aby obsahovala jasné a srozumitelné informace o tom, čeho (jakého konkrétního postupu) se týká a v čem stěžovatel spatřuje nevhodné chování či postup. Po řádném a objektivním posouzení ČIŽP učiní závěr, zda stížnost shledává důvodnou, částečně důvodnou nebo nedůvodnou. V případech, kdy je stížnost shledána důvodnou nebo částečně důvodnou, jsou přijata opatření k nápravě, prevenci opakování nevhodného postupu a zlepšení výkonu státní správy.

V roce 2022 ČIŽP přijala celkem 30 stížností, z nichž 24 bylo shledáno nedůvodnými. Pět stížností pak bylo shledáno částečně důvodnými a jedna stížnost byla shledána důvodnou. Celkový přehled stížností rozdělený dle jednotlivých oblastních inspektorátů a ředitelství je uveden v následující tabulce. Oproti předchozím rokům se jedná o výrazný pokles četnosti podání stížností.

Počty stížností proti nevhodnému chování inspektorů nebo proti postupu OI ČIŽP v roce 2022

Oblastní inspektorát	počet přijatých stížností	z toho shledaných		
		důvodnou	částečně důvodnou	nedůvodnou
Praha	5	0	0	5
České Budějovice	2	0	0	2
Plzeň	5	1	0	4
Ústí nad Labem	1	0	0	1
Hradec Králové	2	0	0	2
Havlíčkův Brod	2	0	0	2
Brno	1	0	0	1
Olomouc	3	0	2	1
Ostrava	0	0	0	0
Liberec	0	0	0	0
Ředitelství	9	0	3	6
Celkem	30	1	5	24

5.4 Ochrana dat a soulad s legislativou

Česká inspekce životního prostředí obdržela v roce 2022 dotaz z Úřadu pro ochranu osobních údajů, na který se obrátil zaměstnanec České inspekce životního prostředí. Stížnost se týkala úniku osobního telefonního čísla a osobních údajů zaměstnance. Česká inspekce životního prostředí v řádném termínu zodpověděla všechny dotazy, které obdržela od ÚOOÚ a současně dospěla k názoru, že neporušila žádný zákon. Úřad pro ochranu osobních údajů došel k závěru, že z provedených úkonů předcházejících kontrole ve smyslu § 3 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), nevyplývá možné porušení právních předpisů na ochranu osobních údajů - Úřad neshledal ve věci důvod pro zahájení kontroly nebo správního řízení, a není na místě věc vyřídit jinak.

V roce 2022 byly ČIŽP uhrazeny pokuty za dopravní přestupky v celkové výši 17 600 Kč.

Vyhodnocení stavu bezpečnosti na České inspekci životního prostředí za rok 2022

1. Bezpečnostní události (incidenty)

● Oblast fyzické a technické bezpečnosti

V roce 2022 byly opakovaně doručeny Českou poštou s. p. na podatelnu ředitelství s ostatní poštou podezřelé obálky jednotného vzhledu. Tyto obálky se zdály zaměstnankyni podezřelé z důvodu jednotného vzhledu a stejného podacího poštovního směrovacího čísla (222 00), podle něhož bylo zjištěno, že se jedná o poštu SPU PH, která nedoručuje listovní zásilky na žádnou adresu, ulici nebo obec. Následně bylo vyvoláno jednání na České poště s. p., kde došlo k odsouhlasení, že takto doručované písemnosti budou vráceny jako „Nevyžádaná pošta“ na uložení České pošty s. p..

Všechny tyto incidenty byly nahlášeny Policii ČR. Policie ČR podezřelé obálky převzala a za přítomnosti bezpečnostního ředitele ČIŽP odborně otevřela. Žádná z podezřelých obálek neobsahovala nebezpečné látky. Obsahem byly reklamní letáky.

● Oblast personální bezpečnosti a oblast bezpečnosti informací

V roce 2022 se nevyskytly žádné mimořádné události v oblasti personální bezpečnosti.

V dubnu 2022 obdržel Úřad pro ochranu osobních údajů podnět stěžovatele, který se týkal podezření z porušení právních předpisů na ochranu osobních údajů ČIŽP, a to v souvislosti s údajným únikem osobních údajů z osobního spisu stěžovatele vedeného ČIŽP a pořízení audiozáznamu ČIŽP z osobního jednání bez jeho vědomí. Úřad pro ochranu osobních údajů dne 6. ledna 2023 pod číslem jednacím UOOU-01480/22-13 zaslal informaci o stavu řešení stížnosti. Úřad pro ochranu osobních údajů došel k závěru, že z provedených úkonů předcházejících kontrole ve smyslu § 3 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), nevyplyvá možné porušení právních předpisů na ochranu osobních údajů. Úřad tak neshledal ve věci důvod pro zahájení kontroly nebo správního řízení a není na místě věc vyřídit jinak.

● **Oblast IT bezpečnosti**

Žádný bezpečnostní incident v oblasti ICT nebyl zaznamenán.

● **Oblast kybernetické bezpečnosti**

Žádný bezpečnostní incident v oblasti KB pro nahlášení na NÚKIB nebyl zaznamenán.

2. Kontrolní činnost stavu bezpečnosti

● **Oblast fyzické a technické bezpečnosti**

Ředitelé OI a oddělení provozu ČIŽP kontrolují dodržování provozních řádů objektů, PO směrnic, BOZP na pracovištích, kontrolu zabezpečení vozidel a ostatního majetku. Dvakrát ročně externí firma TST SAQIA s.r.o. provádí kontrolu objektů na dodržování BOZP, PO a bezpečnostní prevence. Ve výsledcích těchto zpráv není zásadní pochybení zaměstnanci ČIŽP a doporučení je aplikováno ve výhledu 1-3 měsíců po jejich vypracování.

● **Oblast IT bezpečnosti**

Proběhl Audit systému řízení KB, zpracovaný společností DATASYS s.r.o. V rámci ČIŽP jsou stanovena pravidla/postupy pro vyhodnocování kybernetických bezpečnostních událostí a zvládání kybernetických bezpečnostních incidentů, evidenci a analýzu kybernetických bezpečnostních událostí a incidentů za účelem eliminace dalšího výskytu. Zavedené technické postupy je však potřeba také promítnout do bezpečnostní politiky.

6 Výběrová řízení a dodavatelský řetězec v roce 2022

ČIŽP je jednou z resortních organizací Ministerstva životního prostředí, která dodržuje pravidla pro centrální nákup státu (systém centralizovaného zadávání veřejných zakázek) a současně je veřejným zadavatelem, který při zadávání veřejných zakázek dodržuje řadu zákonných i vlastních předpisů (podrobně viz webová stránka: www.cizp.cz/cizp/verejne-zakazky).

G4-12

Dodavatelský řetězec

Dodavatelský řetězec představuje především stálý outsourcing:

- správy a údržby budov,
- úklidových a recepčních služeb,
- zajišťování osobních ochranných pracovních pomůcek,
- servisu tiskáren,
- servisu služebních vozidel,
- servisu a oprav přístrojového vybavení odborných složek,
- IT zakázek, servisní a systémové podpory.

Oddělení veřejných zakázek ČIŽP také administruje veřejné zakázky týkající se aktuálně potřebných odborných školení a nákupů přístrojové techniky pro inspektory, přispívající ke zkvalitnění výkonu inspekční činnosti.

V prvním čtvrtletí roku 2022 bylo na ČIŽP období rozpočtového provizoria. V tomto období nebyly smlouvy k veřejným zakázkám uzavírány. Po uplynutí období rozpočtového provizoria bylo oddělením veřejných zakázek uzavřeno 28 smluv v celkovém finančním objemu převyšující 9 milionů korun bez DPH. Mezi nejvýznamnější veřejné zakázky lze zařadit veřejné zakázky „Dodávka přístrojů GNSS pro ČIŽP“, „OI HK - VIS spektrofotometr pro kyvetové testy s příslušenstvím“ nebo „Dodávka a zajištění provozu systému pro efektivní distribuci a šifrovanou výměnu dat v prostředí IS ČIŽP“.

K dalším veřejným zakázkám, které jsou administrovány oddělením veřejných zakázek, patří běžné údržbové práce v budovách oblastních inspektorátů, jako je například čištění fasády, výmalba a výměna dveří, ale i nákup mobilních telefonů pro inspektory.

V roce 2022 byl na ČIŽP zaveden Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“). DNS slouží k poskytování laboratorních služeb a geologickému průzkumu pro ČIŽP, je rozdělen do čtyř kategorií, a to odpadové hospodářství, ochrana vod – odpadní a povrchové vody, ochrana vod – podzemní vody a horninové prostředí a chemické látky ve výrobcích. Laboratorní službou se rozumí kvalifikovaný odběr plyných, pevných a kapalných vzorků podle kategorie DNS a dále jejich kvalifikovaná analýza.

Ověřování environmentálních vlivů, pracovně-právních postupů a dopadů na společnost u dodavatelů

G4-EN32 - Procento nových dodavatelů, kteří byli podrobeni screeningu pomocí environmentálních kritérií.

G4-SO9 - Procento nových dodavatelů, kteří byli podrobeni screeningu podle kritérií pro dopady na společnost.

ČIŽP se v co nejširším rozsahu snaží uplatňovat při zadávání veřejných zakázek zásady sociálně odpovědného zadávání a environmentálně odpovědného zadávání. Veřejné zakázky dělí na části tak, aby byla umožněna účast i menším dodavatelům, vyhrazuje veřejné zakázky pro dodavatele zaměstnávající zdravotně postižené a zahrnuje do veřejných zakázek environmentální požadavky.

Environmentální požadavky ČIŽP standardně uplatňuje v jednotlivých veřejných zakázkách. Tento princip byl využit zejména u veřejných zakázek na poskytování úklidových služeb, výmaleb vnitřních prostor, čištění fasády a dalších. Veřejná zakázka s názvem „Zajištění dodávek hygienických potřeb pro ČIŽP“ zahrnovala požadavek na „ekologicky šetrný výrobek“.

Ve veřejné zakázce s názvem „Poskytování úklidových služeb a údržby areálu OI České Budějovice“ byla veřejná zakázka vyhrazena pouze pro dodavatele, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením - tzv. vyhrazené zakázky, kdy dodavatel musí ve své nabídce doložit potvrzení od úřadu práce o splnění tohoto kritéria.

Při screeningu dodavatelů v sociální oblasti veřejné zakázky byla vždy u vybraného dodavatele mimo běžnou kontrolu, tj. splnění zákonných požadavků a požadavků zadavatele, provedena kontrola splnění podmínky vyhrazené zakázky pro dodavatele zaměstnávající na chráněných pracovních místech alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců.

7 Zaměstnanecké prostředí a lidské zdroje

ČIŽP považuje péči o zaměstnance za zásadní hodnotu a základ své odbornosti. Základním přístupem je bezprostřední kontakt vedení se zaměstnanci ve všech oblastních inspektorátech, důraz na soustavné vzdělávání zaměstnanců a bezpečnost práce. Strategie řízení lidských zdrojů se orientuje zejména na controlling a reporting řízení lidských zdrojů a na profesní růst a rozvoj zaměstnanců.

Klíčovou změnou v roce 2022 bylo zařazení oddělení personálního do nového odboru personálního a právního. Personální oddělení ČIŽP pokračovalo v optimalizaci procesu hledání nových zaměstnanců. Ve spojení se schválenou novelou zákona o státní službě od 1. 1. 2023 bylo nutné provést přípravu na zásadní změny v oblasti realizace výběrových řízení na služební místa včetně přechodu na přelomu roku. Vzhledem k věkovému průměru zaměstnanců ČIŽP probíhala již v roce 2022 citelná obměna zaměstnanců z důvodu odchodů zkušených zaměstnanců do starobního důchodu. Pokračovala rovněž další elektronizace personálních procesů.

V roce 2022 dále došlo ke změnám v oblasti zvýšení nároků na rozpočet mzdových prostředků. K 1. 9. 2022 došlo k navýšení tarifů zaměstnanců ve státní službě i v pracovním poměru o 10 %, toto navýšení bylo však pouze částečně rozpočtově kompenzováno a bude potřeba hledat další rozpočtové prostředky i v roce 2023.

K 31. 12. 2022 měla ČIŽP 533 zaměstnanců, z toho bylo 303 žen a 230 mužů. Zaměstnanci ČIŽP pracují na ředitelství, oblastních inspektorátech v 10 regionech a dvou pobočkách. Většina zaměstnanců působí v odborných profesích inspektorů (74,7 %) a má vysokoškolské vzdělání (82,2 %). Zaměstnanci s praxí u ČIŽP vyšší než 10 let tvoří 60,2 % zaměstnanců.

ČIŽP má státní zaměstnance, jejichž pracovně-právní oblast je upravena zákonem o státní službě (ZSS) a zaměstnance v pracovním poměru, jejichž práva a povinnosti upravuje zákoník práce (ZP). Z toho vyplývá nutnost dvou smluv: kolektivní dohodu pro státní službu a kolektivní smlouvu pro pracovní poměr.

Počty zaměstnanců /reálné počty/ podle regionu (inspektorátu)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců absolutně k 31.12.	550	557	546	540	533
Praha a Střední Čechy	62	62	62	63	59
České Budějovice	36	39	36	37	34
Plzeň	44	43	43	40	43
Ústí nad Labem	49	50	52	50	50
Hradec Králové	44	44	44	43	41
Havlíčkův Brod	37	38	36	36	35
Brno	54	55	51	50	50
Olomouc	34	36	34	30	32
Ostrava	47	46	48	47	47
Liberec	32	33	30	31	29
Ředitelství (V Praze)	111	111	110	113	113

Počty zaměstnanců, rozčleněné dle typu pracovního poměru a pracovních smluv

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců k 31. 12. celkem	550	557	546	540	533
Procento zaměstnanců, na které se vztahuje kolektivní smlouva/dohoda	100	100	100	100	100
Zaměstnanci ve vrcholovém managementu: vedení + ředitelé odborů /státní zaměstnanci/	15	17	17	16	16
z toho žen	2	2	2	2	3
z toho mužů	13	15	15	14	13
Odborní zaměstnanci /státní zaměstnanci/	437	446	421	439	412
z toho žen	217	229	213	216	214
z toho mužů	220	217	208	223	198
Zaměstnanci podpůrných profesí /zaměstnanci v pracovním poměru/	98	94	108	101	105
z toho žen	86	86	92	85	86
z toho mužů	12	8	16	16	19
Pracovní poměr na dobu neurčitou	492	504	505	528	486
z toho plný úvazek	484	490	496	519	477
z toho částečný úvazek	8	14	9	9	9
Pracovní poměr na dobu určitou*	58	53	41	12	47
z toho plný úvazek	53	52	40	12	47
z toho částečný úvazek	5	1	1	0	0
Počet ŽEN k 31.12.	305	317	307	301	303
Pracovní poměr na dobu neurčitou (ženy)	269	278	278	294	277
z toho plný úvazek	262	266	269	286	268
z toho částečný úvazek	7	12	9	8	9
Pracovní poměr na dobu určitou (ženy)	36	39	29	7	26
z toho plný úvazek	33	38	29	7	26
z toho částečný úvazek	3	1	0	0	0
Počet MUŽŮ k 31.12.	245	240	239	239	230
Pracovní poměr na dobu neurčitou (muži)	223	226	227	234	209
z toho plný úvazek	222	224	226	233	209
z toho částečný úvazek	1	2	1	1	0
Pracovní poměr na dobu určitou (muži)	22	14	12	5	21
z toho plný úvazek	20	14	11	5	21
z toho částečný úvazek	2	0	1	0	0

* Doba určitá – dle § 21 ZSS se přijímají státní zaměstnanci, kteří dosud úspěšně nevykonali úřednickou zkoušku, na dobu určitou.

Jakmile státní zaměstnanci složí úřednickou zkoušku, mění se jim doba určitá na dobu neurčitou.

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2022

Vzdělání dosažené	muži	ženy	celkem	%
Základní	1	0	1	0,2%
Střední odborné	0	5	5	0,9%
Úplné střední	2	10	12	2,3%
Úplné střední odborné	9	62	71	13,3%
Vyšší odborné	1	5	6	1,1%
Vysokoškolské	217	221	438	82,2%
Celkem	230	303	533	100,0%

Trvání pracovního poměru zaměstnanců – stav k 31. 12. 2022

Doba trvání	počet	%
Do 5 let	133	25,0%
Do 10 let	79	14,8%
Do 15 let	68	12,8%
Do 20 let	79	14,8%
Nad 20 let	174	32,6%
Celkem	533	100,0%

7.1 Personální řízení

Přístup k zaměstnancům ČIŽP se řídí zákoníkem práce a zákonem o státní službě a je dále upraven interními předpisy. Mezi klíčové interní směrnice patří zejména:

- Kolektivní dohoda a kolektivní smlouva,
- Pracovní řád České inspekce životního prostředí (účinnost od 1. 5. 2012),
- Platový řád (účinnost od 1. 6. 2012),
- 14/2012 Směrnice o vzdělávání zaměstnanců ČIŽP (účinnost od 20. 4. 2022),
- 3/2015 Služební předpis k aplikaci pracovního řádu České inspekce životního prostředí na služební poměry státních zaměstnanců podle zákona o státní službě (účinnost 10. 8. 2015),
- 8/2015 Služební předpis upravující skládání služebních slibů státními zaměstnanci v České inspekci životního prostředí (účinnost od 26. 11. 2015),
- 10/2015 Služební předpis upravující aplikaci zákona o státní službě v České inspekci životního prostředí (účinnost od 4. 12. 2015),
- 8/2017 Směrnice k aplikaci ustanovení § 81 zákona o státní službě v České inspekci životního prostředí (jiná výdělečná činnost, účinnost 15. 6. 2017),
- 11/2018 Směrnice o zajištění pracovně lékařských služeb v České inspekci životního prostředí (účinnost 1. 7. 2018),
- 1/2019 Směrnice o odměňování státních zaměstnanců (účinnost 7. 2. 2019),
- 10/2019 Služební předpis, kterým se stanoví postup při provádění služebního hodnocení státních zaměstnanců zařazených v České inspekci životního prostředí (účinnost 8. 10. 2019),
- 35/2021 Služební předpis, kterým se vydává vnitřní systemizace České inspekce životního prostředí (účinnost od 1. 1. 2022) ve znění dodatku č. 1 SP 19/2022 a dodatku č. 2 SP 22/2022,
- 24/2022 Metodický pokyn – Šetření spokojenosti zaměstnanců (účinnost od 1. 11. 2022),
- 25/2022 Služební předpis – Adaptační proces (účinnost od 1. 11. 2022),
- 26/2022 Metodický pokyn – Řízení inovačních podnětů zaměstnanců (účinnost od 1. 11. 2022),
- 27/2022 Politika lidských zdrojů (účinnost od 1. 11. 2022).

V roce 2022 doznívala pandemie covid-19 a činnost personálního oddělení se vracela k zajištění běžného chodu ČIŽP. Nebyla již potřeba práce v režimu home-office, zaměstnanci se vrátili zpět do kanceláří. Zůstala však připravenost zavést v případě potřeby vyžadovaná opatření. I nadále probíhá elektronizace procesů s cílem omezit koloběh zbytečných papírových dokumentů.

Zaměstnávání

Vzhledem k charakteru činnosti nabízí ČIŽP především kvalifikovaná pracovní místa. Klíčové je udržení zaměstnanců, které je měřeno ukazatelem dobrovolné fluktuace.

Na konci roku bylo v ČIŽP neobsazeno 39 systemizovaných míst. Aktuálním úkolem vedení ČIŽP zůstává stabilizace a rozvoj klíčových profesí. Průměrné procento dobrovolné fluktuace je v ČIŽP stále relativně nízké - 5,6 %, oproti minulému období však opět roste.

Proměny stavu zaměstnanců jsou monitorovány pravidelným interním reportingem a vyhodnocovány vedením. Pracovní a služební místa jsou obsazována veřejným výběrovým řízením. Ke stabilizaci zaměstnanců přispívají benefity, na které mají ve stejné míře nárok jak státní zaměstnanci, tak zaměstnanci v pracovním poměru. Mzdová úroveň zejména u absolventů bez praxe je dána tabulkami a je na poměrně nízké úrovni. Od 1. 9. 2022 došlo nařízení vlády k navýšení platových tarifů o 10 %. Pouze částečné rozpočtové pokrytí však vede k nutnosti hledání úspor, a to i v nenárokových platových složkách.

Dle zákona o státní službě (ZSS) nelze plánovat kariérní postup zaměstnanců, výběrová řízení musí probíhat na každé systemizované místo.

Celkový počet a poměr nových zaměstnanců a míra fluktuace zaměstnanců 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců přijatých v roce celkem	59	54	43	33	46
z toho žen	33	39	28	21	24
do 30 let	16	9	5	6	8
ve věku 30-50	13	22	16	12	12
ve věku nad 50 let	4	8	7	3	4
z toho mužů	26	15	15	12	22
do 30 let	7	3	5	2	6
ve věku 30-50	10	6	6	6	14
ve věku nad 50 let	9	6	4	4	2
Počet zaměstnanců absolutně k 31.12.	550	557	546	540	533
Celkový počet zaměstnanců, kteří opustili zaměstnání v daném roce	51	50	55	46	51
z toho mužů	25	19	16	18	26
do 30 let	1	2	1	1	3
ve věku 30-50	15	6	7	4	7
ve věku nad 50 let	9	11	8	13	16
z toho žen	26	31	39	28	25
do 30 let	4	5	4	5	4
ve věku 30-50	13	16	16	13	13
ve věku nad 50 let	9	10	19	10	8
% dobrovolné fluktuace *	4,8	6	6,4	4,4	5,6
(Očišťuje se o nucené odchody vč. z organizační změny, odchody do důchodu, odchody z důvodu úrazu, úmrtí)		6		4,4	5,6
% celkové fluktuace zaměstnanců	9,5	9	10,1	8,5	9,6
Celkový počet rozvázaných pracovních poměrů v daném období (roce) × 100 / průměrný evidenční stav zaměstnanců v daném roce.		9		8,5	9,6

*Jedná se o ukončené služební, pracovní poměry ze strany zaměstnanců. Nejsou zde zahrnuty dobrovolné odchody do důchodů, ukončené služební, pracovní poměry ze strany zaměstnavatele (ukončení ve zkušební době, odvolání z místa vedoucího), skončení služebního poměru ze zákona, ukončené služební, pracovní poměry uplynutím doby určité.

**Přehled ekonomických, zdravotních a sociálních benefitů zaměstnanců
(mimo důchodové zabezpečení), které se týkají zaměstnanců
na dobu neurčitou s plným pracovním úvazkem 2022**

	Zaměstnanci ve vrcholovém managementu (vedení + vedoucí odborů) (státní zaměstnanci)	Zaměstnanci – odborní zaměstnanci (státní zaměstnanci)	Zaměstnanci podpůrných profesí (zaměstnanci v pracovním poměru)
Průměrný měsíční počet zaměstnanců v roce	16	412	105
Kolektivní smlouva	ANO	ANO	ANO
% zaměstnanců, na které se vztahuje kolektivní smlouva	100%	100%	100%
Životní pojištění zaměstnanců	NE	NE	NE
Příspěvek na zdravotní péči	ANO	ANO	ANO
Invalidní pojištění, pojištění proti trvalým následkům úrazů	NE	NE	NE
Rodičovské volno	dle ZP	dle ZP	dle ZP
Finanční podpora penzijního připojištění	ANO	ANO	ANO
Zvýšené odstupné pro ukončení pracovního poměru z důvodu organizační změny dané Kolektivní smlouvou	NE	NE	NE
Životní pojištění manažerů, pojištění pracovní neschopnosti	NE	NE	NE
Indispoziční volno (5 dnů/rok)	ANO	ANO	ANO
13. plat	NE	NE	NE
Příspěvek na stravování	ANO	ANO	ANO
Služby spojené se závodním stravováním	NE	NE	NE
Ochranné nápoje a vitaminové preparáty	NE	NE	NE
Příspěvek na dětskou rekreaci	ANO	ANO	ANO
Příspěvek na rodinnou rekreaci	ANO	ANO	ANO
Práce se seniory	NE	NE	NE
Jubilejní odměny	ANO	ANO	ANO
Školné na studium zaměstnanců VŠ	NE	NE	NE
Příspěvek na kulturní a sportovní činnost	ANO	ANO	ANO
Odměny a dary - peněžní	ANO	ANO	ANO
Odměna za pracovní pohotovost (ze zákona), není benefit	NE	NE	NE
Sociální výpomoci	ANO	ANO	ANO
Prodloužení ročního nároku na dovolenou o 1 týden v kalendářním roce nad základní výměru	NE	NE	NE
Bezúročné půjčky	ANO	ANO	ANO

Rozmanitost a rovnost příležitostí

Česká inspekce životního prostředí je organizace, která respektuje rovné příležitosti mužů a žen. Při výběru zaměstnanců je přihlíženo především k odbornosti uchazečů. Platová transparentnost je zajištěna platovými tarify. Rovnost platů vychází ze systému služebního hodnocení zaměstnanců.

Jednotlivá oddělení jsou v organizaci genderově, věkově i z hlediska získané praxe velmi různorodá. Organizační kultura nepřipouští žádnou formu přímé ani nepřímé diskriminace podporující genderové stereotypy. Limitujícím faktorem je pouze do určité míry specifická struktura kandidátů na volné pozice, kdy díky centrálně stanovené tarifní struktuře není nabízené platové ohodnocení příliš zajímavé pro kandidáty ve středním věku s praxí. V pracovním řádu je uveden požadavek pracovní kázně a zachování pravidel zdvořilosti a ohleduplnosti.

ČIŽP podporuje rovné příležitosti v organizaci flexibilní pracovní dobou, případně zkráceným pracovním úvazkem, čímž usnadňuje všem zaměstnancům bez rozdílu možnost sladění soukromého a pracovního života.

V rámci vstupního vzdělávání je tématu rovných příležitostí věnována samostatná prezentace. Absolvování e-learningového kurzu rovné příležitosti bylo i v roce 2022 vyžadováno po všech nově příchozích zaměstnancích.

Vztahy zaměstnanců a vedení ČIŽP

Státní zaměstnanci a zaměstnanci v služebním/pracovním poměru musí mít oddělenou kolektivní dohodu/smlouvu, kolektivní dohoda/smlouva se vztahuje na všechny zaměstnance ČIŽP. V kolektivní smlouvě, resp. dohodě v případě státních zaměstnanců, jsou upraveny zejména: ochrana soukromí zaměstnance, poskytování pracovního volna, oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, platová politika, závodní stravování, vzdělávání zaměstnanců při práci, sdílení informací mezi vedením a zástupci odborů, postupy vyjednávání a tvorba a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb. Minimální výpovědní lhůty týkající se organizačních změn se řídí zákoníkem práce. U státních zaměstnanců ve služebním poměru se organizační změny řídí zákonem o státní službě.

Rovnocenné odměňování mužů a žen je zajištěno tím, že platová třída je systemizovaná na služební či pracovní místo.

Standardně vedení ČIŽP komunikuje se zaměstnanci především systémem porad, doplňovaným o další komunikační platformy, jež usnadňují dostupnost informací, jakými jsou e-mail či intranet, na kterém zaměstnanci najdou např. všechny vnitřní normy ČIŽP či informace o organizačních a personálních změnách.

Složení řídicích orgánů a skladba kategorií zaměstnanců 2022

	muži	ženy	celkem
Zaměstnanci ve vrcholovém managementu (vedení + ředitelé odborů) /státní zaměstnanci/	13	3	16
Zaměstnanci – odborní zaměstnanci /státní zaměstnanci/	198	214	412
Zaměstnanci podpůrných profesí /zaměstnanci v pracovním poměru/	19	86	105
Celkem	230	303	533

7.2 Vzdělávání

V roce 2022 proběhla následující povinná školení:

- Vstupní vzdělávání úvodní (počet účastníků 33)
- Vstupní vzdělávání následné (počet účastníků 8)
- Zkoušky odborné způsobilosti dle zákona o přestupcích č. 250/2019 Sb. (počet účastníků 17)
- Specializační vzdělávání inspektorů (počet účastníků 9)
- Úřednické zkoušky (počet účastníků 13)

Do uvedeného počtu nejsou zahrnuta ze zákona povinná školení, kterých se v uplynulém roce zúčastnilo celkem 1 829 zaměstnanců. Tato školení členíme na:

- BOZP vedoucí zaměstnanci (počet účastníků 52)
- BOZP zaměstnanci (počet účastníků 337)
- PO vedoucí zaměstnanci (počet účastníků 52)
- PO zaměstnanci (počet účastníků 354)
- První pomoc (počet účastníků 57)
- Řidiči (počet účastníků 495)
- Práce ve výškách (počet účastníků 448)
- Ochrana utajovaných informací (počet účastníků 34)

Za období 1-12/2022 proběhlo celkem 1 678 e-learningových povinných školení (dle služebního předpisu). Do uvedeného počtu jsou zahrnuta tato školení:

- Potírání korupce ve státní správě (počet účastníků 544)
- Ochrana osobních údajů dle nařízení GDPR a dalších právních předpisů (počet účastníků 537)
- Kybernetická bezpečnosti (počet účastníků 549)
- Rovné příležitosti žen a mužů v ČR a EU (počet účastníků 48)

V roce 2022 bylo proškoleno v rámci 138 prezenčních kurzů a konferencí celkem 822 zaměstnanců. Do uvedeného počtu jsou zahrnuty vzdělávací akce, které členíme na

- Kurzy interní: Hromadná školení ČIŽP (počet akcí 23, počet účastníků 469)
- Kurzy externí: Individuální školení (počet akcí 83, počet účastníků 177)
- Konference (počet akcí 32, počet účastníků 176)

Zaměstnanci ČIŽP dále mají přístup k on-line vzdělávací platformě Rentel, která kromě povinných kurzů nabízí i širokou škálu volitelných školení. Mezi nejoblíbenější školení patřily komunikační a měkké dovednosti.

Z důvodu rozsahu došlo v roce 2021 k vyčlenění části školení spisové služby Athena z Úvodního vzdělávání. Tato část je povinná pro všechny nové zaměstnance, je však k dispozici i pro stávající zaměstnance. V roce 2022 se tohoto školení zúčastnilo 79 zaměstnanců.

V důsledku aktuální bezpečnostní situace zůstává oblast kybernetické bezpečnosti prioritou i pro rok 2022. V průběhu roku byli v několika vlnách proškoleni všichni zaměstnanci ČIŽP. E-learningy byly zaměřeny na aktuální rizika v kyberprostoru a obranu před možným napadením počítačových systémů.

Oproti roku 2021 došlo v roce 2022 v souvislosti s doznívající pandemií covid-19 k opětovnému nárůstu prezenčních školení. Jsme však připraveni v případě potřeby přejít opět na variantu on-line.

7.3 Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Principy zajišťující bezpečnost práce

Bezpečnost práce a ochrana zdraví patří k zásadním prioritám ČIŽP. Směrnice Organizace a řízení BOZP upravuje zejména činnosti odborných zaměstnanců ČIŽP, kteří pracují ve velmi pestrém a náročném prostředí různých firem a lokalit, kde kontrolují provozy se zdroji znečištění či vyšetřují poškozování nebo ohrožování životního prostředí.

Stav BOZP je prověřován každoroční komplexní prověrkou, kterou zajišťuje externí firma a následně probíhá kontrola plnění směrnic zajišťující bezpečnost práce zaměstnanci ČIŽP.

ČIŽP provádí pravidelná bezpečnostní školení zaměstnanců a všichni zaměstnanci jsou seznamováni s platnými obecnými i interními předpisy bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Všichni zaměstnanci ČIŽP jsou vybaveni ochrannými pracovními pomůckami, které splňují pro jejich pracovní činnost maximální zabezpečení dle norem a při jakémkoliv náznaku poškození jsou vyměňovány za nové.

Otázky bezpečnosti práce jsou součástí kolektivních dohod a smluv. Část V kolektivní dohody i smlouvy obsahuje témata péče o pracovní prostředí, bezpečnost a ochranu zdraví při práci i téma kontrol pracovního prostředí, požární ochrany a ochrany zdraví při práci. Na bezpečnost práce, dle ustanovení v kolektivní smlouvě, resp. kolektivní dohodě, dohlíží Výbor odborové organizace ČIŽP, který zastupuje všechny zaměstnance ČIŽP a řeší otázky BOZP s vedením ČIŽP. Pravidelně se účastní roční komplexní prověrky stavu BOZP, kontroluje evidenci a hlášení pracovních úrazů aj.

Úrazovost, promeškané dny a absence

Vysokou efektivitu řízení BOZP a kázeň zaměstnanců ilustruje velmi nízká úrazovost, kdy v roce 2022 nedošlo k žádnému pracovnímu úrazu, který měl za následek neschopnost. Hlavní příčinou pracovních úrazů je nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele. V letech 2014-2022 nedošlo k žádným smrtelným úrazům ani nemocem z povolání. Na všech pracovištích jsou důsledně zaznamenávány všechny úrazy, včetně šetření příčiny jejich vzniku.

Hodnoty úrazovosti, nemocnosti, zameškaných dnů a absencí zaměstnanců ČIŽP

	jednotka	2018 muži	2018 ženy	2018 celkem	2019 muži	2019 ženy	2019 celkem	2020 muži	2020 ženy	2020 celkem	2021 muži	2021 ženy	2021 celkem	2022 muži	2022 ženy	2022 celkem
Průměrný měsíční počet zaměstnanců v roce	absolutní číslo	245	294	539	243	310	553	237	309	546	239	301	540	230	303	533
Počet všech pracovních úrazů	absolutní číslo	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	1	3
Počet registrovaných pracovních úrazů vedoucích k pracovní neschopnosti v délce minimálně 3 dnů. (GRI Injury)	absolutní číslo	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Celkový počet závažných pracovních úrazů vedoucích k hospitalizaci delší než 5 dní	absolutní číslo	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Celkový počet dní absence z důvodu úrazu a onemocnění z povolání (GRI lost day)	dny/směny	0	0	0	0	0	0	0	86	86	0	0	0	0	0	0

Hodnoty úrazovosti, nemocnosti, zameškaných dnů a absencí zaměstnanců ČIŽP

	jednotka	2018	2019	2020	2021	2022
Úrazová četnost (Počet registrovaných pracovních úrazů na 100 zaměstnanců.) (Cz norma)	relativní číslo	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00
Průměrný počet zameškaných kalendářních dnů na jeden registrovaný pracovní úraz (Average number of lost days per registered injury)	absolutní číslo	0,00	0,00	88,00	0,00	0,00
Absence z důvodu nemoci, pracovního i nepracovního úrazu (% z celkového odpracovaného času.) (Cz norma)	%	3,65	4,63	6,19	4,32	5,00
Míra neplánované absence Absence z důvodu neplánovaných absencí: nemoci, pracovního i nepracovního úrazu (% z plánovaného časového fondu.) (GRI Absentee rate)	%	3,07	3,84	5,67	3,77	4,3
Procento pracovní neschopnosti Poměr počtu zameškaných kalendářních dnů pracovní neschopnosti krát 100 k počtu kalendářních dnů násobený počtem zaměstnanců (GRI Lost day rate)	%	0,00	0,00	4,84	3,52	3,1
LTIFR (Lost Time Injury Frequency Rate) Reprezentuje počet úrazů po nejméně třech dnech pracovní neschopnosti dělený celkovým počtem odpracovaných hodin vyjádřených v milionech hodin.	absolutní číslo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

8 Energetická a materiálová náročnost činnosti ČIŽP

ČIŽP veškerou spotřebovanou energii nakupuje od dodavatelů, jejichž výběr je prováděn v rámci systému centralizovaného zadávání veřejných zakázek. Dodavatelem elektrické energie byl Centropol a.s., zemního plynu Pražská plynárenská a.s.

Cílem ČIŽP je snižování spotřeb jednotlivých energií, jejichž spotřeby jsou ovlivněny klimatickými podmínkami a spotřeba benzínu a nafty je ovlivněna počtem kontrol a vzdáleností kontrolovaných objektů.

Pro všechny objekty, kde ČIŽP má právo hospodaření s majetkem státu, byly vyhotoveny energetické audity a průkazy energetické náročnosti budovy. Na základě podkladů vyplynula opatření, jejichž realizací dochází ke snížení odebíraných energií. V roce 2022 proběhla na několika oblastních inspektorátech instalace LED žárovek a zářivek.

V roce 2022 ČIŽP obměnila 12 osobních vozidel, která používala paliva ropného původu za vozidla s hybridním pohonem.

Nakládání s odpady je řízeno samostatnou interní směrnicí. Odpadem z činnosti ČIŽP je tříděný (separovaný) odpad, komunální odpad a velkoobjemový odpad - např. vyřazený nábytek, baterie, elektroodpad a bioodpad. Zářivky, žárovky apod. jsou odevzdávány v rámci zpětného odběru oprávněným osobám. Odpady jsou předávány k likvidaci regionálním odběratelským firmám. Odpadní vody jsou vypouštěny do veřejné kanalizace.

Hmotnost odpadu (kg) ČIŽP a způsob likvidace - přehled za 5 let*

	2018		2019		2020		2021		2022	
	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady	Nebezpečné odpady	Ostatní odpady
Celková produkce	27	43960	37	85510	25	50551	3511	36824	425	35547

*Vyprodukované odpady byly předány oprávněným osobám v souladu se zákonem o odpadech.

Spotřeba energie, paliv a vody ČIŽP - přehled za 5 let

	Druh paliva nebo energie	Jednotka	2018	2019	2020	2021	2022
Nakoupené a spotřebované zdroje energie	benzin	l	63 165	61 791	37 465	39 092	49 910
	nafta	l	51 243	50 120	36 425	34 245	38 414
	elektřina*	kWh	462 409	592 471	437 085	511 851	461 062
	zemní plyn	m ³	93 397	80 866	82 249	98 712	81 339
	tepelná energie	GJ	1 681	2 032	1 517	2 430	1 041
Spotřeba pitné vody z komunální dodávky vody nebo jiné vodárenské služby		m ³	6 769	6 840	3 934	3 803	4 041

* Původ elektřiny dodávané ČIŽP jako konečnému zákazníkovi od společnosti CENTROPOL ENERGY, a.s. byl v roce 2022: z uhlí 50,88 %, z jaderných zařízení 30,36 %, ze zemního plynu 8,40 %, ze zdrojů využívajících obnovitelné zdroje včetně záruk původu 10,11 % ze zdrojů využívajících drohotné energetické zdroje 0,25 %, z ropy a ropných produktů 0,00 %, z ostatních zdrojů 0,00 %.

Pozn. Uvádí se za 5 let, vzestupně

9 Ekonomika

V roce 2022 ČIŽP hospodařila s konečným rozpočtem výdajů ve výši 555 655,49 tis. Kč. Z toho byl konečný rozpočet mzdových výdajů a FKSP ve výši 382 691,76 tis. Kč, konečný rozpočet běžných výdajů ve výši 86 723,80 tis. Kč a konečný rozpočet kapitálových výdajů 86 239,936 tis. Kč.

Čerpání neinvestičních výdajů na rok 2022

Čerpání výdajů na platy a příslušenství

České inspekci životního prostředí byly pro rok 2022 schváleny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 265 237,73 tis. Kč, z toho na platy zaměstnanců pod služebním zákonem ve výši 220 864,61 tis. Kč, na platy zaměstnanců v pracovním poměru ve výši 41 337,15 tis. Kč. Ostatní platy za provedenou práci byly schváleny ve výši 3 035,95 tis. Kč. Schválený rozpočet na platy zaměstnanců v pracovním poměru byl navýšen o NNV ve výši 13 278,16 tis. Kč a u ostatních plateb za provedenou práci o 3 839,85 tis. Kč. Jak vyplývá z dále předloženého rozboru zaměstnanosti a čerpání prostředků na platy za rok 2022, schválené limity prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci nebyly překročeny.

V tis. Kč			
Ukazatel	Rozpočet konečný	Čerpání	Zůstatek-NNV k 31. 12. 2022
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	41 667 224,00	35 710 894,00	5 956 330,00
Platy státních zaměstnanců SZ	232 288 978,00	220 144 145,00	12 144 833,00
OPPP	6 875 811,00	2 403 210,00	4 472 601,00
Pojištění SP	70 981 429,00	64 048 404,00	6 933 025,00
Pojištění ZP	25 664 755,00	23 243 484,00	2 421 271,00
Celkem mzdové výdaje	377 478 197,00	345 550 137,00	31 928 060,00

Čerpání ostatních běžných provozních výdajů

V tis. Kč			
Ukazatel	Rozpočet konečný	Čerpání	Zůstatek-NNV k 31. 12. 2022
Ostatní běžné neinvestiční výdaje	86 723 800,36	63 229 509,24	23 494 291,12

Čerpání projektových výdajů

V tis. Kč			
Ukazatel	Rozpočet konečný	Čerpání	Zůstatek-NNV k 31. 12. 2022
Kapitálové výdaje	86 239 923,03	34 153 419,15	52 086 503,88

Čerpání projektových výdajů

Název akce	Rozpočet upravený	Čerpání	Zůstatek
AM-řízení přístupu, zabezpečení sítě	800 000,00	0	800 000,00
Vícefaktorová autentifikace uživatelů	4 906,40	0	4 906,40
Obnova mobilních telefonů	989 175,00	989 175,00	0
Obnova personální výpočetní techniky	3 714 874,18	0	3 714 874,18
Celkem neinvestiční projektové výdaje	5 508 955,58	989 175,00	4 519 780,58

Nedočerpání alokovaných prostředků na projektové akce bylo způsobeno zdlouhavými výběrovými řízeními, která musela ČIŽP často opakovat, a to i s ohledem na dopad doznívajících epidemiologických opatření souvisejících s covid-19 a na neobvykle vysokou míru inflace. K dokončení, případně konsolidaci uvedených akcí, dojde v roce 2023.

Čerpání investičních výdajů na rok 2022

Název akce	Rozpočet upravený	Čerpání	Zůstatek
Vytvoření nových WEB stránek	600 000,00	0	600 000,00
AM-řízení přístupu, zabezpečení sítě	400 000,00	0	400 000,00
Vícefaktorová autentifikace uživatelů	1 426 798,00	0	1 426 798,00
IDM-správa uživatelských identit a rolí	1 455 147,00	1 343 826,00	111 321,00
Zabezpečení a řízení tisku	700 000,00		
Obnova mobilních telefonů			
Rekonstrukce LAN sítě na OI	1 940 077,17	0	1 940 077,17
Centrální agendový informační systém	35 000 000,00	12 249 737,50	22 750 262,50
Infrastruktura	1 603 250,00	1 603 250,00	0
Náhrada tel. ústředny systémem VoIP	1 800 000,00	0	1 800 000,00
Obnova personální výpočetní techniky			
Obnova serverové infrastruktury na OI	1 600 000,00	147 808,76	1 452 191,24
Šifrovací přenos dat	1 210 000,00		1 210 000,00
Systém pro správu IP adresního prostoru	2 500 000,00	2 335 818,85	164 181,15
Licence Windows server	1 130 000,00	466 232,00	663 768,00
Pořízení licencí MS SQL server	172 508,00	172 507,98	0,02
OI Brno – rekonst. vzduchotechnického zařízení	420 000,00	0	420 000,00
Nákl. na zprovoznění objektu Lázně Kynžvart	88 790,00	0	88 790,00
Rekonstrukce kanalizace Lázně Kynžvart	407 000,00	0	407 000,00
Nákup osobních vozidel 2019	2 137 170,85,00	2 137 170,84	0,01
Nákup dopravních prostředků 2019 3 ks	1 416 565,52	944 216,51	472 349,01
Povýšení stup. zabezpečení pro OI Brno,ČB,HB a OST	1 500 000,00	0	1 500 000,00
Lázně Kynžvart – instal. konc. zař. EZS Trade Fides	91 000,00	0	91 000,00
Pořízení vozidel na alternativní pohon	9 433 434,48	9 433 434,48	0
Rekonstrukce plynové kotelny OI Plzeň	1 500 000,00	0	1 500 000,00
ŘDT přístroje Trimble	435 116,00	435 116,00	0
OI - přístroje Trimble Geo 7x	1 599 983,00	1 599 983,00	0
Spektrometr pro kyvetové testy	209 667,83	209 667,83	0
Termovizní kamery	85 474,40	85 474,40	0
Terénní automobily 11 ks	8 250 000,00	0	8 250 000,00
ČIŽP - Nákup wallboxů	1 355 000,00	0	1 355 000,00
ČIŽP – agregované akce	263 985,20		263 985,20
Celkem investiční projektové výdaje	80 730 967,45	33 164 244,15	47 566 723,30

9.1 Přehled o převodech úspor rozpočtových prostředků do výkazu o nárocích nespotřebovaných výdajů

Nedočerpání alokovaných prostředků na projektové akce bylo způsobeno zdoluhavými výběrovými řízeními, která musela ČIŽP často opakovat, a to i s ohledem na dopad doznívajících epidemiologických opatření souvisejících s covid-19 a na neobvykle vysokou míru inflace. K dokončení, případně konsolidaci uvedených akcí, dojde v roce 2023.

9.2 Použití rezervního fondu, příp. ostatních mimorozpočtových zdrojů

V roce 2022 byl ČIŽP navýšen schválený rozpočet o mimorozpočtové zdroje z pojistného plnění v celkové výši 199 839 Kč, ze kterého inspekce použila 120 032 Kč. Rezervní fond v roce 2022 ČIŽP nevytvořila.

9.3 Celkové zhodnocení příjmů

Konečný rozpočet příjmů na rok 2022 byl ve výši 850 000 Kč. Skutečné příjmy byly překročeny o 1 214 643,98 Kč na celkovou hodnotu 2 064 643,98 Kč. Nejvyšší příjmy tvořily náklady řízení, exekuce a pořádkové pokuty, a to ve výši 1 110 943,67 Kč a prodej majetku DHM ve výši 385 000 Kč.

Přehled příjmů podle rozpočtových položek

Položka druhová	Rozpočet upravený	Skutečnost
2132	350 000	291 913,31
2133	3 600	0
2310	0	2 919
2322	0	255 077
2324	496 400	1 110 943,67
3113	0	385 000
4132	0	18 791
Celkem	850 000	2 064 643,98

Rozbor příjmů plynoucích z prodeje nemovitého majetku, mimorozpočtových prostředků aj.:

2132 – Na této rozpočtové položce je příjem z pronájmu kancelářských prostor na Oblastním inspektorátu Havlíčkův Brod a Liberec.

2133 – Na této rozpočtové položce je příjem za pronájem movitých věcí na Oblastním inspektorátu Havlíčkův Brod.

2310 – Na této rozpočtové položce je příjem za odkup osobních ochranných pracovních pomůcek.

2322 – Na této rozpočtové položce jsou příjmy za pojistná plnění – náhrady od pojišťoven.

2324 – Na této rozpočtové položce je příjem z nákladů řízení, exekucí a pořádkových pokut.

3113 – Na této rozpočtové položce je záúčtován příjem z prodeje dlouhodobého hmotného majetku.

4132 – Na této rozpočtové položce je příjem za nevyčerpané mzdové prostředky za 12/2021.

10 Účetní závěrka k 31. 12. 2022

Rozvaha

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
AKTIVA CELKEM			944 707 137.60	374 583 122.44	570 124 015.16	551 597 683.0
A.	Stálá aktiva		838 383 818.80	374 583 122.44	463 800 696.36	444 159 008.2
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		62 865 702.81	36 927 645.01	25 938 057.80	10 869 963.3
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Software	013	30 666 469.14	19 695 017.84	10 971 451.30	8 751 222.3
3.	Ocenitelná práva	014	183 000.00	181 613.00	1 387.00	1 483.0
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	17 051 014.17	17 051 014.17	0.00	0.0
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	14 965 219.50	0.00	14 965 219.50	2 117 258.0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0.00	0.00	0.00	0.0
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		775 518 115.99	337 655 477.43	437 862 638.56	433 289 044.8
1.	Pozemky	031	12 527 113.00	0.00	12 527 113.00	12 527 113.0
2.	Kulturní předměty	032	11 491.00	0.00	11 491.00	11 491.0
3.	Stavby	021	516 860 088.73	162 684 414.82	354 175 673.91	361 873 562.6
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	139 083 409.94	69 898 672.14	69 184 737.80	57 560 123.9
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	105 072 390.47	105 072 390.47	0.00	0.0
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	1 963 622.85	0.00	1 963 622.85	1 266 754.2
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	0.00	0.00	0.00	50 000.0
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0.00	0.00	0.00	0.0
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Dlouhodobé půjčky	067	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0.00	0.00	0.00	0.0
IV.	Dlouhodobé pohledávky		0.00	0.00	0.00	0.0
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0.00	0.00	0.00	0.0

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
B.	Oběžná aktiva		106 323 318.80	0.00	106 323 318.80	107 438 674.8
I.	Zásoby		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Pořízení materiálu	111	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Materiál na skladě	112	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Materiál na cestě	119	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Nedokončená výroba	121	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Polotovary vlastní výroby	122	0.00	0.00	0.00	0.0
6.	Výrobky	123	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Pořízení zboží	131	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Zboží na skladě	132	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Zboží na cestě	138	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Ostatní zásoby	139	0.00	0.00	0.00	0.0
II.	Krátkodobé pohledávky		70 164 953.44	0.00	70 164 953.44	68 034 907.0
1.	Odběratelé	311	0.00	0.00	0.00	4 089.0
2.	Směnky k inkasu	312	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	2 805 888.27	0.00	2 805 888.27	3 097 583.4
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	66 450 472.53	0.00	66 450 472.53	64 090 701.6
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	62 117.50	0.00	62 117.50	1 188.0
10.	Sociální zabezpečení	336	0.00	0.00	0.00	0.0
11.	Zdravotní pojištění	337	0.00	0.00	0.00	0.0
12.	Důchodové spoření	338	0.00	0.00	0.00	0.0
13.	Daň z příjmů	341	0.00	0.00	0.00	0.0
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0.00	0.00	0.00	0.0
15.	Daň z přidané hodnoty	343	0.00	0.00	0.00	0.0
16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0.00	0.00	0.00	0.0
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0.00	0.00	0.00	0.0
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0.00	0.00	0.00	0.0
19.	Pohledávky ze správy daní	352	0.00	0.00	0.00	0.0
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0.00	0.00	0.00	0.0
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	356	0.00	0.00	0.00	0.0
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358	0.00	0.00	0.00	0.0
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0.00	0.00	0.00	0.0
24.	Pevné termínové operace a opce	363	0.00	0.00	0.00	0.0
25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0.00	0.00	0.00	0.0
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0.00	0.00	0.00	0.0
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0.00	0.00	0.00	0.0
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0.00	0.00	0.00	0.0
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0.00	0.00	0.00	0.0
30.	Náklady příštích období	381	762 201.98	0.00	762 201.98	731 660.9

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
B.	Oběžná aktiva		106 323 318.80	0.00	106 323 318.80	107 438 674.8
31.	Příjmy příštích období	385	90.00	0.00	90.00	0.0
32.	Dohadné účty aktivní	388	0.00	0.00	0.00	0.0
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	84 183.16	0.00	84 183.16	109 684.0
III.	Krátkodobý finanční majetek		36 158 365.36	0.00	36 158 365.36	39 403 767.8
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0.00	0.00	0.00	0.0
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0.00	0.00	0.00	0.0
3.	Jiné cenné papíry	256	0.00	0.00	0.00	0.0
4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0.00	0.00	0.00	0.0
5.	Jiné běžné účty	245	34 506 463.29	0.00	34 506 463.29	38 119 875.2
6.	Účty státních finančních aktiv	247	0.00	0.00	0.00	0.0
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0.00	0.00	0.00	0.0
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249	0.00	0.00	0.00	0.0
9.	Běžný účet	241	0.00	0.00	0.00	0.0
10.	Běžný účet FKSP	243	1 650 874.07	0.00	1 650 874.07	1 282 806.6
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225	0.00	0.00	0.00	0.0
15.	Ceniny	263	1 028.00	0.00	1 028.00	1 086.0
16.	Peníze na cestě	262	0.00	0.00	0.00	0.0
17.	Pokladna	261	0.00	0.00	0.00	0.0

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA CELKEM			570 124 015.16	551 597 683.04
C.	Vlastní kapitál		469 034 528.18	449 272 818.06
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		488 994 891.33	488 915 507.33
1.	Jmění účetní jednotky	401	727 357 406.25	727 357 406.25
2.	Fond privatizace	402	0.00	0.00
4.	Kurzové rozdíly	405	0.00	0.00
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-238 435 713.18	-238 435 713.18
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	-28 185.74	-28 185.74
7.	Opravy předcházejících účetních období	408	101 384.00	22 000.00
II.	Fondy účetní jednotky		1 623 395.07	1 282 806.61
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 623 395.07	1 282 806.61
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	0.00	0.00
III.	Výsledek hospodaření		-4 777 562 154.69	-4 350 821 908.94
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		- 426 740 245.75	- 420 465 278.40
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0.00	0.00
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	-4 350 821 908.94	-3 930 356 630.54
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření		4 755 978 396.47	4 309 896 413.06
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222	-2 064 643.98	-2 618 372.73
2.	Zvláštní výdajový účet	223	448 146 627.39	420 924 051.66
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227	0.00	0.00
4.	Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	404	4 309 896 413.06	3 891 590 734.13
D.	Cizí zdroje		101 089 486.98	102 324 864.98
I.	Rezervy		0.00	0.00
1.	Rezervy	441	0.00	0.00
II.	Dlouhodobé závazky		0.00	0.00
1.	Dlouhodobé úvěry	451	0.00	0.00
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0.00	0.00
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0.00	0.00
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0.00	0.00
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456	0.00	0.00
6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457	0.00	0.00
7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0.00	0.00
8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0.00	0.00
9.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0.00	0.00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
III.	Krátkodobé závazky		101 089 486.98	102 324 864.98
1.	Krátkodobé úvěry	281	0.00	0.00
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0.00	0.00
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0.00	0.00
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0.00	0.00
5.	Dodavatelé	321	0.00	0.00
6.	Směnky k úhradě	322	0.00	0.00
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	85 105.00	87 705.00
8.	Závazky z dělené správy	325	691 240.00	699 160.00
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0.00	0.00
10.	Zaměstnanci	331	0.00	0.00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	17 679 671.00	19 052 380.00
12.	Sociální zabezpečení	336	6 644 998.00	7 224 450.00
13.	Zdravotní pojištění	337	2 867 063.00	3 134 327.00
14.	Důchodové spoření	338	0.00	0.00
15.	Daň z příjmů	341	0.00	0.00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	1 474 113.00	1 940 394.00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	0.00	0.00
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0.00	0.00
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	39 970 352.60	40 368 677.60
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	28 822 525.00	27 737 400.00
21.	Přijaté zálohy daní	351	0.00	0.00
22.	Přeplatky na daních	353	0.00	0.00
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354	0.00	0.00
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0.00	0.00
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357	0.00	0.00
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359	0.00	0.00
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0.00	0.00
28.	Pevné termínové operace a opce	363	0.00	0.00
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0.00	0.00
30.	Závazky z finančního zajištění	366	0.00	0.00
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0.00	0.00
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0.00	0.00
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0.00	0.00
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0.00	0.00
35.	Výdaje příštích období	383	0.00	0.00
36.	Výnosy příštích období	384	0.00	0.00
37.	Dohadné účty pasivní	389	0.00	0.00
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	2 854 419.38	2 080 371.38

Výkaz zisku a ztráty

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		429 585 854.37	0.0	423 754 622.38	0.00
I.	Náklady z činnosti		429 241 760.65	0.0	423 754 866.30	0.00
1.	Spotřeba materiálu	501	7 656 277.49	0.0	5 831 778.34	0.00
2.	Spotřeba energie	502	5 559 553.69	0.0	4 913 242.30	0.00
3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Prodané zboží	504	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Aktivace oběžného majetku	507	0.00	0.0	0.00	0.00
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0.00	0.0	0.00	0.00
8.	Opravy a udržování	511	5 275 448.95	0.0	7 886 960.48	0.00
9.	Cestovné	512	3 807 071.63	0.0	1 563 800.96	0.00
10.	Náklady na reprezentaci	513	252 414.40	0.0	256 771.37	0.00
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516	0.00	0.0	0.00	0.00
12.	Ostatní služby	518	29 319 877.17	0.0	29 683 615.32	0.00
13.	Mzdové náklady	521	260 598 514.00	0.0	255 086 299.00	0.00
14.	Zákonné sociální pojištění	524	87 291 854.00	0.0	85 559 370.00	0.00
15.	Jiné sociální pojištění	525	0.00	0.0	0.00	0.00
16.	Zákonné sociální náklady	527	8 039 763.00	0.0	7 112 602.90	0.00
17.	Jiné sociální náklady	528	0.00	0.0	0.00	0.00
18.	Daň silniční	531	0.00	0.0	0.00	0.00
19.	Daň z nemovitostí	532	2 596.00	0.0	1 460.00	0.00
20.	Jiné daně a poplatky	538	216 082.00	0.0	212 078.00	0.00
21.	Vratky nepřímých daní	539	0.00	0.0	0.00	0.00
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	351.40	0.0	0.00	0.00
23.	Jiné pokuty a penále	542	18 100.00	0.0	168 624.00	0.00
24.	Dary a jiná bezúplatná předání	543	0.00	0.0	0.00	0.00
25.	Prodaný materiál	544	0.00	0.0	0.00	0.00
26.	Manka a škody	547	0.00	0.0	698.00	0.00
27.	Tvorba fondů	548	5 213 562.00	0.0	5 128 102.00	0.00
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	13 601 940.00	0.0	12 827 863.50	0.00
29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552	0.00	0.0	0.00	0.00
30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553	0.00	0.0	0.00	0.00
31.	Prodané pozemky	554	0.00	0.0	0.00	0.00
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555	0.00	0.0	0.00	0.00
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	0.00	0.0	0.00	0.00
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557	0.00	0.0	0.00	0.00
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	2 170 825.01	0.0	7 521 333.13	0.00
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	217 529.91	0.0	267.00	0.00
II.	Finanční náklady		344 093.72	0.0	-243.92	0.00
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Úroky	562	338 936.42	0.0	0.00	0.00
3.	Kurzové ztráty	563	5 157.30	0.0	- 243.92	0.00
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Ostatní finanční náklady	569	0.00	0.0	0.00	0.00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
III.	Náklady na transfery		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	575	0.00	0.0	0.00	0.00
IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	581	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	582	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	584	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Náklady z ostatních sdílených daní a poplatků	586	0.00	0.0	0.00	0.00
V.	Daň z příjmů		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Daň z příjmů	591	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595	0.00	0.0	0.00	0.00
B.	VÝNOSY CELKEM		2 845 608.62	0.0	3 289 343.98	0.00
I.	Výnosy z činnosti		2 556 665.62	0.0	3 286 188.98	0.00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	0.00	0.0	0.00	0.0
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	892 633.43	0.0	948 626.86	0.0
3.	Výnosy z pronájmu	603	291 913.31	0.0	339 456.12	0.0
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	0.00	0.0	0.00	0.0
5.	Výnosy ze správních poplatků	605	0.00	0.0	0.00	0.0
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607	0.00	0.0	0.00	0.0
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0.00	0.0	0.00	0.0
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0.00	0.0	0.00	0.0
10.	Jiné pokuty a penále	642	530 078.00	0.0	554 500.00	0.0
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643	0.00	0.0	0.00	0.0
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644	0.00	0.0	0.00	0.0
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645	0.00	0.0	0.00	0.0
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646	385 000.00	0.0	769 600.00	0.0
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647	0.00	0.0	0.00	0.0
16.	Čerpání fondů	648	0.00	0.0	0.00	0.0
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	457 040.88	0.0	674 006.00	0.0
II.	Finanční výnosy		288 943.00	0.0	3 155.00	0.00
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Úroky	662	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Kurzové zisky	663	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	665	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Ostatní finanční výnosy	669	288 943.00	0.0	3 155.00	0.00
III.	Výnosy z daní a poplatků		288 943.00	0.0	3 155.00	0.00
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Výnosy z majetkových daní	636	0.00	0.0	0.00	0.00
7.	Výnosy z energetických daní	637	0.00	0.0	0.00	0.00
8.	Výnosy z daně silniční	638	0.00	0.0	0.00	0.00
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639	0.00	0.0	0.00	0.00

IV.	Výnosy z transferů		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	671	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů	675	0.00	0.0	0.00	0.00
V.	Výnosy ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.0	0.00	0.00
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	681	0.00	0.0	0.00	0.00
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	682	0.00	0.0	0.00	0.00
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	684	0.00	0.0	0.00	0.00
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685	0.00	0.0	0.00	0.00
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686	0.00	0.0	0.00	0.00
6.	Výnosy z ostatních sdílených daní a poplatků	688	0.00	0.0	0.00	0.00
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	631	- 426 740 245.75	0.0	- 420 465 278.40	0.00
2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	639	- 426 740 245.75	0.0	- 420 465 278.40	0.00

Kontakty

Ředitelství:

Česká inspekce životního prostředí
Na Břehu 267/1a
190 00 Praha 9
tel.: 222 860 111
podatelna@cizp.cz
Pohotovost CITES: +420 731 405 056
ID datové schránky: zr5efbb

Oblastní inspektoráty

PRAHA

Wolkerova 40/11
160 00 Praha 6
tel.: 233 066 111
ph.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 313
ID datové schránky: 4dkdzty

PLZEŇ

Klatovská tř. 48
301 22 Plzeň
tel.: 377 993 411
pl.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 350
ID datové schránky: 82bdy9x

HRADEC KRÁLOVÉ

Resslova 1229
500 02 Hradec Králové
tel.: 495 773 111
hk.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 205
ID datové schránky: skvdzan

ČESKÉ BUDĚJOVICE

U Výstaviště 16, P. O. BOX 32
370 21 České Budějovice
tel.: 386 109 111
cb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 133
ID datové schránky: v3cdzr7

ÚSTÍ NAD LABEM

Výstupní 508/9
400 07 Ústí nad Labem
tel.: 475 246 011
ul.podatelna@cizp.cz
Hlášení havárií: 731 405 388
ID datové schránky: c6vdzus

pobočka KARLOVY VARY

Závodní 152
360 18 Karlovy Vary-Tašovice
tel.: 353 237 330
kv.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 378
ID datové schránky: c6vdzus

HAVLÍČKŮV BROD

Bělohradská 3304
580 01 Havlíčkův Brod
tel.: 569 496 111
hb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 166
ID datové schránky: htkdzar

BRNO

Lieberzeitova 14
614 00 Brno
tel.: 545 545 111
bn.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 100
ID datové schránky: 6umdzr3

pobočka ZLÍN

Tř. Tomáše Bati 3792
760 01 Zlín
bn.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 100
ID datové schránky: 6umdzr3

OLMOUC

Tovární 1059/41
779 00 Olomouc
tel.: 585 243 410
ol.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 265
ID datové schránky: k93dzrd

OSTRAVA

Valchařská 72/15
702 00 Ostrava
tel.: 595 134 111
ov.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 731 405 301
ID datové schránky: fmwdzsv

LIBEREC

Tř. 1. máje 858/26
460 02 Liberec
tel.: 485 340 888
lb.podatelna@cizp.cz
hlášení havárií: 723 083 437
ID datové schránky: 2kndzy8

Zkratky a vysvětlivky

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BAT	Nejlepší dostupné techniky
BČOV	Biologická čistírna odpadních vod
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
BPS	Bioplynová stanice
BRO	Biologicky rozložitelné odpady
BSK	Biologická spotřeba kyslíku
CC	Cross Compliance (politický nástroj pro zavedení minimálních standardů v oblastech ochrany veřejného zdraví, zdraví a pohody zvířat, zdraví rostlin a v oblasti životního prostředí (ochrana půdy, vod, biodiverzity apod.)
CIS	Centrální informační systém
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), Washingtonská úmluva
CLP	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČRS	Český rybářský svaz
ČSO	Česká společnost ornitologická
DPB	Díly půdních bloků
ECA	Sdělení Evropské komise „Opatření EU ke zlepšení dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí a správy věcí veřejných v této oblasti“
EDS/SMVS	Evidenčně dotační systém a správa majetku ve vlastnictví státu
EEA	European Economic Area (Evropský hospodářský prostor)
EEZ	Elektrická a elektronická zařízení
EFTA	European Free Trade Association (Evropské sdružení volného obchodu)
ECHA	European Chemicals Agency (Evropská agentura pro chemické látky)
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)

EkÚ	Ekologická újma
EL	Emisní limit
EMAS	Systém environmentálního řízení a auditu
EMS	Systémy environmentálního managementu
EO	Ekvivalentní obyvatelé
ES	Emisní strop
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významná lokalita
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, polská inspekce životního prostředí
GMO	Geneticky modifikované organismy
GMVR	Geneticky modifikované vyšší rostliny
GRI	Standard organizace Global Reporting Initiative
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHSK	Chemická spotřeba kyslíku
IA	Integrované agendy
IMPEL	Síť environmentálních inspekčních orgánů zemí Evropské unie
IP	Integrované povolení
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRI	Impel Review Initiative (Dobrovolné hodnocení jednotlivých organizací zapojených do mezinárodní sítě inspekcí a agentur, které se zabývají ochranou životního prostředí)
IRZ	Integrovaný registr znečištění
IS IPPC	Informační systém IPPC
ISPOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
IZS	Integrovaný záchranný systém
KHS	Krajská hygienická stanice
KIA	Koordinátoři integrovaných agend
KRNAP	Krkonošský národní park
KÚ	Krajský úřad

LČR	Lesy České republiky, s. p.
LHE	Lesní hospodářská evidence
LHP	Lesní hospodářský plán
LHO	Lesní hospodářské osnovy
LS	Lesní správa
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MVE	Malá vodní elektrárna
MZE	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NNV	Nároky nespotřebovaných výdajů
NO	Nebezpečné odpady
NP	Národní park
NPČS	Národní park České Švýcarsko
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NPŠ	Národní park Šumava
ODP	Potenciál ohrožování ozonové vrstvy
OEEZ	Odpadní elektrická a elektronická zařízení
OEREŠ MŽP	Odbor environmentálních rizik a ekologických škod
OI	Oblastní inspektorát
OLH	Odborný lesní hospodář
OI	Oblastní inspektorát
OIA	Oddělení integrovaných agend
OOH	Oddělení odpadového hospodářství
OOL	Oddělení ochrany lesa

OOP	Oddělení ochrany přírody
OOV	Oddělení ochrany vod
ORP	Obec s rozšířenou působností
OVSS	Odbor výkonu státní správy
PCB	Polychlorované bifenylly
PCDD/PCDF	Polychlorované dibenzodioxiny a polychlorované dibenzofurany
PČR	Policie České republiky
PM	Právní moc
PO	Požární ochrana
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
RAPEX	Rapid Alert System of Non-Food Products (Rychlý výstražný informační systém Evropské unie o nebezpečných spotřebitelských výrobcích nepotravinářského charakteru)
REACH	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky
RL	Regulované látky
rVKP	Registrovaný významný krajinný prvek
ŘDT	Ředitelství ČIŽP
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SEA	Hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)
SEZ	Staré ekologické zátěže
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SIŽP	Slovenská inspekce životního prostředí
SKO	Směsné komunální odpady
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TZL	Tuhé znečišťující látky
TZS	Technické zabezpečení skládky
ÚČOV	Ústřední čistírna odpadních vod

ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
VKP	Významný krajinný prvek
VLS ČR	Vojenské lesy a statky České republiky, s. p.
ZCHD	Zvláště chráněné druhy
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZOPK	Zákon o ochraně přírody a krajiny
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZSS	Zákon o státní službě
ŽP	Životní prostředí

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

cizp.cz

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Česká inspekce životního prostředí
Na Břehu 267/1a, 190 00 Praha 9
222 860 111 (ústředna ředitelství)
www.cizp.cz